

هەریمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پروژۆکۆلەکان

81

سالی / 2012 – بەرگی هەشتاو یەك

چاپی یەكەم / سالی 2013

له بڵاوكراوهكانى پەرلهمانى كوردستان - عێراق

ناوى كتيب: پرۆتۆكۆلهكانى سالى (2012)ى پەرلهمانى
كوردستان - عێراق
بهرگى: 81
چاپى يهكههه: 2013
تيراژ: 250

پیداچوونهوه: محمد حسن رۆژبهيانى

نهخشهسازى: سنوبر صابر حسن

ئىنصاات كردن: شرمين خضر، نهوڕۆز شيرزاد، گزهنگ ابراهيم، دلير اكرم، بهختيار

جميل، شوان محمد، نههله اسعد، سروه هادى.

ژمارهه سپاردنى به كتيبخانهه نيشتمانى ههريهه كوردستان:

پیرست

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (36) خولی سییهمی ههلبژاردن – شهممه 2012/6/23 ل 5

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (37) خولی سییهمی ههلبژاردن – یهك شهممه 2012/6/24 ل 139

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (38) خولی سییهمی ههلبژاردن – چوار شهممه 2012/6/27 ل 211

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پرۇتوكۆلى دانىشتى زۇمارە (36)

شەممە رېكەوتى 2012\6\23

خولى سىيەمى ھەئبۇاردن

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (36)

شەممە رېكەوتى 2012/6/23

كاتژمىر (10) ى پېش نيوەپۇرى رۇژى شەممە رېكەوتى 2012/6/23 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۇكاپەتى د.ارسلان بايز اسماعيل سەرۇكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپىز د. حسن محمد سوره جىگىرى سەرۇك و، بەرپىز فرست أحمد عبدالله سكرتېرى پەرلەمان، دانىشتىنى ژماره (36) ى خولى سىيەم، سالى (2012) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىيى حوكمەكانى برگه (1) ى مادده (20) لە پەپەرەوى ناوخوى ژماره (1) ى ھەمواركرائى سالى 1992 ى پەرلەمانى كوردستان - عىراق، دەستەى سەرۇكاپەتى پەرلەمان برپارى درا دانىشتىنى ژمارهى (36) ى خولى سىيەمى ھەئبژاردن لە كات (10) ى پېش نيوەپۇرى رۇژى شەممە رېكەوتى 2012/6/23 دا بەم شىوہىيە بىت:

1 بەردەوام بوون لەسەر خستەنەپوو و گفتوگو كرنى پرۆژە ياساى بودجەى ھەريمى كوردستانى عىراق بۆ سالى 2012،

بەرپىز د. ارسلان بايز/سەرۇكى پەرلەمان:

بەناوى خوى گەورەو مېھربان.

بەناوى گەلى كوردستان، دانىشتىنى ئەمپۇمان دەست پى دەكەين، پەرلەمانى كوردستان خولى سىيەمى ھەئبژاردن، سالى سىيەم، خولى گریدانى دووم، ژمارهى دانىشتىنى (36)، رۇژى دانىشتىنى 2012/6/23، بەرنامەى كار، بە پىيى حوكمەكانى برگه يەكى مادده (20) لە پەپەرەوى ناوخوى ژماره يەكى ھەموار كراوى سالى 1992 ى پەرلەمانى كوردستانى عىراق، دەستەى سەرۇكاپەتى پەرلەمان برپارى دا، بەرنامەى كارى ژماره (36) ى ئاساىيى خولى سىيەمى ھەئبژاردن لە كات 10 پېش نيوەپۇرى رۇژى شەممە لە رېكەوتى 2012/6/23 بەم شىوہىيە بىت:

1-بەردەوام بوون لەسەر خستەنەپوو و گفتوگو كرنى پرۆژە ياساى بودجەى ھەريمى كوردستانى عىراق بۆ سالى 2012، ئىستاش بەرپىز جىگىرى سەرۇكى پەرلەمان ناوى ئەو ئەندامانەى كە مۆلەت بوون يان ئامادە نەبوون دەخوينتەو، با بفرموى:

بەرپىز حسن محمد سوره-جىگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

ناوى ئەو ئەندامانەى لە دانیشتنى ژمارە (35) ى ئاسایى لە 2012/6/22 ئامادە نەبوون، (8) كەس ئامادە نەبوو، ھەر (8) یان مۆلەت بوون، بۆیە تەنیا ناوەگانیان دەخوینینەو:

- 1-پەيام احمد محمد.
- 2-حازم تحسین سعید
- 3-ئاھەنگ عارف رۇوف
- 4-پاوووز خورشید عثمان
- 5-بەفرین حسین محمد
- 6-سۆزان یوسف خوشابە
- 7-شیلان عبدالجبار
- 8-عمر عبدالرحمن علی

ئەمە بەیانیکە بوو، دواى نیوەرۆ، ھەمان شت (8) كەس ئامادە نەبوو، ھەر (8) یان مۆلەت بوون، بەس ناوەگانیان دەخوینینەو:

- 1-پەيام احمد محمد.
- 2-حازم تحسین سعید
- 3-ئاھەنگ عارف رۇوف
- 4-پاوووز خورشید عثمان
- 5-بەفرین حسین محمد
- 6-سۆزان یوسف خوشابە
- 7-شیلان عبدالجبار
- 8-عمر عبدالرحمن علی

بەرئیز د.ارسلان باپز-سەرۆكى پەرلەمان.

ئێستاش بەردەوام دەبین لەسەر گفتوگۆكان، لیژنەى ھاوبەش فەرموون بۆ شوینی خۆتان، بەخیرھاتنى جەنابى وەزیر و جیگرى وەزیر ئەكەین، بەخیربئین.

بەرئیز حسن محمد سورە-جیگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەرئیز سەرۆكى پەرلەمان.

پەرلەمانى كوردستان دواى پەسند كردنى چەند ماددەبەك لە پرۆژە یاسای بودجەى ھەرئیمی كوردستان بۆ سالى 2012 گەیشتینە ماددەى (14) لە پرۆژەكە:

الفصل الخامس

(احكام ختامیه)

المادة الرابعة عشر:

الاستمرار في تنفيذ مشروع تنمية و تطوير قدرات كوردستان البشرية لاجل اعداد الكوادر المتخصصة في المجالات المختلفة التي يحتاجها الاقليم عن طريق الزمالات والبعثات والدورات التدريبية تحت اشراف الهيئة العليا المشكلة برئاسة رئيس مجلس الوزراء ونائبه و وزراء (التربية والتعليم العالي والبحث العلمي والتخطيط) وفق النظام المصادق عليه من قبل مجلس الوزراء.

بهريز د.ارسلان بايز-سهروكي پهرلهمان:

فهرموو لانه خان.

لانه احمد چهلهبي:

بهريز سهروكي پهرلهمان.

بهشى پينجهم

(حوكمهكانى نهنجام گيرى خيتامى)

ماددهى (14):

بهردهوام بوون له جى بهجى كردنى پرؤژهى پهرهپيدان و پيشخستنى تواناى بهشهرى كوردستان، له پيناو ناماده كردنى كاديرى پسپور له بواره جياجياكانى كه ههريم پيوستى پينان ههيه له رپى زهماله و نيرده و تويزينهوه و خولى مهشق كردن له ژير سهريهرشتى دهستهيهكى بالا كه به سهروكايهتى سهروكي نهنجومهنى وهزيران و جيگرهكهى له وهزيرهكانى پهرورهده و خويندى بالا و تويزينهوهى زانستى و پلانندان پيك ديت و به گويرهى پهيرهوى پهسند كراو له لايهن نهنجومهنى وهزيرانهوه.

بهريز د.ارسلان بايز-سهروكي پهرلهمان:

فهرموو كاك عهونى.

بهريز عونى كمال سعيد:

بهريز سهروكي پهرلهمان.

ئيمه له راپورتى خويمان كاتى خوئى كه پيشكشمان كردوووه بو پهرلهمان له نيور راپورتى ليژنهى دارايى پهرلهماندا نامازهى بيكرابوو، به جياوازى ئيمه داوامان كردبوو كه نهو بره پارديه (120) مليار تهديد بكرى لهناو ماددهى ياساكهدا، دوو، قهرز بدريته نهو كهسانهى كه مهشمول نينه بهو پرؤژهيه، ئيستا بهو شيوهيه دهيوخوينمهوه:

(تقترح لجنة تحديد المبلغ المحدد لتنفيذ مشروع تنمية وتطوير قدرات كوردستان البشرية الواردة في الموازنة ضمن هذه المادة مع اعطاء القروض لغير المشمولين بالمشروع ضمن المبلغ الذي يحدد للذين يقبلون في الدراسات العليا، الدبلوم والماجستير و الدكتورا ونقترح اعادة صياغة المادة بالشكل الاتي:

المادة الرابعة عشرة:

1-يحدد مبلغ قدره() دينار لتنفيذ مشروع تنمية وتطوير قدرات كوردستان البشرية لاجل اعداد الكوادر المتخصصة في المجالات المختلفة التي يحتاجها الاقليم عن طريق الزمالات والبعثات والدورات

بېگومان كاتېك كه ئه و مەبلەغەمان دانا (120) مليارهكه، فەقەرەى دووم نەبوو، ئىستا فەقەرەى دوو كه هەيه پىموايه ئەبى موراجەعه به و مەبلەغە بگەين، هەرچەند وەزارەتى دارايى تەعلیماتەگەى ئىمە نازانين ئەو قوتابیانەى كه دەچن بۆ تواناسازى كه وەزارەتى دارايى دەعميان ئەكات برەگەى چۆنە و چەندە؟ ئەوە خۆى ئەزانى، بەلام كاتى كه فەقەرەى دوومان زياد كرد قەرز بدەين به و قوتابیانە، شتىكى باشه قەرز بدەين به و خویندكارانەى كه هەم رەغبەتیان هەيه، هەم توانايان هەيه بۆ خویندن، بەلام مەشمول نين به و تواناسازیه، بۆیه ئەوە بۆ وەزیری دارايى بەجى ئەهیلّم، ئايا بەش ئەكات بۆ ئەو دوو خالە؟ يان زياد بكرى؟ خالتيكى تر له لیژنەى هەيئەى عولياكه وەزارەتى دارايى پىموايه پىويستە، خالتيكى تر ئەو قەرزه دیسان ئەگەر به قیاس و به ميعيار بیّت به پى برگەى يەكەمى ئەویش هاوسەنگیەك هەبیّت، چونكه ئەوەى كه مینحەى ئەدەینى لگەل ئەوەى كه قەرزه لەسەرى هاوسەنگیەك هەبیّت، من پىم باشه له (30) هەزار دۆلار كەمتر نەبیّت، سوپاس

بەریز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك حاجى بيلال

بەریز احمد سلیمان(بلال):

بەریز سەرۆكى پەرلەمان.

من بوونی ئەو ماددەیه به باش ئەزانم، و پشتگیری له لیژنەى یاسایش ئەكەم كه ئەو فەقەرەى دوومەیان بۆ زياد كرددوو، و داواكارم له پەرلەمانتاران پشتگیری لهو فەقەرەى دوومە بگەن، چونكه پىشتر زیاتر له (50) پەرلەمانتار داوامان كرددوو كه قەرز بدرى به و قوتابیانەى كه خۆيان چوون بۆ دەرەوه بۆ خویندن، برىك پارهیان بدریّتى دواى لییان وەرگریتەوه، سوپاس.

بەریز د.ارسلان بايز/سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو مامۆستا عمر.

بەریز عمر عبدالعزیز:

بەریز سەرۆكى پەرلەمان.

منیش پشتیوانى لیژنەى یاسایى ئەكەم بۆ ئەم برگەیه كه بكریته دوو برگە، بەلام برگەى دووم به و شیوهیه نەبیّت كه (غیر مضمولین) بەلكو دیارى بگەين مەبەستمان له (غیر مضمولین) كییه؟ بۆ ئەوەى وازیح بیّت، دووم، تەبعەن ئىمە بریاری (120) مليارهكهمان داوه، يان ئەبى زیادەى بخەینه سەر، يان تەوزیعەكه وەزایح بیّت، یەعنى برەكان جیابكریتهوه، سیبەم داواكارم جیى ئەو خویندكارانە بگەینهوه لیژره كه لەسەر حیسابى خۆیان له دەرەوهى ولات ئەخوینن، بۆ ئەوەى هاندەرىك بیّت بۆ ئەوەى ئەوانیش دیراساتیان تەواو بگەن، پشتیوانیش ئەكەم لهو پىشنيارەى (بەفرین) خان كه به تەحدید باسى توژیینهوه و لیكۆلینهوهى زانستیشى بخریته ناوى، بۆ ئەوەى هاندانێك بیّت بۆ ئەو بوارەش، سوپاس

بەریز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

بەريز د.احمد ابراهيم(ومرتى):

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى (14) ە لە ئەسلى پڕۆژەكە من پشتيوانى لەو ە ئەكەم كە لە راپۆرتى ليژنى ياساى دا ھاتوو، بەلام پيشنيار ئەكەم فەقەرەيەكى تری بۆ زياد بكریت، ئەم فەقەرەى دوو ەم كە پيشنيار كراو ە لە راپۆرتى ليژنەى ياساى ببیتە فەقەرەى سيیەم، فەقەرەى دوو ەمى ئەو ەبیت، (يستمர் الصرّف على المبلغ المخصص لصندوق المشروع وتقوم وزارة المالية والاقتصاد بتأمين المبالغ اللازمة الاضافية لدعم المشروع عند الحاجة)، ئەگەر ھاتو ئەو بپرە بەشى نەكرد دەستەلآت بدريتە و ەزارەتى ماليە كەوا مەبلەغى تر تەرخان بكات بۆ مەشرووعەكە بۆ بەردەوام بوونى، ئينجا فەقەرەى سيیەم، (منح قروض قدره) دينار لغير المشمولين باحكام الفقرة اولا اعلا..)، بۆ ئەو ەى كە وازيچيش بپت دەكرى لەناو كەوانەيەك (ئەوانەى كە لە دىراساتى عوليا ئەخوينن (دبلۆم، ماجستىر، دكتورا) بۆ ئەو ەى وازيچ بپت كە ئەم قەرزە بۆ كيیە؟

سوپاس

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو سۆزان خان

بەريز سۆزان شهاب نورى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەريزان ئەندامانى پەرلەمان، بيگومان سندوقى تواناسازى سندوقىكە لەسەر نيزامىك دەرچوو ە كە لە ئەنجومەنى وەزيران دەرچوو، و بۆرديك سەرپرەشتى ئەكات، ديارە ئەو تەعليماتە و ئەو نيزامەى كە دانرايە كۆمەلتيك مەرجى تيديايە، لەسەر ئەساسى موناڤەسەيە، كۆمەلتيك خايليان داناو ە كە ھالەتى موناڤەسە و ەدالەت دروست دەكات، لەو ئيختيصاصانەشە كە حكومەت پيويستى پيى ھەيە، ئەزانى نەقص ھەيە لەو بوارانە، لەبەر ئەو ە ديارى كردنى (120) مليارەكە بۆ مەوزوعى پڕۆژەى تواناسازى و بەو شەرت و مەرجانەى كە حكومەت دايناو ە توپژينەو ەى زانستيشى لەسەر بپت، وەكو ئيمە لە ليژنەى پەرورەدە باسما ن ليو ە كردوو، ديينه سەر بابەتى خالى دوو ەم كە ليژنەى ياساى پيشنيارى كردوو، دروست كردنى سندوقىك بۆ قەرزى قوتابى، من 100% لەگەلیم، نەك تەنھا ئەوانەى كە لەدەرەو ە ئەخوينن، بەلكو بۆ ئەو خويندكارنەش كە لەناو ئەم ولاتەدا خوينكارى زانكۆن، درمالە بەشيان ناكات، بەلام كاتيک كە سندوقىك دانا پيى بوترى سندوقى قەرزى قوتابى، ئەم قوتابى ە حكومەت مەبلەغيك پارەى ئەداتى، سەقفيكى بۆ ديارى ئەكات، ئەگەر ھاتو لەو سەققە زياترى پيويست بوو، ئەو باقىە قەرزە، ئەمە ھالەتيكى جياوازە، من داواكارم ئەو ە بكرى بە توصيە، بەرز بكریتەو ە بۆ حكومەت و و ەزارەتى

خویندنی بالا، بۇ ئەۋەدى بە پرۆژە ياسايەك ، چونكە ئەمە ناكرى تۆ ھەر بلایى پارەكەى بۇ تەخصیص ئەكەم، ئەبى بە پرۆژە ياسايەك بىت، و نەك تەنھا ئەۋانەى چوونەتە دەرەۋە و لەسەر حیسابى خۇيان ئەخوینن، بەلگو خودى ئەو خویندكارانەش، لەسەر ئەم بابەتە ھەقمە ۋەكو لیژنەى پەرەۋەردە قسە بكەم، ئەو خویندكارەى كە لە كۆلیژى پزیشكیە، لە كۆلیژەكانى ترە، كۆمەلئىك پىداویستى خویندنی ھەیە، بەو (60) ھەزار دینارەى كە حكومەت ئەپداتى ۋەكو دەرمانە بەشى ناكات، ئەمە ئەبى چارەسەر بكرى لە رېگەى سندوقىكەۋە، بۇیە من داۋا ئەكەم خالى دوۋەم بە تەۋسىيە، و ئیمە لە لیژنەى پەرەۋەردە و خویندنی بالا لەگەل ۋەزارەتى خویندنی بالا دائەنیشن بۇ دارشتنى ياسايەك بۇ سندوقى قەرەزى قوتابى ھەر ھەموۋى، ئەۋەدى تواناسازى ئەبى ۋەكو خۇى بمىنى، چونكە تا ئىستا (2200) قوتابىمان لە دەرەۋەییە، (4000) قوتابى ناۋى دەرچوۋە، یەئنى (2000) ئەۋەندەش ماۋە بروت، ئەو برە پارەییە تەسەۋر ئەكەم بەش نەكات، لەبەر ئەۋە حكومەت لەسەریەتى بۇيان تەۋاۋ بكات، ئەو مەۋزوعى قەرەزە بابەتئىكى جىاۋازە، بە تەۋسىيە بەرز بكرىتەۋە، سوپاس

بەریز د.ارسلان پاپز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو د.بەشیر.

بەریز د.بشیر خلیل:

بەریز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو ماددەى باس لە كاریكى گرنگ ئەكات، ئەۋیش تەرخان كردنى برپك پارە بۇ تواناسازى، ھەنگاۋىكى گەرە و گرنگە بۇ بنیاتنانى ژیرخانى زانستى لە ھەرىمدا، بەلام بۇ ئەۋەدى ئەم پرۆژەییە باشتر سوودى لى ۋەربگىرى و بەردەۋام بىت، من بە باشى دەزانم كە ئەم خالانەى تیدا رەچاۋ بكرى:

1- رەچاۋ كردنى شوپنى زانكۆكە و ولاتەكە، چونكە ھەموو ولاتىك نەفسى برە پارەى نەدرىتى، لە وانەییە ھەندى ولات ھەبى پارەى كەمترى بوى، ھەندىكى تر زیاترى بوى.

2- ئەمە بە مینجە نەبى بەلگو قەرەز بى، پاش تەۋاۋ كردنى كە دەگەرپتەۋە ئەۋكات مانگانە بە رېژەییەك لىيان ۋەربگىرىتەۋە، یەكەمەكان، یان سىى یەكەم، یان دەى یەكەم، لە بواری خۇى ئەۋانە با مینجە بىت، بۇ تەشجیع كردنیان، بەلام ئەۋانى تر با لىيان ۋەربگىرىتەۋە.

خالى كۆتاییم ئەۋەییە پشتگىرى لە راي لیژنەى ياسایى ئەكەم ، بەلام ئەۋە مەسئەلەییەكى داراییە، پىۋیستە راي حكومەت ۋەربگىرى، بۇیە پىۋیستە ئەمە ۋەكو تەۋسىيە بەرز بكەینەۋە بۇ حكومەت، ئەگەر توانى با جى بەجىى بكا، سوپاس

بەریز د.ارسلان پاپز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو پەیمان خان.

بەریز پەیمان عبدالكریم:

بەریز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگیری له رای لیژنه ی یاسایی ئەکەم که ئەبێ شوینی ئەو سندوقە بکریتهوه به برکەپەکی تر، چونکه ئەو پارەیه که بۆ سییەم ساڵە تەرخانی ئەکەین بۆ پرۆژە تەواناسازی، ئیمە تەنیا پرۆژە تەواناسازیمان دانەنایە که لەگەڵ وەزارەتی خویندنی بالاً قسەمان کردوو، بەلگە (زەمالە، دەورە، بەحسی عیلمیە)، تا ئیستا دەورە و بەحسی عیلمی شتیکی وای بۆ تەرخان نەکراوە، حەسیلە کۆتاییمان نیە که چەندی بۆ تەرخان کراوە، لە ماوەی دوو ساڵ 120 ملیاری بۆ دانراوە، بۆیە داھات و خەرج کردنەکە ئێوەندە پۆشن نیە لێرە، لەبەر ئەوە ئەگەر بێ و ئەو پێوەرە که مەرجی تەمەنی کەوتۆتە ناو لێرە پێگەییەکی کردیە لەو کەسانە که هەموو مەرجیکی خویندنی تێدا بەلام لەبەر تەمەن ناتوانی بچێ خویندنی خۆی تەواو بکات، وەزارەتی تەختیت هەستا بە دا بەزاندنی ئەو مەرجە، بەلام زۆر گەلی کەوتە سەر، که داوای سندوق ئەکەین بۆ ئەوانەیه که تەمەنیان بەسەر چوو، و پشتگیری رەئییەکانی (د.بەشیر) ئەکەم که دەتوانی هەمووی بەخشین نەبێ، بریکی بەخشین بێ، بریکیشی قەرز بێ، پاش بە دەست هیئانی برۆنامە لێی وەرگیریتەوه، سوپاس

بەرێز د.ارسلان بايز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاک عدنان.

بەرێز عدنان عثمان:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان:

پشتگیری پێشیارەکە لیژنە یاسایی ئەکەم، تەنیا دوو تێبینیم لەسەر ئەو مەبلەغەیه که دانراوە بۆ تەواناسازی، لە راستی دا ئەبێ حکومەت قسەپەکی هەبێ لەسەر ئەو مەبلەغەیه که پار تەرخان کرا 2011 مەبلەغیکی تەواو بوو؟ کیشە هەبوو؟ کەم بوو؟ بۆ ئەوەی ئیستا پەرلەمان قسە لەسەر بکات، ئەگەر باش بوو ئەگەرنا دەکرێ زیاد بکری ئەگەر پێداویستیەکانی پەر نەکردۆتەوه، ئەوەی دوو، لە راستی دا ئەوە دەبێ بەشیک بێت لە بودجە، بە شیکە لە ئیستیحقاقی گەنجەکان، دەبێ وەکو بەندیک بێت، مەبلەغەکەشی تەحید بکەین، مەبلەغیکی گونجاو بێ بۆ حەزی گەنجەکانمان، و لە راستی دا پرۆژە پێشکەش کرا، ئیمزای بۆ کۆکراوە، ئەو پرۆژەیه پرۆژەیهکی زۆر تەواوە، وەزارەت دەتوانی سوودی لێ ببینی وەکو تەعلیمات، چونکه نابێ بە تەوصیە بێ، وەزارەت ئەتوانی سوود لەو پرۆژەیهی ئیمە وەرگری، و دەکارێهەکانی، شیوازی پێدانی قەرزەکە، سوپاس

بەرێز د.ارسلان بايز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو مامۆستا فەرمان.

بەرێز فەرمان عزالدین:

بەرێز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر بەی قسەکانم کران، بەلام تەنکید لە شتیک ئەکەمەوه، دیارە تەواناسازی بریتیه لە چوار خانە (زەمالە، نێردە، توێژینەوهی زانستی، خولی مەشق)، ئیمە تەنیا بەشی یەکەمان جێ بەجێ کردوو که زەمالەیه،

رەنگە نىردەشمان ھەبى، بەلام ئەوانەى كە لەلايەن وەزارەتى پلاندىنانەوۋە رەوانە كراينەوۋە بە پىي ئەو پىوۋەرە نىە كە لە لايەن وەزارەتى خويىندىن بالۇۋە كرايە، ئەوۋەى وەزارەتى خويىندىن بالۇۋە تا رادەيەك زۇر باش بەرپۇۋە چوۋە، لەبەر ئەوۋەى ھەموۋى بە تاقى كىردنەوۋە تىپەپىيە كە بۇيان دانراوۋە، بەلام ئەوۋەى لە وەزارەتەكانى تر كە نىردراينە بە راستى ھەمان پىوۋەرى زانستى نىە، رەنگە زۇر جار واستە و واستەكارى تىدا ھەبوۋى، خالى دوۋەم، ئەو 120 مىليۇنەى كە دانراوۋە، بەراستى بە ئىعتىراقى وەزارەت ئەو 120 مىليۇنە سەرف نەكرايە، لەبەر ئەوۋەى بەشىكى وتمان زەمالەيە، ئەوۋىتر سەرف نەكرايە، ئەوۋەى لەو 120 مىليۇنە مايەتەوۋە مەدوۋەرەكەى ئەگەر ھەموۋى سال 120 مىليۇنى بۇ تەرخان بەكەين، سەرنەجام كۇمەئىك پارەى زۇر مەدوۋەر بە ناۋى تواناسازى كۇ ئەبىتەوۋە و ناتوانىن سەرفى بەكەن، لەبەر ئەوۋەى 4800 كەس ناۋى دەرچوۋە و 2000 كەس چوۋە و تەنھا 18 يان 19 كەس ناۋى گەراپتەوۋە، كەواتە نەيانتوانى ئەو پارەى كە تەخسىص كراوۋە بۇيان سەرف بەكەين، و پىشنىارەكەى كاك (عدنان)ىش ئەوۋەى بەرامبەر خويىندىكاران و قەرزەكانى، ئىمە لە سەرو بەندى بودجەين، نە پىوۋىست بە تەوۋىسە ئەكات نە بە ياسا، ئىستا ئىقرارى لى بەكەين ئەو بىرە پارە وەكو قەرزى بچوۋك پىشكەشى خويىندىكاران بكرى، سوپاس.

بەرىز د.ارسلان بايز-سەرۇكى پەرلەمان:

فەرموۋ كاك عبداللە.

بەرىز عبداللە محمد نورى:

بەرىز سەرۇكى پەرلەمان.

من خۇشچالم كە ماوۋەيەك پىش ئىستا 50 پەرلەمانتار ئەو پىشنىارەمان كىرد ئىستا ھەست ئەكەم وردە وردە ھەنگاۋىك خەرىكە ئەجىتە پىشەوۋە، من قسەم لەسەر خالى دوۋەمى ئەم ماددەيە، پىدانى قەرز ئەمە سىستەمىكە لە زۇر ولات جى بەجى ئەكرى، ئەمپۇ ئىمە لە پەرلەمان كە قسەى لەسەر ئەكەين و پىشترىش پىرۇژەمان بۇ پىشكەش كىردوۋە، پىرۇژەيەكى تىر و تەسەل، و مىكانىزمى پىدانى قەرزەكەى تىدايە، زۇر خالى باشى تىدايە، ئەكرى حكومەت سوۋدى لى ببىنى، بە برواى من پىوۋىست ئەكات مەبلەغەكە، بىرەكە دىارى بكرى، ئەو كاتە داۋاى 100 مىليارمان كىرد، لە راستىشدا كاتى كە پىرۇژەكەمان دانا بە پرس و راپۇز لەگەل كۇمەئىك خەلكى پىسپۇرى بوارەكە، و جۇرئىك لە تەوازىمان دروست كىردوۋە لەگەل رىنمايەكانى تواناسازى، و لەگەل ئەم پىرۇژەى ئىمە، ئەوۋەى جىاۋازى ھەيە لە نىوان پىرۇژەى ئىمە و تواناسازى، لە سىستەمى تواناسازى تەمەن دەور ئەبىنى، لەوئى تەمەن دەورى نىە، لە سىستەمى تواناسازى كۇ نەمە دەورى ھەيە، لەوئى دەورى كەمترە، دىارە لە ولاتانىش وايە، تەمەن و نەمە رىگر نىە لە خويىندىن، مافىكە لە تەمەنى سەرتايىيەوۋە تا گەورەترىن تەمەن حەقى خويىندىن ھەيە، و بەشىكىشە لە پلانى حكومەت كە ئەيەوئى خەلكى بخويىنى و پىشنىوانى لە پىرۇسەى خويىندىن ئەكات، و خالىكى تىر ئىجابى تىر ئەم پىرۇژەيە ئەوۋەيە، كەسىك لە ناوۋە ئەخويىنى، لە زانكۇكانى ھەرىم، ئەتوانى ئەوۋىش قەرز وەرگرى و جۇرئىك لە بار قورسىش لەسەر زانكۇكانى حكومى كەم ئەكاتەوۋە، ماستەر و دكتورا و بەكەلۇرىۋىسىش بۇ

ئەو كەسانەى كە كۆ نمرەيان كەمە بىكەن بە پارە، واتە جارېكى تر پارەكە ئەگەر پېتەو بە حكومت، بۆيە سىستەمەكە زۆر تىر و تەسەلە، زۆر شتىكى ئىجابىيە، ئەوئى ئەمىنپتەو بە راستى ئەزمونىكى زۆر باشمان لەگەل تەوصىيە ھەيە، تەوصىيە لە حكومتى ھەرپم يەئنى جى بەجى نەكردن، بۆيە ئەگەر ئىرادەيەكى جدىمان ھەيە، كە خۆشەختانە ھەشە، با لەناو پرۆژە ياساى بودجە جىگاي بىكرپتەو، و لايەنى كەم 75 مليار دىنارى بۆ تەرخان بىكرى.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ھاوپاز خان.

بەريز ھاوپاز شىخ احمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو ماددەيە من پشتگىرى لە قەسەكانى كاك (عبداللە ملا نورى، ھەمە سعید) دەكەم ئەوانەى كە بەدەر لە تواناسازىن پىويستە حكومت قەرزىكيان بىداتى بۆ ئەوئى بتوانن بەو ئىمكانىيەتە خويندن تەواو بىكەن، من پىرسىارىكم ھەيە پار ئەو 120 مليارەى تەرخان كرا ئەوئى زانىارىمان ھەبى 60 مليارى لى ماوئەتەو، ئەو 60 مليارە ئايا مايتەوئە؟ ئەگەر ئەوئى بەخەينە سەر 120 مليارەكە وابزانم شتىكى باش دەردەجى بۆ قەرزەكەش.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عمر.

بەريز عمر عبدالرحمن:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پرۆژەى تواناسازى گىرنگە و تا ھەدىك سەرگەوتنى بەدەست ھىناو، ئاشكرايە ئەو بىرە پارەيە لە زمنى ميزانىيەى مەجلىسى وزەرا تەھدىد كراو، و بە گوپرەى نىزامىك دەر ئەجى لە لايەن سەرۆكايەتى ئەنجومەنى وەزيران، پىم وايە دەست كارى كىردنى ئەو، و دانى قەرز بەو شىوئەى كە لە راپۆرتەكەى لىژنەى ياساى دا ھاتووە ئىجساييەكى پىوئە ديارە، چونكە پىويستە ئىجسايەك ھەبى، ئايا ئەم كەسانەى كە داواى ماستەر و دكتورا و دبلۆم ئەكەن و ئەيانەوئى قەرزىيان پى بدرى ئىجسا كراوئە ئەمانە چەند كەسن؟ ئايا تواناى حكومت ھەيە بتوانى خاريجى ئەو پارەى بۆ تواناسازى دانراوئە ئەوئى بدرى؟ ئايا ئەو كەسانە كىن كە شموليان ئەكات؟ ئەو كەسانەن كە چوونەتە دەرەوئە؟ يان ئەوانەى كە ئەيانەوئى بچنە دەرەوئە؟ پىويستى بە ئىجسايەكى تەواو ھەيە، ئەو كەسانە چەند وەردەگىرن؟ و ئايا حكومت دەتوانى ئەوئە ئىستىعاب بىكات؟ لەبەر ئەوئە پىم وايە بۆ بەردەوام بوونى تواناسازى و زياتر سوود وەرگرتنى خويندكارانمان لىيەو، ئەو ماددەيە پىوست ناكات ھەئىگىرپت، پىويستە رىگە بدرى بە حكومت ئىعازىيەتى خوى ببىنى لەسەرف كىردنى ئەو بىرە پارەيە، سوپاس

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك گۆران.

بەريز گۆران نازاد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتیوانی قسەکانی كاك (عبدالله) دەكەم، و ئەم سندوقە بە هاوکاری كەسانی پەسپۆر و مەعنى بە تواناسازی ئامادە كرايە، بۆيە پيويستە وەزارەت هەنگاوی بۆ بنی، و پرسیاریكیشم هەيە داواكارم وەزارەتی دارایی بۆم روون بكاتەو، ماوەكانی تر ئەنجومەنی وەزیران بپاری دا كە ئەو پارەيە بۆ تواناسازی دانراو بەجیتە سەر وەزارەتی خویندنی بالاً، لەكاتیكدا ئیمە بۆردیكمان دروست كردوو، ئایا ئەمە هەلۆهشانندنەوێ ئەو بۆردەيە؟ و ئەمە موخالەفەي ئەم ماددەيە نیە؟ سوپاس.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ئاھەنگ خان.

بەريز ئاھەنگ عارف:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگیری لە فەقەرە دوو دەكەم، كە دەبی سندوقیك هەبی بۆ قەرز، بەلام لە فەقەرە يەك ئەو بۆردەي كە دامەزرایە، برناسة رئیس مجلس الوزراء و نائبه و وزراء (التربية والتعليم العالي والبحث العلمي والتخطيط) وفق النظام المصادق عليه من قبل مجلس الوزراء. ئەدی يەك لە وەزارتە مۆنەفیزەكان، یان وەزیری ئەعمار، ئەگەر سەیری تاریخی عیراق بكەین لە پيشدا تەسمیمی حەصر كردبوو لە بەغدان هیچ مۆهەندیسەکی كوردستان لە بواری تەسمیم زۆر شارەزا بوون بەس ئەوان رپیان پی نەدەدا، ئیستا مۆهەندیس هەلكەوتوو كە لەناو وەزارتەكان دەست دەدەنە تەسمیم و ناشترسین، تەسمیمی باشیش دەكەین، بۆ بواریان پی نەدری بچن خویندن تەواو بكەن و بپنەو لیرە بۆردەي زۆر باش دروست بكەن؟ ئەگەر لەو بۆردە يەك لە وەزیری ئەعمار یان شارەوانی لە ناوبی، زۆر باش دەبی، سوپاس

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو عەزیمە خان.

بەريز عظیمە نجم الدين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگیری لە پيشنیاری لیژنەي یاسایی ئەكەم، دیارە بەردەوام بوون لەسەر پيشخستنی پرۆژەي توانای مرۆیی لە هەریمی كوردستان، ئیمە وەكو لیژنەي پەرورەدە زۆر بە گرنگی ئەزانین، دیارە ئەو 120 ملیار دینارەي سالی پار و 2010 و 2011 كە بۆ تواناسازی دانرابوو، لەو برۆایەدام كە ئەو بۆردەي دروست كراو لە وەزارەتی خویندنی بالان ئەوانەي كە لە چوارەچپۆه وەزارەتی خویندنی بالادا بوون، ئەوێ كە

تېبىنى ئىمە بى لەسەر ناردنە دەرەوہ بۇ ئەو خوينکارانە، لە جىبى خويدا بووہ، ئەو پېوہرانەش كارى لەسەر گراوہ، بەلام ئەوہى وەزارەتى پلاندانان كە من ئەو رەخنەم ئاراستەى وەزىرى پلاندانان كەرد ئەو رۆژە، بە ھۆى ئەوہى كە پېش ھاتنى بودجە ئەو دوو وەزارتە بانگ ئەكەى لەسەر ئەوہى كە پشتگىرى دانانى داھات بكەى بۇ پەروەردە و خويندنى بالان بەلام ھىچ شەفافیەتكت لەبەر دەست دا نىہ بۇ ئەو وەزارتە تا من پشتگىرى بكەم يان زىادى بكەم، لەبەر ئەو پارەى كە دانراوہ نازانين چەند ماوہ؟ بەلام ئەوہى كە گرنگە لىرە ئەمسال جارېكى تر ئەو لىژنەى دروست گراوہ پېويستە ئەو بۇردە وەكو خۇى بمىنى كە وەزارەتى خويندنى بالاً، بەلام سالى پار ئەو كەسانەى كە وەزارەتى پلاندانان نارەبويە دەرەوہ پېم وایە بە پى پېوہ نەبوو، زىاتر ئەوہى كە ئىمە موتابەعەمان كەردبوو بە بەلگە لامە كە وەزارەتى خويندنى بالاً ئەو كەسانەى نارەبويەتى لە پېناو دروست كەردنى كادىرى شارەزا دروست بكەى لە دامودەزگاكانى حكومت، بەس ئەوانەى كە نارەبويەتى ھىچيان لە پىپورى خۇيان نەبوو، يەئنى ئەوہى كە لە پېشوو دا ھەبوو ھىوادارم لە داھاتو دا نەبى، ئەوانەى دەرەقتى تەواو كەردنى خويندنيان نەبووہ با ئىمە دەرەقتىيان بەدەينى، سندوقىك دابىين بۇ قەرز بۇيان، لەبەر ئەوہ سندوقەكە زۇر زەرورە دابىرى لەم بېرگەھەى كە لىژنەى ياساى پېشنيارى كەردوہ، سوپاس

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك جلال.

بەريز جلال على عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە يەككە لە دەست كەوتەكانى ئەم چەند سائەى رابردو مەسەلەى تواناسازى بووہ، ئەو كەسانەى كە بۇ ئەم مەسەلە ھەلبۇزۇردراون ئەو كەسانەن كە يەكەمى كولىەكان بووہ، و ئەوانەن كە كۆى نمرەگانيان لەگەل تاقى كەردنەوہى (تۆفلن) كە زمانە، و يەككى لە بنەما سەرەكەكانى تىرىش ئەو كۆلىژانەى ھەلبۇزاردووہ كە موعتەبەرن و لە سىستەمى جىھانىشدا حىسابيان بۇ ئەكەرى، مەسەلەى پېدانى قەرز بە قوتابيان بىراواناكەم كەس دژى بىت، بەلام دانەوہى ئەوئىت، ئەوہش بېرە پارەيەكى زۇرە، دانەوہى ھەندىك كېشەيە، مەرج نىہ ئەو كەسانەى كە ئەچن بۇ خويندنى ئەو كۆلىژانە ھەلبۇزۇرن كە خويندنى بالاً بۇيان ديارى ئەكات، پېم باشە ئەو پىرۆژە ياساىەى كە پېش كەش گراوہ بۇ پەرلەمان دىراسە بىكەرى و ياساىەكى پى درېچى، بۇ ئەو كەسانەى كە ئىمكانىەتى عىلميان ھەيە، ياساىەك دەرېچى كە چۆن قەرزيان پى بدرى؟ چۆن بگەرپتەوہ؟ بەچەند سال بى؟ ئەو مەسەلەيە بىكەرى بە تەوصىە تا تووشى كېشە نەبىن وەكو سالانى پېشو تر كە خەلكىك ماستەر و دكتورايان ھىناوہ و ھىچ كەلكىكان نەبوو، سوپاس

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو د.سەرورە.

بەريز د.سەرورە عبدالرحمن:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو ماددەيە سەرەتا پىشتىگىرى لەو دەكەم ئەو 120 مىليارە جىگىر بىكرى، لەبەر ئەوئەى ھەم بۇ ئەوئەى تەمويىلەكە بەردەوام بى، ھەم بۇ ئەوئەى پىرۆسەكەش بەردەوام بى، خالىكى تر، سەبارەت بە قەرزدان بە قوتابى ھەموومان لەگەلئىن، بەلام پىويستە بە پلان بى، پىشتىگىرى ئەو رايەى كاك (عمر عبدالرحمن) دەكەم كە بەراستى ئەمە حكومەت دەينىرئىت ئىمە دوو جۆر پىسپورىمان ھەيە، يەككىيان كەوادىرمان كەمە و كەس نىە كارى تىدا بىكات، يەككى تر كەوادىرمان زۆرە تىايدا، زۆرن، بۇيە پىويستە قەرز ھەبى، بەلام بە پلان بىت، پىويستى بە پىداچوونەوئەى زياتر ھەيە، خالىكى تر، ئىمە سى سائە لەو پەرلەمانە باس لەو ئەكەين كە دەقى ياسايى ئەنووسىن، ئەمە سى بوار دەگرئىتەو (زەمالە و نىردە، توئىزىنەو و مەشق كىردن) بەراستى تا ئىستا يەك دانەى لى جى بەجى كراو، لە كاتىكدا ئىمە زۆر پىويستىمان بە كەوادىرى وەسەتى ھەيە، بەتايىبەت كەوتت سى كۆمەلگەى پىشەيىمان كىردۆتەو كەوا كەوادىرى وەسەتى پى دەگەيەنن، سەردانى خولە پىشەيەكانمان كىردو، مامۆستاگان لەو ئاستەدا نىن، پىويستە بنىردىنە دەرو، خول ببىنن، دوا خالىم ئەوئەى كەوا ئەمە پىويستە وەكو خۇى جى بەجى بىكرى، ئەمە لە ئەنجومەنى وەزىرانەو بۆردىكى ھەيە، من دوو نمونەتان بۇ دىنەمەو كەوا لە دوو سىكتەردا كار ئەكرى، يەككىيان لە رىگەى وەزارەتى پلاننانەو، يەككىيان لە رىگەى خويندىنى بالا، لە رىگەى پلاننانەو بۇخوشيان پەيوەست نەبوون بە سىستەمەكەو، لە بەشى يەكەم ئەبوا 300 كەس بچووبانە دەروە كەجى 406 كەسيان نارد، 106 كەس لە دەروئەى سىستەمەكە نىردرا، لە بەشى دووم دەبوا 1000 كەس بنىردىن 1150 كەس نىردرا، 150 كەس زياتر، ئەمە گلەيىمان دەھىنئىتە سەر، ھەم بە رەسمى پىسپارم بۇ بەرئىز وەزىر ناردو، ھەم لىرەش وەلامم نەدرايەو، وەلامەكە باسىكى تر بو، لە سالى 2010 ھو نىكەى 24 مىليون دۆلار ترخان كراو بۇ ئەوانەى كە پىشتىر دەناردان، ئەوانەى كە تا ئىستاشى لەگەل دابى سەرو سۆراغى ئەو 24 مىليون دۆلارە ديار نىە، ئەمە ناوى ئەو كەسانەشە كە بە ناقانونى نىردراون، تاكو ئىستاش نەدراو بە ئەنجومەنى وەزىران، و نە ئىمەش وەلاممان نەدراوئەو، ھىوادارم بە سىستەم كار بىكرى، سوپاس

بەرئىز د.ارسلان بايز-سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو شلىر خان.

بەرئىز شلىر محمد نجيب:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەسەر قسەكانى بەرئىز د. سەرور، بە نىسبەت دەوراتى تەدرىبى منىش ھەمان رام ھەيە، ئەگەر لىزنەى ياسايى پى باش بى تەنكىد بىكرئىتەو لەسەر فەتخى دەوراتى تەدرىبى، بۇ كەوادىرى صيانە لە وەزارەت، بە تايىبەت ئەكەر خەرىجى مەعاھىدى فەنى بىت يان صەناعە، لە سلئمانى باس لە حادىسەيەك ئەكەم كە لەبەر نەشارەزايى كادىرى صيانەكە بوو لەناو مەسەدئىك موزەفەيەك بەربوويەو تا ئىستاش شەلەلە، ھەر لە سەرۋىكايەتى پەرلەمان ئەپىرسم كە سالانە چەند پارە ئەدرى بۇ ئەم مەسەلە و كەسىش لى

نازانى؟ با يەككىك بىنە ناوۋە كە شارەزا بىت با ئەو خەلگە فېر بىكات، بەراستى بەو شېۋە بەتالەش نامىنى، چونكە ئەو كەسە فېرى ئىشېك ئەبى ھەتا ماۋە كەسى تىش فېر ئەبى لىيەۋە، بەيانى مەشارىعى ئاۋ تەۋاۋ ئەبى كەس نىيە لىيە بزانى، لە نەخۇشخانەكان كە (ئىمەراى) ئەشكى كەس نىيە چاكى بىكات، مەجموعەيەك سدود ھەيە بەرپۆۋە ئايا كى ئەمانە ئىش پى ئەكات؟ چونكە ئەو زەمالات و بەعات بە تايبەت بۇ دكتورا مۇستەھىلە دكتورىكى جامىعە لە دەرەۋەى جامىعە ئىش بىكات، تۆ ئەينىرى بۇ دەرەۋەى جامىعە، بەلام ھەر ئەيەۋى بچىتەۋە جامىعە ئىش بىكات، چونكە خۇى بە كەم ئەزانى ئەگەر لە ۋەزارەتتىكى تر خزمەت بىكات، با دەۋراتى تەدرىبى بۇ پىگەياندىنى كەۋادىرى ۋەسەتى بىكەينەۋە، سوپاس

بەرىز د.ارسلان بايز-سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو سەمىرە خان.

بەرىز سەمىرە عبداللە:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

پشتىگىرى د.سەرۋە و شلىر خان ئەكەم، پىۋىستە كەۋادىرى ۋەسەتى ئىھتىمامى پى بدرى، لەم بېرە پارەيە بېرىك تەھدىد بىكرى بۇ راھىنانى مامۇستايان و فەرمانبەران، بۇ نەۋنە پارىش باسەم كىرد مودىرى مۇجەمەعى فاخىر مېرگەسۇرى كە نىۋدولەتتە، نىزامى سايبىس بەكاردىنى، لە ھەمان كاتىشدا بە نىازن لە سولەيمانى و دھۆكىش دروستى بىكەن، مامۇستايان و فەرمانبەران ئەو ئەجھىزانەى كە ھاتتە بۇ فىزىيا و ئەحيا و كىمىيا نەياندەتوانى بەكارى بىنن، من لەگەل ئەۋەدام بېرىك پارە تەھدىد بىكرى بۇ راھىنان، سوپاس

بەرىز د.ارسلان بايز-سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو كاك دانا.

بەرىز د.دانا سەيد سۇڧى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو تىببىنىيەى لىژنىيە ياساى گوايە ئىمە دەنگمان لەسەر لىستى تەخسىۋاتەكە دا، راستە ئىمە دەنگمان لەسەر دا، بەلام ئەو تەفاۋىلەى كە لە ماددەكە دا ھەيە پىم وايە زەرۋورىيە لەناۋ قانۇنەكە دا بىتەۋە، لەبەر ئەۋەى تەفاۋىلەكە لەۋىدا نىيە ئەۋەى عىلاقەى بە بۇردەكەۋە ھەيە و كى ئىشراقى ئەكات و ئەم شتانە، ۋەكو ئەۋەى كە لىژنىيە ياساى پىشنىارى كىردۋە كە سىندوقىك ھەبى بۇ پىدانى قەرز بە قوتابيان، ديارە منىش لەگەل ئەۋەم كە سىستەمىك دروست بىكەن كە پەپىرەۋى لە پىدانى قەرز بىكەن بە شېۋەيەكى گشتى بە قوتابيان، بەلام ھەست دەكەم ئىستا باس لە سى شتى جىاۋاز ئەكەن، ئەۋەى كە لەۋ ماددەيە باس ئەكرى تەنيا پەيۋەندى بە مەسەلەى تەخسىۋ كىردى بىرى 120 مىليارەكەۋە ھەيە بۇ پىرۇگرامى تواناسازى، ئەۋە لايەنىكى ئەۋ قسە و باسانەيە كە ئىستا باسى ئەكەن، مەسەلەكە پىدانى قەرزە بەو خويىندىكارنەى كە لە دەرەۋەى پىرۇسەى تواناسازىيەۋە بۇ خۇيان لە دەرەۋە ئەخويىن، و لايەنى سىيەم

پيدانى قەرزە بە قوتابيانى زانكۇكانى ھەرپم بە شىۋەبەكى گشتى، ئايا 120 مليار دىنار بەشى ئەوۋە ئكات ھەرسى بوارى پى تەختىە بىرى؟ خالى سىيەم، بە شىۋەبەكى گشتى بۇ قوتابيان ئايا ئىمە دەتوانىن بەو 120 مليارە ھەموو ئەو خەرجىانە بىكەين؟ بىگومان ناتوانىن، بەلام حەقىقەتتەك ھەيە، ئەو 120 مليارە كە تەخسىص كراوۋە تا ئىستا ھەمووى سەرف نەكراوۋە بۇ پروگرامى توناسازى، ئايا چى لە پارەكەى تر ئەگرى؟ بە تەصەورى من دەتوانىن حەلى موشكىلەى ئەو قوتابيانەى پى بىكەين كە چوونەتە دەرەوۋە، وەزارەت مولزەم بىكەين كە تەعلیماتتەك دەرەكات كە قەرز بەدات بەو قوتابيانەى كە لە دەرەوۋەى پروگرامى توناسازى چوونەتە دەرەوۋە، پىويست بە سندوق ناگا، تەنھا بە تەعلیماتتەك پىويستە قەرز بەدرى بەو

قوتابيانە، سوپاس

بەرىز د.ارسلان بايز-سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو د.عمر.

بەرىز د.عمر نورەدپىنى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەمە راسىتە كە يەكى لە ھەنگاۋە گرنەگانى تەنمىەى بەشەرى برىتتە لە پىشتىوانى كىردن لە گەنجەكانمان كە لە بوارە جىاجىاكاندا بنىردىنە دەرەوۋە بۇ خويىندن، ئەم بەرنامەش تونىويەتى بەو ئاراستەيە دا ھەندى ھەنگاۋى باش بنىت، سەبارەت بەو بەرنامەيە لە راستى دا لە ياساى بودجەى پار و پىرارىشدا جەخت لەوۋە كراوۋەتەوۋە كە توپىزىنەوۋە و راپىننىش بىگىرەتەوۋە، بەرىزان لە لىژنەى پەرەردە و خويىندىن بىلا ئەزانن كە ئىمە لەگەل لىژنەكە كۆ بووینەتەوۋە و پىمان وتوون كە بۇ ئەم بوارانەش ئەبى ياساكە جى بەجى بىكەن، تا ئەو رادەى كە بە ئىمەيان وتوۋە ھەم بۇ راپىننىش بەرنامەيان حازر كىردوۋە، ھەمىش بۇ توپىزىنەوۋەى زانستى كە چۇن سوود لەو سندوقە وەرگىرن كە ئەم پارەيەى تىدايە، سەبارەت بە ھەندى مولاخەزات، كە لە ھەندى بواردا رەچاۋى سىستەم نەكرايە، لە مەسەلەى پاسۇرد و ھەندى حالەتى تردا قسە ھەيە كە بازىرگانى پىۋە كرابى، بەلام بە جىدى ھەموو ئەو مولاخەزانەمان بە وەزىرە بەرىزەكان وتوۋە، لە ھەولتى ئىعادە نەزەرىشدا، بۇ نەموونە لەسەر مەرجى تەمەن ئىمە پىمان وتوونە و وەزارەتى خويىندىن بىلا پروژەيەكى تازەى حازر كىردوۋە، بۇ ئەوۋەى پىداچوونەوۋە بىكات بە مەرجى تەمەن، ھەرەوۋە لە مەسەلەى وەرگىرتنى رەزامەندى، ئەوۋەى كە ئۇقەرى وەرەگىرت جاران ھەندى پىننىتى وەرەگىرت، بەس ئىستا نەمايە، بۇيە لە پروسەى پىداچوونەوۋە بە رىنمايەكاندا ئىمە ھەماھەنگىمان ھەيە، سەبارەت بە مەسەلەى قەرز ئىمە لەگەل قەرزىن، بەلام ئىستا بۇچوونىك ھەيە دەلى ئەوۋەى كە لە رىگەى توناسازىەوۋە ئەگرى لە مینحەوۋە بىرى بە قەرز، بۇچوونىكى تر ھەيە دەلى ئەم پارەيەى كە دادەنرى بە شىۋەى قەرزىش بى، واتە قەرز و مینحەش بى، بەلام ئەگەر سەيرى ژمارەكان بىكەين راستىەكى تىمان بۇ دەرەكەوۋى، 4700 كەس ناۋى دەرچوۋە، 2300 كەس رۇپىشتوۋە، بەشىك لەوانە تەواۋىان كىردوۋە و گەراۋنەتەوۋە، ئەگەر پروسەى ناردن بوەستىنرىت كەسى تر وەرەنگىرى، تەواۋ كىردى ئەم 4700 كەسە لە

ولاًتە جيا جياگان پيويستى بە 415 مليارە، ئەوۋى ئيمە خستوومانەتە سندوقەكەۋە، سالى 2010، 120 مليار بوۋە، ئەمسالئيش 120 مليار، چونكە لە ياساى بودجەى سالى 2011 دا مەبلەغمان ديارى نەگردوۋە، تەنھا دەلئين بەرنامەكە بەردەوام دەبى و لە كاتى پيويستيشدا حكومەت پارە دەخاتە ناو سندوقەكە بۇ ئەوۋى بەرنامەكە نەوستى، بۇيە ئەم بېرە پارەى لەم سى سالىە دانراۋە و ئەگەر پاريش دانرابى ئەوا ھىستان سندوقەكە 360 مليارى بۇ سەرف كىردوۋە، واتە ئەبى پارەى تريشى بىخەينە سەر، تەنھا بۇ تواناسازى كە بەشيش ناك، بۇيە دوا پيشنيارم ئەوۋىيە كە بۇ قەرز پيويستە داتا ھەبى، بوعدى مالى ھەيە، ەك مەبدەئەكە لەگەلئين، بەلام با دىراسەى بكا، لە بىريشمان نەچى پروژەيەك لە بەردەمى پەرلەمانە كە ھىستان تەواۋ نەبوۋە.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۋكى پەرلەمان.

بەريز سكرتيرى پەرلەمان ھەندى تيبينى ھەيە با بفرموۋى.

بەريز فرست احمد-سكرتيرى پەرلەمان:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىستىجداسى ئەو سندوقە من ەكو مەبدەئەكە لەگەلئيمە، بەلام ئەو ئيشە بە دىرەكى قانونى بەتەنھا ناكرى بۇ لەبەر ھەندى ئەسباب:

1- ئەو سندوقە مەفروزە شەخسىەتئىكى مەعنەۋى ھەبى، ئەو شەخسىەتەش بە بريارى مەجلىسى ەزيران ناكرى، لازمە نەصيكى قانونى ھەبى پىى بەدات.

2- رىك خستى ئەو سندوقە مەۋادى قانونى پى ئەۋيىت، رەئيسەكە تەحديدى بكات، مەجلىس ئيدارەى ھەبىت، مەرجەكانى ئيش كىردنى ئەو سندوقە چۇنە؟

ۋەكى تر ناحيەى مەبدەئى ئەتوانين تەۋسيەك تەقدىمى حكومەت بكەين كە قانونەك تەقدىم بكات، بەلام ناتوانين بە قانون ئيلزامى حكومەت بكەى كە قانونەك تەقدىم بكات، لازمە بە تەۋسيە بىت، بە رەئى من نيۋەى ئەو ئەركە ئەكەۋيىتە سەر شانى پەرلەمان بۇ موتابەعە كىردنى ئەو ئيشە، نيۋەى تريش شەرت نيە ھەر تەۋسيە بىت، چونكە نابى بۇ ھەموو ئيشەك بە چاۋى مەشكوك سەيرى دەزگاكانى حكومەت بكەين، سوپاس

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۋكى پەرلەمان

فەرموو كاك عبدالله

بەريز عبدالله مەلا نورى:

بەريز سەرۋكى پەرلەمان.

يەكەم، ئەشى سندوقى ناو نەبىت، بۇ ئەۋى پيويستى بەو ياسا و ئيجرائاتانە نەبىت كە كاك فرست ئاماژەى پى دا، چۇن ئىستا قەرزى كشتوكالى ھەيە ياساى بۇ دەرئەچوۋە، قەرزى بچووك ھەيە، ئەنواعى

قەرز ھەيە ھېچى ياساى نىيە، ھەمووشى لى ناو ياساى بودجە جىڭگى كراوتەتەوۋە و ھىچىش ئىشكالى نىيە، بەس چۈنكى قە بارى قەرزەكە تۈزۈك گەورەيە؟

بەرىز بايز تالەبانى-ۋەزىرى دارايى و ئابوورى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

دىارە حكومت بە نىسبەتى تواناسازىيەۋە پارەى داناۋە، 120 مىليارى داناۋە، و 850 ى بۇ بەعسات داناۋە، بە نىسبەتى ئەم ھەيئەتەى گە ئىشراقى مەسەلەى تواناسازى ئەكات، بەراستى خۇيان ھەيئەتتىكى مەستەقىلن، و لى ئەنجومەنى ۋەزىران بە سەرۋگايەتى سەرۋكى ئەنجومەنى ۋەزىران و جىگرەكەى و ۋەزىرى پلاننانان و ۋەزىرى خويندىنى بالاً و بە ھىچ شىۋەيەك ۋەزارەتى دارايى نوينەرىشى تىدا نىيە، ئەو پارەى تەخسىص كراۋە بۇيان لى ئەنجومەنى ۋەزىرانەۋە دراۋە پىيان، و پارەكەش لى خۇيانە، و ئەوان ۋەك ھەيئەت لىيان سەرف كىدوۋە، بە نىسبەت ئەۋەى كە ئەگويزىتەۋە بۇ ۋەزارەتى خويندىنى بالاً، بەلى ئەنجومەنى ۋەزىران باسى لەۋە كىدوۋە، لەبەر ئەۋەى پەيۋەندى راستەوخۇى بە خويندىنى بالاًۋە ھەيە، بەلام ھەيئەتەكە ۋەكو خۇى ماۋە و ھەئەۋەشاۋەتەۋە، ئەو پارەيە عىلاقەى بە ۋەزارەتى خويندىن بالاًۋە نىيە، بەلكە ھەر تابىعە بەۋ ھەيئەتەى كە دانراۋە، بەلام لەسەر تەۋسىيەى ھەندى لە برادىران لە پەرلەمان ۋەمان ئەو مەۋزۋە ئەگەيەنەنە حكومت و پىيان ئەللىن پەرلەمانتاران داۋاى ئەۋە ئەكەن كە ئەو پارەيە ئەگويزىتەۋە بۇ خويندىنى بالاً، لەبەر ئەۋە تكام وايە ئەۋە ماددەيە ۋەكو خۇى بىمىنىتەۋە كە ھاتوۋە، سوپاس

بەرىز د.ارسلان بايز-سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو پۇژان خان.

بەرىز د.پۇژان عبدالقادر دزەيى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بە تەرخان كىردنى برە پارەكە لە خشتەى ھاۋپىچى بودجەش دانرابوو، بەلام دىارە زۇربەى ئەندام پەرلەمانتاران پىيان باشە لى ناو دەقى ياساكە بىمىنىتەۋە برە پارەكە، ۋەكو ئەو پۇژانە نەبى كە لە خشتەكە ھاتبوو، وا پىك كەۋتىن كە لە دانىشتى پىشۋوتر باس نەكرى، بەلام دىارە زۇرىنەى راپەكان كۆكن كە ھەبى بە ماددەيەكى قانونى، پىشنىارى سلفەكە كرا كە ئەۋە بخرىتە دەنگدان، ئەگەر بە دەنگدانىش نەكرا ئەۋە ماددەكە دارپىنەۋە، پىدانى قەرز بەۋانەى كە لە دەرەۋەى پروسەى تواناسازى قەرزىان بى بدرىت، سوپاس

بەرىز د.ارسلان بايز-سەرۋكى پەرلەمان:

يەك يەك پىشنىارەكان بخوينەۋە بۇ ئەۋەى بىخەينە دەنگەۋە.

بهریز د.رؤژان دزمی:

پیدانی قهرز بؤ ئەو قوتابیانەى له دەرەوہى پرۆژەى تواناسازین.

بهریز د.ارسلان بايز/سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو د.عمر.

بهریز د.عمر نورەدینى:

بهریز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە مەسەلەى قهرز دوو پەننى هەيە، يەكئ دەلئ له ناو قانونەكە بئى، يەكئ ئەلئ بکریتە تەوصیە.

بهریز د.ارسلان بايز/سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك كاردۆ.

بهریز كاردۆ محمد:

بهریز سەرۆكى پەرلەمان.

تەوصیە مولزەم نایئ بؤ حكومەت، و هیچ کاریگەریشى نیە، پيشنیاره و ئەبئ بیخەینە دەنگ، سوپاس

بهریز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو د.عمر.

بهریز عمر صدیق هه‌ورامى:

بهریز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوہى پەيوەندیدارە بە قەرزەكە بە سئ جور هات، بەشئكى ئەوہیە كە لەناو یاساکە جئى بکریتەوہ، بەشئكى ئەوہیە بە تەوصیە بئى، بەشئكى ئەوہیە هەر لەگەلئ نەبوون، وابزانم زیاتر لەدوو پەرلەمانتاریش باسى ئەوہیان کرد ئەو بپە پارەيەى تەخصیص كراوہ بؤ تواناسازى هەر بەشەو بؤى جیا بکریتەوہ، باوہرى ئئیمە وەكو لیژنەى دارایی، ئەم پارەيە لە ئئشى حكەمەت و بۆردەگەيە، ناکرئ ئئیمە لەناو یاساکەدا برۆینە ناوى تەنہا چوارچئوہ گشتیەكى بؤ دەكئشئرى لەناو یاساکەدا، و تەعلیماتئشى پئى دەرچووہ، و ئەتوانین وەك پەرلەمانتار لە رئگەى لیژنەكانەوہ موتابەعەى ئەوہ بکەین كە مەبەستمانە، سوپاس

بهریز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان

فەرموو كاك شوان.

بهریز شوان کریم کابان:

بهریز سەرۆكى پەرلەمان.

زۆربەى ئەو پەرلەمانتارانەى كە قسەیان کرد لەگەلئ مەبدەئى قەرزەكە بوون، بە پەننى من ئەبئ جارى ئەصلى مەبدەئەكە بخرئتە دەنگدان دواى دەنگدانى دووہم ئەوہبئ لە یاساکە جئى بکریتەوہ یان بە تەوصیە بئى.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان
فەرموو كاك شيرزاد

بەريز شيرزاد حافظ:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو پيشنياره‌ى ليژنە‌ى ياسايى كردى دوو بەشە، يەككى بۇ ئەوانە‌ى ئەچنە دەرەو، يەككى بۇ ئەوانە‌ى ناووە، جا ئەو‌ى ناووە باس نەكرا.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان

فەرموو د.دانا

بەريز د. دانا سعيد صوفي:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پي‌م وايە هيشتان ئەو هەيە، چونكە ئەو‌ى ئيمە مەبەستمانە ئايا قەرز بۇ هەر هەموو قوتابيهك كە لە هەري‌م ئەخوينى؟ يان بۇ ئەوانە‌ى كە لە دەرەو‌ى پرۇگرامى تواناسازى چوونەتە دەرەو؟ دەبى ئەو مەسەلەيە يەكلا بكرىتەو، ئەگەر بۇ هەموو كوردستانە ئەو لە 120 مليارە جيگە‌ى ناكريتەو، ئەگەر بۇ ئەوانە‌ى لە دەرەو‌ى تواناسازيەو چوونەتە دەرەو بۇخويان ئەخوينن پي‌م وايە بۆردەكە ئەتوانى بە تەعليمات موعالەجە‌ى ئەو كيشە بكات، جا چ ناوى لى دەنين سندوق، چونكە ئەو بۇخوى سندوقە ئىستا، دەتوانرى بۆردەكە خوى موعالەجە‌ى ئەو كيشەيە بكا.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا ئەو رەئيانە يەك، يەك بخەينە دنگەو كاميان زۆرتري هينا با ئەو برپوا، موناقةشەمان زۆر كرد، فەرموو شلي‌ر خان.

بەريز شلي‌ر محمد نجيب:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئيمە سسى ئەندام پەرلەمان باسى دەوراتى تەدرىبيمان كرد بۇ خەريجى مەعايد و صەناعە، ئەم بۆردە بەس خەريجى كۆليزەكان وەرئەگرى، ئەگەر وەكو پەرلەمان بە دوا داچوونيشى بۇ بكە‌ى ئەللى نيه ئەم شتە لە قانوندا.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان

فەرموو كاك حەمە سعيد

بەريز جەمە سەيد جەمە علي:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى پراكى كاڭ (دانا) ئەكەم، بە راستى ئىمە ئەوۋى لىژنەگە دايرشتوۋە با بىخەينە دەنگدانەۋە،
دواتر ۋەزارەتى دارايى يان بۇردەكە تەعليمات دەرئەكات، بۇ ئەۋى لە ناۋ ماددەگە تەسبىت بى، سوپاس.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموۋ پەيمان خان.

بەريز پەيمان عزالدين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

لە راستى دا پىۋىستە مەبدەئى قەرزەكە تەسبىت بى، جەتمەن ئاراستەى قسەكانىش بۇ ئەۋانەى دەرەۋى
تواناسازىيە، لە دەرەۋى ۋلات بى يا لە ناۋەۋە، گرنىگ قەرز ۋەرگرى، دوۋەم، بە راستى ئاراستەيەكى سەير
ھەيە بۇ شىۋازى ئاراستە كرنى دەنگدانەكان ۋەكو مەسەلەى (لە بەينى خورما و ميوژدا خورمژى ئەۋى)،
يەعنى ئەيەۋى دەنگ لەسەر مەبدەئەكەش بدات بە بى ئەۋى پرنسىپەكەى جىگىر بكا.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان

فەرموۋ كاڭ عبدالرحمن.

بەريز عبدالرحمن حسين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش لەگەل ئەۋ رايەى لىژنەى ياسايىم كە پارە بدات بە خوئىندكار بۇ چوۋنى بۇ دەرەۋە بە قەرز،
چونكە خەلكەكى ھەيە رىنمايى تواناساۋى ناىگرىتەۋە، بەلام ئەيەۋى بخوئىنى و بچىتە دەرەۋە، ئەۋىش
بەشدارە لەۋ بودجە، ئەيەۋى بچى بخوئىنى و دوايش ھەر بۇ خۇمان ئەگەرپىتەۋە.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموۋ سۇزان خان.

بەريز سۇزان شهاب:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من رەخنەم لە نوقتە نىزامىيەكانە كە جەنابت دەدەى، ئەۋە ئەصلەن نوقتەى نىزام نىيە تۇ تەعليقى
لەسەر بدەيت و قسەى لەسەر بكەى، نوقتە نىزام ئەۋەيە ئەگر ھاتو ئەۋ قسانە خاريجى قانون بوو تۇ
نوقتەى نىزام ئەگرى، بەلام نوقتەى نىزام لەم پەرلەمانە بوۋە بە شەرح و رەئى دەرپىرېن.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى ياسايى پىشنيارەكان بىخەنە دەنگەۋە تىكايە.

بەريز د.رۇزان دزەيى:

بەريز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو پېشنيارانەى گرا ھەموو لەگەل ئەوۋە بوون قەرز بدرى، بەلام لە ناو ياساگە جىي بىكرىتەوۋە يان بە راسپاردە بى؟ سەرەتا ئەوۋە بخرىتە دەنگدانەوۋە، پىدانى قەرز بە قوتابيان پىويستى بە دەقىك ھەيە لە ناو ياساگە.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عمر ھەورامى.

بەريز عمر صديق ھەورامى:

بەريز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە خۇ پروونمان كىردەوۋە، بەشىك ئەلئىن ئەبى لەناو ياساگەدا بە دەقىكى ياساى بى، بەشىك ئەلئى بە تەوۋىيە بى، ئەمە ختوۋى يەكەم، ختوۋى دوۋەم، بەشىك لەگەل ئەوۋەن كە قەرز تەنھا بەو قوتابيانە بدرى كە لە دەرۋە ئەخوئىن، بە شىك ئەلئى بە ھەموو قوتابيان بدرى.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۋىكى پەرلەمان:

ليژنەى ياساى لەگەل ليژنەى داراىى صيغەيەك بدۇزنەوۋە كە چۇن بىخەينە دەنگەوۋە؟

بەريز د.رۇژان دزەيى:

بەريز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بە قەرز ئەبى بە ياسا بى، بەلام ئەو پېشنيارەى كە ئەيخەينە دەنگدان ئايا قەرزەكە لە ناو قانونى موازەنە باس بىكرى؟ يان بە راسپاردە داوا لە حكومەت بىكرى پرۇژە ياساىەك پىشكەش بىكات و وردە كارىەكانى تىدابى بۇ پىدانى قەرز، لەبەر ئەوۋەى قەرز ئەبى بە ياسا بى، بەو شىۋەيە صياغەكەى (منح القرض للطلبة الغير مشمولين باحكام الفقرة (اولا)اعلاه)، چونكە ئەوۋەلەكە باسى تواناسازىەكە ئەكا بە پىي دەقى ياساىەكە.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۋىكى پەرلەمان:

كى لەگەل داىە؟ بە كوردىەكە بخوئىنەوۋە.

بەريز د.رۇژان عبدالقادر دزەيى:

پىدانى قەرز بە قوتابيان بەدەر لە بىرگە يەكى ئەو ماددەيە.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۋىكى پەرلەمان:

كى لەگەل داىە؟ 32 كەس لەگەل داىە، كى لەگەل داىە؟ 42 كەس لەگەل داىە، كەواتە ھى يەكەم لەغو بوو، فەرموو بۇ پېشنيارى دوۋەم.

بەريز د.رۇژان عبدالقادر دزەيى:

پېښناری دووم ئهوه بوو که به راسپارده ئاراسته‌ی حکومت بکړی کهوا پرؤژه یاسایهک پېشکەش بکات
بؤ چاره‌سەر کردنی ئهوه کیشه‌ی پیدانی قهرزه بهو قوتابیانه‌ی له دهره‌وه‌ی پرؤسه‌ی تواناسازی.

به‌رئز د.ارسلان بایز-سهرؤکی پهرله‌مان.

کی له‌گه‌ل دایه؟ 55 کەس له‌گه‌ل دایه، کی له‌گه‌ل دا نیه؟ 27 کەس له‌گه‌ل دا نیه، کهواته رای دووم
په‌سند کرا به زؤرینه‌ی دهنگ، فهرموو بؤ پرگه‌یه‌کی تر.

به‌رئز د.ارسلان بایز-سهرؤکی پهرله‌مان

فهرموو کاک شقان

به‌رئز شقان احمد:

به‌رئز سهرؤکی پهرله‌مان.

دوینیش موقت‌هرحه‌کی ئیمه نه‌خرا دهنگان، باش نیه موقت‌هرحه‌ی چه‌ند ئه‌ندام پهرله‌مانیک ئیهمال
بکړین، ئهوه موقت‌هرحه‌ی که (شلیر) خانیش ته‌قدیمی کرد سی ئه‌ندام پشتگیریان کرد، و من یه‌ک له‌وان
بووم، ئهوه موقت‌هرحه‌ی زؤر موهمه، فه‌ت‌حی دهراتی ته‌دریبی له‌ داخیل و خاریج زؤر موهمه، ئهوه
حکومه‌ته زؤر پیویستی پی هه‌یه، ده‌بیته خالیک له‌ خاله‌کانی ئه‌م مادده‌یه.

به‌رئز د.ارسلان بایز-سهرؤکی پهرله‌مان:

فهرموو کاک عه‌ونی.

به‌رئز عونی کمال سعید به‌زاز:

به‌رئز سهرکی پهرله‌مان.

ئهوه ورده کاریه ئه‌رکی حکومه‌ته خوی جی به‌جی ئه‌کات، پیی ناوی له‌ ناو یاسا ئه‌م هه‌موو ورده کاریه
هه‌بی.

به‌رئز د.ارسلان بایز-سهرؤکی پهرله‌مان:

فهرموو کاک عمر هه‌ورامی.

به‌رئز عمر هه‌ورامی:

به‌رئز سهرؤکی پهرله‌مان.

نوقته‌ی نيزامم ئه‌وه‌یه هه‌رجاره و به شیوه‌یه‌ک ریچکه‌ی نوقته نيزامیه‌کان ئه‌گۆرین، ئه‌صل وایه دهنگی
دوور ئه‌خریته دهنگان، دواپی ئه‌صله‌ن موقت‌هرحه‌که‌ی لیژنه‌ی یاسایی ئه‌بی بخریته دهنگان نه‌تان
خسته دهنگان.

به‌رئز د.ارسلان بایز-سهرؤکی پهرله‌مان:

به‌رئز سکرتری پهرله‌مان تیبینی هه‌یه، فهرموو.

به‌رئز فرست احمد-سکرتری پهرله‌مان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوۋى ھېخستىيە دەنگدان پېشنىيازى لىژنەى قانۇنى بوو، بە دوو شىۋە ھاتبوو، ماددەى ئەصلى ھېشتا نە ھېخستىيە دەنگدان.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو رۇژان خان.

بەريز د.رۇژان دزەيى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوۋى لە راپۇرتى لىژنەى ياسايى ھاتبوو دوو بېرگە بوو، پېشنىيازى دوووم تايبەت بوو بە فەرزەكە كە خرايە دەنگدان، پېشنىيازى يەكەممەمان دەقى ماددەكەيە كە لە پىرۇژەى حكومت ھاتوۋە، بەلام لە پىرۇژەى حكومت بېرى پارەكەى دىيارى نەكردوۋە، ئېمە دووبارە خويندمانەوۋە و بېرەكەمان دىيارى كرد كە 120 مىليارەكەيە.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك حەمە سەعيد.

بەريز حەمە سەعيد حەمە على:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

دوو خيار ھەيە، يەككىيان ئەوۋى لە پىرۇژە ياساكە ھاتوۋە، ئەوۋى حكومت، ئەويتر ئىزافەى بېرگەى دوو، ئەم دووانە بخرابايە دەنگدان، تەوصيە يەئنى نەكردن لە لايەن حكومت، يەئنى يارمەتى نەدانى قوتابى.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو د.سەرۋەر.

بەريز د.سەرۋەر عبدالرحمن:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوۋى (شلىرخان) و كاك (شقان) ېش بە راستى حەقە لىژنەى ياسايى شتى وا ئەبى بېخەنە دەنگدانەوۋە نەوۋەك بە مىزاج بى، دوينى كۆمەئىك بابەتى وا ھەبوو، راستە داواكارىيە، بەلام چى بىكەين سى سائە داواى شتىك ئەكەين بۇمان ناكىرئ، حەقە مولزەم بىكرئ بە بېرگەيەك، سوپاس

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو د.رۇژان.

بەريز د.رۇژان دزەيى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو ماددەيە ھەرچەندە دەنگمان بۇ دا، بەلام ئەوھى لە راپۇرتى ليژنەى ياسايى ھاتبوو دوو بېرگە بوو، بېرگەيەك تايبەت بوو بە قەرز كە دەنگى نەھيئا، بېرگەى دووھم لەسەر ديارى كردنى بېرگە بوو ئەويش لەسەر داواكارى بەرئىتان بوو، سەبارەت بەو پېشنيارەى د.سەرورەر راستە دوو ئەندام پېشنياريان كرد نەك سى، ئەو وردەكارىانە لە ناو بودجە باس ناكرى، بە رېنمايى چارەسەر دەكرى لە لايەن حكومەت، دەستەيەك ھەيە بۇ خرچ كردنى ئەو پارەيە، لە دەقى ياساكەش ھاتووہ.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان

فەرموو د.دانا

بەريز د.دانا سعيد صوفى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

وايزانم نوقتەى نيزامىە، ئيمە كە راپۇرتى ھاوبەشى ھەردوو ليژنەمان ھەيە، و راپۇرتى ليژنەى دارايشمان ھەيە، بۇ كار بە راپۇرتە كۆنەكەى ليژنەى ياسايى بكەين؟

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عەونى.

بەريز عونى كمال سعيد بەزاز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

صياغە كردنى ياساكە تەنھا ئىجالەى ليژنەى ياسايى كرايە.

بەريز د.رؤزان دزەيى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (14) لە پرۆژە ياساكە چونكە رېزبەنديەكە گۆرا (تلتزم حكومە اقليم كوردستان بالمبلغ المخصص والبالغ 120 مليار دينار للاستمرار في تنفيذ مشروع تنمية و تطوير قدرات كوردستان البشرية لاجل اعداد الكوادر المتخصصة في المجالات المختلفة التي يحتاجها الاقليم عن طريق الزمالات والبعثات والابحاث والدورات التدريبية تحت اشراف الهيئة العليا المشكلة برئاسة رئيس مجلس الوزراء ونائبه و وزراء (التربية والتعليم العالي والبحث العلمي والتخطيط) وفق النظام المصادق عليه من قبل مجلس الوزراء.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

كى لهگەل دا يە؟ كى لهگەل دا نيه؟ (9) كەس لەگەل دا نيه، بە زۆرينەى دەنگ پەسند كرا، فەرموو بۇ ماددەيەكى تر.

بەريز عونى كمال سعيد بەزاز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة (15):

تخصص مبلغ 200 مليار دينار لدعم الاحزاب ومشاريع المنظمات غير الحكومية، ويتم الصرف من هذا التخصيص باجراءات مؤقتة من قبل وزارة المالية والاقتصاد على ان يتم تسوية المبالغ المستلمة من قبل الاحزاب والمنظمات غير الحكومية في سنة 2011 والتي تستلم في سنة 2012 وفق قانون المنظمات غير الحكومية رقم(1) لسنة 2011 وقانون دعم الاحزاب حال اقراره من قبل برلمان اقليم كوردستان.

بهریز لانه احمد:

بهریز سهروکی په رله مان.

ماددهی (15):

بپری 200 مليار دينار ته رخاڼه دهگری بوشتهگیری حزبه کان و پروژهی ریکخواوه نا حکومیه کان، و نه م ته رخاڼه به نیجرائاتی کاتی سهرف دهگری له لایه ن وهزاره تی دارایی و ئابووریه وه و ده بی نه و بپری وه ریده گری ته له لایه ن حیزبه کان ورپیکخواوه نا حکومیه کان ته سویه بگری نه وه ی له سالی 2011 وه رگری وه و نه وه ی له سالی 2012 دا وه رده گری به گویری یاسای ریکخواوه کانی نا حکومیه کان ژماره (1) ی سالی 2011 و یاسای پشتهگیری حیزبه کان نه گهر هات و له لایه ن په رله مانه وه په سند کرا.

بهریز د. ارسلان پایز: سهروکی په رله مان:

فهرموو روژان خان.

بهریز د. روژان دزهیی:

بهریز سهروکی په رله مان.

سه باره ت به و ماددهیه له نیو نه ندامانی لیژنه ی یاسای دوو را هه بوو، رای زورینه پشتهگیری مادده که ی نه کرد، رایه کیش هه بوو له لیژنه که ریکخواوه نا حکومیه کان له مادده که لایدی و ته نها نه حزاب بمینی.

بهریز د. ارسلان پایز سهروکی په رله مان:

کی تی بی نی هیه له سه رنه م ماددهیه؟ (ناشتی عزیز، گوستان محمد، برهان رشید، شیردل تحسین، عمر عبدالعزیز، احمد سلیمان (بلال)، حمه سعید حمه علی، گوئیزار قادر، دانا سعید صوفی، خلیل عثمان، سوژان شهاب، سالار محمود، بیریشان سه ره ننگ، دئشاد حسین، عبدالله مه لا نوری، په یمان عزالدین، سه ره ننگ فرج، سیوهیل عثمان، عمر نوره دینی، فه رمان عزالدین، سمیره عبدالله، کاروان صالح، زکیه صالح، سه رگول رضا، هاوړاز خو شناو، صباح به رزنجی، یاووز خورشید، رازاو محمود، فاضل به شاره تی، صبیحه احمد، نه سرین جمال، عدنان عثمان، شیرزاد حافظ، عظیمة نجم الدین، عبدالرحمن حسین، تارا نه سه ده ی، کاردو محمد).

بهریز ناشتی عزیز:

بهریز سهروکی په رله مان.

سه باره ت به م ماددهیه زور ده گمه نه که حیزبیک هه بی له زور ولاتی پیشکه وتوو دا که له سه ر دا هاتی گشتی خو ی به خپو بکات، پیویسته هه ر پارته کی سیاسی پروژهی خو ی هه بی، نه گهر له سه ر کومه کی نه ندامانی

خۇيەتە، ئەگەر لەسەر پرۇژەيەك كە سەر بە حىزبىيەتە، بەلام زۇرچار پرۇژەيە حىزبەكانىش لەسەر داھاتى گىشتىيە، يان خودى داھاتى بەخىوگردنى حىزب لەسەر داھاتى خەلكە، بەلام سالى پيشووتر بۇيە ئەمە دەنگى بۇ درا لەبەر ئەوۋى بە بى قانۇن كۆمەتلىك پارە دەدرى بە ئەحزابەكان كە وامان پى باشتر بوو تەنزىم بىرى بە ياسا، سەققىكى دىيارى كراو بۇ پارەكە ھەبى باشترە ھەك لەوۋى كراو بى، ئەمە حالەتلىك، ئەمە گرفتىكى تىرى دروست كر دوو، ئىمە تا ئىستا نازانين بىرى ۋەرگرتنى حىزبەكان بۇ پارەكانيان چەندە؟ ئەمە جىگر كراو لىرە ۋ تەسوويە حىساباتى حىزبەكان نەكراو، كەواتە مەسئولىيەتلىكى زۇر گەورەيە بۇ ئەندام پەرلەمان كە جارىكى تر دەنگداتەوۋە بەم بىرگەنە كە نەزانى فلان حىزب چەند ۋەرئەگرى ۋ چۆن سەرقى ئەكات؟ ۋ خالىكى تر، لە راستىدا ئەو بەرپوۋەبەرايەتەيە كارى رېكخراۋەكان كە دروست بوو پى ئەچى گرفتى سياسيان ھەبى، چۈنكە تا ئىستا نە ھەيكەليەتەيە دروست بوو، نە پارەدان بە پى ئەو رېنمايانەيە كە لەناو بەرپوۋەبەرايەتەيە كارى رېكخراۋەكان ھەيە، ۋ ئىستاش بە شپوۋەيەكى ھەرپەمەكى ھاوكارى ھەندى رېكخارو ئەكرى ۋ ھەندىكىش ناتوانى داھات ۋەرگرى، بۇيە لەگەل ئەوۋم ئەو بىرگەيە سەققىكى زەمەنى بۇ دىيارى بىرى، واتە سەققىكى دىيارى بىرى كە لە 6 مانگ تىپەر نەكات، دەبى ياسا ئەحزاب لە خولى ئايندە دەرپىچى ئەگەرنا دەبى كۆمەكەكان بوەستىنرى، سوپاس

بەرىز د.ارسلان بايز-سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو كوستان خان.

بەرىز كوستان محمد:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

پيشنار ئەكەم لە ناو ئەم ماددەيە وشەي پىوۋەر حىساب بىرى، پيدانى ئەم پارەيە بە حىزب ۋ رېكخراۋەكان بە پىوۋەر بى، ھۆكارى ئەم قسەيەم ئەوۋەيە كە پەرلەمان ناتوانى ئەم ياسايە دەر بىكات، سى سالە خويىندەنەۋى يەكەمى بۇ كراو، پاپۇرت نووسراو، ھاتۇتە پەرلەمان، پەرلەمان نايەۋى ئەم ياسايە دەر بىكات، خالى دووۋەم ئەوۋەيە كە لە بودجەي 2010، 90 مىليارمان دانا بۇ حىزب ۋ رېكخراۋەكان، بە تەنھا يەكيتى ۋ پارتى 115 مىليارمان برد بە پى ئەوۋى چوۋمەتە لاي ۋەزىرى دارايى ۋ رەقەمەكەي پى وتووم، كەواتە يەكيتى ۋ پارتى 25 مىليارمان زياتر دانا لەوۋى پەرلەمان دىيارى كىرد، سالى پار 200 مىليارمان دانا، يەكيتى ۋ پارتى بە تەنھا 115 مىليارمان بردوۋە، واتە نيۋە زياترى، بەھەموو حىزب ۋ رېكخراۋەكانى تر نيۋە ماۋتەوۋە، بۇ ئەوۋى كۆتايى بەم نا عدالەتيە بەئىنرىت، ۋ ھەموو سالىكىش تەسوۋە بىرى، پىويستە وشەي تەسوۋە دابنرىت، بۇ ئەم مەسەلەي پىوۋەرە ۋەزارەت خوى تەعلیماتىك دەر بىكات، پىوۋەرەكە جا كورسى بىت، يا رېژەي دەنگدانە، سوپاس

بەرىز د.ارسلان بايز-سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو كاك كاردۇ.

بەرىز كاردۇ محمد:

ئەگەر ورد بېنەوۋە لەو جەداۋلانەى كە بۇمان ھاتوۋە بۇ بودجەى سالى 2012، دوو برى جياواز ھەيە بۇ دەعمى ژىنگەى سىياسى و برەودان بە كۆمەلگەى مەدەنى لە ھەرىمى كوردستاندا، برېكياى كە 200 مىليارە، و برېكياى كە 115 مىليارە بە ناوى سەنتەر و سەندىكاكان، وەكو مامۇستا (عمر) یش ئىشارەتى پېدا ھەرچەندە بۇمان لەوانەيە روون بى، چونكە چەند جارېكياى لەگەل بەرېز وەزىرى دارايى ئەم بابەتە باس كراوہ و لاى من روونە، بەلام جىي خويەتى ئىستا بۇ جارېكى تر ئەم بابەتە روون بكرېتەوہ، ھەريەك لەو دوو مەبلەغە لەسەر چ ئەساسىك دانراون؟ لەسەر مینەحن؟ يان لەسەر ھەر بابەتېكى تر، و ئەوہى كە دەست نىشان كراوہ بۇ ئەحزابى سىياسى كە ئىستا لەناو ماددەكەدا ھاتوۋە بە برى 200 مىليار دىنار، ديارە لاى حكومت ئىكمانە كۆمەلېك پېوہ ھەبن، دەست نىشانىش كرابن، ئەگەر مېژووى سىياسى حيزبەكە بى، و بەشدارى ئەو حيزبە بى لە پرۆسەى شۆرېگىرى، يان بەدەست ھىنانى ژمارەى دەنگ بى لە كۆى ئەو ھەلېزارنانەى لە ھەرىمدا كراوہ، بە رەئى من پېويستە ھەم وەكو پەرلەمان، ھەم وەكو ئەندام پەرلەمان ئاگامان لىي بى، و دانوستان لەسەر ئەم بابەتە بكرى بۇ ئەوہى ئەگەر خەلەلېك بىنرا جۆرېك لە ئىتيفاق ھەبى بۇ ئەوہى ھەردوولا لەسەرى رېك بکەون بۇ ئەوہى دەعمى ئەحزاب بە داد پەرورەنە بىت، دوا نوقتەشم ئەوہيە، ئىمە بۇ دەعمى رېكخراوہ ناكومىەكان روون كرنەوہى زياترمان ئەوئ، و تەحدىدى ئەو مەبلەغەش بكات، سوپاس

بەرېز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان

فەرموو كاك احمد

بەرېز احمد سلیمان(بلال):

بەرېز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو ماددەيە من پېم وايە زولمېكى زۆر گەورە چەند سالىكە دەكرى، ئەو زولمەش پېم وايە بەشى سەرەكى سەرۆكايەتى پەرلەمانە ئەيكات، خۆزگە ئاگای لى بايە، بە بەلگە دەيسەلېنم كە سەرۆكى پەرلەمان بە تايبەتى بەرېزىيان بە نووسراوېك جوابى منى داوہتەوہ بەشى سەرەكى ئەم زولمەيە كە دەكرى، ئەم برە پارەيەى كە ديارى ئەكرى چەند ساللە ئەگوترى و پېشترىش لە خولى دووى پەرلەمان فراكسۇنى كۆمەل ئەوكتەش پرۆژە ياسايەكى ئامادە كرىبوو و 56 كەسېش ئىمزاىان كرىبوو كە ھاوكارى ئەحزاب بە ياسا رېكبخرى، بەلام ئەوكتەش رېگرى لىكرا لە لاينەن سەرۆكايەتى پەرلەمانى ئەوكتەوہ، ئىستاش لەگەل دابى ديسان ھەر سەرۆكايەتى پەرلەمانە رېگرى لى ئەكات كە ئەم زولمە لا بچىت، بۇ نموونە چەندجار نامەم ناردووہ بۇ وەزىرى دارايى جوابى داومەتەوہ، جوابەكانى ھەرچى بى موشكىلە نيە، بەلام دواجار كە جوابى داومەتەوہ ئەلئ دەستەلاتى من نيە كە ئەمەت پى بلىم، تكايە پرسىيارەكەت ئاراستەى ئەنجومەنى وەزيران بکە، پرسىيارەكانى من ئەوہيە، بۇتان بخوینمەوہ، دوايش جوابى بەرېز سەرۆكى پەرلەمانىستان بۇ ئەخوینمەوہ:

1- ئايا پاكتا و تەسۋىيە ئەو پاراڭتەن كىرۋە كە لە سالى 2011 دا دراۋە بە حىزب و رېڭخراۋە

نا حكومىيەكان؟ ئەگەر كراۋە چۆنە؟

2- ئايا ئەو پېۋەرەنە چى بوون كە ئەو بېرە پارەتەن پى دابەشى سەر حىزب و لايەنە پەيوەندىدارەكان كىرد؟

3- لىستى ئەو حىزب و رېڭخراۋەنە كامەن كە سوود مەند بوون؟ لەگەل بېرى پارەى تەرخان كراۋە بو ھەر حىزب و رېڭخراۋىك لە ماۋەى سالى 2011 تا ئىستا؟

ئەوان دەلېن جۋابەكە لاي ئىمە نى، نووسىۋىيەتى، بەرېز فلان، پرسىارتان لەمەر پىشتىۋانى بو حىزب و رېڭخراۋە نا حكومىيەكان ئاراستەى سەرۋكى ئەنجومەنى ۋەزىران كىرەبو، دەكرى پرسىارى بەرېزتان بە شىۋەيەكى تر ئاراستەى ئەنجومەنى ۋەزىران بىكەن و لىكۆلېنەۋەش كارى لىژنەى تايبەتە، من كەى داۋاى لىژنەم كىرەۋە؟ ئەى ئەگەر پەرلەمان ھەقى ئەۋەى نەبى پرسىار ئاراستەى ئەنجومەنى ۋەزىران بىكات پەرلەمان ئىشى چى؟ پىم وايە ئەمە ھۆكارى سىياسىيە، ھۆكارە سىياسىيەكەش ئەۋەيە سەرۋگايەتى پەرلەمان ئەيەۋى ئەم زولمە بەردەۋام بى، نايەۋى ئەم راستىانە ئاشكرا بىكرىت، داۋا ئەكەم ئەۋە كۆتايى پى بى، و پىشتىۋانىش لە ھەردوۋ بىراى بەرېزىم ھەردوۋ كاك (عمر) ئەكەم، سوپاس

بەرېز د.ارسلان بايز-سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموۋ كاك ھەمە سەيد.

بەرېز ھەمە سەيد ھەمە على:

بەرېز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەم نەصە ئەۋە سى سالىە دوۋبارە ئەبىتەۋە، بەداخەۋە پەرلەمانىش بەدۋا داچوۋنى بو ناك، ئەو تەسۋىيە نانېردى، بۇيە ۋىپراى پىشتىگىرىم بو برادەران كاك (عمر و حاجى بلال) و جەماعت، بەراستى دەمەۋى ئەم ماددەيە تۈزىك تەفصىلى پى بىرېت، يەكەم، ئەو نەصەى كە ھاتوۋە بىكرى بە بېرگەى (1)، دوۋەم، بېرگەى دوۋ باسى دەعمى ئەحزاب بىكا، جارى ئەۋە گلەيەكە لە خۇمان بىكەين كە ياساى دەعمى ئەحزابمان چەند سالىە دەرمان نەچوۋاندوۋە، بو؟ بېرگەى دوۋەم، مەييار دابىرېت، داۋا لە لىژنەى ياساى ئەكەم كە مەييار دابىن، ئەو مەييارەش نابى حكومەت دابىن، ئەبى پەرلەمان دانى، ۋازح بى، جا بە پىي دەنگە، ژمارەى كورسىيە، ھەر مەييارىك، بەلام بە پىي ستانداردى نىۋ دەۋلەتى، خالىكى تر، بەراستى من داۋا ئەكەم بېرگەيەكى تر زىاد بىكرى كە ۋەزارەتى داراىي يان حكومەت قائىمەى ناۋى حىزبەكان و ئەو بېرەى كە پىيان دەدرى بىنېرى بو پەرلەمان شەش مانگ جارىك، بو ئەۋەى شەفافیەتى تىدابی، گەندەلى تىدانەبى، بە ھەدەر دانى سەرۋەت نەبى، خالىكى تر لەگەل ئەۋەم كە لىرە 115 مليار دانراۋە بو مۈنەزەمات، لىرەش مۈنەزەماتى تىدایە، يان دەمچى ھەردوۋ بېرەكە بىكرى، يان مۈنەزامات لىرە نەمىن، بو ئەۋەى لەۋى مۈنەزەمەكان دىار بى، خالىكى تر.....

بەرېز د.ارسلان بايز-سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو گولئىزار خان.

بەرئىز گولئىزار ھادر:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددە 15 كە 200 مىليار بۇ پالېستى رېڭخراۋە ناھكۆمى و حكۆمى و 115 مىليار بۇ رېڭخراۋە زانستى و ئەوانى تر، بەراستى لېرەدا تېكەل و پېكەلئەك ھەيە، پارەى ئەھزاب لەوانى تر جيا بىكرېتەۋە كە لەمەو پېشيش لىژنەكان داوايان كرىد، سوپاس

بەرئىز د.ارسلان بايز-سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو دىكتور دانا.

بەرئىز د.دانا سەيد صۇقى:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھىزبەكان و رېڭخراۋەكان رۇلى گىرنگيان ھەيە لە گەمەى سىياسى، بۇيە بە رەئى من پېويستە پىشتىوانيان بىرى، بەلام دەبى ئەمە چوارچىۋەيەكى ياساى ھەبى كە كۆمەلئەك مەييار لە خۇى بىرى، بەلام بەداخەۋە لە كوردستان ژيانى سىياسى يان ژيانى ھىزبى بۇتە جۇرئەك لە ژيانى بازىرگانى دەتوانم بلىم دوكاندارى و كۆمپانیا كىرەنەۋە، بۇيە دەبى پەلە بىكەين لە دەر كىرەنى ياساىەك كە كۆمەلئەك رېنماى دادپەرۋەرانەى تىدابى بۇ ھەموو ھىزبەكان، لە لايەكى ترەۋە ئەو بەشەى كە پەيۋەندى بە رېڭخراۋە ناھكۆمىەكانەۋە ھەيە پىم وايە ئەو پېشنىارەى لىژنەى ياساىى دروست نىە لەبەر ئەۋەى ئەو مەبلەغەى كە تەخسىص كراۋە تەنبا بۇ رېڭخراۋە ناھكۆمىەكانە كە لېرە ناۋى ھاتۋە لە 2011، ئەۋەى لە 15 مىليار كە ھاتۋە پەيۋەندى بە رېڭخراۋە ناھكۆمىەكانەۋە نىە، بەلگە سەنتەر و جەمەيات و سەنتەرە رۇشنىرىەكان، بۇيە ئەگەر ئەمە بىرپىن ناتوانىن تەمۋىلى مەشارىعى رېڭخراۋە ناھكۆمىەكان بىكەين، ئىمە لە لىژنەى كۆمەلئە مەدەنى داۋامان كىرەۋە ئەو ئەۋەيە جيا بىكرېتەۋە، مەبلەغىك جيا بىكرېتەۋە كە 15 مىليار بوۋ دواى ئەۋەى راۋىژ لەگەل رېڭخراۋە ناھكۆمىەكان و ئەنجۋمەنى ۋەزىران كرا، بۇيە ئىمە داۋا ئەكەين ئەو ياساىە كە ھاتۋە بۇ ئەۋەى جى بەجى بىكرې پېويستە مەبلەغىك ديارى بىكرې كە 15 مىليار بوۋ، سوپاس

بەرئىز د.ارسلان بايز-سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو كاك خلىل.

بەرئىز خلىل عثمان:

بەرئىز سەرۋىكى پەرلەمان.

منىش ۋەكو ھاورپىكانم ھاورام لەگەل ئەۋەى ياساىەك دەرچى بۇ دەمى ئەھزاب، بەلام ناكىرى ئىستا بە بى ياسا پېۋەر ديارى بىكەين، چۈنكە پېۋەر بە ياسا ديارى ئەكىرى و ئەم ياساىە ئىلتىزاماتى ھەموو لايەكى

تېدايى، و بگونجى لهگهډ فانونى نه حزاب به شپوهيهگى گشتى له ههرېمى كوردستان، خاليكى ترم پشتگيرى له بوجوونى كاك دانا نهكهم بهوډى كه نهو پاره بكرى به دوو بهش، نيمه رېكخراوهكانمان ههيه، و من لهگهډ نهو برپگهيهش نيم كه نهوه بؤ رېكخراوهكان بى، چونكه نووسراوه به ئيجرائاتى كاتى، فهريمانگه رېكخراوهكانمان ههيه و دامهزراوه، و نهمه نهگهر بؤ نه حزاب راست بى ئيجرائاتى موئهفته، بهلام بؤ فهريمانگه رېكخراوه و رېكخراوه ناحكوميهكان پيم وايه ناگونجى، چونكه ياسامان ههيه و فهريمانگهكش پيم وايه كاريشى بؤ كراوه، بويه پيم وايه نه بى ليك جيا بكرىتهوه ههروهكو نهو 115 مليارهش كه بهراستى قسهى لهسهر كرا، نهمه وئ تهووزيح ترى بكهم، نهميان بؤ نهو سهنتهر و رېكخراوانه كه به پيى ياساى ژماره 18 ى سالى 1993 دهرچووه، يهعنى نهمه بؤ نهوډى بؤ ههموو لايهك وازح بى، سوپاس.

بهريز د. ارسلان بايز/ سهروكى پهريمان.

فهرومو سوزان خان.

بهريز سوزان شهاب نوري؛

بهريز سهروكى پهريمان.

من پشتگيرى دهقى ماددهكه نهكهم وهك خوى لهگهډ نهو مولاچهزهيهى كه ههفالتم د.دانا باسى كرد، نيمه فهريمانگه رېكخراوه ناحكوميهكانمان ههيه، ياسامان بؤ دهركدووه، مهفروزه برپه پارهى فهريمانگهكه بودجهيان بؤ ديارى بكرى و جيا بكرىتهوه، و نهو 115 مليارهى كه باس كرا نهوه هينى جهمعياتهكانه، هى سهنتهرهكانه، بويه نهوه شتيكى جياوازه، ماددهكه وهك خوى بهلام بكرى به دوو فهفتهره، بهشى 15 مليار دانرى بؤ فهريمانگه ناحكوميهكان، بؤ خهرج كردنى پرؤژه رېكخراوه ناحكوميهكان، سوپاس

بهريز د. ارسلان بايز/ سهروكى پهريمان.

فهرومو بيريقان خان.

بهريز بيريقان سهرهنگ؛

بهريز سهروكى پهريمان.

له ماددهى 11 دا ديارى كراوه كه 200 مليار دهرى به حيزبه سياسيهكان و پرؤژه رېكخراوه نا حكوميهكان، دهمه وئ بليم نهو پارهى كه دانراوه ياسايهك نيه تاكو بتوانن بودجهيهكى ديارى كراو بؤ ههر حيزبيك دانرى، نهو مادديهى كاريگهري نيه تاكو ياسايهك دهردهچى، له ههمان كات كه نهوترى 200 مليار دانراوه بؤ حيزب و رېكخراوه ناحكوميهكان، تيناگهم بؤ نهو دووانهيان بهيهكهوه بهستتهوه؟ مهعناى نهويه رېكخراوه ناحكوميهكانيش حيزبين، بويه داوا نهكهم لهو مادديهى ناوى نه بى رېكخراوه نا حكوميهكان، حيزبهكان ياساين به پيى ياساى ژماره 1993، بهلام به نا ياسايى نهو رپژه بودجه وهردهگرن، رېكخراوه ناحكوميهكان ياساين و به پيى ياسا نهو بودجه وهردهگرن، بهلام نهگهر دهنگ

ئا لېرەدا ئەترىسن بلىين كاكە با ياسا دەرچى، كە وتت باياسا دەرچى يەنى با جى بەجى نەكرى، يەككى تر لەو شتانه ئەمپۇ بەداخەو قەرزى خویندىنى بالاگە بوو كە درايە دەست چارەنووسىكى ناديار.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو پەيمان خان.

بەريز پەيمان عزالدين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ماددەبە دوو سائە ئىمە بەردەوام دەنگى لەسەر ئەدەپنەو، ھەر بۇخۇى ئەمە بەدەر لە ياسايە ، چونكە ئىمە پېشتر لە ماددەبەكى تردا بۇ تەخسىيەك كە بەرژەوئەندى گشتى لەسەر بوو وتمان ئەگەر ياسا نەبى ناكرى تەخسىيە بكرى، بەلام لەم ماددەبە دوو سائە ھەموومان بەو پەرى سنگ فراوانىەو، بەو پەرى رۇخى رپازىيەو ئەلئىن ئەم ماددەبە با وەكو خۇى بىمىنيتەو، لە كاتىكدا ئەمە بە نەصى صەرىح ھاتوو ئەلئى (بە ئىجرائىكى موئەقەت ھەتاكو ياسا دەرئەجىت) يەنى ئىعتىرافمان بە نەبوونى ياسا كەردوو لە كاتىكدا ھەر ماددەبەك پېش ئەم ماددەبە سوور بووين لەسەر ئەوئە كە ئەگەر ياسا نەبى نابتى تەخسىيە بكرى، و ناكرى سندوقىك دابنرى، بۇيە لەگەل ئەوئە كە:

1- ئەمە بكرى بە دوو بېرگە، و ھىچ كام لە پارەكانىش نەھى رېكخراوئەكان، نە ھى حىزب سەرف نەكرىت ھەتاكو يەكەمىان ياساكە دەرئەجى، و دووئەمىان، ياساكە كارى پى نەكرى، چونكە ھەردووكى ئەوئە رېكخراو نەكھومىەكانىش تا ئىستا كە ياساكەش دەرچوو، ياساكە جى بەجى ناكرى، فەرمانگەكە نىە، بە ھەمان ئالىەتى پېشوو پارە وەرئەگرن، كە نازانىن ئەو رېكخراوانە كىن؟ ئىزافە بۇ ئەو پېشنىازە، تەئىدى ئەو ھاوړپىيانە ئەكەم كە مەفروزە ئەو ماددەبە نەروات ھەتاكو وەزىرى دارايى قائىمە و بېرى ئەو پارەبەمان پېشكەش ئەكات كە رېكخراو و ئەحزابەكان وەرئەگرن، سوپاس

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سەرھەنگ.

بەريز سەرھەنگ فرج:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتىوانى ئەو رايە ئەكەم كە پارە رېكخراوئەكان و ئەحزاب جيا بكرىتەو، بەريزان ئەم 200 مىيارە لە مالى گشتى تەرخانى ئەكەين بۇيان، بۇيە پېويستە بۇ پەرلەمان زۇر زۇر بە روونى ديارى بكرى كە چۇن خەرج ئەكرى؟ چونكە ئەمە مولكى گشتىە، لە داھاتوودا بەريز وەزىرى دارايى وەلامى داينەو كە ئەمە لە لايەن ئەنجومەنى وەزىرانەو ئەكرى، بەلام لە ياساكە زۇر زۇر بە وازحى ھاتوو ئەلئى (ويتم الصرّف من هذا التخصيص باجراءات مؤقتة من قبل وزير المالية والاقتصاد)، واتە وەزارەتى مالىە ئەو ئىجرائاتانە دا ئەلئى و بەرپرسە لە تەوزىع كەردنەكە و ھەموومان ئەزانىن ئەو تەوزىع كەردنە لە رابردوودا نا عەدالەتى تىدا بوو، پېويستە بېرگەيەك زياد بكرى بۇ ئەم ماددەبە ئىجرائىكى موئەقەت دابنرى تا ياساكە

دەرئەگەين، و دەرکردنى ياساگە رۇژىكى ئەوئ، چونكە ھەموو ئاليەتەكان ديارى كراو ھەس ميعيارەكان ماون، بۇيە پەرلەمان ئەركى خۇيەتى ميعيارەكان دەرېكات، بۇ ئەوئ كە ھەر پارەيەك دا ئەنرئ بۇ ھەر

بابىك بە ياسا رېكېخري، سوپاس

بەرئز د.ارسلان بايز-سەرۇكى پەرلەمان:

فەرموو سيوھيل خان.

بەرئز سيوھيل عثمان:

بەرئز سەرۇكى پەرلەمان.

بە نيسبەت ئەو ماددەيە منيش لەگەل ئەوئم ئەو ماددەيە جارى كارى پئ نەكرئ، تاكو ياساى حيزبەكان دەرەدەجئ و ياساى رېكخراوھكانيش كارى پئ ئەكرئ، ھۇيەكانيش باس ناكەم، چونكە پشتيوانى لە ھاوكرائەم ئەكەم، سوپاس.

بەرئز د.ارسلان بايز-سەرۇكى پەرلەمان:

فەرموو دكتور عمر.

بەرئز د.عمر نورەدينى:

بەرئز سەرۇكى پەرلەمان.

لە ھەموو ولاتانى ديموكراسى دا بۇ دەعمى حيزبەكان لە راستى دا پشتيوانى جۇراوجۇر ھەيە، بۇ ھەلمەتى ھەلبژاردن، بۇ شىوازى تر بئ، بەلام پئويستى بە رېكخستن ھەيە، رېكخستنەكەى لە ھەرئىمى كوردستان خاوەن تەبىعەتئىكى تەواو سياسيه، چونكە حيزبى سياسى شۇرشيگيرمان ھەيە لە دەرەوئى پەرلەمانە، ھەمانە مۆلەت پئدراوھ ديسان لە دەرەوئى پەرلەمانە، ھەمانە لە ناو پەرلەمانە و كورسى ھەيە، ھەمانە نەتەوھەيە، بۇ رېكخستننى قانونى پئويستى بە جۇرئىك لە گفوتوگوى نيوان ئەم حيزبە سياسيانە ھەيە، بۇيە تا ئەو حيوارە سياسيه نەكرئ پرۆسەى بە قانونى كردنى ھەروا دەمئيتتەو، قسە كرا كە پارتى و يەكئيتى ئەوھندەيان وەرگرتوو، ئاسايە، زۇرئش، بەلام ئەگەر رەپتى بکەين بە برى پارەكەو، لە برى پارەكە پارتى و يەكئيتى چەنديان وەرگرتوو؟ رەپتى بکەين بە كورسى ھئستان پارتى و يەكئيتى حەقى قانونى خۇيان بە گوئرهى كورسى وەرئەگرتوو، بۇ نەموونە لە 200 مليار دەگوتري 110 مليار وەرگيراو، ئەمە دەكاتە لە 51% ى پارەكە، ئەگەر رەپتى بکەى بە كورسى رەنگە حيسابئىكى تر بئتە ئاراو، لەگەل ئەوھشدا من وەكو فراكسيونى كوردستانى ئەگەر باسى ئەو پارەيە ئەكەم با ھەر باسى گوپان و ھى يەكئىكى تر نەكەم، باسى ھەموويان بکەم، ھەموويان بزائين چەنديان وەرگرتوو بۇ ئەوئى وەكو چۇن بۇ ئئيمە ئاشكرا دەبئ، با ھى ئەوانى تريش بۇ راي گشتى ئاشكرا بئ، تا مەزووعيانە تەعامول لەگەل... ئئيمە لەگەل ئەوھين تا گفوتوگۇيەكى سياسى ئەكرئ بە مەبەستى تەفەھومئىكى سياسى ئەمە وەكو خۇئى بئمئيتتەو، وەك لە ماددەكەدا ھاتوو...

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

من بۇ خۆم وەكو شەخسى پيىم خۆشە وەقتىك دابنن بۇ حەسم كردنى ئەو مەسەلەيە، ئەو رەئى خۆمە. فەرموو مامۇستا فەرمان.

بەريز فەرمان عزالدين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەراستى ئەگەر دەمانەوى پيمان بليىن ھەريمەكەتان ديموكراسيە كە بوونى رېكخراو مەدەنيەكان يەككە لە ديموكراسيەتەكە، بەراستى لەو بە ھەلەدا چووینە، لەبەر ئەو زۆرى ئەو رېكخراو كۆمەلگا مەدەنيانە بەراستى بەھەدەردانى سەرۆت و سامانىكى زۆرە، باوركەن رېكخراو ھەيە پۇژى پيىنج شەممان تەنھا يەك چارەگە سەعات دەرگای بينايەكەى ئەكاتەو دوو كەس دى، چاش ناخۆنەو، يەكسەر دەرگا قەپات ئەكەن، دەپۇن، لە شوپنىكى وا خانووى گرتيە كە كرىى مانگانەى لە 1000 تا 1500 دۆلار زياترە، پيويستە پيىداچوونەو بەو رېكخراوانە بكرين لەبەر ئەو ئەم رېكخراوانە لەسەر وەلا دامەزراينە، ئىستا پۇژى ئەو ھاتوو وەلا وەلابننن، لەبەر ئەو پيدانى ئەو پارە سەرۆت و سامانى خەلكە بە ھەدەرى ئەدەين، خالى دوو، پشتگىرى لە مامۇستا (عمر) و كاك (كاردۇ و حاجى بلال) و برادەرانى تريش ئەكەم، بۇ ئەو كە باسيان كرد.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو سميرە خان.

بەريز سميرە عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش لەگەل ئەو ئەو بەكرىتە دوو بەش، دەعمى ئەحزاب بە تەنيا، مونەزەماتى غىر حكوميش بە تەنيا، بەلام ئاليەتيك دابنرى تا بزانيىن چۆن بۇ مونەزەماتى غىر حكومى دەدرىت، لەسەر چالاكيەكانى تر، سوپاس

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك كاروان.

بەريز كاروان صالح:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

حەزئەكەم ئەو بليىم كە لە ھەموو دونيا پيؤەر ھەيە بۇ پشتيوانى دارايى بۇ ھەر حيزب و رېكخراويك، زۆر پوون و شەفانن، ئەو رېكخراوانەى كە چالاكيان نەبى پشتيوانى وەرناگرن، ئەو حيزبەى مولتەزەم نەبى بە پەيرەوى ناوخۆ يان بە ياساى ئەحزاب، وەرى ناگريىت، ئيمە بگەرپيىنەو بۇ ياساى حيزب و رېكخراوكان كە پەيوەنديدارە بەو ماددەيە، پيؤەرى دانايە كە كى ئەو پشتيوانىيە وەر ئەگرى؟ حيزب و لايەتمان ھەيە لەو كوردستانە سوود مەندە لەو بودجەيە، نە چالاكى ھەيە، نە جەماوەرى ھەيە، بۆيە پيىم

واپە بە زووترىن كات ياساى پشتىوانى ئەحزاب دەرچى، و بە پىيى ياسا مامەئە لەگەل ئەو پرسە بكرى، چونكە كەس نىيە پارە وەرنەگرى، ئەوانەى كە باس لە شەفافىيەت ئەكەن بىياندەنى بزاندن وەرى ئەگرن يا نا؟ كۆمەللىك حىزب ھەن ھەموويان لەسەر پارە شەپ ئەكەن، با ئەو 200 مىليارە ئەمسال بۆ پەرۆزەيەك بىت، ھەمووتان بى بەخشن، با ئەو 200 مىليارە بكرىتە مەشروعىكى خەيرى، يان بكرىتە مەشروعىكى ستراتىجى بۆ ھەرىمى كوردستان، سوپاس

بەرىز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو زكىە خان.

بەرىز زكىە صالح:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە ئەو بپە پارە داھاتى دوو فەقەرەيە، فەقەرەك ھاتىيە وەكو خشتەى داھاتى 115 مىليارە بەس دىف رپوون كەردنى جەنابى وەزىرى دارابى كو فى حەفتى چووى دا ئەف رپوون كەردى، بژىت ئەف پارە بۆ سەندىكا و كۆمەلە و سەنتەرەنە، ئەف پارەيىن ل فىرئىدا ھاتىيە تەرخان كەرن بۆ ئەحزاب و رپىكخراوئىت (ئىن ج ئۆ)، ئەگەر ئەحزابا بۆ ھارىكارىيى حەتا فى گافى قانونەك نەبى كو ھارىكارىيا وان بەيئە كەرن ئەفە رپىكخراوئىت (ئىن، جى، ئۆ) ل پەرلەمانى قانونەكا رپىكوپىكى ھەبوو كو ل دىف فى قانونى فەرمانگەھەك بەيئە تەشكىل كەرن بۆ ھەندى كو بگورەى پەرۆزەيەت دەعمى مونەزاماتى (ئىن جى ئۆ) بەيئە كەرن، ژبەر ھەندى ئەز دگەل ھەندى دامە كو بىمىنىتەن ب دوو فەقەرە بەيئە كەرن، ئىك فەقەرە بۆ ئەحزابا بىتەن، فەقەرە دى ل دىف پىشنىيارا لىژنا كۆمەللى مەدەنى دا ھاتى كو 15 مىليار بەيئە تەرخان كەرن بۆ رپىكخراوئىت (ئىن، جى، ئۆ) بۆ ھەندى كو ئەوژى بگەونە سەر سەكى و ل دىف فى فەرمانگەھا ھەى بشىتەن يارمەتەيە رپىكخراوئىت (ئىن، جى، ئۆ) بداتەن، سوپاس.

بەرىز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو سەرگول خان.

بەرىز سەرگول رضا:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەنىسبەت ماددەى 15 كە تايبەتە بە تەخسىسى پارەيەك بۆ حىزبەكان، من پشتگىرى قسەكانى پەيمان خان ئەكەم، بە راستى ناكرى ئىمە بە ئىجرائاتىكى موئەقەت ئەمە سى سائە ئەو پارىيە تەخسىص ئەكەين بۆ حىزبەكان، لە ھەرىمى كوردستان چەند سائە حكومپرانىمان ھەيە و موئەسەسەمان ھەيە، ناكرى كارىكى وا گرنگ بسپىرىن لە رىي گۆترەو ھەيەكان بسپىرىن، ھىچ ئەساس و بنەمايەكت نەبى، بۆيە داوا لە وەزىرى دارابى ئەكەين ئەو بنەمايەى كە ئەوان پارەى حىزبەكانى پى تەخسىص ئەكەن بۆمانى دىيارى بگەن، و پشتگىرى ئەو پىشنىيارەى مامۇستا عمر و ھەندى لە ھاورىيانم ئەكەم كە باسيان لەو ھەردە كە وەزىرى دارابى لەبەردەم پەرلەمان ئەو رپژە و مەبلەغەى ئەو حىزبانەمان بۆ دىيارى بكات كە لە ھەرىمى

كوردستان، به همومو حيزبهكانهوه، نالئين تهنه دهستلاّت، بهلگو همومو حيزبهكان چهند وهرئهگرن له ناو پهرلهمان ناشكرا بكرئ بؤ پهرلهمانتاران، و پشتگيري ئهو پيشنيارهش ئهكهم كه ئهم مادديه بكرئ به دوو برپهگهوه، بؤ ئهوهى پرؤژهى رېكخراوهكان كه به پيى ياساى مونهزومات تهمويل ئهكرئ له داهاتودا، ههرچهنده فهرانگهكه هيشتان دهست بهكار نهبووه، بؤ ئهوهى تهخصيصى ئهوان جيابئ له تهخصيصى حيزبهكان، كه ئهوهى لهگهئيان دانىشتوووين وهكو ليژنه ئهوان داواى 15 مليار ئهكهن، ئهويترى كه ئهمينيتهوه تهخصيص بكرئ بؤ حيزبهكان، بهلام به پيى پيوهر و بنهما، و من پشتگيري لهو پيشنيارهى سهروكايهتى پهرلهمانيش ئهكهم كه ئيمه سهقفىكى زهمهنى دابنيين بؤ درچوونى ئهم ياسايه، چونكه ئيستا لهوه ئهچئ زوربهى پهرلهمانتاران گهيشته ئهوه قهناعهته كه ئيرادهيهكى سياسى نيه بؤ دهرکردنى ئهم ياسايه، بهلام ئيمه لهو خولهدا كه تههمهنى ساليك زياتر ماوه ههولئ ئهوه بدهين سهقفىكى زهمهنى دابنيين بؤ دهرکردنى ئهم ياسايه، سوپاس.

بهريز د.ارسلان بايز-سهروكى پهرلهمان:

فهرموو هاوپاز خان.

بهريز هاوپاز خوشناو:

بهريز سهروكى پهرلهمان.

دهست خوشى له بهريزت ئهكهم بؤ دانانى سهقفىكى زهمهنى بؤ دهرکردنى ياساى دهعمى ئهحزاب، ئهوه شتئ باشه ليهدا بيپرئينينهوه سهقفىكى زهمهنى بؤ ديار بكهين و لهوه زياتر نهروا، دياره ئهوهى ئيمه له بودجه بينيمان كه كوهمهئيك رېكخراوى زانستى و رپوشنبرى ههن كه وهزيرى دارايش ئاماژهى پيكرد ئهمانه زور وازح نين لاي ئيمه، ئهگهر بهسهر يهكيتى و سهنديكاگانيش دابهشى بكهى ئهوه ژماره زورهى كه ئهوه باسى كرد ئهوه ژماره زوره، ئهوه برپه پارهى كه بؤى ديارى كراوه برپه پارهيهكى يهكجار زوره، بويه جيگهى گومانه، خاليكى تر، ئيمه رېكخراوهى خيرخوازي و دينيمان ههيه، ديسان لهناو بودجهدا هاتووه، ئهميش برپك پارهى زورى بؤ ديارى كراوه، ئهوهش ههر ديار نيه لاي ئيمه، ئهوه 200 مليارى كه له ماددهى 15 دا هاتووه كه تيكهئى كردهوه، جياى نهكردوتهوه، باس ئهكرئ 15 مليارى بؤ رېكخراوه نا حكوميهكان دئ، ئهوهش بهراستى به دوو برپهگهى جيا جيا بكريتهوه، ئيستا پيوهرئ نيه بؤ دابهش كردنى ئهوه پارهيه، ئهوه پارهيه كه بدرئ به ئهحزاب، و به رېكخراوهكانيش، من 100% لهگهئ قسهكهى ماموستا عمر دام كه نهك ههر ئهوه 115 ملياره، بهلگو ئهوهى رېكخراوه دىنى و خيرخوازهكانيش كه نازانين چين و كين؟ ئهويش بخريته سهه ئهم برپه پارهيه، و به دوو برپه جيا بكريتهوه كه بؤ رېكخراوه ناحكوميهكان و بؤ ئهحزاب، سوپاس.

بهريز د.ارسلان بايز-سهروكى پهرلهمان:

فهرموو دكتور صباح.

بەرئیز د.صباح بەرزنجی:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

سەرەتا لەو خالەوه دەست پێ ئەکەم که (الاحکام لا تطلق جزافا)، هەر حوکمیکی یاسایی که دەردهچی نابێ بێ پاساو بێ، مەسەلەى حەياتى سیاسى له هەرئیمى کوردستان پێویستی به پشتگیری حیزبهکان ههیه، له رووی ماددى و مەعنەویەوه، هەندى له حیزبهکان فیعلەن کهوتوونەتە سەر سکهى خۆیان، پەنگە ئەگەر هیچ بودجهشیان بۆ تەرخان نەکری کێشه نەبێ، بەلام زۆریک له حیزبهکان ئەگەر پشتگیری ماددى نەبێ روو به رووی گیروگرفت ئەبنەوه، واتە ژمارهیهکی زۆر له هاوولاتیانی هەرئیمى کوردستان بژێویان لەسەر ئەو بودجهیه که ئەدری به حیزبهکان، بۆیه بەراستی رەوا نیه که به ناسانی بلیین با ئەم ماددهیه ئیلغا بکری یان نەبێ یان بودجهى حیزبهکان بپرین، به پێچهوانهوه ئیمه ئەو کەسەین که له هاوکێشهکەدا تەرەفی لاوازه ئەبێ پشتگیری بکهین، (واذا قلمت فاعدلوا ولو کان ذا قریبی)، عەدل و ئینساف وا ئەخوازى کى حەقى چەندە بیدەینى، نه زیاتر نه کمتر، با ئەو قاعیدەمان بەسەردا نەچەسپى که ئەئى (یهبها من لا یملك ویاخذها من لا یستحقها)، یهعنى ئیمه وهكو پەرلەمانى کوردستان حەقى تەصەرووف ئەدەین به حکومهتى هەرئیمى کوردستان بۆ ئەوهى که پارەیهک تەخصیص بکا بۆ دەعمى حیزبه سیاسیهکان، بەلام ئەبێ ئەو دەقه دەقیکی روون و ئاشکرا بێ، نابێ بهو شیوهیه بى که ئەئى به ئیجرائاتیکی کاتى، چونکه سیغهیهکی زۆر ناروونه، ئەبى بوتری به زهوابتی موعتمههه، که دیاره وهزارهتی دارایی و ئابووری ئەتوانى ئەو مەعايرانهمان پى بلى، و بۆمان ئاشکرا بکا بۆ ئەوهى هیچ کەسێک له حەقى خۆی زیاتر وەرئەگرى، و هیچ کەسێک له حەقى خۆی کمتر وەرئەگرى.

بەرئیز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان.

فەرموو کاک یاووز.

بەرئیز یاووز خورشید:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتگیری له قسهکانى کاک کاردۆ و کاک شێردل ئەکەم، سوپاس

بەرئیز د.ارسلان بايز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو رازاو خان.

بەرئیز رازاو محمود:

بەرئیز سەرۆکی پەرلەمان.

دیاره قسه زۆر لهسەر ئەوه ئەکری ئەحزاب لهسەر بودجهى گشتى پارەى بۆ تەرخان نەکری، که ئەمەش وایه و هەموو حیزبهکان که لهسەر ناستى هەرئیم کار ئەکەن و ژمارهیان 42 ئەحزابە، هەموویان پارە لهسەر بودجهى گشتى وەرئەگرن، ئەوهى تیبینی منە لهسەر ئەم ماددهیه پشتیوانى ئەو رایه ئەکەم که حیا بکریتهوه، واتە پارەى ئەحزاب حیا بکریتهوه له ریکخاروه ناحکومیهکان، بهشى یهکهمم قسه کردن لهسەر

رېځخراوه نا حكوميهگان، دياره به پي ياسای سالی 2011 نهمه ياسای ههيه، په عنی جياوازه له وهی يهكهم كه ياسای نيه، بويه نهكړی نهم بهشه جيا بكریتهوه، و نهم پارهی بوی تهخصیص نهكړی، چونكه ههرچنده زانیاریمان لهسهر نهوه ههيه كه هیستان ههيكهلیهتی نهو فرمانگهیه دانهمهزراوه، شیوازی مینحه دانیش پییان جياوازه و له چهند لایه نیکیش ودرنهگیریت، واته نهو رېځخراوه ناحکومیانه نهو مینحهی كه له لایه ن حكومهتهوه پییان نهدری، ههنديکیان سهربه وهزارهتی داراین، ههنديکیان سهربه وهزارهتی رۆشنیرین، ههنديکیان له نهنجومهنی وهزیرانهوه پارهیان بو تهرخان نهكړی، كه نههمهش بهپرستی نهركی سهرکی نیهمهيه كه بهدوا داچوونی بو بکهین، چونكه به ياسا رېځخراوه، بهشی دووهمم، پشتیوانی قسهکانی پهیمان خان نهكهم كه تو هیستان ياسایهكته نهبی كه نهحزاب به پي ياسا رېځ نهخرابی چون پارهی بو تهرخان نهكهی؟ چون پشت نهبهستی به ئیجرائاتیکی کاتی؟ و پشتیوانی له رای بهریت نهكهم كه نهم بره جيا بكریتهوه، و نهم پارهی كه بوی تهرخان نهكړی، نهكړی سهقیکی زهمهنی كه له.....

بهريز د. ارسلان بايز-سهرۆکی پهرلهمان:

فهرموو كاك فازل.

بهريز فاضل بهشارهتی:

بهريز سهرۆکی پهرلهمان.

دياره له ماددهی 15 مهبلهغی 200 مليار دينار كه ديارى كراوه بو كۆمهكى نهحزاب، پيم وايه نهزانين كه مهسهلهی نهحزاب دياردهيهكى تازه و نامۆ نيه له ههریمی كوردستان و نه له هيچ شوینیکی دونیا، و بوونی نهو نهحزابانهش يهكیکه له بنهما گرنهگهانی ديموكراتيهت كه دلمان پي خوشه، منیش تهئیدی نهو قسهيه نهكهم كه مهسهلهی كۆمهكى نهحزاب با بهياسايهك بی، ههموو نهحزابیك با حهقی خووی وهگری، ههرچند هندی له هاوهلانم باسیان لهوه كرد كه به پي ریژهی كورسی پهرلهمان بی، من لهگهل نهو رایه نیم، چونكه به حهقیقهت هندی له حیزبه شورشگیرهکانی سهردهمی شاخ مهغدوور نهكات كه ههپانه كه كوورسیان كهمه، یان ههر نیانه، بويه لهگهل نهو رایه نیم، پیسنیاریش نهكهم نهو مهبلهغه كه ديارى كراوه به يهك مادده جيا بكریتهوه، رېځخراوه نا حكومیهگان لهگهل هاوكاری نهحزاب به دوو برگی جياواز بی بو نهوهی ههریهكهیان مافی خویان پی بدری، سوپاس.

بهريز د. ارسلان بايز/ سهرۆکی پهرلهمان.

فهرموو صبیحه خان.

بهريز صبیحه احمد:

بهريز سهرۆکی پهرلهمان.

له ماددهى 15 كه مهبلهغى 200 مليار بۇ حيزب و رېڭخراوه نا حكوميهكان تهرخان كراوه، پېم باشه نهو 200 ملياره له دوو فقهه ره جيگاي بۇ بكرېتهوه، پارهى نه حزاب و پارهى رېڭخراوهكان له يهكتر جيا بكرېتهوه، برگه يه كه م برى 185 مليار دينار بۇ حيزبهكان تهرخان بكرى، برگه ي دووم، 15 مليار بۇ رېڭخراوهكانى نا حكومى تهرخان بكرى، چونكه رېڭخراوه نا حكوميهكان خاوهنى ياساى تايبهت به خويانن به ژماره (1) له سالى 2011ن ههرچهند ئىستاكه فهريمانگه ي تايبهت به رېڭخراوه نا حكوميهكان دامه زراوه، بويه پيشنيار نه كه م كه نم 15 ملياره ليره جيگاي بكرېتهوه بويان، به لام به نيسبهتى 115 ملياره، كه له فقهه ره يهكى تر له ناو راپورتى حكومهت ئىشارهتى پيدراوه، نه مه تايبهت به هاوكارى رېڭخراوهكان و سهنته رهكان كه خاوهن ياساى تايبهت به خويانن، چونكه ليره نابى سهنته رهكان و جه معيات و نه وانه تيكه ل به رېڭخراوه نا حكوميهكان بكه ين، سو پاس

بهريز د. ارسلان بايز- سه روكى په رله مان:

فه رموو نه سرين خان.

بهريز نه سرين جمال:

بهريز سه روكى په رله مان.

دياره زور له هاوكارانم نامازهياندا به ناعه دالهتى دابهش كردنى نهو 200 مليار دينار، نه مهش هوكاره كه ي نه گه رېتهوه بۇ نه بوونى پيوهر، نه گه ر پيوه ريك هه بى عه داله تيكى تيدا به دى نه كرى، خالېك كه نه مهوئ پرسيار له بهريز وه زيرى دارايى بكه م كه نيمه نه زانين نه م ته خصيصاته له سه ر بودجه ي گشته، به لام ئايا له چ بابيكى بودجه ي گشتيدا نه م پارهي ته خصيص كراوه؟ ئايا نه م پارهي كه له يه كى له بابهكان ته خصيص نه كرابى له سه ر عيزجه كه دانراوه؟ نه گه ر له سه ر عيزجه كه دانه نراوه نه گه ر ئىستا ته خصيصى بۇ نه كه ين نه مه نابيتهوه به عيجزىكى تر بومان؟ سه بارهت به دابهش كردنى برى 200 ملياره كه ي سالى 2011 و 2012، بهريز وه زيرى دارايى ئايا تا ئىستا ته سويه كراوه له گه ل حيزبهكان سه بارهت به بودجه ي سالى 2010 و 2011؟ نه گه ر ته سويه كراوه له سه ر چ پيوه ريك؟ ههرچهنده پار له كو بوونه وه يهك نامازهت پيدا كه برى دابين كردنى نهو پارانه ي كه بۇ پارتى و يه كيتى و حيزبهكانى تر، به لام نهوه به پيى پيوهر نه بوو، ئايا سالى 2011 هس به چ پيوه ريكه؟ نه گه ر ته سويه كراوه بۇ تا ئىستا نه هاتوته په رله مان بۇ نه وه ي هه موو نه نام پارله مان تاران نا گايان لى بى، له كو تايدا پشتيوانى هاوكارانم نه كه م كه نه بى حكومهت مولزه م بكرى به پيوهر بۇ دابهش كردنى نه م 200 ملياره، نه م پيوهرهش جارى نيمه ياساى بودجه ي نه حزابمان هه يه كه له ليژنهكان دا و به پرس و راش له گه ل حكومهتى هه ريما، شتيكى نه وتوى نه ماوه، بويه داواكارين كه نه و پرؤزه ياسايه بيته ناو هوئى په رله مان و دهنگى له سه ر بدرى، سو پاس

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عهدنان.

بەريز عدنان عثمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

هەول ئەدەم بە كورتى ھەر ئەوھندە بلييم لە ئەخيري قانونەكە (دعم الاحزاب حالة اقراره)، بەس تەنھا ئەمەى بۆ ئيزافە بكەين، بەو ھوكمەى كە راپۆرتەكە حازرە، ليزنەكان قسەيان لەسەر كردوو، و بەريزىشت ئەتوانى ئيستا بيخەيتە بەرنامەى كارو، ھەر موباشەرەتەن دواى پەسەند كردنى بودجە گفتوگو لەسەر ئەو بەكەين، دەكرى ليزنە ھاوبەشەكان (ناوخۆ و ياسا و دارايى) دانىشتنيكى لەسەر بكەن، ئەبى ئەم دەقەى بۆ ئيزافە بكرى، و (وقانون دعم الاحزاب الذي يجب اقراره خلال مدة لا تتجاوز الشهر السادس)، واتە پيش كۆتايى مانگى شەش پەرلەمان ئيقرارى لەسەر بكات، و پيم وايە دوو رۆژ زياتر نابات، يەعنى خاترم گرتوون 10 رۆژم پيداون.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك شيرزاد.

بەريز شيرزاد عبدالحافظ:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكانى من كرا، سوپاس

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو عظيمە خان.

بەريز عظيمە نجم الدين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

دياره ئەوھى جيى سەر سوپرمانە ئەمپۆ لەناو جەلسەى پەرلەماندا ئيمە داواكردنى برپك قەرز كە ئەگەر پيتەوھ بۆ حكومەت قەرزى خویندن، لەبەر ئەوھى بەياسايى نەكراو، ياساى نيە رەفز كرى، بەلام برپك پاره كە 200 مليون دينارە بۆ حيزبە، بالام ئەوھ كە بەرژەوھندى خەلكە ليرە ئەو حەقەى بدەينى كە ئەو برە پارەىە ديارى بكرى، ھەتا ياساكە دەرئەچى، ياساى بودجەى ئەحزاب، مينجەى ئەحزابەكان، ئەم برە پارەىە راگيريت، و سەرۆكايەتى پەرلەمانيش بە بەرپرسى يەكەم ئەزانم لە جى بەجى نەكردنى ئەم پرۆژە ياسايە، بەراستى حەقى ئەوھىە كە لە ماوھىەكى كورتدا مانگيگ بى ئەو پرۆژە ياسايە بەينريتە ناو پەرلەمان و گفتوگوى لەسەر بكرى ئينجا ئەو پارەىە بجيتە بوارى جى بەجى كردنەو، سوپاس

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عبدالرحمن.

بەريز عبدالرحمن حسين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من ئەم ماددەيە بە گرنگترين ماددە ئەزانم لەناو ئەم ياسايە، چونكە ئەمە ئىشارەتە كە ديموكراتىيەتە، پەرەپيدانى كۆمەلگاي مەدەنيە، بەردەوام بوونی حيزبە سياسيهكان له ناو هەريمی كوردستان فرە حيزبى پەيدا ئەكات، بەلام ليرە پرسيارىكم ديتە پيش كە پيش ئىستا گوتمان ئەوەى بە ياسا نەبى نابی سولفەى بۆ دابنئین يان بودجەى بۆ دابنئین، بەلام ئەمەش ياسای نيه و ئەو هەموو پارەيەى پى ئەدەن، ئەمە چۆن لىك ئەدرتتەوه؟ چونكە ئەويتز بۆ فەقير بوو، بەلام ئەووە بۆ حيزبە لەبەر ئەووە لىي دەترسين، من ليرە پشتگيرى قسەكانى كاك شيردل ئەكەم كە رىكخراوہ ناكوميەكان ليرە دەربكەين، چونكە لە جىگايەكى تر 115 مليارى بۆ دانراوہ، بۆ سەنتەرى رۆشنيرى و ئەوانە سەربە وەزارەتى رۆشنيرينە، ئەگەر سەربە وەزارەتى رۆشنيرين بودجەى خۆيان هەيە، بۆ ليرە ئەم 115 ھەزارە بۆ رىكخراوہ نا كوميەكانيش لەوى دەعم دەكرى؟ سوپاس

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو تارا خان.

بەريز تارا ئەسەدى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەراستى دانانى ئەو بپرە پارەيە و تيبينيم لەسەر ئەوويە كە بە دوو بپرگە بيتە خوارەوہ، بپرگەى مونەزەماتى غير حكومى جيا بى، ھى ئەحزابيش جيا، لەبەر ئەوەى لە ژپر موبەپرپر حيزبەكانەوہ دروست كردنى ئەو مونەزەماتە بەو شيوەيە نەبى، با بە پىي ئيش كردنيان و بە پىي چالاكايەكانيان پيشكەش بكرى، لەبەر ئەوەى دوو ئيشى جياوازە، وا بە باشى ئەزانم كە ھەول بدرى ياسای حيزبەكان بيتە كايەوہ تاكو وەكو مونەزاماتى غير حكومى ئيشى لەسەر بكرى، و بزاندريت كە بە چ پيوەريك يان بە چ شيوەيەك تەقسيمي ئەو پارەيە بۆ حيزبەكان ئەكرى؟ ئيمە سەير ئەكەين ھەر حيزبىك چەند مەقەرپى ھەيە تاكو بتوانين زياتر ئەو لايەنانەى كە رەچاو بكرى، كەم كردنەوہ لە مەقەرەكان بكرى تا دروست بوونی ئەم ياسايە، دووہم شت، لە زۆر ولات ھەيە بەراستى تەقسيمي پارەى حيزبەكان بە پىي مەقاعيدى حيزبەكانە، لە جنوبى ئەفريقا بۆ نموونە ئەگەر يەك 20 كورسى ھەبى ئينجا ليرەدا ئەتوانى وەزيرىكى ھەبى، حيزبەكان ئەگەر مەقەدى نەبى لەناو پەرلەماندا پارەى بۆ تەخصيص نەكرى تەنھا ئەگەر خوى پرۆژەى تايبەتى خوى ھەبى خوى تەمويلى خوى بكات، لەبەر ئەووە زۆر حيزب ھەيە كە بە پيوەرى نيودەولتەتى ئەوەى ئەزانم 38 دۆلار ك ئەكەوى ھەر يەك ل ئەناو حيزبەكاندا، بەلام لاى ئيمە حيزب ھەيە زۆر بچوو كە 550 دۆلارى بەر ئەكەوى نەفەرى، لەبەر ئەووە حيساباتى تايبەت ھەيە، ئەم قسانە ئەتوانين

له ياساى ئەحزاب دا دەستە بەرى بکەين و بە شېۋەيەكى رېكوپېك پىشتىگىرى له ماددەگە ئەكەم وەكو خۆى،
سوپاس

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو جەنابى وەزىر.

بەريز بايز تالەبانى-وەزىرى دارايى و ئابوورى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

دياره بەنيسبەتى پيوەر و مەباليغ كە زوتريش باسەم كەرد و پيش ئيستاش وەئامە دايبەو، ئەو هەمووى
لاى ئەنجومەنى وەزىرانە، و لە ئىختىصاصى ئەنجومەنى وەزىرانە، ئەتوانن ئەو پرسىيارە ئاراستەى
سەرۆكايەتى ئەنجومەنى وەزىران بکەن بۇ وەلام دانەو، بەراستى من زۇرجار ئەم مەسەلەيەم باس كەردو،
بە نيسبەتى ئەوئى كە ئەم پارەيە لە كوئى هاتوو؟ لە كوئى دانراو؟ ديارە ئەشكالىك پەيا بوو كە ئەئىن
ئەو 115 مليارە لەكوئىيە؟ ئەمە لە كوئىيە؟ 115 مليارە كە لە ناو مينەح دايبە، ئەمە لەناو مەصروفات
ئوخريە، باس لە تەسويە كەردن ئەكەرى، يەكەم، خۆى ئەم قارارە لە يەكەمەو كە دەرچوو و ئىتيفاق
كراو ئەم سلفانە زياد و كەمى تەسديد ئەكەرى، و سەفە ئەحزاب، بە پيشى قانون، يەعنى بۇ تەدقيق كەردنى
ئەم قانونە ئەئىم، خازيە بۇ ئەوئى تەدقيق كەرى لە لايبەن ديوانى رەقابەى ماليەو، و ئەوان ئەو پارانەى
كە پيشان ئەدەرى وەكو تەمويل لە شوئىنى خويدا تەدقيقى ئەكەن و مولاخەزات ئەنئىرن، بەلام تەسديدى
ئەمە بەوئى كە قانونى ئەحزاب دەرچوو زياد وەرنەگەرى يان كەم، ئەو وەختە كە قانونەكە دەرئەچى،
ئەگەر زيادى وەرگرتبى ئەو لىي وەرنەگەرىنەو لەو پارانەى كە لەدوايدا ئەيدەينى، و ئەگەر كەميشى
وەرگرتبى، ئەو بوى تەعويز ئەكەين و ئەيدەينى، ئەمە بەم شېۋەيەيە، ئەم ئىجرائاتە مۇئەقەتە واتە
پارەيان پى ئەدەرى هەتاكو قانونى ئەحزاب دەرئەچى، و كە قانونى ئەحزاب دەرچوو زياد و كەمەكەيان بۇ
حيساب ئەكەرى، و پيشان باشە ئەگەر جيا كەردنەوئى بۇ پارەى حيزب و بۇ رېكخراوكان، ئىمە لاريمان نىە،
بيكەن بە دوو فەقەرە، حيزب بە جيا، 15 بە 185، هيج مانعك نىە، پيشم باشە ماددەگە وەكو خۆى
بمىنئىتەو، سوپاس

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

بەريز جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان روون كەردنەوئى هەيە با بفرموى.

بەريز حسن محمد سورە-جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

دەست خۆشى لە ئەندامانى پەرلەمان ئەكەم كە زۇر پيوەريان باس كەرد بۇ مەسەلەى ئەم بابەتە، بويە
منيش پيشنارى ئەو ئەكەم كە ئەم بابەتە لە خولى ئايندە رېكخەرى، زۇر سوپاس

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

كەواتە دەنگمان زۇر بوو بۇ ئەوئى سەفمىك دابنئىين بۇ قانونى ئەحزاب، فەرموو دكتور يەك دەقە.

بەريز د.عمر نورەدپىنى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

تەنھا ويستم ئەو بەلئيم نيمە بە گويرەى ياساى ئەحزابى سياسى سالى 1993 ى ھەموار كراو، پيدانى دەعمى مالى وەكو مەبدەئىك چەسپاوه، بەلام چۈنئەتى پيدانەكەى نەبۆتە قانون، بۆيە تا دەرکردنى قانونى ئەحزاب نا، تا دەرکردنى قانونى تەموپلى ئەحزابى سياسى.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عەونى.

بەريز عونى كمال سعید بەزار:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشنيارى جۇراو جۇر پيشكەش كرا، لەو پيشنيارانە قەتەت كىردنى مینجەى حیزبەكان، پيشنيارى تر دانانى پيوەريك لەناو ياسا يان ياسايەكى تايبەت، ماددەكە بكرتە دوو برگە، رېكخراو و حيزب جيا بكرتەو، مینجە سەرف نەكرى، پيشنيار ھەبوو، پيشنيارى ھەندەك ئەندام پەرلەمان ئەو بوو پارەكە سەرف نەكرى ھەتا ياساكە دەرەچى، لەناو ماددەكە سەققىكى زەمەنى دابنرېت بۇ دەرکردنى ياساكە، پيشنيار كرا كە ئەنجومەنى وەزيران بە قائىمەيەك ئيلزام بكرى كە ناوى حيزبەكان و ئەو پارانەى كە بۇيان سەرف نەكرى بنرېتە پەرلەمان ماوہى شەش مانگ جارېك، بەريز سەرۆكى پەرلەمان، مەعلومە لە كوردستان ياسايەكمان ھەيە كە ياساى حيزبەكانە، ژمارە 17 ى سالى 93، لەماددەى 14 ياساكە بە ياسا مەبدەئى سەرف كىردنى مینجە بۇ حيزبەكان ديارى كراو، واتە ئەو مەبدەئە تەسبیتە، بەلام چۈنئەتى سەرف كىردنى و ئاليەتى و جۇراو جۇرى سەرف كىردنەكە كارى پەرلەمانە، و ئىستا پرۆژەيەك لەبەر دەمانە، دەبى كار لەسەر ئەو بەكەين كە ئەو پرۆژەيە زوو پەسەند بكرى، و بە پىي ماددەيەكى ياسايى چۈنئەتى خەرج كىردنى مینجەى حيزبەكان بە چ شيوەيەك بى؟ بە مەقەدى پەرلەمان، يان بەو وەزەى راپۇرتى ليژنەكانيش پيشكەشيان كىرد كە ئىستا لەبەردەم پەرلەمانە بۇ گەتوگۇ كىردن لەسەرى، سەبارەت بە ياساى رېكخراوە ناھكومىەكان كە پەرلەمانى كوردستان بە ژمارە (1) ى سالى 2011 پەسەندى كىردو، لەوئيش ماددەى 13 ى ياساكە بە ياسا رېكخراوە كە پشكى رېكخراوەكان لە پارەى بودجە تەرخان ئەكرى لە لايەن حكومەتى ھەريمەو، واتە ئەوئيش مەبدەئى ياسايى ھەيە كە پشتگىرى ئەكات، ليژنە پيشنيارى يەكەم، ئايا سەققى زەمەنيەكە چەند بى كە پيشنيار كراو؟ شەش مانگ و سى مانگ؟ زۆرينە شەش مانگان باس كىرد، يان لەدەورەى ئىنئىقادى پەرلەمان بى....

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

من خۆم ساحيى پيشنيارەكەم، دەئيم لە دەورەى ئىنئىقادى داھاتووى پەرلەمان ھەسمى قانونى ئەحزاب بكرى، ئيوەش خۇتان نازادن، فەرموو.

بەريز عونى بەزاز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنيارى تر ماددەگە بېيتە دوو فەقەرە، ئەصلى ماددەگە بېيتە فەقەرە يەكەم، فەقەرە دوو تەحديدى پارەكە بکات، 15 مليار دینار لە فەقەرە دوو بۆ رېكخراوہ ناھکومیەکان، 185 مليار بۆ حیزبەکان، ئەم پېشنيارانە پېشکەش کرا، و ئەوہی لەبیرمە.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو مامۇستا عمر.

بەريز عمر عبدالعزیز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

زیاتر لە 10 پەرلەمانتار باسیان لەوہ کرد یەك پېوہر بۆ دابەش کردن یاسا دەرئەكەین، دەرناکەین، پېشى ئەخەین، تا ئەو پۆژە یاسای تەمویلی ئەحزاب دەرئەچى ئەبى بە یەك پېوہر ئەو بېرە ھەرچەندە دیاری بکری، من ئەو پېشنيارەم کرد، 10، 15 پەرلەمانتار لەگەلى دابوون، بە یەك پېشنيار پېوہرەکان دیاری بکرین.

بەريز بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

لیژنە یاسای ئەو پېشنيارانە یەك، یەك لە رووی قانونیەوہ بېیخەنە دەرئەكەوہ، کامیان دەرئەكە هیئا ئەوہ بېوینن.

بەريز عونی کمال سعید بزاز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنيار سەبارەت بە ئەو پەیرەوہی كە ئیستا کاری لەسەر ئەكری و ھکومت مینجەکان دەدات، بەلام ئەلین مەعايریكى روونی تیدا نیە، وازح نیە، ئایا چاوەری ئەوہ بکەین لە قانونەكە ھەتمەن كە پۆژە لەبەر دەمانە لە کاتی پەسەند کردنی یاساکە ئەو پەیرەوہ لەوئى جیا بکریتەوہ.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عەونى تەكایە شەرح مەكە، پېشنيارەکان وەك خۆی بھوینەوہ بۆ شەرح تەكایە.

بەريز عونی کمال سعید:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

با ئەندامانى پەرلەمان بۆیان روون بېتەوہ چۆنیەتى تەعامول کردن لەگەل مینجە، واتە لەگەل ریزم بۆیان وتیان ئەوہ بەھەدەردانى مالى میللەتە، بە پىی یاسا بە ھەدەردان نیە.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دکتۆرە پۆژان.

بەريز د.پۆژان دزەبى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بۇ ئەۋەدى پېشنىيارەكان رېكېخەين و يەكە، يەكە بېخەينە دەنگدان، پېۋىستە يەكەم پېشنىيار باسى لەۋە كرد كە ماددەكە بىكرېتە دوو بىرگە، لەبەر ئەۋەدى ھەندى لە بەرېزان پېشنىيارى ئەۋەيان كىرۋوۋە كە سەققىكى زەمەنى دىيارى بىكرى، ئەۋ سەققە تەنھا بۇ حىزبەكانە و بۇ رېكخراۋەكان نىە، بۇيە سەرەتا ئەۋ ماددەيە بىكرېتە دوو بىرگە، حوكمى حىزبەكان جىا بىكرېتەۋە لە رېكخراۋەكان، پاشان ئەگەر پېۋەرەكە دەنگى ھىنا، سەققەكە دەنگى ھىنا، تايبەت بى بە كاروبارى حىزب، لە بىرگە يەكەم بۇ حىزبەكان دادەنرېت، يەك لە پېشنىيارەكان بە رېزبەند باس ناكەم، يەك لە پېشنىيارەكان ئەۋ ماددەيە كە ماددەى 15 يە لە پىرۋزە ياساكە بىكرېتە دوو بىرگە، بىرگە يەكەم تايبەت بى بە حىزب، بىرگەى دوۋەم بە رېكخراۋەكان، ماددەكە بەۋ شىۋەيە دابىرېرېتەۋە:

ماددەى: 15

1-يخصص مبلغ قدره 185 مليار دينار لدعم الاحزاب، ويتم الصرف من هذا التخصيص باجراءات مؤقتة من قبل وزارة المالية والاقتصاد.

ئەۋە ھىشتان پېشنىيارەكە دەنگى نەدايە، تەنھا دوو بىرگەكە ئەۋەدى دەدەينە دەنگدان بەرېزان، ئەيكەينە دوو بىرگە، بىرگەيەك 185 مليار دينار بۇ حىزبەكان، بىرگەيەكېش 15 مليار دينار بۇ رېكخراۋەكان، پاشان ئەگەر ئەۋانى تر دەنگى ھىنا صياغەى ئەكەينەۋە، ماددەكە بۇيە ھەموۋى ناخوېنمەۋە با بدىرېتە دەنگدان بەۋ صىغەيەى ئەبىخوېنمەۋە ماددەكە تەسبىت ئەبى، ھىشتان پېشنىيارەكانى تر دەنگدانى لەسەر نەكرايە.

بەرېز د.ارسلان بايز-سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو جەنابى ۋەزىر.

بەرېز بايز تالەبانى-ۋەزىرى دارايى و ئابوورى:

بەرېز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىمە نووسىومانە بۇ لىژنەى ياسايى (و لىچىن صدور قانون تمويل الاحزاب).

بەرېز د.ارسلان بايز-سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عمر.

بەرېز عمر صدىق ھەورامى:

بەرېز سەرۋكى پەرلەمان.

يەكەمجار با مەبدەئەكە بىخرېتە دەنگدان بۇ ئەۋەدى ئەۋ دوو بىر پارەيە لىك جىا بىكرېتەۋە، بۇ صياغەكەى با بەرېزان لىژنەى ياسايى تەرتىبى بىكەن.

بەرېز د.ارسلان بايز-سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو بىخوېنەۋە.

بەرېز د.رۋزان دزەيى:

بەرېز سەرۋكى پەرلەمان.

پیشنیارهکه ئهوهپه مادهکه بکریته دوو برگه، برگه یهکهمی تایبته بی به مینحهی حیزبهکان که 185 ملیار دیناره، برگه ی دووم 15 ملیار بۆ ریکخراوه نا حکومیهکان، ئهوه بدریته دنگدان، ئایا مادهکه بکریته دوو برگه؟

بهریز د.ارسلان پایز-سهروکی پهرلهمان:

کی ئه و مهبدنههه قبوئه تکایه دهست بهرز بکاتهوه؟ کی لهگهله دا نیه؟ 2 کهس لهگهله دا نیه، به زۆرینهه دهنگ پهسهند کرا، فهرموو بۆ برگهه تر.

بهریز د.رۆژان دزهیی:

بهریز سهروکی پهرلهمان.

پیشنیاریکی تریش که لهلایهه ناشتی خان به نووسراویک پیشکهشمان کرا، که سهققیکی زهمههنی دیاری بکری بۆ پهسهند کردنی یاسای بودجهه ئهحزاب که ماوهکه له شهس مانگ تیپهه نهکات.

بهریز د.ارسلان پایز-سهروکی پهرلهمان:

بلی دهورهه ئینعیقادی داهاوو، وای لیبکه دکتوره.

بهریز د.رۆژان دزهیی:

بهریز سهروکی پهرلهمان.

پهسهند کردنی یاسای پشتیوانی حیزبهکان له خولی گریدانی داهاوو.

بهریز د.ارسلان پایز-سهروکی پهرلهمان:

کی لهگهلهدایه وهکو مهبدنههکه؟ کی لهگهله دا نیه؟ به زۆرینهه دهنگ پهسهند کرا، فهرموو بۆ برگهیهه کی تر.

بهریز د.رۆژان دزهیی:

بهریز سهروکی پهرلهمان.

سهبارته به دیاری کردنی پیورههکان، پیشنیاری ئهوه کرابوو که لهیاسای بودجهه دیاری بکری، پیشنیاریکیش لهو یاسایهه که ئیستا دهنگی هیئا لهماوهه خولی گریدان دیاری بکری.

بهریز د.ارسلان پایز-سهروکی پهرلهمان:

ئیمه ناتوانین ئیستا پیورهه دابننن، ئیمه بویه ئهئین له داهاوو، چونکه پیورههکه له قانونهکه دایه بهراستی ناکری ئیستا پیورهه دابننن، دوو ساله ناتوانین ئیتیفاقی لهسهه بکههین چۆن ئهتوانین به دوو دهقه ئیتیفاقی لهسهه بکههین، فهرموو کاک عمر.

بهریز عمر عبدالرحمن:

بهریز سهروکی پهرلهمان.

من دوو مولاچهزهه هیهه، نوقتههه نیزامیشهه، یهکهه، ئیمه ئیستا مهبدنههئمان خستهه دنگدانهوه، ئهههه صیاغهه یاسایههکهه بنووسری، نهسههکهه بنووسریتهوه و بهو صیاغهه دهنگ وهگری، دوو، پیورهه دانان

لە ياساى رېڭخراوه نا حكوميەكان ياسايەكە موصادەقەى لەسەر كراوه، تازە ناكرى ئىمە هيچ پيؤهرىك دابنىين، دووم، بۇ حيزبەكانيش پيؤيستە پيؤهرەكان لەسەر ئەو ياسايە بى كە بۇ دەعمى مالى ئەحزابەكان لەم ياسايە باسى لەسەر بكەين كە كەى دەردەچى و ئاليەتەكانى چۆن؟

بەريز د.ارسلان بايز- سەرۆكى پەرلەمان:

ئىمە ياسايى نين، بەلام وامان وت كاك عمر گيان، فەرموو كوستان خان.

بەريز كوستان محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم پيؤهرە بۇ بېرگەى يەكەمە، بۇ ئەحزابە، بۇ رېڭخراو نيه، دووم، هەتاكو دەرچوونى ياساكە پيؤهر هەبى، چونكە ئىحتىمال هەيە ئەم ياسايە لە سى مانگ بۇ شەش مانگ بخايەنى، بۇيە لە ماوهى ئەم سى مانگە هەتاكو ياساكە دەرئەچى ئەبى پيؤهر هەبى، و ئەم پيشنيارە زياتر لە 10 كەس پشتيوانى ليكردوو، ناكرى نەخرىتە دەنگدانەوه.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

باشە ئەپخەينە دەنگدانەوه، بەلام كوستان خان، ئىمە دوو سائە، سى سائە نەمانتوانيوە ئەو پيؤهرە ئىتيفاقى لەسەر بكەين، ئىستا چۆن ئەتوانين لە ماوهى رۇژىك ئىتيفاقى لەسەر بكەين، فەرموو جيگرى سەرۆكى پەرلەمان.

بەريز حسن محمد سورە-جيگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوهى ئىمە لە قسەى بەريز وەزيرى دارايى تيگەيشتين ئەو پارەى كە ئىستا ئەدرى سولفەيه، ئەو سولفەيه ئەم پارە نيه كە موستەحەقى هەر حيزبىكە، بۇيە كە پيؤهر دادەنرى هەر حيزبىكە كەمى وەرگرتووە بۇى تەعويز ئەكرى، ئەوهى زياديشى وەرگرتووە لىي وەرئەگيرىت.

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو مامۇستا عمر.

بەريز عمر عبدالعزيز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

نازانم ئىمە لەگەل داواى ليبوردين بۇ ماوهى يەك مانگيش بىت ئەم قسەيه بە هەند وەرگيرى، من ناليم پيؤهرىك تا بەريزىت بترسى لەوهى بكەوينە موناقتەشەى كورسى و ميژوو و مەقەر و ئەم شتانە، زۆر وازيچە ليبرە بنووسرى كە پيؤهرەكە يەك پيؤهر بى، پيؤهرىكى عاديلانە بىن يەعنى بە هەمان پيؤهر حيساب بۇ فلان حيزب ئەكەى با عەينى پيؤهر بى، سولفەيه، قەرزە، مينجيه، هەرچى هەيە بە پيؤهرىكى عاديلانە دابەش بكرى، ئەمە چ ئىشكاليەتتىكى تىدايه؟

بەريز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو سەرگول خان.

بەرئیز سەرگول رضا:

بەرئیز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوھى باسى ئەكەين قانونى بودجەيە، ھەتاكو 1/1 ى سالىكى تر ئىشى پى ئەكرى، ئىمەش دامانناوھ لە خولى ئىنعىقادى داھاتوودا دەنگى لەسەر بدەين، ئەگەر لە مانگى 9، 10، 11 بى تا بلاو ئەبىتەوھ لە وەقايە ئەم قانونە ئىتر ئىشى پى ناکرى، بۆيە ئەبى لەم قانونە ئەوھ سابت بەكەين كە زەوابت چيە بۆ ئەم ماوھى كە شەش مانگ ماوھ؟

بەرئیز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو مامۇستا كاوھ.

بەرئیز كاوھ محمد امين:

بەرئیز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمامى عەلى قسەيەكى ھەيە ئەلئى (لا خير فى حكم الا نفاذه)، ئەزانين سى سالىھ دانىشتووين ناگەينە زەوابت و مەعاير، رەنگە پارتى بلى 50 سال خەباتم ھەيە، يەكيتى بلى 30 سال، گوران بلى 3 سال، ئەمە نابى يەك بى، رەنگە من بلىم كورسىم زۆرتەرە لەو، لەبەر ئەوھ مەعاير و زەوابت بە ئاسانى پىي ناگەين، من لە يەكەم نوقتەوھ و تەم ئەو دەستەلاتە بدەنە وەزارەتى دارايى تەعليما ت دەريكا، كە ناوى وەزارەتى دارايى ھاتووھ ئەو وەختە چەندەھا خەبىرى ئىقتىساديان ھەيە ئەتوانن بگەنە شتىك لەو مەزوعەيە، بۆيە يەكەم ئىقتىراھى من بوو بىدات بە تەعليما تىك ئەو پارەيە كە وەزارەتى دارايى خوى دەرى بكات.

بەرئیز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

من پيشنارىك ئەكەم، سەرۆكايەتى ئەنجومەنى وەزيران بۇخوى پيوەرىك دابنى بۆ چۆنيەتى تەمويلى ئەحزاب ھەتا قانونەكە تەصديق ئەكرى، باشە ئەوھ؟ ئىمە ناتوانين ليرە پيوەر دابننين، فەرموو كاك شوان.

بەرئیز شوان عبدالكريم:

بەرئیز سەرۆكى پەرلەمان.

ھيوادارم من ھەلە تىگەيشتبم لەگەل ريز و حورمەتى زۆرم بۆ براى گەورە و خۆشەويستەم مامۇستا عمر، لە باسى پيوەرەكاندا باسى خەبات و ماندوو بوون، بەراستى حەق نىە بى حورمەتى بە خەبات بكرى بەو صيغەيە..

بەرئیز د.ارسلان بايز-سەرۆكى پەرلەمان:

مامۇستا عمر پياويكى موختەرەمە، پياويكە قەت قسەى وا ناکا، قسەى واشى نەكردووھ، ھەمووشمان تەقدیرمان بۆى ھەيە، خۆشت ئەلئى مامۇستا عمر وەكو برا گەورەيەك، واش تەصەروف ئەكا. فەرموو حاجى بىلال.

بەرئیز احمد سليمان(بلال):

بەرئیز سەرۆكى پەرلەمان.

من تهئیدی ئهوهی بهرئیت ئهکهم، بهلام ئهه پپوهرانهشمان پپ بلین، سوپاس

بهرئیز د.رؤژان دزهیی:

بهرئیز سهروکی پههلهمان.

پیشنیاریک کرا که پپوههکان بؤ پیدانی ئهه پشتیوانیه بؤ حیزبهکان وهکو ریکارهکی یاسایی کاتی له لایهن ئههجومهنی وهزیرانهوه دیاری بکری.

بهرئیز د.ارسلان بایز-سهروکی پههلهمان:

ئیسنا دهعمی سلفهئیه ئهه حزب ههتا ئیقراری قانونی دهعمی ئهه حزب ئههجومهنی وهزیران پپوهریک دابنی، پیشتان باشه وهکو مهبدهئی؟

بهرئیز د.ارسلان بایز-سهروکی پههلهمان:

فهرموو کاک ههمه سههید.

بهرئیز ههمه سههید ههمه علی:

بهرئیز سهروکی پههلهمان.

نوقته نیزامیهک ههیه لهسهه سهروکیهتی پههلهمان، بهرئیت به لیژنهئیه یاسایی ئههئیه بیخه دهنگهوه، دوایی کهسهئیه نوقتهئیه نیزامی ههیه، تیک ئههچئ، 10 جار وامان لیهاهتوو، بویه داوا ئههکهم که بهرئیت داوا له لیژنهئیه یاسایی ئههکهئیه ریگه نهدهئیه به کهس بؤ نوقتهئیه نیزام، سوپاس

بهرئیز د.ارسلان بایز-سهروکی پههلهمان:

کوره کاکه گیان ههمووتان ئههئیه نوقتهئیه نیزامان ئههئیه، ههمووتان ئههتانهئیه قسه بکهن، دوایی ئههئیه ئارامی قاعه نهماوه، خو ئیمه قسه ناکهئیه، ئیوه قسه ئههکهن، ده فهرموون ئیسنا 3 کهس، 4 کهس دهستی بهرز کردوتهوه، ناکری، بیخوئینهوه و تهواو، تهبعهن ئههوه سئ سههاته دوو ماددهمان موناقهشه تهواو نههووین.

بهرئیز د.ارسلان بایز-سهروکی پههلهمان:

فهرموو دکتوره رؤژان.

بهرئیز د.رؤژان دزهیی:

بهرئیز سهروکی پههلهمان.

داریشتهوهئیه ماددهئیه 15 کهه وه پهسههند کرا بکریته دوو برکهه.
ماددهئیه 15:

1- یخصص مبله قدره 185 ملیار دینار لدهم الاحزاب ویتهم الصرّف من هذا التخصیص باجراوات مؤقتة من قبل مجلس الوزراء وفق المعایر العادلة علی ان یتهم تسویة مبالغ السلف المستلمة من قبل الاحزاب فی سنة 2011 والتي تستلم فی سنة 2012 لحن اصدار قانون الدعم المالي للاحزاب علی ان یصدر خلال دورة الانعقاد المقبلة.

2-يخصص مبلغ قدره 15 مليار دينار للمنظمات الغير الحكومية وفق قانون رقم (1) لسنة 2011 .

بهریز د.ارسلان بايز-سهرۆكى پەرلهمان:

كى لهگهڵ دايه؟ دووباره بېخوینهوه.

بهریز د.رؤزان دزهیی:

بهریز سهرۆكى پەرلهمان.

عهرهبيهكهى دهخوینمهوه و ههول ئهدهم بېكهمه كوردى له ههمان كاتدا.

ماددهى :15

1-يخصص مبلغ قدره 185 مليار دينار لدعم الاحزاب ويتم الصرف من هذا التخصيص باجراءات مؤقتة من قبل مجلس الوزراء وفق المعايير العادلة على ان يتم تسوية مبالغ السلف المستلمة من قبل الاحزاب في سنة 2011 والتي تستلم في سنة 2012 لحين اصدار قانون الدعم المالي للاحزاب على ان يصدر خلال دورة الانعقاد المقبلة.

2-يخصص مبلغ قدره 15 مليار دينار للمنظمات غير الحكومية وفق قانون رقم (1) لسنة 2011

ئهگهر دهتانهوئى به كورديهكهى ههول ئهدهم بهس به كورديهكهى.

بهریز د.ارسلان بايز-سهرۆكى پەرلهمان:

كى لهگهڵ دايه؟ كى لهگهڵ دا نيه؟ 10 كهس لهگهڵ دا نيه، به زۆرينهى دهنگ پهسهند كرا، فهرموو بو مادديهكى تر.

بهریز عمر عبدالرحمن:

بهریز سهرۆكى پەرلهمان.

له راستيدا خهلهل ههيه، له وهرگرتنى پيشنيارهكان، چۆنيهى تهرح كردنى پيشنيارهكان بو دهنگ دان و پهكلايى كردنهوهى، پيشتر له شيوهى جيا جيا دهنگمان لهسهر دا، ئيستا له شيوهى پهكيجيک پيشكهشمان كرايه، بويه من له پابردوودا دهنگم لهسهر برپگهيهك نهدا، ئيستا بيكهوه ناچار بووم دوو برپگهى تىدابوو، بو يهكيكى دهنگ ئهدهم، بو يهكيكى دهنگ نادهم، من چى بكمم لهم حالهتهدا؟.

بهریز د.ارسلان بايز-سهرۆكى پەرلهمان:

برادهرانى ئۆپوزۆسيۆن ههستان و هاواريان كرد ئهئين ئيمه كه قانونيک ئيقرار دهكهن لهگهڵ ههنديكين، لهگهڵ ههنديكى نيم، بهلام كه ئهيهيهيه دهنگ ئاخو جار ئهئين ئهوه ياسايه به عام لهگهلى دان يان نا؟ ئهوه قانونهكه وايه چى بكهين، فهرموو بو مادديهكى تر.

بهریز د.رؤزان دزهیی:

بهریز سهرۆكى پەرلهمان.

المادة 16:

تلتزم وزارة المالية والاقتصاد بتأمين المبالغ للاستمرار في:

- 1- تأمين القرض العقاري للمواطنين في المحافظات والاقضية والنواحي والقرى حسب التعليمات والظوابط المرعية وتعزيز حسابه عند الحاجة، مع اعفاء المقرض من شرط التأمين على الحياة.
- 2- دعم مشاريع القطاع الزراعي عن طريق المصرف الزراعي.
- 3- دعم مشاريع القطاع الصناعي عن طريق المصرف الصناعي.
- 4- دعم المشاريع السياحية.
- 5- الاستمرار في صندوق دعم المشاريع الصغيره بموجب قرار رقم (11) من قانون صندوق دعم المشاريع الصغيره للشباب رقم (2) لسنة 2011.
- 7- الاستمرار في دعم المشاريع الخدميه للمناطق المتنازع عليها (ماده 140).
- 8- الاستمرار في دعم هيئه الاستثمار مع اعطاء الاولوية للمشاريع السكنية المشمولة في النواحي والقرى.

بهريز د.ارسلان بايز-سهرؤكى پەرلهمان:

فهرموو لانه خان.

بهريز لانه احمد چهلهبي:

بهريز سهرؤكى پەرلهمان.

ماددهى 16: وهزارهتى دارايى و ئابوورى ئىلتىزام دهكات به دابىن كردنى گوژمهكان بۆ بهردهوام بوون له:

- 1- دابىن كردنى قهرزى عهقارى بۆ هاوولائىيان له پاريزگا و قهزا و ناحيه و لادىكان به گوپرهى پىنمايهكان و پرهنسيه كارپيكرارهكان و پالپشتى كردنى حيسابى لهكاتى پيويست دا لهگهه بهخشيى قهرز پييدراو بهمهرجى دابىن كردنى ژيان.
- 2- پشتگيرى كردنى پرؤژهكانى كهرتى كشتوكال له رپى بانكى كشتوكالپهوه.
- 3- پشتگيرى كردنى پرؤژهكانى كهرتى پيشهسازى له رپى بانكى پيشهسازيهوه.
- 4- پشتگيرى كردنى پرؤژهكانى گهشت و گوزار.
- 5- بهردهوام بوون له سندوقى پشتگيرى پرؤژه بچووكهكان به گوپرهى بريارى ژماره (11) له ياساى سندوقى پرؤژهى بچووك بۆ گهنجان ژماره (2)ى سالى 2011.
- 6- پيشينهى هاوسهرگيرى بهردهوام دهبي و بهخشيى هاوسهرگيرى بۆ رۆلهى شههيد و ئهنفال كراوهكان.
- 7- بهردهوام بوون له پشتگيرى پرؤژهكانى خزمهت گوزارى بۆ ناوچه جى ناكۆكهكان (ماددهى 140).
- 8- بهردهوام بوون له پشتگيرى دهستهى وهبهرهينان لهگهه ئهولهويهت بۆ پرؤژهكانى نيشتهجى بوون ئهوانهى دهيان گرپتهوه له ناحيهكان و دپيهكاندا.

بهريز د.ارسلان بايز-سهرؤكى پەرلهمان:

فهرموو ليژنهى ياسابى.

بهريز د.رؤژان دزهى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پېش ئەۋەدى تېبىنىيەكانى گە لە راپۇرتى لىژنەى ياساىى دا ھاتىيە پېم باشە پروون كىردنەۋەيەك بىدەم سەبارەت بەۋ ماددەيە، لەبەر ئەۋەدى ئېمە چەند ماددەيەكمان پەسەند كىرد لە دانىشتنەكانى پېشووتر، پېويستە ھەندىك بىرگە لېرە ھەلگىرى و گىفتوگۇى لەسەر نەكرى لەبەر ئەۋەدى بە ماددەى قانونى لە ناو قانونەكە تەسبىت كرايە، بۇ نەۋنە بىرگەى يەكەم كە قەرزى عەقارىيە تەسبىتمان كىرد و بىرەكەشمان دىيارى كىرد، بىرگەى شەشەم ئەۋىش بوۋىتە ماددەكى قانونى پېويست ناك، بىرگەى ھەۋتەمىش پېويست ناك، ئەۋ سى بىرگەيە ھەرسىك بوۋىتە سى ماددەى قانونى لەناو ياساكە ھاتىيە، سەبارەت بە پېشنىارەكانى لىژنەى ياساىى، لە بىرگەى پېنچەم تېبىنى ئەۋەمان ھەيە (بەموجب قىرار رەقم 11)، ئەۋ رەستەيە پېويست ناك، لەبەر ئەۋە ئامازەيان بەۋ بىرپارە كىردىيە كە لەلەين سەرۋىگايەتى ھەرىم پەسەند كرايە، ئېمە عادەتەن لە ناو ياساكە ژمارەى ياساكە و سالى پەسەند كىردى تەنھا ئامازە بەۋە دەكەين، بۇيە پېويستە بىرگەى پېنچەم دارىشتنەۋەدى بۇ بىكرى (بەموجب قىرار رەقم 11) ئەۋەندە لادىرى، بىرگەى ھەشتەمىش پېويستە دووبارە دابىرپىژىتەۋە بەۋ شىۋەيە (الاستىمرار فى دىعم ھىئە الاستىمار و صندوق الاسكان فى وزارة الاعمار و الاسكان لىدىمومە بىنا الوحدات السكنية للمواطنين لذوي الدخل المحدود مع اعطاء الاولوية للمشاريع السكنية مشمولة فى النواحي والقرى)، واتە تەنھا رەستەيەكمان بۇ ناۋەراستى بىرگەى ھەشتەم زىاد كىردىيە، ئەۋە پېشنىيارى لىژنەى ياسايە، سوپاس

بەرپىز د.ارسلان بايز-سەرۋىكى پەرلەمان:

قەرموۋ دىكتور ئاراس.

بەرپىز د.ئاراس حسين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئېمە لەگەل دەقى بۇچوۋنى لىژنەى ياساين، كاتى خۇشى ئامازەمان پېداۋە لە راپۇرتەكەدا.

بەرپىز حسن محمد سوورە/ جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان، ئەۋەدى كە دەيەۋى قىسە لەسەر ئەم ماددەيە بىكات؟ با ناۋەكان بىخوئىنەۋە: د.أحمد وەرتى، كاك ھەمە سەيد، سۆزان شەباب، كوئىستان محمد، د.رېباز، پەيمان عبدالكرىم، بىرىقان سەرھەنگ، پەروين عبدالرحمن، د.سەرۋەر عبدالرحمن، شلىر محمد نجيب، كاۋە محمد أمين، سيۋەيل عثمان، پەيمان عزالدين، عبدالله ملا نورى، عەزىمە نجم الدين، فەرمان عزالدين، شىرزاد حافظ، عدنان عثمان، نەسرین جمال، نەرىمان عبدالله، ھاوراز خۇشناۋ، سەرگول خان، محمد شارەزوورى، گۇران ئازاد، نىشتەمان مرشد، گەشە دارا، فازل بەشارەتى، عمر عبدالرحمن، شەۋنەم محمد، عمر عبدالعزيز، د.عمر نورەدىنى، ئەفەين عمر، تارا ئەسەدى، شقان أحمد، ئاھەنگ عارف، برهان رشيد، كاك شوان نوقتەى نىزامى ھەيە، قەرموۋ.

بەرپىز شوان كرىم كابان:

بهریز سهرۆكى پهرلهمان.

ئەوساش ھەر وتم ھىوادارم بە ھەلە لە قسەکانى كاك عمر تىنەگەيشتبم، ئەگەر كاك عمر واى نەوتبى من داواى لىبووردن لەبرای بەرپۆزم كاك عمر دەكەم، زۆر سوپاس.

بهریز حسن محمد سوورە/ جیگری سهرۆكى پهرلهمان:

بەلێ كاك عمر.

بهریز عمر عبدالعزیز:

بهریز سهرۆكى پهرلهمان.

بۆ دنیایى جەماعەت كە لێرەن من وتم كورسى یە، خەباتە، مەقەرەتە، وا دیارە ئەو بەو خەباتە تیگەيشتوو، لەبەر ئەو و شەكە بزانی ئاوا بوو، مەقەرەتم وتوو نەك خەبات، نا نا بە تەئكید سەیری پرۆتۆكۆلیش.....

بهریز د.ارسلان بايز/ سهرۆكى پهرلهمان:

ئىستا وازحە، زۆر سوپاس، د.أحمد، فەرموو، تەكایە وەقت تەحیدە، ئەوێ زیاد قسەى بکات دەیکوژینینەو، كۆنترۆل مەجال مەدەنە ھىچ پەرلەمانتاریك لە وەختى خۆى زیاتر قسەى بکات، دوو دەقە، فەرموو.

بهریز د.أحمد وهرتى:

بهریز سهرۆكى پهرلهمان.

وەك ئەوێ ئىمە پىشتر خالىكمان كە رىككەوتنى لەسەر كرابو لە نیوان ھەردوو لیژنەى یاسایى و دارایی، بۆ دیارى كوردنى برى ئەو گۆزمانەى كە بۆ ئەو بوارانە دیارى كرابوو، من پىم باش بوو ئەو ماددەى بەمانگواستبايەو بۆ ئىرە، نەك ئەو جەدوولەى كە حكومەت ناردبىتى، یەعنى ئەوێ كە لە جەدوولەى حكومەت دا ھاتوو، ئىمە نەقلمان كوردوو بۆ ئەو ماددەى و بڕەگانمان دیارى كردبا، پرۆژە یاسای بودجەى پارىش ئىمە وامان كرد، دیاریمان كرد، بە نىسبەت تەئمىنى قەرزى عەقارى، راستە پىشتر ئىمە ماددەى كمان دیارى كرد، بەلام ئەوێ ئەخیری تىدا نىە (مع إعفاء المقرض من شرط التأمين على الحياة)، كە ئىمە پارىش بپاریمان لەسەر دا، بۆیە من پىشنيار دەكەم كە ئەو لىرە بمىنیتەو، سەبارەت بە دەعمى مەشارىعى سیاحى من پىشنيار دەكەم (والمواقع الأثرية) بۆى زیاد بكرى، چونكە پىشترىش ئىمە لە لیژنەكان دا پىشنيارمان كرد زۆر لە ئەندامانى پەرلەمان باسیان لەو كە بواری شوینەوار گرنگی پى نەدراو، بۆیە لە فەقەرەى 4 خالى 4 (دعم المشاريع السياحية و المواقع الأثرية) بۆ زیاد بكرى، ئەوانى تریش بەراستی من دووبارەى دەكەمەو، پىم باشە كە ئەو ماددەى پىشوو كە ئىتیفاقمان لەسەرى كرد بە بڕەگانیانەو نەقل بكەین بۆ ئىرە، ئەوێ كە زیادە لای بەرىن، ئەوێ دىكە بگونجینین، وەكو لە پرۆژە یاسای بودجەى پار دا تەسبىتمان كرد، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك حەمە سەيد، فەرموو.

بەرپىز حەمە سەيد حەمە على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

راستە ئەودى كە د.رۆژان باسى كرد كە تەئىمىنى قەرزى عەقارى و لەگەل ئىستىمرار دەعمى مەشارىعى خەدەمى (للمناطق المتنازع عليها)، ئەوومان باس كردوو، لەگەل سولفەى زەواج، بەلام بېرى كولىمان بۇ ئەو فەقەرەنە ديارى نەگرددوو، پىويست بە ديارى كردنى بېرى كولى دەكات، بۇ ئەودى ئىلتىزام لەسەر حكومەت دروست بېى، نە لەو زياتر خەرج بكات نە لەو كەمتر، بۇ نمونە بلىين 100 مليار بۇ قەرزى عەقارى، يان بە پىي جەدوولەكە بى، مەشارىعى زراعى مەسەلەن بلى 50 مليار، مەشارىعى سناعى 50 مليار، سياحى بلىين 30 مليار، ئەو بېرانە بە پىي جەدوولەكە بى و بە پىي رەزامەندى وەزارەتى دارايى كە خۆى لىرەيه و نوپنەرى حكومەتە، ئەو بېرە كولىيەكان، گوژمە كولىيەكان ديارى بىرى بۇ ئەو فەقەرەنە و سوپاس، لەگەل فەقەرەى ئەو ماددەيهى تر بە ماددەيهكى ئىزافى دا يەك بىرى، چونكە ئەوانە هەمووى ئەوانىش بې ديارى كراوه، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

سۆزان خان، فەرموو.

بەرپىز سۆزان شهاب:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان، هەرچەندە هۆلەكەش چۆل بووه، من ئىقتىراح دەكەم رېك بىرىت ئەوه، لەبەر ئەودى (تأمين القرض العقاري) ئىمە دوپنى دەنگمان دا بۇ ئەودى كە گوندەكان بىيتە 25 مليون، ئەوانى تر وەك خۆى بىمىنيتەوه، كاتى كە دىيتە شەشەم (تستمر سلفة الزواج) ئىمە دوپنىش دەنگمان دا بۇ ئەودى (تستمر وزارة المالية و الإقتصاد) ئەوش بە شىوازيك لە شىوازهكان لەگەل مولجەقى ئەو ماددەيهيه، (وتستمر)، يەعنى واى لى بى (وتستمر وزارة المالية و الإقتصاد بصرف السلف سلفة و منحة الزواج، قرض المصرف العقاري و الصناعي و الزراعي و المشاريع الصغيرة لحين تصديق موازنة السنة المالية) بىرىتە پاشكوى ئەمانە، ئەوه هەشتەكە ئەو بىرىتە نۆيه، ياخود يەكسەر بىرىتە ماددەيهك يەكسەر لە دواى ئەوانەوه، پشتيوانى راي لىزنەى ياسايى دەكەم، كە سىندووقى ئىسكانى بۇ زياد بىرى، چونكە خۆشى حكومەت هەر خۆى باسى كردوو كە من 50 مليار دادەنىم، يەعنى من بەس قسەم لەسەر رېك خستەكەى هەيه، ئەگىنا وەكو مەبدە وەكو خۆيهتى، بىمىنيتەوه...

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كوپستان خان، فەرموو.

بەرپىز كوپستان محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

منىش لەگەل ئەو رېڭخستىنەۋەيەم كە د.رۇژان باسى كىرد، ئەو سى فەقەرەيە لابرېت، چۈنكى پېشتر باس كراۋە، بەلام پېۋىستە سىندوۋى ئىسكان و ئىعمار زىاد بىرى، بە جىا بى لە سىندوۋى ئىستىماردا نەبى، چۈنكى ۴۹ مىلياردەكى پارى لى دىت، لەگەل ئەۋەدا ئىزافەيەك بىرىت كە ماۋى ۴۹ مىلياردەكى سالى پار كە تەرخان كراۋە تەمۋىل بىرى بۇ ۋەزارەتى ئاۋەدانكىرنەۋە، چۈنكى ئەۋە ئىستا كىشەيەكە لەبەبىنى ۋەزارەتى ئاۋەدانكىرنەۋە و دارايى بۇ تەمۋىل ناكەن، لە 20% پىرۇژەكە تەۋا كىردۋە، پارەكە نادنەن، بۇيە سىندوۋى ئىسكان و ئىعمار بەجىا بى، ئىزافەيەكەش ھەبى كە ماۋى ۴۹ مىلياردەكى پارىشى بۇ تەمۋىل بىرى، ھەرۋە شەبەكەكى حىمايە ئىجتىماعى زىاد بىرىت، چۈنكى لىرە نىە، ھەرۋە زىندانى سىياسى زىاد بىرى بە زىندانى شەرى ناۋخۇشەۋە، د.رۇژان پىشنىارەكانم نانوسى، سىندوۋى ئىسكان و ئىعمار ۴۹ مىلياردەكى بۇ ئىزافە بىرى، ھەرۋە شەبەكەكى حىمايە ئىجتىماعى خالىكى تر بى، زىندانى سىياسى بە زىندانى شەرى ناۋخۇشەۋە، ھەرۋە دامەزراندىنى حاكىم، بە تايبەتى حاكىم بۇ شارى سلىمانى، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋىكى پەرلەمان:

د.رېياز، فەرموو.

بەرپىز رېياز فتاح محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەگەر ئەو ماددەيە بەو شىۋەيە بى كە ئىستا نووسراۋە، من تەسەۋر دەكەم ھەم لە موازەنەكە، ھەم لە پىرۇژە ياساكە ئەو خالانەكى كە ناۋى ھاتۋە ھەمۋى پارە بۇ دانراۋە، لەبەر ئەۋە ئەو ماددەيە ھەر زىادەيە، يەنى ئەگەر يەككىك بىەۋى ئەو پىرۇژە ياسايە جىبەجى بىكات، ئەصلەن ئەو ماددەيەش نەخۋىنىتەۋە بۇ خۋى جىبەجى دەبى ئەو خالانە، ئىتر چ پىۋىست دەكات تىكرارى كەيتەۋە؟ .

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك پەيمان خان، فەرموو.

بەرپىز پەيمان عبدالكريم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

منىش ھاورام لەگەل ھاۋكارانم كوستان خان و د.رېياز، بىجگە لەۋە ۋا پىشنىار دەكەم ئەو سىندوۋىقەكى كە بۇ قەرز دانراۋە، ئەو سىندوۋىقە با بلىين ئىمە تا چەند سالى تر تەمۋىلى ئەو سىندوۋىقە دەكەين؟ ئەو سىندوۋىقە بۇ خۋى تەبىعەتتىكى ھەيە پارەكە ۋەردەگىرېتەۋە دىتەۋە ناۋى، يەنى ھەقە دىارى بىكەين سەققە زەمەنىيەكە تا چەند سال؟ بۇ پىنج سال ئەۋە دىارى دەكەين بۇ دوو سالە، سى سالە، ئەۋە زۇر زۇر لىرە زەرۋورى يە لىرە دىارى بىكەين، خالىكى ترم ھەيە بە نىسبەت ئەۋە پارانەكى دىار دەخرى، ئەۋە دەمى

مەشاریعی زراعی و سانعی و ئەو، ئەوئەندە رېنمایى زۆر، ئەوئەندە رېنمایى زۆر، یەئنى ئەوخەلگەى كە تەقەدىمى ئەو سولفەیه دەكەن نازانم حەقە جەنابى شىخ بايز وەزىرى داراىى بۆمانى پوون بىكاتەوہ ئەو ھەموو رېنمایىیە جى یە؟ ئەرزەكەى بۆ لە رەھن دادەنئیم و ئىتر سولفەكەى پى دەدەم، یەئنى خەلك زۆر زۆر كە سوودمەئەندە لەو با بلىئىن دەمانە، خالىكى تریش ھەیه كە تەئكىدى لەسەر دەكەمەوہ، لىرانە تازە رۆژان خان خویندیەوہ، كە دەیمومە بە كارى ھەئەى ئىستىسمار بدرى، ئیمە لەسەرچى دەیمومەى پى دەدەین كە نەتائىجى پىشوومان لەلابى، ھىستا ئیمە نەتائىجەكەى تر نازانین كە لە (قرى و أریاف) جى كەردوہ ھەئەى ئىستىمرار؟ كە بىم دیسان پارەى بۆ تەرخان بكەمەوہ؟ خالىكى تریش كە بەراستى لە گەفتوگۆكانىش باسما كەردوہ، موخەصەساتى خویندكاران، ھى قۇناغى زانكۆى، بە مەعاھد و ناوہوہى شار و دەرہوہى شار، دەبى زىادى بكەین لىرە، دەبى شوینى بكەینەوہ، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

بىرىقان خان، فەرموو.

بەرپىز بىرىقان سەرھەنگ:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش لەگەل ئەوہم ئەو خالانەى كە تىیداىە لە ماددەى 16دا، خوى لە بوارى جىبەجى بوون داىە، بەلام خالىك ھەیه تىیدا نىە، من حەز دەكەم بچىتە ناوى، چونكە چەند ئەندامىكى پەرلەمان پىشتر باسىان لەوہ كەرد بودجەى ژىنگە بۆ فەرمانبەرانى زۆر كەمە، ناتوانن ھەستن بە كارەكانىان، چالاكىيەكانىان ناتوانن جىبەجى بكەن، بۆیە دەئیم بەردەوام ھاوكارى دەستەى ژىنگە بكرىت، چونكە لاى من ھاوكارى ژىنگە زۆر گرنگترە لە سولفەى زەواج بۆ گەنجان، راستە گەنجان پىوستىيانە ژن بىنن، بەلام ئەگەر ژىنگەىەكى تەندروستىيان نەبىت، ئەوہ چۆن دەكرى؟ بۆیە ئەگەر یارمەتى دەستەى ژىنگە بدرىت بۆ پرۆژەكان و كارەكانىان ھەر وەكو چۆن یارمەتى دەستەى وەبەرھىنان دەدرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

پەروىن خان، فەرموو.

بەرپىز پەروىن عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئیمە ديارە وەك لىژنەى پىشمەرگە و شەھىدان چەند پىشنىارىگمان خستە بەردەم لىژنەى پەيوەندىدار، بۆ ئەوہى دەرج بكرى لەگەل ياساكەدا، چونكە ئەگەر ئەو پىشنىارانە بە تەعلیمات بى، لە وەزارەت دەرچى جىبەجى كەردنىان ئەستەمە، بەرپىز وەزىرى داراىيش رەزامنەدى دەربرى لەسەر ئەو پىشنىارانە، وتى ئیمە ھىچ مانعاتىگمان نىە سەبارەت بە كەس و كارى شەھىدان، بۆیە من سەر لە نوئى دیسان ئەو پىشنىارانە دەخەمە روو، یەكەم شت صەرف كەردنى تىچووئى تەواوئى سالانى خویندن لە ھەموو قۇناغەكانى خویندن، ئەو برە پارەى كە دەدرىت بۆ بەخىوكردى دایكى شەھىد ديارە 75 ھەزارە، من داوا دەكەم بكرىت بە

200 ھەزار، ھەروەھا زىياد كوردى ئەو بېرە پارەى كە تەرخان دەكرىت بۇ ھاوكارى كەس و كارى شەھىدان 75 مىليۇنەو بەكرىت بە 150 مىليۇن، ئەو پارەى كە دەدرىت بۇ دروست كوردى خانى و خۆكپ 27 مىليۇنە ببىتە 36 مىليۇن، ھەروەھا دابىن كوردى بودجەيەك بۇ ھەلدانەوہى گۆرە بە كۆمەلەكان، ھەروەھا ئىمە ديارە مندالانى شەھىدان ھەيە لە جامىعە ئەھلىيەكان دەخوئىن، بەلام بە ھوى تەعلىماتەوہ ديارە ئەوہى كە لە جامىعەى ئەھلى دەخوئىن موخەصەصاتى مانگانەى نيە، وەكو ئەوہى كە لە جامىعە حكومىيەكان ھەيە، بۇيە من داوا دەكەم ئىمە ئەگەر سەرژمىريەك بكەين بۇ مندالانى شەھىد كە لە جامىعە ئەھلىيەكان دەخوئىن رېژەيان بەو دەرەجە نيە، حكومت دەتوانى موخەصەصاتىكى مانگانەيان بۇ بېرپتەوہ، بۇيە من داواش دەكەم كە موخەصەصاتىكى مانگانە بۇ ئەو مندالانە لە جامىعە ئەھلىيەكان دەرپرئ، ھەروەھا سولفەى زەواجىش بدرىت بە مندالانى پېشمەرگەى كەم ئەندام، وەكو ئەو پېشمەرگانەى كە كۆن بوونە، بەلام ئىستا كەم ئەندام بوون، ئەوانىش مندالەكانىش شمولى ئەو سلفەى زەواجە بكرىن، بە نىسبەت سولفەى عەقارى، ديارە ئىمە خەلكانىكمان ھەبوو لە نىزامى پېشوو پېش 91، پېش راپەرپىن، سولفەى عەقارىن وەرگرتووہ و موستەفید بوون، بەلام ئەوانە ئىستا كە لە حكومەتەكەى خۇمان سولفەى عەقارى بە ھوى ئەوہى كە پېشتەر موستەفید بوون ناتوانن ئىستاكە وەرگىرن، من پېشنىارىك دەكەم كە رېنمايىيەك دەركرئ بۇ ئەوہى بتوانن ئەوان موستەفید بن لەو سولفە عەقارى يە، زۆر سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

د.سەرورە، فەرموو.

بەرپز د.سەرورە عبدالرحمن:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە ھەر ماددە و بېرگەيەك لە ياسا دادەندىت بەلام مەبەست لىي ئەوہيە كە حكومت ناچار بكرئ مولزەم بى بە جىبەجى كوردى، بەلام ھەست دەكەين ھەندىك لەوانە زياتر ئىنشائىن كە داندارون، بۇ نەموانە خالى چوارەم كاتىك دەلى پىشتىگرى كوردى پىرۆزەكانى گەشت و گوزار، نازانم ئەگەر بىت و برى پارەكەى بۇ تەرخان نەكرئ لىرە ئەوہ حكومت ھەر خوى لەسەريەتى پىشتىگرى ئەو پىرۆزانە بكات، بۇ نەموانە لە بەرپز وەزىرى دارايى دەپرسم سالى پارىش ئەوہ ھەبووہ، چەندى پارە بۇ دانداروہ؟ چى لىكاروہ؟ كى سوودى لى بىنيوہ؟ پىموانىە ئەوہ سوودى لى بىنرابىت وەكە ئەوہى كە ئىمە ناگادارىن، بۇيە يان برى پارەكەى بۇ دەستنىشان بكرئ، يان ئەوہ بەرپاستى لىرە ھەلبىگرىت، خالىكى تريان سەبارەت بە خالى ھەشتەم كە باسىشان كرد، ئەوہش ھەقە دەستكارى بكرئ، كە ھەم ببى بە بەردەوام بوون لە پىشتىگرى سەندووقى نىشتەجىبوون بۇ وەزارەتى ئاوەدانكردنەوہ و نىشتەجىبوون و دەستەى وەبەرھىنان بە مەبەستى جىبەجى كوردى ياساى ژمارە 7 سالى 2008ى ھەمواركرائ كە بۇ خەلكانى كەم دەرامەتە، بەرپز سەرۆكى پەرلەمان، خالىكى تر ئىمە پىشتەر پىشنىار دەكەين كە زىاد بكرئ، باسى ئەوہمان كرد كە

شوپنەوار بەداخەوہ پارەى بۇ تەرخان نەگراوہ وەگو پېويست، لېرەدا پېويستە كە برېك پارە تەرخان بكرى كە هيچ نا لە 10 مليار كەمتر نەبى، چونكە ئەو پارە ھەيە لەو برەى كەوا برەراوہ تيايدا، ئيمە كۆمەلېك ژمارەبەكى زۆر خانووى كلتوريمان ھەيە، كۆنمان ھەيە لە شار و شارۆچكەكان بەردەوام تېكدەدرېن و بەرەو لە ناوچوون دەچن، هيچ نا بۇ ئەوہى حكومەت بتوانى تەمليكيان بكات و بيانكړپتەوہ وەزارەتى شارەوانى، خالېكى تريس يەكېك لەو كېشانەى كە ھەمانە ئيمە مەسەلەى خانووہ بى تاپۆكانە ئەوہى لە شار و شارۆچكەكان، ئەو كېشەيە چارەسەر ناكړى ئەگەر بېت و نەخشەى بنەرەتى شار و شارۆچكەكان دانەنرى، لېرەدا پېويستە بەوہى كەوا برېك پارە دەستنیشان بكرى بۇ ھەمان مەبەست، بۇ ئەوہى كە نەخشەى بنەرەتى شار و شارۆچكەكان بە زووترين كات جيبەجى بكرى، سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

شليخ خان، فەرموو.

بەرپز شليخ محمد نجيب:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكانى من د.سەرورە كردى، بەلام ئەگەر بە عەرەبى بۇ ئەوہى لېژنەى ياساىى بەراستى بە ھەند وەرى بگرى، لە چوارەم دا (دعم المشاريع السياحية للقطاع الخاص) ئەوہى بۇ ئيزافە بكرى، ژمارە (8) (الإستمرار في دعم صندوق الإسكان لوزارة الإسكان والتعمير وهيئة الإستثمار مع إعطاء الأولوية للمشاريع السكنية لذوي الدخل المحدود حسب القانون رقم 7 لسنة 2008 المعدل)، خالېكى تر زياد بكرى يەعنە ئەو مەشاريعى سەكەنيە بۆيە دەلېم لايبەرن، چونكە ئەوہ پاريس بە ھەمان شيوہ ھات، نيە، يەعنە ھەيئەى ئيستيسمار هيچ مەشروعىكى نيە بۇ ناحيەكان و لادىكان، دەبى بزانيان كە ئەوہ لە ناو شارە، لەبەر ئەوہى ئەو ئيشە دەكات وەزارەتى ئيسكان و تەعمير، بەلام ھەيئەى ئيستيسمارى لەگەل بى، بۇ ئەوہى بۇ ھەردووگيان بۇ خەلكى كەم دەرامەت ئيش بكەن، خالېك زياد بكرى (تخصيص مبلغ 20 مليار لهيئة الآثار لتمليك الدور التراثية في المحافظات و الأفضية)، بەرپز سەرۆكى پەرلەمان، موشكيلەيەكى زۆر ھەيە لېرە لە گەركى تەعجيل لە ھەولېر، لە گەرگە كۆنەكانى سليمانى، لە دەوك، كە بەراستى خانوويەكە دەستى بەسەردا گيراوہ، نە دەتوانى ئەو كەسە بيفرۇشى، نە دەتوانى چاكى بكات، لەبەر ئەوہ ئەوانيش دەلېن ئيمە پارەمان نيە تەمليكى بكەين، با پارەيەك دابنرى چونكە ئەوان دەلېن ئەو بودجەيەمان نيە، دەيەم (تخصيص مبلغ 20 مليار لتطبيق التصاميم الأساسية للأفضية و النواحي) ئەگەر ئيمە ئەوہ نەكەين باوەر بكەن ئەو 100 مليارى دامانناوہ بۇ ئەو شوپنەنە ھيچى تەتبيق ناكړى، چونكە هيچ بستى ئەرز نيە بە ناوى حكومەتەوہ ئەگەر تەصميمى ئەساسى پارەى ھەبى، دەتوانى زۆر شوپن چاك بكات بە شيوہى خوى، ئيتز لەو كېشانە زۆرى رزگارمان دەبى، زۆرسوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو د.رؤزان.

بەرپىز د.رۇزان عبدالقادر دزىيى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو بابەتانەى كەوا پىشتەر لە ماددەكانى تر پەسند كراوه پىويست ناكات ئىستا گفتوگوى لەسەر بكرى، ماددەيەك بە دەنگدان يەكلایى كراوتەو پىشنيارى نوئ ئىستا ناتوانين قبول بكەين، ئەووە يەك، دوو/ نەفەفات ھەمووى پەسند كراوه، ئىستا لە كوئ پارە دەينى بۇ ئەو بوارانەى كە ھەموو پىشنيارى نوئ دەكرى و زياد بكرى؟ كە پىشتەر ئەووە تەخصيصاتىيە تەخصيصاتى بۇ كراوه، ئەووە نىيە ئىستا لە دواى پەسند كردنى ئەو ھەموو ماددەى بودجە ئەو پىشنيارە نوپيانە لە كوئ جىي بۇ بكەينەو؟ تىكايە رەچاوى ئەو خالانە بكەن، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز/ سەرۋىكى پەرلەمان:

قسەى خۆت كرد د. سەرور، مامۇستا كاوه، فەرموو.

بەرپىز كاوه محمد امين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پىشەكى پىشتىگىرى ليژنەى ياساىي دەكەم بۇ ئەووەى كە ئەو بىرگانەى دووبارە بوونەتەو لەو ماددەيەدا، كە پىشتەر ئىشارەتيان پيدا لە بىرگە و ماددەكانى پىشتەر، لاپىردىن، ھەروەھا بە نىسبەت بىرگەى شەشەم كە باسى سولفەى زەواج دەكات بۇ مندالانى شەھىد، من پىم باشە لىرە ئەگەر بتواندىت ئىشارەت بە مندالانى شەھىدى ناوچە داپراوەكانىش بدىت، لەبەر ئەووەى بەراستى با ئەوانىش دلخۆش و دلنيا بن لەو سولفەى زەواجەى كە دەياندىت، ھەروەھا پىشتىگىرى ئەو راپەش دەكەم كە سىندووقى ئىسكان و تەعمىر كە 49 مىليارى بۇ تەرخان كراوه تىكەلى بە ھەيئەى ئىستىسمار نەكرى بە پرۆژە ھەيئەى ئىستىسمار، چونكە ئەو بە تەھدىد بۇ ئەو كەسانەى كە كرىچى و كەم دەرامەتن، بەلام ئەگەر تىكەل بكرى بزر دەبىت، بۇ ئەووەى ئەووە وەكو خۆى بىمىنىتەو، با مەشروعى ھەيئەى ئىستىسمار بەجىا بىت، ئەو پارەى كە دانراوہ بۇ سىندووقى ئىعمار و تەعمىر، ئىسكان و تەعمىر، كە بۇ خانووى كەم دەرامەت پرۆژەى ئىسكانى خەلكى كەم دەرامەت و كرىچى دەكرا، بە جىا بىمىنىتەو، ھەروەھا ئەو گوندانەى كە كاتى خۆى بە زۆرە مىلى تىكدران و ھاتن لە ئۆردوگای زۆرە مىلى خانوويان دراى، ھەتا تەعويزىشان دراى كە ئىستا كە سولفەى عەقار نايانگىریتەو، ئىمە پىمانوايە ئەووە ماوہىەكى زۆر دوور و درىژى بەسەردا تىپەرىپو، ھەروەھا ئەو خەلكانە كە بە زۆر لە جىگە و رىگەى خۆيان ھەلكەندراون، ھاتوونەتە ئۆردوگا زۆرە ملئىيەكان، ھەق نىيە ئىستا كە سولفەى عەقار نەيانگىریتەو، ھەقە لىرە داوا بكرى كە سولفەى عەقار ئەوانىش بگىریتەو، چ لە ئۆردوگان، چ دەگەرىنەو گوندەكان، سولفەى عەقار بىانگىریتەو بۇ دابىن كردنى قانونى نىشتەجى بوون خۆيان، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز/ سەرۋىكى پەرلەمان:

سىوہىل خان، فەرموو.

بەرپىز سيوھىل عثمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتيوانى له قسهكانى شليڤر خان دهكەم، كه بېرە پارەيەك دابنرئ بۇ ئەو ليژنەى تەشكىل دەكرئ، د.رۆژان دەلئ ئەو پيشنياره و تەخصيصات تەواو بوو و له بودجەى دانراوه، ناكريئ ئيزافە بكرئ، بەلام بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان له راپۆرتى ليژنەى شارەوانى پيشنيارمان كردوو دەبوايه ليژنەى هاوبەش دىراسەتيان كردبا، بە نىسبەت ئەو خالەى، خالتيكى ترمان هەيه بە نىسبەت ئەو پشتيوانى له كاك كاوهى دهكەم، ئەوانەى بە زۆرە ملئ كاتى خۆى تەرحيل كراين پارە وەزارەت گۆتياىن بە موستەفيد حىسابيان ناكەين، بەس حەزەمان لئ يە وەزارەت جەوايمان بداتەو، ئايا موستەفيدن يان موستەفيد نينه؟ لەبەر ئەو پشتيوانى تەرحيل كران، بە تۆبىزى تەرحيل كران، بە ئارەزوومەندانە نەبوو، خالتيكى تريشمان هەيه بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، راستە د.رۆژان دەلئ خالئ يەكەمەم لابرەد لەو ماددەيه، من لەگەلئيمە لاى برد و سولفەى عەقار، بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، ليرەدا سولفەى عەقار هەر كەسيك وەرى بگرئ پاريش كاك عەونى باسى كرد ئەگەر وەرى گرت و ئەو كەسە مرد، كە ئەگەر يەكئ بمرئ شەيتان دەستى لئ هەلدەگرئ، بەلام نازانم لەبەرچى وەزارەتى دارايى بەدووئ دەكەوئ دەلئ دەبئت قەرزەكەم بدەيتەو، نمونەم هەيه لەسەر ئەو پشتيوانى بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، حەز دەكەم وەزارەتى دارايى بۆمان روون بكاتەو، لەبەر ئەو پشتيوانى بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، چەند كەسانئك بەس تەلەفونيان كردوو، مردوو نيوەى سولفەكەى وەرگرتوو، كەم دەرامەتە هەيكەلەكەشى تەواو نەكردوو، كابرە مردوو، كەچى وەزارەتى دارايى دەلئ لەبەر ئەو پشتيوانى بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، ئەوانيش نيانە بيدەنەو، پاريش كاك عەونى گوتى ئەو پشتيوانى بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، بەلام بۇ خۆم لە موديرى بەنقىم پرسى صەباحەت خان كە ناوى دەينم ئىعتيادى يە، ئەگەر ناوەكەشى رەشكەنەو تەبيعى يە، پيەم گوت صەباحەت خان ئەو پارەى لەبەرچى وەردەگرەنەو لەو مردىيەى؟ وتى لەبەر ئەو پشتيوانى ئىعفاتان كرد لە تەنمىنەكەى، سووى تيدانئە دەبئت ئيمە وەرى بگرينەو، ليرە پيەم خۆشە يەك، عەفو تەواو سەرۆكى پەرلەمان، يەكلابى بكرئتەو، ئايا وەرىدەگرەنەو پارەكە لە مردوو كە؟ يان وەرىناگرەنەو؟ سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

پەيمان خان، فەرموو.

بەرپىز پەيمان عزالدين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من سەرەتا پشتيوانى قسەيهكى د.سەرور دەكەم كە باسى له ئينشائى بوونى ئەم ماددەيهى كرد، بەراستى ئەگەر ئەم ماددەيه له هەموو ئەو دەمانەدا ژمارەى لەگەل نەبئ، مەبلەغى لەگەل نەبئ، بە ماددەيهكى ئينشائى دەمئيتەو، باتلە، وەكو ئەو پشتيوانى خۆمان بختەتئين بليين له بودجەدا

دەمى ئەو دەمان كەرد، بەلام ھىچ بىر پارەيەكى بۇ دانەنراو، بە تايبەتى كە ھەندىكى ئىستىمرارە لە دەم كەردندا، ھەندىكى ناوى سەندووقى تىادا ھاتوو، كەواتە جىا لەوى دەبى پارەكەى تەھدەيد بىرى، دەبى ئىمە وەكو ئەندامى پەرلەمان بزانين ئەوى كە سالانى پىشوش دەمى لى كراو لەم بوارانەدا، چەندى دەم كراو؟ چەندى پارەى تىا ماوئەتەو؟ پىويست دەكات ئىمە چەندى تىرى بۇ دابىنىن؟ ئەو دەبى بە واقع، زائىدەن ئەوى كە پارەكان دابىرى، من پىشنىاز دەكەم بۇ بىرگەى شەشەمى مېنچەى زەواج بۇ منالى شەھىدان و ئەنفالكراوكان، منالانى كەم ئەندامانى سەنگەرىشى بۇ ئىزاڧە بىرى، كە ئەوانىش بىرگىتەو لە ناو ئەوودا، جگە لەوى كە داوا دەكەم لە ناو دەمەكان دا دەمى سەنتەرى شىرپەنچە كە گىرگىتىن سەنتەرى و كەمترىن پىشنىوانى ماددى ھەيە لە ھەرىمى كوردستان دا بوى ئىزاڧە بىرى، زۆر سوپاس.

بەرىز د.ارسلان بايز / سەرۇكى پەرلەمان:

كاك عبدالله، ڧەرموو.

بەرىز عبدالله مەلا نورى:

بەرىز سەرۇكى پەرلەمان:

مىنىش لەگەل ئەو رايەم مەبلەغەكان دەستنىشان بىرى، ھەروەھا لەبەر ئەوى شوكر لە خوا بەزىاد بى داھاتى ناوخوى زۆر، يەنى پارەى نەوت و ئەوانە زۆر، من چەند پىشنىارىكى تىرىش دەخەمە رپو پىشنىارى يەكەم ئەو دەمى مەشارىعى بچووكە كە 15 مىيۇن دىنارە، لە راستى دا ھەندىك پىرۇژە ھەيە پىرۇژەى بچووكىش بەس بە 15 مىيۇن دىنار بەرپوۋە ناچن، ئەم مەبلەغە كەمىك زىاتر بىرى باشتە، داوا دەكەم زىاد بىرى، نوقتەيەكى تر كە دوئى پىشنىارم كىرد و ئەمىرۇ تەئكىدى لەسەر دەكەمەو، ھەزاران، سەدان ھەزار خىزان ھەيە كىرى نشىن، ئىتر 300 ھەزار بە كىرى دەدا، 200 ھەزار دەدا، 400 ھەزار دەدا، ئەركى حكومەتە خانوويان بۇ دروست بىكات، تا ئەو كاتەى خانوويان بۇ دروست دەكات داواكارم مەبلەغىك پارە تەرخان بىرى بۇ ئەوى بىرى بەو كەسانەى كە كىرىشىن پارەى خانووكەى پى بدات، كىرى خانووكەى پى بدات، نوقتەيەكى تر داواكارم رپووبەرىكى گەورەى ھەرىمى كوردستان رپووبەرووى وشكەسالى بۆتەو، زەرەمەندى گەورەن، پارەى بۇ تەرخان بىرى قەرەبوو بىرىنەو، نوقتەيەكى تر ئەوى كە پەيوەندى بە سولڧەى زەواجەو ھەيە من زۆرم پى باشە كە كوران و كچانى شەھىد و شەھىدان دەبەخىرىن، بەلام پىشنىارى ئەو دەكەم گەنجىكى تىرى ئاسايى كە ھەزارە، لەبەر ئەوى ھەزارە قەرزى وەرگرتوو، بە مىكانىزمىكى تر قەرزەكەى لى وەرگىرىتەو، ئەگەر منالى يەكەمى بوو با 50% لە قەرزەكە لى خۇش بىن، منالى دووەمى بوو با 100% لە قەرزەكەى لى خۇش بىن، يەنى ئەركى حكومەتە نەك قەرزى پى بدات، خانووى بۇ دروست بىكات، كە خانووى بۇ دروست ناكەى 5 مىيۇن دىار جىە حكومەت لە 2 گەنجى داماوى وەرگىرىتەو؟ نوقتەيەكى تر ئەو دەبە پىشنىارى ئەو رايەى پەيمان خان دەكەم بۇ ئەو سەنتەرى شىرپەنچەيە، ھەروەھا ئەو رايەى پەيمان عبدالكرىم بۇ پىشنىوانى خويندكاران، لە راستىشدا من تەكا دەكەم بۇ خاترى خوا ئەگەر دەرڧەتەك ماو قەرزى خويندنى بالاكەى ئىستاش ئىزاڧە

بکهین، بۆ خاتری خوا با خەمیکی ئەو خویندکارانەمان بێ کە لە ئیستا لە ئەوروپا و لە میسر و لە لوبنان و لە ولاتانی.....

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

عظيمة خان، فەرموو.

بەرپز عظيمة نجم الدين:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە ئەم ماددەیه وەزارەتی دارایی و ئابووری ئیلام دەکات بە دابین کردنی گۆژمەکان بۆ بەردەوام بوون، بۆ خۆی ئەم هەشت خالەیی کە من تێبینیم کردوو بەردەوامبوونی بیمەیی بیکاریش یەکیک بوو لەو بره پاره بەردەوامانەیی کە وەزارەتی کار و کاروباری کۆمەڵایەتی بەخشیویەتی بە دەرچووانی پەیمانگا و زانکۆکان کە دانەمەزراون، بەلام من لێرە پێشنیار دەکەم ئەو بیمەیی بیکاری یە بەردەوام بێت و پێشەییەکانیش بگرتەوه، ئەو خالێک، خالی تر پێشینهی هاوسەرگیری بەردەوام دەبێ بە بەخشینی هاوسەرگیری بۆ رۆڵەیی شەهید و ئەنفالکراوەکان، بەرپزێن، ئیمە لێرە خالێک هەیه کە حکومەتی هەریمی کوردستان لە چەند سالی رابردووش دا رەچاوی ئەوێ نەکردوو کە تەنھا بۆ منالی کەس و کاری شەهیدان، ئەو ئەو شەهیدانەیی کە سەلت بوونە؟ یەعنی خوشک و برا یەکیک لەوانە نیە کە ئەولەویەتی پێ بدری حیسابێک بۆ خوشک و برای ئەو شەهیدانەش بکری کە کەسیک سەلت بوو، هیچ کەسی ئیمتیازیکی وەرنەگرتوو لە دواي شەهیدبوونی ئەوان، من پێشنیار دەکەم کە خوشک و برای شەهیدیش ئەو پێشینهی هاوسەرگیرییە بۆ بکری، خالێکی تر لە هەشتەم دا بەردەوام بوون لە پشتگیری دەستەیی وەبەرھێنان، لەگەڵ پێدانی ئەولەویەتی بە پرۆژەکانی نیشتەجێ بوون، ئەوانەیی دەیانگرتەوه لە قەزا و ناحیە و لادیکان، بۆچی لێرە قەزاکان لایراوه؟ تەنھا بۆ ئەو دوو بەشە کە ناحیە و لادیکانە، قەزاکانیش پێویستیان بە دەستەیی وەبەرھێنان و ئاوەدانکردنەوه و نیشتەجێ بوون هەیه، سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

مامۆستا فەرمان، فەرموو.

بەرپز فەرمان عزالدین:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە هاوکارانمان بەراستی زۆر باسیان کرد، بەلام من لە خالی سێیەمەوه بەراستی 6 ملیار تەرخان کراوه بۆ کەرتی پێشەسازی، من دەپرسم ئیمە کۆمەڵە کارەگەیهکمان لە کوردستان هەبوو بەراستی، کارگەیی جگەرە لە هەولێر و سلیمانی، کارگەیی رۆخام لە هەولێر، رستن و چنن لە هەولێر، کارگەیی شیرەمەنی و ئەلبان لە هەولێر، دارتاشییەکەیی هەولێر، چیمەنتۆی تاسلوجەیی سلیمانی، کارگەیی لە قوتوودانانی هەریر، کارگەیی ئارد، ئەوانە یەکیان نەماون، بەراستی یەک کارگە نەماوه سەر بە کەرتی گشتی بێ، کارگەکان هەموو بووینە کەرتی تاییبەت، یاخود زەوییهکەیی بۆ کارگەیی تر بەکار هێندراوه، شەش ملیاری بۆ تەرخان

كراوه، پرسىيارهكه ليرە لە جەنابى وهزير ئەوهيه ئەوهى كه تەرخان كراوه بۆ ئەو كەرتى پيشەسازى يە كامن ئەو كارگانه كه ئەو مەبلەغەيان بۆ تەرخان كراوه؟ بەرھەمەكانيان كامانەن؟ ئەوه بەرھەمى سالى رابردوويان چەندە تاوھكو ئيمە 6 مليارى بۆ تەرخان بكەين؟ زۆر سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى سكرتيرى پەرلەمان نوقتە نيزامىيەكى ھەيه، فەرموو.

بەرپز فرست أحمد عبدالله / سكرتيرى پەرلەمان:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر تەماشای ئەو بەندانە بكەين زۆربەيان پيش ئيستا جيگای موناھەشە بوو، حەسم كرابوو، تەخصیصاتی بۆ داناوو لە ناو جەدوول، بە موجبی فەقەرە 2 لە ماددە 56 ھەر مەوزوعیك حەسم كرابی جارێكى تر نابیت ئيمە بپين نيقاشی لەسەر بكەين، ئەگەر بیّت و تەخصیصاتی بۆ دانەنابیت، ليرە دانەنيين بۆ ھەندیکيان، 100 جار بلاین دەعم و ئيستيمرار حكومەت ناتوانیت دەعمی بكات، ناتوانیت ئيستيمراریش بكات، چونكە ئەصلەن مەبلەغ بۆ موخەصەص نیه، بۆیە من لەگەل رەئى كاك ريبازم كو ئەو ماددانەى پيش ئيستا بۆ ھاتبیتە تەخصیصات، بۆ ھاتبیتە دانان ھەى موناھەشە لەسەر نەكړی، ئەوانەى تەخصیصاتیش بوون نەھاتبیتە دانان یان تەخصیصات تازە بۆ دابنن، یانیش نيقاشی لەسەر نەكەن، زۆر سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك شيرزاد، فەرموو.

بەرپز شيرزاد عبدالحافظ:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من ديارە دوو پيشنيارم ھەيه، يەكيان لە ژمارە 6 ئەوهى كه سولھەى زەواج بدری بە كور و كچى شەھيد، داوا دەكەم بدری بە كور و كچى كەم ئەندامى سەنگەريش، كه بەراستى زۆر كەمە، نيسبەيەكى ئەو پەرى ناگاتە 500 نەفەرىك كه ئەوانە كەم ئەندامانى سەنگەر خۆتان دەزانن ئيستا ھەمووى بوون بە باپيرە، ھى ئەوه نيه كورپيان ژن و ئەوه بپنى، بۆیە پيوستە ئەوه بخريته ئەو ھينەوه، لە برگەى شەش دا، یان بە برگەيەكى تر بوى زياد بكرى، بۆ ئەوه پشتيوانى ماليشمان ھەيه، تا ئيستا 8 مليار دينار لەو تەخصیصاتەى كه كراوه ماوه لەوھدا، يەك، دووھمیان ھەر لەسەر كەم ئەندامانى سەنگەرەكە، كەم ئەندامانى سەنگەر لە ھەموو دونیادا، لە ولاتە پيشكەوتووھكان دا قەدرى ئەو كەسانە دەزانن كه شۆرپيان كرددوو، حيسابى ئەوھيان كرددوو كه ئەو خەلكانە پيوستە يارمەتییەكى جيا لەوهى كه وەكو خەلكى ئيعتيادى ئيش دەكەن بياندریتى، دوو كارمەند بپننەوه بە نموونە لە ناو دائيرەيەك دا، ئەو دوو كارمەندە يەكيان كەم ئەندامى سەنگەرە، يەكيان ئيعتيادى و ھيچ موشكيلەيەكى نيه، كەم ئەندامى سەنگەر چەند پيوستى بە يارمەتى ترە، چ لە مائەوه، چ لە دەرەوه، چ رويشتن، چ ئەم لا، ئەوى تر پيوستى پى نيه،

لەبەر ئەو ئەو مەن داوا دەكەم ئەو مووچەى كەم ئەندامانى سەنگەر كە وەرى دەگرن، تەئسىر نەكات لە كارىك ئەگەر كەردىان لە دەروەى ئىشەكەى خۆيان، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عدنان، فەرموو.

بەرپىز عدنان عثمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

مەن ديارە پشەتوانىيەكى زۆرى قسەكانى كاك شىرزاد و پەيمان خان و كاك عبدالله دەكەم، هەمووى، تەنھا لەسەر مەوزووعى دەعم كەردنى كرىنشين، لە راستى دا پارىش قسەمان لەسەرى كەرد، ناشزانم يەعنى كە ئەو پەسند ناكەرى بەلام هەر بە وىژدانانە بىلەيم، يەعنى زۆر لەو بەرپزانەى كە لىرەشن لە ئەوروپا زىاون، يەعنى تۆ لە كارگەيەك دا ئىش دەكەى، يان لە هەر شوپىنىك دا ئىش دەكەى، حكومەت ناتوانىت كرىكە زىاد بكات، يەعنى سەققى كەرى ديارە مەحدودە، ديارى كراو، لىرەش دا وايە، يەعنى حكومەتە، وەزىفەيە، كەرتى تايبەتە زىادى ناكات، بەلام كە تۆ كرىيەكى زۆر دەدەى بە خانوويەك، يەعنى كرىچىيەكى زۆرمان هەيە، موعانائىكى زۆر هەيە بە دەستى ئەووە، حكومەت دىت وەك ئەووەى كە لە بودجەى گشتى دا حكومەت دىت دەمىكى ئەو كەرى نشينانە دەكات كە سەققى مووچەكەيان زۆر كەمە، بە 200 ھەزار بى، بە 300، يەعنى نىسبەيەك 30%، 40% كرىكە بۆ ئەو كەرى نشينانە ديارى دەكەرى، يەعنى ئەو شتىكە لە ولاتانى ئەوروپا زۆر مۆتەبەعە، كارى لەسەر دەكەرى، لە كوردستان دا زۆر زۆر گرنگە، لەبەر ئەووەى سەققى مووچە زۆر كەمە، بۆيە ئىمە دەتوانىن رىژرەيەك دانىين، ئاليەتەكەيشى زۆر ئاسانە، يەعنى ئاليەتەكەى دەكەرى سالانە حكومەت بە برىك يەعنى بە يەك جار بخرىتە سەر مووچەكە پىيانى بدات، يەعنى پىموانىە كارىكى قورس و پىويستى بە زۆر تەعليمات و زۆر ياساى ئەوانە بىت، بۆ كاسبكاران، بۆ كرىكاران، بۆ فەرمانبەرانى پلە نزمەكان دەكەرىت، تەخصىصىك دادەنرىت لەم ياساى بودجەيە، موخەصەصائىك دادەنرىت بۆ دەعم كەردنى كەرى خانووەكانيان.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

نەسرین خان، فەرموو.

بەرپىز نەسرین جمال:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە مەن چوار خالەم هەبوو، بەلام خۆشەختانە دوو خالىان هاوکارم كاك سەرورە كە باسى سىياحەى كەرد لەگەل شوپنەوارووە باسى ناكەم ئەووە پشەتوانى دەكەم، خالىكى تريان لەم مەسەلەى زىندانىانى شەرى ناوخۆ پشەتوانى پىشنىارەكەى كوڤستان خان دەكەم، خالى چوارەم كە دەمەوى باسى بكەم لەسەر مەسەلەى قەرەبووى جووتيارانە، بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، ئىمە لە هەرىمى كوردستان دا بوارى كشتوكالى بوارىكە كە دەبى هەموو لايەكمان گرنگى پى بدەين، يەكى لەو خالانەى كە دەمانەوى كشتوكال بەرەو پىشەووە برەوا

مەسەلەى قەرەبىۋى جۈوتيارە، قەرەبىۋى جۈوتيار ۋا لە جۈتيار دەكات دىلى بە زەۋىيەگەى، دىلى بە بەرھەمەگەى خۇش بى، ئەمسالىش ۋ پارىش ديارە جۈوتيارانى ھەرىمى كوردستان زەرەرمەند بوون، ھەرۋەكو كاك عبدالله ئامازەى پىدا ئەمسال بە ھۆى وشكەسالىيەۋە، بەلام سالى پار بە ھۆى چەند حالەتتىكى بلىين سىروشتىيەۋە ۋەكو رەشەبا ۋ ھەم لە ھەندى مەنتىقە كەمى باران ۋ ئەۋانە تەئسىرى كىردۈتە سەر بەرۋوبوۋى كشتوكالى جۈوتياران، بۇيە من پىشنيارەكە دووپات دەكەمەۋە، ئەگەر بىت ۋ ئىمە بتوانين قەرەبىۋى جۈوتياران بىكەين كارىكى زۆر باشە، ھەۋلى ئەۋەش بىدەين ديارە جۈوتيارانى سالى پار كە بە نووسراۋى رەسمى ھىنيان بۇ كراۋە، پىشنياريان بۇ كراۋە قەرەبىۋى بىكرىتەۋە لە ۋەزارەتى زراە، لە محافەزەكانى خۇيانەۋە گەشتۈتە ۋەزارەتى دارايى، بەلام لە ھەندى كات دا ئەۋ قەرەبىۋە دوا دەكەۋىت، بۇيە ئىمە داۋاى ئەۋە دەكەين كە ھەۋل بىرى پەلە بىرى لە قەرەبىۋى كىردنەۋەى جۈوتياران بۇ ئەۋەى بتوانن لە كاتى خۇى دا سوۋدەمەند بن، زۆر سوپاس.

بەرىز د.ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

كاك نەرىمان، فەرمو.

بەرىز نەرىمان عبدالله:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

من پىشنيارى لە پىشنيارەكانى كوستان خان دەكەم لەگەل كاك عبدالله، ھەرۋەها كاك شىرزاد، كاك عدنان ۋ نەسرين خانىش بەراستى باسى ئەۋەيان كىرد كە قەرەبىۋى جۈوتياران، بەرىزان گەرميان ھەموو بنەتۋووشيان ھەلنەگرتۈتەۋە، ئەۋەى كە دانەۋىلەى كىردوۋە، بەراستى يەئنى كامىل گەرميانى گرتۈتەۋە وشكەسالى، ھەندى لە ناۋچەكانى تىرى ھەۋلىر ۋ دھۆكىشى گرتۈتەۋە، بەلام من پىشنيار دەكەم ئەگەر قەرارە ئەۋە بىخەينە ناۋ قەرەبىۋەۋە، ئەم پىشنيارە بنووسين (قەرەبىۋى ھەموو ئەۋ جۈوتيارانە بىكرىتەۋە بە ھۆى وشكەسالىيەۋە بەرۋوبوۋى دانەۋىلەيان ھەلنەگرتۈتەۋە، بە تايبەت گەرميان، لە راستى دا گەرميان ھىچى ھەلنەگرتۈتەۋە، ھىچ كەسىكى، بۇيە زەرۋورە ئەۋ قەرەبىۋە ھەبى، من پىشنيارى لەۋ رايە دەكەم.

بەرىز د.ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

ھاۋراز خان، فەرمو.

بەرىز ھاۋراز خۇشناۋ:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ديارە ئىمە لە سەرەتاي موناغەشە كىردنى پرۆژە ياساى بودجە ئىعلانى ئەۋەمان كىرد كە لىژنەيەكى لىكۈلنەۋە لەسەر داھات پىك بەيندىرى، ھىوادارم ئەۋە بە ھەند ۋەربىگىرى، دواتر ئەگەر بە ماددەيەك لە

ناو خالەكان دا جيگير بكرى، من پيشنيارى ئەو دەكەم مووچەيەك تەرخان بكرى بۇ شەھيدانى كيمياباران بەراستى، من نازانم ئەم ھەموو زەمەنە كە بەسەرچوو شەھيدانى كيمياباران تا ئىستا مووچەيەكيان نى، كە ئەوانە بەراستى بارى تەندروستيان ھەم زۆر خراپە، مووچەيەكيشيان بۇ نەبراوتەو تا ئىستا، من لەگەل ئەو دەم مووچەيەك ديارى بكرى بۇ شەھيدانى كيمياباران لە ھەموو كوردستان تەبەن، بە باليسان و ھەلەبجە و ھەموو مەنتىقەكانى كوردستان ئەوانە كە كيمياباران كراون، خالىكى تر پيم باشە برى پارە ديارى بكرى بۇ ھاوولتايانى كەم دەرامەت، بەراستى لە پرووى ويكچوون و بەراوردكرندنەو ئيمە ھەريمكى سى پاريزگاين، داھاتىكى زورى نەوتمان ھەيە، ناكرى بە سوريا بەراوردى خۇمان بکەين كە ئەو رۆژە وەزيرى پلانندانان پيشانى دا لە ھەژارى، ئيمە بۇچى با قەتەر بەراوردى خۇمان بکەين، بۇچى بە شوينىك كە زۆر داھاتەكەى داھاتىكى ئەزەف ئەزەف كەمە لە داھاتەكەى ئيمە، لەبەر ئەو لەگەل ئەو دەم كە ئەو رېژە ھەژاربيە كە ھەيە، من پيموايە دەقيقىش نى، چونكە سەرژميرى نى، لەو زۆرتەر، برى پارە تەرخان بكرى بۇ ئەو ھاوولتايە كەم دەرامەتانە، ديارى كرنى برى پارە بۇ ئافرتى بى ھاوسەر، بۇ ئەو كيشەى بۇ دروست نەبى، لەگەل ئەو ھەش ئەو مندالانەى كە باوكيان نامينى، بۇ ئەو سەرگەردان نەبن، بۇ ئەو پەراويز نەخرين، بۇ ئەو بەجوانى بەخيو بكرين، برى پارە وەكو ھاوكارى پييان بدرى تاوەكو ئەو تەمەنەى پيوستە، دوا خالم ئەو ھەيە كە لە تەوصياتەكان دا ھاتووە خەرج كرنى عەقار وەكو ئەو بۇ 200 مەترى سەرف دەكرى بۇ 100 مەترىش سەرف بكرى، چونكە ئەو كيشەيەكە بە تايبەتى لە شارى ھەولير.

بەريز د.ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

سەرگول خان، فەرموو.

بەريز سەرگول رضا حسن:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگيرى لە قسەكانى پەيمان خان و كاك عبدالله دەكەم، ئيزافەيەكيشم ھەيە بۇ فەقەرەى 5، كە ئيمە باسى پرۆژەى سەندووقى بچووك دەكەين كە پار 25 مليارى بۇ تەرخان كرا، راستە پار وەكو يەكەم ھەنگا، يەكەم قوناغ پيوستى بەو بوو پارەيەكى بۇ تەرخان بكرى، بەلام بە پيى ئەو ميكانيزمەى لە قانونەكە ديارى كراو، ماو ھەيەكى دەوى بۇ وەرگرتنى ئەو قەرزە، پيوستە ئيمە برىكى بۇ ديارى بکەين، تەخصيص بكرى، ھەروەھا ھاوپرام لەگەل ئەو بۇ مەصرەفى زراعى و صناعاتى ئەوانيش ديارى بكرى برەكەيان لە ناو قانونەكە، بە نىسبەت ئەو پارەى كە تەرخان كراو بۇ ھەيەى ئىستىسمار، من پيموايە تەرخان بكرى بۇ دروست كرنى يەكەى نىشتەجى بوون بە پيى ئەو قانونەى كە خۇمان ليرە ھەموارمان كرد بۇ كەسانى كەم دەرامەت، چونكە ئىستا نىسبات بوو ئەو پرۆژانەى كە ھەيەى ئىستىسمار دروستى دەكات زۆربەيان لە خزمەتى كەسانى ھەژار و كەم دەرامەت دا نين، بەلكو لە خزمەتى چينە بەرزەكاندايە، بۇيە پيشنيار

دەكەم ئەو پارەيە بۇ، پارەيەك تەخسىص بىكى، كە ھەرچەندە لىرە دىارى نەكراو، بۇ پىرۇژە دى خانووى نىتەجىبوون بۇ كەسانى كەم دەرامەت.

بەرىز د.ارسلان بايز / سەرۇكى پەرلەمان:

كاك محمد شارەزوورى، فەرموو.

بەرىز محمد احمد شارەزوورى:

بەرىز سەرۇكى پەرلەمان.

من له خالى 3وه دەست پى دەكەم، بۇ پىشتىگىرى كىردنى پىرۇژەكانى كەرتى پىشەسازى، من داوا له وهزىرى دارايى دەكەم له تەوصىياتەكانىش دا، ئىمە باسما كىرد له تەوصىياتەكان نەنووسراوه، ئەم قەرەزى كە دانراوه بەرىز سەرۇكى پەرلەمان، كۆمەللى رۇتىنىيات ھەيە كەس ئىستىفادە لى ناك، ھەر لەوہ ناچى 100 كەس ئىستىفادە لى ھەر قەرەزى پىشەسازىيە كىردى، بۇيە من داواكارم له تەوصىياتەكان دا بنووسرىت حكومەت ئەو رۇتىنانە كەم بىكاتەوہ بۇ پىدانى ئەو قەرەزانە، قەرەزى كىشتوكالى و قەرەزى پىشەسازى، ئەوہ يەك، دوو / ھەرچەندە خوشكى بەرىزىم د.پىرۇژان ئامازە بىوہدا كە نابى قسە لەسەر بىكەين، ئىمە لەسەر خالى 6 قسە بىكەين، ئىمە وەكو لىژنە پىشەمەرگە و دە دەنگىش لەوانەيە 15، 20 كەسىش پىشتىگىرى كىردىن بۇ مىندالى كەم ئەندامى سەنگەر بۇ مەسەلە پىشەنەى ھاوسەرگىرى، نە له تەوصىياتەكان دا باسى ھاتوو، نە له قانونەكە جىگە بۇتەوہ، عەدەدىكى زۆر كەمىشە بەراستى، بەرىز سەرۇكى پەرلەمان، يەنى بۇيە داواكارم ئەگەر لىرە جىگە نابىتەوہ بەراستى له تەوصىياتەكان دا بنووسرىت ئەوہ، سى / ئىمە له مەسەلەى وەبەرھىنان، ئىمە داوامان كىردوو بەراستى بەتەنىسقى لەسەر حكومەت كۆ دەكەينەوہ ئەو پىرۇژانەى كە بە تايبەت نىشتەجىبوون، ئەو شەھىدانەى كە تا ئىستا سوودمەند نەبوون، داوامان كىردوو كە پىژەيەك فەرز بىكى، حكومەت لەسەريان فەرز بىكات، لىرە پىژەيەك بىدەن بە كەس و كارى شەھىد، ئەوانەى كە سوودمەند نەبوون، بە بى قازانچ، بە بى موقابىل بۇ ئەوہى ھەم كەس و كارى شەھىد شوپى بۇ بىكىتەوہ، ئەوہ بەداخەوہ نە له تەوصىيەكان دا ھاتوو، نە له پىرۇژە ياساكەش، بىرە بەرىزىم كاك شىرزاد يەك ئەگەر چوئە بۇ پىشەمەرگە و كەم ئەندامى سەنگەر، باسى پىشەمەرگە و كەم ئەندامى سەنگەر، ئىمە دوو قانونمان لەم پەرلەمانە سالى 2007 ئىقرار كىردوو، ژمارە 34 بۇ كەم ئەندامى سەنگەر، ژمارە 38 بۇ پىشەمەرگە، ئەمانە خانەنشىن بە پىي ھەموو قانونەكى دنيا كە خەلك خانەنشىن دەبى شەش مانگ مووچەى دەدەنى، وەكو مىنچەيە، وەكو ھاوكارى يە بۇ ھەموو كەسىك.

بەرىز د.ارسلان بايز / سەرۇكى پەرلەمان:

كاك گۆران، فەرموو.

بەرىز گۆران ئازاد:

بەرىز سەرۇكى پەرلەمان.

لەسەر مەسەلەى بيمەى بىكارى ديارە من دەستخۆشى دەكەم سالى پار بە برپارىكى ئەنجومەنى وەزيران ئەم كارە كرا، بەلام ئەمسال خراوتە ناو ميزانيه، بەلام لەبەر ئەووى لە ناو ميزانيه لە بابى مينەح پارە بۆ بيمەى بىكارى دانراو، واتا حكومت بەردەوام دەبى لە بيمەى بىكارى، بەلام زەرورە ليرەدا ھەر بۆ ئيزھار كردن ئەوانەى كە ھەشە ھەر لە دوەلىكى تايبەت دا ھەيە، وەك ئيزھار كردنىك، وەك ديارى كردنىك باس بكرى، پشتيوانى ھىچ با بلىين لەبەر ئەووى پيشنيار زۆرە، بەلام لەبەر ئەووى تەخصيصاتى تازە ھەيە باس ناكەين، بەلام مەسەلەى كەم ئەندامانى با بلىين كور و كچى ئەندامانى سەنگەر، لەو برپەى كە لە تەخصيصاتەكان ھەبوو شتىك لە پارە ماوتەووە و ئەو عەدەدەش كە ھەيە كەمە، لەبەر ئەووە ئەگەر زياد بكرى بۆى منيش پشتيوانى لى دەكەم، سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

نيشتمان خان، فەرموو.

بەرپز نيشتمان مرشد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش پشتيوانى لە كاك گۆران دەكەم بەووى كە لەبەر ئەووى پارەى بيمەى بىكارى دانراو لە مينەح، كە ليرەدا نەصيكي بۆ دابنرى و شوينى بكرىتەو، لە خالى چوارەم دا پشتگيرى كردنى پرۆژەكانى گەشت و گوزار، بەرپز سەرۆكى پەرلەمان، لە پاريش دا عەينى شت نووسرابوو كەسيش ئىستيفادەى لى نەكرد، بۆيە داواكارم ئەو برپە پارەيە بخريتە بانقى پيشەسازيەو، بۆ ئەووى خەلك بتوانى ئىستيفادەى لى بكات، پيشينەى ھاوسەرگيرى بۆ شەھيدان و ئەنفال كراوەكان منيش داواكارم كە كور و كچى كەم ئەندامان بگرىتەو، خۆمان چاك دەزانين كە ئەو كەم ئەندامانە ئەوانە شەھيدى زيندوون، ئايا كە ئىستا چاويكيان لە دەست داو، يان ئەندامىكى جەستەيان لە دەست داو، پيوستە ئەوانەش وەكو شەھيدەكان حيسابيان بۆ بكرى، لەبەر ئەووى ئەوانە شەھيدى سەر ئەم نەرزەن بەراستى، شەھيدى زيندوون، شتىكى تريس ھەيە كە بە نيسبەت كور و كچى شەھيدان ئەوانەش لە جاميعەكان وايان لى بكرى كە ھاوكارىيەكيان بكرى مانگانە وەكو ئەوانەى حكومى، زۆر سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

گەشە خان، فەرموو.

بەرپز گەشە دارا جلال:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

وەللا كاك گۆران قسەكانى منى كرد سەبارەت بە بيمەى بىكارى، كە پيوستە بە نەصيكي ليرە جيگيرى بكەين، ئەگەر حكومت تەخصيصاتى بۆ كردوو لە بابى مينەح دا، بەلام من داوا لە حكومت دەكەم كە بەراستى پيوەر دانى بۆ ئەو بيمەى بىكارى يە، يەعنى خۆى پارەكە ھەر سنووردارە، ھەموو بىكارىك بەرى ناكەوى ئەو پارەيە وەرگرى، لەبەر ئەووە ناكرى يەعنى كورپك، كچىكى دەوئەمەند كە ئاستى داھاتى داىك و

باوکی زۆر باشه بەری بکەوئ، کورپکی فەقیر و ھەژار بەری نەکەوئ، لێردا پێویستە کە پێوەر ھەبێت، بۆ ئەوەی ئەو عەدالەتیە بەرجەستە بێت، بۆ ئەوەی کە جیاوازی گراوە لە پێدانی ئەو بیمە بیکاری یە لە دەرچووی زانکۆکان و دەرچووی خوێندنگا پیشەییەکان، لە کاتی دا دەبێ ئێمە سیاسەتیکمان ھەبێ کە خەلک تەشجیع بکەین بەرەو خوێندنگا پیشەییەکان بڕۆن، بەلام لێردا لەم سەرھوہ حقوق و ئیمتیازاتیان کەمتر دەدەین، ئەو کاتە خەلکیش ھەر ھەوڵی مەعاھد و زانکۆکان دەدات، پشستگی لە قسەکە شلیر خان دەکەم کە پێویستە ئێمە دەعمی صناعی سیاحی بکەین، ئەویش لە رینگە کەرتی تاییبەتەوہ و پێدانی سلفە لە بەنکی پیشەسازی حکومەت بۆ بکری، زۆر سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

کاک فازل، فەرموو.

بەرپز فاضل بەشارەتی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەسەر دوو خالی ئەم ماددە تیبینیم ھەبە، خالی 2، خالی 8 کە لە ماددە کەدا ھاتوو، بەراستی ئەمساڵ و ھەر لەم پرۆژە ئەمساڵ و لە سالانی رابردوو زۆرمان باس لە گرتی کەرتی کشتوکالی لە ھەریمی کوردستان کە بەرپز سەرۆکی پەرلەمان، ھەر بۆ تەنکید بوون من ئیشارەت پێ دەدەم، بەلام بەراستی ئیستا دەیان و سەدان جووتیار لە کوردستان وازی لەکاری جووتیاری کشتوکالی ھێناوە لەبەر نەبوونی ئاو، ئەو چەند سالە باس لە دروست کردنی کەنداو دەکری تا ئیستا بەراستی وەکو پێویست نەچۆتە بواری جیبەجی کردنەو، ئەو یەکیکە لە گرتەکانی جووتیار، گرتیکی تریان ھەموو سالی بپار دەردەکری لە کاتی پێگەیشتنی بەروبوومی خۆمالی، رپگری بکری لە ھینانی ئەو شتوومەکانە کە لە ھەریمی کوردستان و بەرھەمەدین نەبیتە کوردستان، بەلام سالی رابردوو پێش ئەوەی مەسەلەن نیوہی ھەریمی کوردستان بکەوێتە بازارەو، بەدەیان تریلە ھەناری سووریا و میسر ھاتە ھەریمی کوردستان، کە خەلک ھەبوو لە کوردستان ھەر لە تەلەفزیۆن نیشان درا لە ناوچە دەوێ کابرا باخی سیوی ھەبوو ھەر نەیرنی، یەنی خەلک قەرزار دەبێ لەسەر بەروبوومی ئەو جووتیارە خوی کە رەنجی تیدا دەدا، گرتیکی تر لە خالی 8 کە ھاتوو بەرپز سەرۆکی پەرلەمان، مەسەلە دانی قەرزی خانووبەرە بە ھاوولاتیان، ئەو مەسەلە کەفیل وەرگرتن گرتیکی زۆر گەورە ھاوولاتیانە، داواکارم کە جەنابی وەزیری دارایی و ئابووری لێردا ئاسانکارییەک لەم بابەتەوہ بۆ ھاوولاتیان بکری، چونکە سالی رابردوو دیارەدەبەکی زۆر ناشرین پوویدا لە ھەریمی کوردستان، ئەو کەسانە کە دەچوون پارە سولفەی خانووبەرەیان وەر دەگرت کەفیلیان دەکرد، یەنی بەشیک پارە کەیان دەدا بە کرینی کەفیل، یەنی ئەو بەراستیە کە ھەم دەکاتە دیارەدەبەکی ناشرین، ھەم گرانوونی ئەو ئیمتیازە کە بە ھاوولاتیان دراو، داواکارم ئاسانکارییەک لەم بارەوہ بۆ ھاوولاتیان بکری، زۆر سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

كاك عمر، فهرموو.

بهريز عمر عبدالرحمن؛

بهريز سهروكي په رله مان.

من مولاچه زهيه كم ههيه بو جهنابي وزير له سهه فقهه ره 1، له باسي سلفه عه قاري، كه باسي له سهه كراوه ده ليين ئيعفا بكرى له شه رتي ته ئمين، من پيموايه شه رتي ته ئمين قهرزدار سوو دمه ند ده بي زياتر له وهى كه ئيعفا بكرى، چونكه شه رتي ته ئمين قهرزدار وا لى دهكات نه گهر خوانه خواسته نه وهى كه پارهى قهرزه كهى وهرگرتووه، سبه ينى نه گهر وهفاتي كرد به حوكمى ته ئمينه كه كه س و كاره كهى ئيعفا ده بي له قهرز، له بهر نه وه پيموايه نه وه شه رتي ئيعفايه له وه فقهه ريه لابي رى و بو نه وهى ئيعفا بكرى له وه قهرزه نه گهر خاوه ن قهرز، قهرزداره كه نه مرى خواى كرد، دووه هم/ به نيسبه ت ده عمى مه شاريعى سياحى من پيموايه جهنابي سهروكي په رله مان، ئيستا كيشه يه ك ههيه له كوردستان دا پيوسته وهزاره تى دارايى و ئابوورى بره پارديه كى زياتر ده عمى وهزاره تى روشن بيري بكات بو مه سه له ي كرپنى نه و بينا نه سه ريانه ي كه له كوردستان دا هه ن، راسته ئاسار ته ئريخ و ميژوو كلتوورى هه موو ميله تيكه، له هه مان كاتيش دا ده بيته مه ورديكى سياحى بو نه و شوينه، ئيستا زور له و بينا نه سه ريانه هه ن له شاره كان دا، به تايبه ت له شارى سليمانى نه وهى كه لى بزانه به ته نكيد راسته هه ولير كو نتره له سليمانى، به لام كو مه لى خانوو و بينا هه ن ساحي به كانى گريان خوار دووه به ده ست وهزاره تى روشن بيري به وه، نه ده يه لى بيفروشى، نه ده يه لى نيشى تيا بكات، خوشى لى ناكړى، به دافعى نه وهى كه وا نه و بينانه عومرى ئاساريان هه يه، نه وه زه رره به هاوولاتيان، جا دافعيان نه وه يه كه وا ته خصيصاتى ماليان نيه، له بهر نه وه من داواكارم وهزاره تى ماليه به فه رمى به ته خصيصاتيكى زياد بو نه وه وهزاره ته، بو نه وهى بتوانى نه و شوينه نه سه ريانه، هه م بكرى له ساحي به كانيان به گويره ي قانونى ئيستيملاك، هه م بتوانى ئيعاده ي ته عميريان بكات، بيته هه م شوينيكى نه سه رى، هه م سياحى، زور سو پاس.

بهريز د. ارسلان بايز/ سهروكي په رله مان؛

شه ونم خان، فهرموو.

بهريز شه ونم محمد غريب؛

بهريز سهروكي په رله مان.

له راستى دا قسه كانى من له لايه ن هاوړپيانم د. سه روه ر و شلي ر خانه وه كرا، زور زور سو پاس.

بهريز د. ارسلان بايز/ سهروكي په رله مان؛

ماموستا عمر، فهرموو.

بهريز عمر عبدالعزيز؛

بهريز سهروكي په رله مان.

به نيسبەت ماددەى 16، بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان بە پىپى پەپرەوى ناوخۆ كە ئەندام پەرلەمان داواى لىبووردن دەكەم ئەندام پەرلەمان لە پەپرەوى ناوخۆدا ئامازە بەو كراو كە دەبى قسەگانى ئاراستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان بكات، بۆيە حەز دەكەم جەنابتان تەركيزتان لاي ئىمەش بى، ئەم ماددەى 16 بەرپۆزى من تىبىنىم لەسەر ئەو ھەيە كە ھەر وەكو پەرلەمان بىھوئ (نوفا ما) دىعايەك بۆ خۆى بكات بەم شىو، منىش ھاودەم لەگەل بەرپۆز سكرتيرى پەرلەمان كە ئەو دەرشتەوھەيەكى دەوئ، ئەم عومومىاتە (دعم المشاريع السياحية)، (دعم القطاع الزراعي)، (دعم القطاع الصناعي) (دعم هيئة الاستثمار) ئى باشە ئەگەر باس ھەر لەوھە بەم عومومىاتە ئەوھلەن ئەو مەباليغانە چۆن ديارى دەكرئ، پىوھر چيە؟ لە كوئ دەپھىنن؟ دووھم/ ئەى ئەو مەجالانەى كە ئامازەيان پى نەكراو وەكو برايان باسيان كرد، ئاسارە، مەجالى ھونەرى يە، مەجالى ژىنگەيە، نازانم مەجالى سەقافى يە، ئەگەر ھەر باس لەوھە بى دەبى وشەگان ھەمووى بنووسين، بۆ ئەوھى حكومەت چەندى پى دەكرئ بىكات، لەبەر ئەوھە بەرپۆزى ھەم مەتاتىھەتى تىدايە، ھەم بەعزىكى ئىشارەتم بۆ كردوھە پىوويست ناكات دووبارەى بکەينەوھ، دەبى يەكلايى بکەينەوھ، باسى سولفەى عەقارکراوھ، باسى سولفەى زەواج كراوھ، ئەوانە لە ماددەكە كە پىشتەر بىرپارمان لەسەردا كە نەخراوھتە ناو ياساكە، ھەيە دەبى دووبارە نەكرىنەوھ لىرە، ئەوھ تىبىنى يەكەم، تىبىنى دووھەم بەرپۆزى لەسەر كەلیمەى (متنازع عليها) دەمەوئ شتىك بلىم، من زۆرم پى سەيرە كە موشرەيى كوردستان ئىعتىراف بەم دەستەواژەيە دەكات، مەفرووز وابوو ئەم دەستەواژەيە زۆر بە جورئەتەوھ بنووسين (الناطق المستقطعة) ئەگەر ئەوھش ناكەين رىعايەتى بەعزىك زرووفى سياسى دەكەين، بەلای كەم لە ناو كەوانە بنووسرى (الناطق المتنازع عليها)، ئەگەر ھەر بە ماددەى 140يش بى كە لىرە نووسراوھ، نەدەبوو بەرپۆزى ياسا بەرپۆزان لە ئەنجومەنى وەزيران كە ئەوھيان ناردوھ شتى وا ئەصلەن ئىقرار بکەن كەلیمەى وا، (على الأقل) بىخەنە كەوانەيەكەوھ ئەگەر حەسم نەبووھ دەللىن ئىمە دەستوورين و ئەوانە يەكلايى بىتەوھ، بە نىسبەت ئەم، مادام بەعزىك لە خالەكانمان پى زیادە، من سى پىشنيارم ھەيە لىرە، بە نىسبەت دەرمالەى قوتابيان بەرپۆزى لىرە ئىزافە بکەين، ئەو 40% بکەين بە 75% بۆ دەرەوھى شار و ناوشار، چۆنكە بەرپۆزى زۆر زەرورە و ھىچ شتىك داديان نادات، پىشنيارى دووھەم ئەو سولفەى قوتابيانى دەرەوھ كە لەوئ بىرپارمان نەدا تواناسازى لىرە سولفەيەكى بۆ ھەزاران بە تايبەتى دەكرئ سنووردارى بکەين، پىشنيارى سىيەمىش ئەوھە ئەو 160 ھەزارەى عەقار بەرپۆزى ھاوولاتيان زۆرىك سكالايان ھەيە، نووسراوى جۆرا و جۆرىشمان بۆ ھاتووھ كە زۆرە، من داواكارم كە پىداچوونەوھەيەكى بۆ بكات حكومەت بىكاتە 50 ھەزار، زۆر سوپاس.

بەرپۆز د.ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

د. عمر نورەدینى، فەرموو.

بەرپۆز د.عمر نورەدینى:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

لەم ماددەیدا وەك بەرپۆزان باسیان كرد بڕگەى (1)، (6)، (7) ئىمە دەنگمان لەسەر دا، يەكلا بۆتەو، بۆيە پۆيسته لە ناو ماددەكەدا نەمىنن، سەبارەت بە پىدانى سلفەى عەقار بەرپۆزان لىرەن وەزارەتى دارايى من ئەو تىببىيانەى بەرپۆزان بە تايبەتى ئەوەى كاك فاضل باسى كرد، لە راستى دا لە روى رۆتین و لە روى كەفالتەو موشكىلە ھەيە، مەسەلەن بۆ نموونە ھەر وەكو نموونە باسى بكەى، بە وەرگرتنى سولفەى عەقار دانىشتوانى شارى قەلادزى دىن بۆ رانىە، تەنھا پۆيستی بەو ھەيە تىببىنەراتىيەكى بانقى خانووبەرە لەوى بكرىتەو بۆ ئەوەى رۆيشتنى موعامەلەتەكانيان لەو پۆو بۆ بگوازىتەو بۆ ئەوى، ئەوان دەتوانن لە رىگای پىداچوونەو بە رىنمايەكان ھەول بەدن ئاسانكارى بۆ جىبەجى كردنى بكرى، رەنگە ئەم نموونەيە لە زۆر قەزاگانى تىرش ھەبى، سەبارەت بە مەسەلەى ھەندى داواكارى تر، ئىمە بەرپۆزان لە ئەو رىككەوتنەى پى گەيشتىن تەنھا بۆ داخيل كردنى ھەندى ماددەى زيادە نەبوو، بەلگە لەسەر چەندىن تەوصىيەى ھاوبەش ئىستا رىككەوتووين، بۆ نموونە مەسەلەى بيمەى بىكارى جگە لەوەى كە حكومەت بۆ خۆى رايگەياندوو كە بەردەوام دەبى، ئىمە لەو پىش تەوصىيەمان ھەيە كە پۆيسته ئەو دەرجووانى پەيمانگانى سەر بە وەزارەتى پەروردەش بگريتەو، ھەرودھا سەبارەت بە داواكارىيەكانى كە ئەندامى سەنگەريش بە ھەمان شىوە رىككەوتىن كە لە زىمنى تەوصىيات دا تەوصىياتمان ھەبى، شەرت نىە ئەم داواكارىيانە ھەموو بەرىنە ناو قانۇنەكەو، زۆر سوپاس.

بەرپۆز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەفەين خان، فەرموو.

بەرپۆز ئەفەين عمر:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

من سەرەتا ھەز دەكەم پشتگىرى لە رەئى لىژنەى ياسايى بكەم سەبارەت بەو خالانەى كە لاى بردوو، ئەوانەى كە ديارى كرا بە دەنگدان، ئەو بىرانەى كە لە ناو ياساكەدايە ئىمە بە دەنگدان يەكلامان كەردوو كە بىرەكانى چەندن و لابرا، پاشان پشتگىرى ئەو دەكەم كەوا ئەو دەعمانەى كەوا بەو شىوہە ھاتوو لە راپۆرتەكەدا ديارى نەكردى، وەكو خۆى بىنئىتەو، چونكە ئەوانە سولفەن، مودەوہرن، دەگەرپتەو پارەكە بۆ سەرى، ناتوانرى تەحديد بكرى بىرەكەى، كەوا بلىين ئەو بىرە چەند بى و بىدەينە ئەو جىگايە؟ بۆ نموونە ئىمە لە سالى 2010 مەصرەفى صناعى بىر پارهى بۆ ديارى كرا، بەلام نەتوانرا ئىستىفادە لەو پارەيە بكرى، بۆيە گەرايەو سەر ميزانىيەى حكومەت، ئەگەر بىت و بەم شىوہى ئىستا كە ھاتوو، بەم شىوہ دەعمەى كەوا ھاتوو بەو شىوہە بىنئىتەو، وەبزانم زياتر سوود دەگەيەنى، ھەرودھا پشتگىرى بەرپۆز كاك عمر دەكەم كەوا وشەى (مناطق متنازع عليها) بەراستى نەيىتەو، ئىمە لە ھەريمى كوردستان با خۆمان وا رابىنين كەوا ھەمووى بكەينە ناوچە دا براوہكان، زۆر سوپاس.

بەرپۆز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

تارا ئەسەدى، فەرموو.

بەرپىز تارا ئەسەدى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرپىزى زۆرى رايەكانم لەلایەن ھاوکارانم د.سەرور و شلىر خان وترا، بەلام ئەگەر بىت و ئەوانە زىاد بىرى، بە تايبەتى لايەنى شوپنەوار و گەشت و گوزار، كە بايەخدان بەوہى كە بىرى پارەكە ديارى بىرى، كە لە 20 مىليار كەمتر نەبى، بەلام بە گشتى كە تەماشای دەكەين نەبوونى بىرە پارەكان لە تەنىشت ھەر يەكى لەو بىرگانە وا ناكات كە بەرپىزى لايەنىكى ياساى تەواوى پىوہ بىت لە ناو ياساى بودجەدا، لەبەر ئەوہ ئەگەر ئىلغا بىرىت من لەگەل ئەو رايەم كە ئەو بىرگەيە لایىرى، يانىش ھەر يەكە لە تەنىشتى چەندى بۆ تەرخان كراوہ بە پىي ئەو دەنگدانانەى داومانە، ئەوہى ھەيە و ئەوہى دەكرىت دەستنىشان بىرىت، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك شقان، فەرموو.

بەرپىز شقان أحمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من چەند مولاخەزەيەكم ھەيە لە سى نوقتەدا چىر دەكەمەوہ لەسەر ئەو ماددەيە، من پىموايە ئەم ماددەيە لە ھەموو بىرگەكانى دا لە شىوہيەك لە شىوہكان لە ماددەكانى پىشتر ھاتووہ، يەئنى ماددەيەكى روتتە لىرە، يەئنى ھىچ مەئنايەكى تر نادات، جگە لە ماناى ئەصلى خۆى نەبى كە لە شوپنى خۆى باس كرايە، بە پىي ئەوہى كە بەرامبەر تەخسىصاتەكە ديار نەكراوہ، ئەوہ نوقتەى يەكەم، نوقتەى دووہم / لەگەل ئەمانى ئەم ماددەمە، ئەگەر ماددەكە بىمىنىت من ھەندىك تەغىرات لە شكەكە پىويستە من دەبىنم، بە تايبەتى لە بىرگەى چوار دەئى مەشارىعى سىياحى بۆ قىتاعى خاص بۆى ئىزافە بىرىت، چونكە ئەوہ ھەقەتەن ھىچ ئەوہك نەبووہ، ئىجابىيەتىكى نەبووہ تا ئىستا، تەنيا دەتوانى لە قىتاعى خاص ئىستىفادەى لى بىرىت، ئەوہى كاك عمر باسى كرد شەرتى تەئىمىن ھەقەتەن ئىمە لىرە ھەلبىگىرىت زۆر زۆر پىويستە، من تەئىد دەكەم، بىرگەى شەش ئەگەر مندالى كەم ئەندامان ئىزافە بىرىت، من ھاوپامە لەگەل ھەموو رەفقانى خۆم كە باسىان كرد، بىرگەى ھەشتەم (الإستمرار فى دعم صندوق الإسكان) بۆى ئىزافە بىكەين، (صندوق الإسكان لوزارة الإسكان و هيئة الإستثمار مع إعطاء الأولوية للمشاريع السكنية لذوي الدخل المحدود)، بە پىي قانونى ژمارە 7ى 2008ى موعەدەل، ئەگەر پىشنىارى تازە قبول كرا و وەرگىرا، من چەند پىشنىارىكەم ھەيە ھەموو پىشنىارىان كرد، ئەگەر كرا، پىرسىارەكا پىشترىش ئىمەدا ھەبوو، ھەموو پىشنىارىان كىردى، يەئنى بۆئىزافە كرا؟ ھى منىش ئىزافە بىتن، 75 ھەزار دىنار، 75 مىيۆن بە وەزارەتى شەھىدان دەدرىت بۆ بابى تەندروستى لە پىشنىارەكانى ئىمە ھەيە، لە ناو راپۆرتىش دا ھەيە، ئەوہ جوزئى موشكىلەكەى وەزارەتى ھەل دەكات، ئىمە داوامان كرد ئەو 75 مىيۆنە بىرىتە 150 مىيۆن، بۆ

ئەوھى چارەسەرى زياتر لە نەخۆشەكان بىكات و بارى سەر شانى وەزارەتى ئەوھ بىكات، ھەرۈھە ئەوھى كە شلىر خان باسى كەرد، مەسەلەى ئاسار كە موشكىلەيەكى زۆر گەورەيە، ھاوولائىيان زەرەرمەندىن، حكومەت لەو شوپىنانەى كە ئاسار ھەيە نە خانووەكان دەكرپىتن، نە دەھيلى ئەم خانووانە عىلاج بىكەن بۇ خۇيان، چارەسەرى بىكەن، دەبى چارەسەرىكى بۇ ببىننەوھ، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

ئاھەنگ خان، فەرموو.

بەرپىز ئاھەنگ عارف:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من بەشيك لە قسەكانم شلىر خان ئامازەى پيدا لەگەل شەونم خان بە برپگە رەقەم 8، بەلام برپگە رەقەم 2، 3 يەك ئىقتىراحم ھەيە دەعم و تەعويزىشى بۇ ئىزافە بىكرى، بۇ دەلئىم تەعويز؟ (دعم مشاريع القطاع الزراعي) (دعم و تعويض مشاريع القطاع الصناعي)، چونكە بە پىي پىوھرى ئىستا لىستەكەش ئەگەر جەنابت بىتەوى دوايى لىستەكەت بۇ نامادە دەكەم، ھەندىك مەشارىعى زراعى و صناعى ھەيە، ئەوھى بۇنى لى دەكات خەلك نانى لى بخوا شۆفەرى لى دەدەن بە حىجەتى ئەوھى ئەرزەكانىيان دەوى، ھەر ئەوھەندە كۆمىنتەم ھەيە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

كاك برهان، فەرموو.

بەرپىز برهان رشيد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

دەربارەى قسەكانى ئاھەنگ خان زۆر راست دەكات، ئىستا موشكىلەى وشكەسالى ھەيە لە ئەلقوش ناوچەى مەسىحىيەكان، لە دەشتى مەخمور، لە گەرميان، ئەوھ تەعويزىشى بۇ ئىزافە بىكرى من رام وايە، خالىكى تر بەرپىزتان باش دەزانن ئىمە لە موددەى رابردوودا چەند ياسايەك دەرچوو، يەككە لەوانە ياساى تەنزىمى سولتەى قەزائى يە، كە پىويست بوو بۇ موددەى چوار سال دەچى مەحكەمەى ئىدارى لە سلىمانى تەشكىل كراوھ، مەحكەمەى ئىدارى تەشكىل نەكراوھ لەبەر ئەوھى كەمى حاكم ھەيە، 24 حاكم ھەيە سىانىيان ئىستا لە سلىمانى لە خەستەخانەدا كەوتوون، من جارى پىشوش داوام كەرد لە بەرپىزتان كە مەبلەغىك تەخصىص بىكرى بۇ تەعین كەردنى سەد بۇ دوو سەد حاكم، لەبەر ئەوھى ئىمە ئەزمەمان ھەيە، ئەزمەى كەمى حاكمىش لە قانونى عەفوى عامەكە بەدەر كەوت كە بەس لە محافەزەى سلىمانى 41 ھەزار دەعوای موددەورە ھەيە، بۇيە داواكارم برپگەيەكى تر ئىزافە بىكرى، بە تەخصىصى مەبلەغىك كە تەنھا 8 مىليار دىنار بى بەشى تەعین كەردنى مەعاشى دوو سەد حاكم دەكات لە ھەرىمى كوردستان دا بۇ ماوھى سالىك، سوپاستان دەكەم.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

كاك اسماعيل، فەرموو.

بەرپىز اسماعيل سعيد محمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پەرلەمانتارانى بەرپىز، قەرزى زراعى و قەرزى سانى و قەرزى بچووك لە راستى دا ئەو جەند سالىكە ئەم شىۋازى قەرزە ھەيە، ئەم قەرزەنە بەرپىزى مەن ئەوئەندە مۇتەبەئەم كەردوو نەك ئامانجەكانى نەپىكاۋە، ئامانجەكانى زۆر زۆر پىكاۋە، بە پىچەۋانەۋە بۇتە كىشە بۇ ئەو كەسە قەرز ۋەردەگرى، لە راستى دا قەرز بۇچى قەرز دروست دەكرى؟ كاتى كە سىولەى نەقدى نەبىت، لە حەقەت دا ۋلاتى ئىمە كىشەى سىولەى نەقدىمان نىە، كىشەمان ھەيە لە سىستەمى ئىدارى، سىستەمى ئابوورى ئىمەى لەو ۋلاتەدا، سىولەى نەقدى زۆر زۆر، بەس تەماشاش سىكتەرى عەقار بىكەين كە قىمەتەكەى زۆر زۆر فرپوۋە، بە بەراورد لەگەل لەندەن و زۆر ۋلاتانى تر، ئەو دەسەلمىنى كە ۋلاتى ئىمە لە راستى دا سىستەمى سىولەى نىە، كىشەى نەقدى نىە، يەنى كىشەى ئىدارى ھەيە، بۇيە بۇ ئەو سىكتەرە بۇ چارەسەرگەردى ئەو لە راستى دا دەبى پەنا بۇ شتىكى تر بىرى، ئەوئەس سىستەمى ئىدارەيە كە پەيوەندى بە گومرگەۋە ھەيە، يەنى بە مەعنەيەكى تر پىۋىستى بە حىمايەيە، يەنى پىش ئەۋەى باسى دەعم بىكەين، پىش ئەۋەى باسى قەرز بىكەين، دەبى بىر لە حىمايەى ئەۋە بىكەين كە ھەيە، حىمايە كەردى ئەم سى سىكتەرە كە دەتوانم نمونەى زۆرىشتان بۇ بىنمەۋە، پاراستى، يان پارىزگار كەردى ئەۋەى كە ئىستا ھەيە، نەك ئەۋەى كە دروست دەكرى لە رىگەى گومرگەۋە دەكرى، گومرگىش لە حەقەت دا بۇتە، يەنى حەصر كراۋە لە صەلاحيەتى حكومەتى ئىتىجادى دا، كە ئەۋە بەراستى چارەسەرگەردى ئاسان نىە، ئىمە زۆر قەرزمان دا لە سالانى رابردوو، يەنى خەلك ھاتۇتە لىئەنەكەى ئىمە قەرزى ۋەردەتووۋە بۇ بىرى ئىرتىۋازى، ئىستا پارەكەى پى نادىتەۋە، ئىستا ئەو (بىوت)ى پلاستىكى لە سلىمانى و ناۋچەكانى تر كراۋە كە پارەيان ۋەردەتووۋە لە حكومەت و سەرگەۋتوو نابن، ئىستا ناتوانن قەرزەكانىان بەدەنەۋە، ئەۋە لە قەرزى زراعى دروست دەكات، بەلام ئىنتاجەكەى نافرۇشىت، يەنى ناتوانى كىركى ۋلاتانى دراۋسى بىكات، ئەۋە دىسان پىۋىستى بە حىمايەيە، يەنى پىش ئەۋەى بىر لە دەعم بىكەينەۋە دەبى بىر لە حىمايە بىكەينەۋە، قەرزى بچووك بۇ نمونە، قەرزى بچووك چىە؟ گەنجىك دەچى مەعمەلىكى خىاتە دادەنى، يان پارە ۋەردەگرىت بۇ ئاسنگەرى، يان بۇ دارتاشى، ئەگەر تەماشاش بىكەى ئەو كالانەى كە دىتە ۋلاتى ئىمە زۆر ھەرزەنترە لەۋەى كە لە ناۋخۇدا دروست دەكرى، ئەۋەش تەنھا لە رىگەى پارىزگارى كەردەۋە دەتوانى ئەۋانە پىشكەۋى، كە لە راستى دا ئەۋە كارتەش كە بە دەست حكومەتەۋەيە گومرگە، گومرگىش لە صەلاحيەتى حكومەتى ئىتىجادىيە، بۇيە مەن پىشنىار دەكەم ئەۋەى كە ھاتووۋە دەلى پىشگىرى، پىشگىرى و پارىزگارى كەردى، يەنى پارىزگارى كەردى، يەنى حكومەتى ئىمە دەبى ھەول بەدات لەگەل حكومەتى ئىتىجادى سىستەمى

گومرگی بگۆرۆ تا سیستەمی گومرگی نەگۆرۆ ئەم قەرزانە نەك سوودیان نابێ، بە پێچەوانەو دەبنە
مایە سەرئێشە بۆ ئەو کەسە وەری دەگری، زۆر سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر، فەرموو.

بەرپز بايز تالەبانی / وەزیری دارایی و ئابووری:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرپز پەسند کرا لە خالەکانی، پێموایە ئەگەر ئەو ئیستاکە بەو شیوەیە بێت
موکەرەر دەبێت، ئەو دەبێ عیلاج بکری و رێک بخریتەو، بە نەیسبەتی ئەو کە چەند شتێک داوا کرا، 6
هەزار ملیار دینار بۆ ئەوانە وەزارەتی پێشەسازی و ئەوانە دانراوە، بەرپز ئەوانە رەنگ هەیه تەنھا
یەك، دوو شوین نەبێت، ئیلا ئەوانی تر هەر هیچ نەبێت مووچەکانیان خۆ ماوە ئیستاکە، باسی ئیعیفا کردن
کرا، بەرپز ئیعیفا کردن ئیمە جارێ کە تەئمین دەپرا، تەئمین لێ دەپرا و بە پێی یاساکە ئەو
تەئمین دەدا ئیعیفا دەکرا ئەگەر بمردبا، بەلام ئەو یاسایە هەنگراوە، ئیستا وایزەم لە یاسای سەکەن دا
هاتوو ئەو مەزووعە، ئیعیفا کردن، ئەگەر پەرلەمانی بەرپز تەئکید بکاتەو لەسەر ئەو ئیعیفایە، تا ئیمە
ئەو بەکار بێنین، ئیعیفای دەکەین، یەعنی لای خۆمانەو ئیعیفا پێ دەکەین، بە نەیسبەتی دەعی
مەشاریعی سیاحییەو کە گواپە سالی رابردوو چەندمان دانراوە، بەرپز سالی رابردوو بۆ دەعی
مەشاریعی سیاحیش دانراوە، ئەو ئەمساڵیش کە نیە ئەو خۆی قەرزە بۆی تەخصیص ناکری، بە
نەیسبەتی ئەو ئەسەرییەو بە هەمان شیوە هیچ دانراوە، ئەویش نەهاتوو، پارەیهکی بۆ تەخصیص
نەکراوە، ئەوکانی تری کە باس دەکریت ئەوئەندە زیاد بکری، ئەوئەندە زیاد بکری، دیارە ئیو پەرلەمانی
بەرپز زیاد کردنی کرد ئیستا لە هەندیک شوین، بەلام لە هەندیک شوین بۆی هەنگرت، زیاد کرد، بەس
ئیستا ئەو زیاد کردنەو ئیستا داوا دەکریت ئەو لە کوێ هەلدەگری؟ ئەو پەرلەمان خۆی دەزانی،
سوپاستان دەکەم.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنە دارایی، فەرموو.

بەرپز د.ئاراس حسین محمود:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرپز لە دەرەنجامی ئەو گفتوگۆ زۆری ئەندام پەرلەمانە بەرپزەکان و تەعقیبی بەرپز جەنابی وەزیر،
ئەگەر جەنابتان رێمان پێ بدن و ئەندام پەرلەمانە بەرپزەکان نازانم دەکریت بۆ ئەو
بەرچاوپروونییەك لای لیژنە داراییش دروست بێ، هەر هیچ نەبێت بۆ سالانی داهاوو چۆن تەعامول
بکەین لەگەڵ بودجە، ئەگەر بکریت چەند پرسیارێک ئاراستە بەرپز جەنابی وەزیر دەکەین، ئەویش بە

كورتى وەللامان بىداتەو، پىرسىيىرى يەكەم/ دەربارى مەدەدى 16 ھەشت بىرگەكە، تەخسىيى بۇ كراوھ يان نا؟ تەخسىيى تەخسىيى كراوھ لە موازەنە؟ بەس ئەو وەللامەم دەوئىت.

بەپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان.

فەرموو كاك بايز.

بەپىز بايز تالەبانى/ وەزىرى دارايى و ئابوورى؛

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تەخسىيى نەكراوھ بۇ ئەو مەدەدى، جگە لە فەقەرەى 8.

بەپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان.

فەرموو كاك ئاراس.

بەپىز د. ئاراس حسين محمود؛

جگە لە فەقەرەى 8، ئەى ئەگەر تەخسىيى نەكراوھ ھاتنى ئەو بىرگانە بۇ ج مەبەستىكە؟ ئەگەر لاپرا

دەرەنجامەكەى چىە؟ ئەگەر مایەو دەرەنجامەكەى چىە؟.

بەپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان.

فەرموو كاك بايز.

بەپىز شىخ بايز تالەبانى/ وەزىرى دارايى و ئابوورى؛

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە ئەم مەدەدىمان ھىنا، كەوا بۇ ئەوھى كە لىرەيە تەئكىد بىكەين كەوا ئىمە ئەو ئىشانە دەكەين،

چونكە ئەو زۆرەى زۆرى ھەمووى ھەر قەرزە، لەبەر ئەوھى تەخسىيى نىە تەئكىدەمان كەوھ كەوا

ئىمە ئەم ئىستىمرار دەكەين لەو ئىشانەدا يەك بە يەك دەستنىشانمان كەوھ.

بەپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان.

فەرموو كاك ئاراس.

بەپىز د. ئاراس حسين محمود؛

پىرسىيىكى ترمان ھەيە بەپىز سەرۆكى پەرلەمان، ئەگەر ھاتو ئەو مەدەدى لاپرا بە بىرگەكانەوھ

كىشەيەكى مالى لە تەنفىز دا بۇ ئىوھ دروست دەكات؟

بەپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان.

فەرموو كاك بايز.

بەپىز بايز تالەبانى/ وەزىرى دارايى و ئابوورى؛

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو بېرىلگەنلەرگە بە نىسبەتتىكى سەرفەھەتتە پېشووئەر خۇتتان بېرىلگەنلەرگە داۋە، ھات و ئەۋەتەۋاۋ بوۋ مونتەھىيە، بەلام ئەۋانە ھەموۋى تەئكىدى ئەۋى ترە، لەبەر ئەۋە ھىچ كېشەيەكى سەرفەمان بوۋ دروست ناكات ئەم ماددەيە.

بەرىز د. ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان.

فەرموۋ كاك ئاراس.

بەرىز د. ئاراس حسين محمود:

سوپاس سەرۋكى پەرلەمان، ئىمە ھىچمان نەما.

بەرىز د. ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

لېژنەى ياسايى دوا صياغەتان بە رەچاۋكردنى راۋ بوۋچوۋنى پەرلەمانتارە بەرىزەگان.

بەرىز رۇزان عبدالقادر دزەيى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

پېشنيار و تېيىنى زۇر باش پېشكەش كرا، يەك لەو پېشنيارانە ئەۋە بوۋ ئىلغا كردنى ماددەكە، ئەو پېشنيارانەى كە گوتەم زۇر باش بوۋ پېشكەش كرا، لە حالەتتە ئەگەر ئىلغا كردنى ماددەكە دەنگى ھىنا ئەو پېشنيارانە لەگەل راسپاردەگان ئاراستەى حكومەت دەكرى، بۇيە يەكەم پېشنيار كە پېويستە بدىرتە دەنگدان ماددەكە ئىلغا بكرى، ئىلغا كردنەۋەى ماددەكە. ئىلغا كردنەۋەى ماددەكە.

بەرىز د. ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان.

فەرموۋ كاك عبدالله.

بەرىز عبدالله مەلا نورى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەبەر ئەۋەى ئىمە ژمارەمان كەمە ئەمجارە خاترمان بگرن، پېشنيارەكەى ئىمە بخەنە پېشەۋە، تۆ كە ماددەكەت رېشەكېش كرد ئەو كاتە پېشنيارەگانى ئىمە واتا.....

بەرىز د. ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

ئىلغاي ماددە لە پېش ھەموو شتېكە، چونكە دوورترين بەقوربان، ئىلغاي ماددە، ئەۋە دەيانەۋى ئىلغاي ماددەكە بكنەۋە، فەرموۋ دكتورە بىخوینەۋە.

بەرىز د. رۇزان عبدالقادر دزەيى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

پېشنيارى ئىلغا كردنەۋەكەى ئىلغا كردنى ماددەكە.

بەرىز د. ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

كى لهگەل ئىلغا كىردى ماددەكەيە تىكايە دەستى بەرزى بىكتەوۋە؟ 53 كەس لەگەل ئىلغا كىردى ماددەكەيە، كى لەگەلدايە ماددەكە بىمىننەوۋە؟ 37 كەس لەگەلدايە بىمىننەوۋە، كەواتە بە زۆرىنەي دەنگ ماددەكە ئىلغا كىرا، تەواو تازە كاك عبدالله، فەرموو.

بەرىز عبدالله مەلا نورى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

وئالا سەرۋكى پەرلەمان من يەك پىشنيار دەكەم، لەمەولا ئەگەر وەكو، يەئنى ئىمە سەعاتىكە قسە دەكەين، تۆ ئىجازەم بەدە، پىشنيارەكەم بۆ لىرە بەدوا، باشە، باشە، لەمەولا ئەگەر پىشنيارىكى لەم جۆرە بوو تىكايە پىش ئەوۋى قسە بىكەين بىخەنە دەنگدانەوۋە بۆ ئەوۋى ئىتر قسە نەكەين.

بەرىز د.ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

دانىشتنى ئىستامان ھەلدەگرىن تا سەعات پىنج و نىوى ئىوارە بە خواتان دەسپىرىن.

دانىشتنى دووھم

بەرىز د. ئەرسەلان بايز سەرۋكى پەرلەمان:

بەناوى خىۋى گەورەو مېھرىبان.

بەردەوام دەبىن لەسەر دانىشتنەكەمان، لىژنەي دارايى و ياسايى فەرموون بۆ شوپنى خۇتان، فەرموون لىژنەي ياسايى ماددەيەكى تازە بىخويننەوۋە.

بەرىز عونى كمال سەيد بەزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

المادة السابعة عشرة:

يودع في صندوق كردستان للعائدات النفطية المنصوص عليه في المادة الخامسة عشرة من قانون النفط والغاز لاقليم كردستان العراق رقم 22 لسنة 2007 العائدات المستحصلة من العمليات النفطية الخاصة بالحقول النفطية وفق احكام الدستور العراقي و قانون النفط والغاز للاقليم.

بەرپز لانه احمد چهلهبی:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ماددهی چهفدهم

داهاتهکانی بهدهست هاتوو لهعهمهلیاتی نهوتی تایبهت به کیلگهکانی نهوت به گویرهی حکومهکانی دهستووری عیراق و یاسای نهوت و گازی ههریم، ئیداع دهکری له سندووقی کوردستان بو داهاتهکانی نهوت که له ماددهی پانزههیمی یاسای نهوت و گازی ههریمی کوردستان-عیراق ژماره (22) ی سالی 2007دا هاتوو.

بەرپز د.ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلهمان:

ليژنهى ياسايى فهرموو.

بەرپز عونی کمال سعید بهزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ليژنهى ياسايى پشتگيرى له ياساکه دهکات، وهکو خۆی که هاتوو.

بەرپز د.ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلهمان:

ليژنهى دارايى فهرموو.

بەرپز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ئيمهش ههمان رهئى ليژنهى ياساييمان ههيه.

بەرپز د.ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلهمان:

كى تيبينى ههيه؟ (ناههنگ عارف - گوړان نازاد - فرمان عزالدين - دلشاد حسين - سهرهنگ فرج - عبدالله مهلا نوري - فيان عبدالرحيم - عدنان عثمان - نهريمان عبدالله - سۆزان شهاب - سهروه عبدالرحمن - سهرگول خان - همه سعید - بيلال سليمان - دانا سوّفى - سالار محمود - عمر نورهدينى - ئارام قادر - شيردل تحسين - عمر عبدالعزيز - كاوه محمد امين - شقان احمد) نوقتهى نيزامى، كاك كاردۆ فهرموو.

بەرپىز كاردۇ محمد پىرداود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە لەسەرەتاي بودجە بەتايبەت لە ماددەى يەك، باسى داھاتمان كرد يەككە لە ئىشكالىتەكانمان لەسەر شەفافىيەتەى داھات بوو، وە لىرە بىرپارمان دا لىژنەيەك پىك بەينىن بىخەينە ئەھكامى خىتامى لەوى باسى بكەين، جارىكى تر دىينەو سەر داھات، كە داھاتى نەوت بەشپىكە لەداھاتە گشتىكە، پىم باشە قسە لەسەر لىژنەكە بكەين، يەككىيان بكەينە بىرگەى يەك، ئەوى تر بىرگەى دوو، يەئنى ئىستا قسە لەسەر موافقەت كردن لەسەر لىژنەى بەدواداچوون و لىكۆلىنەو لە داھات، بەتايبەتەى داھاتى نەوتىش بكەين، چونكە پارىش ئەو ماددەيەمان ھەبوو، پىرارىش ھەمان بوو، بەبى نەتىجە بوو تا ئىستا..

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋىكى پەرلەمان:

ئىشكالىتە نەبوو، وەختى خۇشى ئىتفاقمان كرد ھەموومان پىم وايە وتمان، بەلام دوو رەئىمان ھەبوو، رەئىھەكەيان وتيان لىژنەيەكى تازە پىك بىت، رەئى دوومىشيان وتيان با ديوانى چاودىرى دارايى ئەو موتابەئەيە بكات، دوو رەئى وا ھەبوو. فەرمو كاك گۆران.

بەرپىز گۆران ئازاد محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بە فىئىلى راستە ئەو تەرەجە كرا كە بكەوئتە ئەھكامى خىتامى، بەلام ئىستا ئىمە لە ئەھكامى خىتامى كە تەواوئىش دەبىن لەو ماددانە، كۆمەللىك ماددەى ئىضافى ھەيە كە ھەم لە لىژنەكە ھەم ئىمە بۆمان ھەيە، بۆيە ئەو پىشنىارەى كاك كاردۇ دەكرىت لەوى ھەم سىاغەكەى بنووسىن و ھەمىش دەنگىشى لەسەر بدەين.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋىكى پەرلەمان:

مامۇستا عمر فەرمو.

بەرپىز عمر عبدالعزيز بەاء الدين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

منىش پشتىوانى دەكەم لەوپىشنىارەى كاك كاردۇ، چونكە ئەگەر بچىنە ناو تەفاصيلى ئەھكام خىتامى، ئەو مەوضوعە دەبىتە شتىكى لاوەكى، موضوعى ئەساسى مەسەلەى ئەو لىژنەيەيە، وادەزانن دەنگى كۆتايىشمان پىنەداو، بىرپار وابوو دوايى لەو فەقەرەيە باسى بكەين ئەو خالىك، خالىكى تر ئىمە ماددەى پىشووومان ئىلغاء كردهو، ھەندىك پىشنىار ھەبوو ئەوانەشى لەگەل پۇشت، من داوا دەكەم ئەو تەوسىاتەى كە بىرپارمان لەسەر داو ھەموو لەسەرى كۆك بووين بە ماددەيەكى ئىلزامى حكومەتەى پى ئىلزام بكەين، كە ئەو راسپاردانە بەھەند وەربگرىت وە بە ماددەيەكى ئاسايى دەرجى بكەين پىش ئەو بەىنە سەر ئەو خالەش، ئەو دوو بابەتە من پشتىوانى لە راي يەكەم دەكەم ئەوئەشى پى ئىضافە دەكەم، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك ئارام فەرموو.

بەرپىز ايوب نعمت قادر (ئارام):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىزتان بەئىنتان دا كە لە ئەحكام خىتامى ھەتا يەكەم خال برىتى بىت لەو، وە مەسەلەى نەوتىش لەبەرئەوھى كە برىتىھە لە داھات و راستەوخۇ پەيوەندىھەكى تەواويان بەيەكەوھە ھەيە، بۆيە پشتگىرى لەو رايە دەكەم كە ھەردووکیان بەيەكەوھە باس بگرىت، وە ئەوھى بەرپىز مامۇستا عمر باسى كەرد بەھەمان شپوھ ئىمە لە لیژنەى ھاوبەش باسما كەرد، كە كۆمەللىك تەوسىياتى پىشنيارى ئەندام پەرلەمانەكان، فراكسىونەكانى ترمائو، بەماددەيەكى قانوونى دابنرىت لە ئەحكام خىتامى، كە حكومەتى پى ئىلزام بگرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

د. عمر فەرموو.

بەرپىز د. عمر حمدامىن خدر (نورەدینى):

راستە ئەو مەوزوعە باسكرا، بەس ئەوھى كە پىكھىننى ئەو لیژنەيە سەبارەت بە بەدواداچونى بودجەيە بە گشتى نەك تەنھا داھات خەرجیەكانىش، بۆيە ئەو ماددەيە تەنھا پەيوەستە بە مەسەلەى داھاتى نەوتەوھە بۆيە من تەئىدى پىشنيارەكەى كاك گۆران دەكەم، كە لە ئەحكامى خىتامى دەكرىت بلین ئەو ئالىھتە بۆ بەدوا داچوونى كۆى بودجە.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عبدالسلام فەرموو.

بەرپىز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

نوقتەيەكى نىزامى بە پى ماددەى (56)، ئەگەر دەست پىكرا بە گفتوگۆ كەردنى بابەتلىك، نابىت باسى بابەتلىكى تر بگرىت تاكو ئەو بابەتە تەواو ببىت، دەقى ماددەى 17 خوینرا، پىويستە ماددەى 17 تەواو بكەين، ئەوھە لۆيىست نىھ بەرامبەر بە تەشكىل كەردنى لیژنە يان نا، رەنگە من تەئىدى بكەم، بەلام بە پى پەيرەوى ناوخۇ، دەستیان پىكرد بە ماددەيەك دەقەكەيان خویند، وە دەبىت تەواوى بكەين.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك سەرھەنگ فەرموو.

بەرپىز سەرھەنگ فرج محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ئەسنای موناقتەشەكان كە دەستمان پىكرد لەسەرەتادا، وا رىككەوتىن كە ئەو مەسەلەيە بخرىتە ئەحكامى خىتامى، ئىمە پىمان وایە جىگای ئەو مەوزوعى لیژنەيە لیڤرەيە، وە بەراستى ھىچ تەرحىكىش

نەگرا بۇ مەسەلەنى ئەۋەدى كەلگۈنەنە نەزاهەت ئەۋانە، چۈنكى ئىشى ئەۋ لىژنەنە بەيى قانۇن تەھسىل
ھاسىلە ئەۋە ئىشى خۇيانە، نابىت ئىمە ئەۋ دوو مەۋزۈعە تىكەل بىكەين ۋە ئەۋە ئىمە موقتەرح بوۋە،
چەند ئەندامى پەرلەمان كە ئىقتىراحى كىردۈۋە، بۇيە داۋاكارىن لەگەل ئەۋ مەۋزۈعە بەيەكەۋە بىخىتە رۈۋ
دەنگى لەسەر بىرىت.

بەرىز د.ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

سۆزان خان فەرموۋ.

بەرىز سۆزان شەھاب نورى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەرىزان ئەندامى پەرلەمان، من پىشتىگىرى خالە نىزامىيەكەى كاك عبدالسلام دەكەم، ئىمە ماددەيەكەم
خویندۈتەۋە ئەۋەدى كە باس دەكرىت، ئىستاش زۆر زۆر باش دەتوانن بچن تەنكىد بىكەنەۋە لە پىرۇتۇكۇل،
دەلىت لىژنە دروست بىكرىت لەسەر داھات ۋەخەرجىيەكان، ئىستا ئىمە لەمەۋزۈعەيىكەين ۋە ئەۋىش
مەۋزۈعەيىكى ترە، بۇيە ئىستا باجارى باسى ئەۋ ماددەيە بىكەين ۋە لەدۋاى ئەۋە لە ئەھكام خىتامىيە؟
ياخود لەكۈيىە؟ دەتوانرىت ئەۋ بابەتە بىخىتە دەنگەۋە، زۆر سوپاس.

بەرىز د.ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

كاك ھەمە سعید فەرموۋ.

بەرىز ھەمە سعید ھەمە على:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

يەكەم جارە ئەۋە صىندوقە ئەۋە لە پىرۇزە ياساى 2010، ئى باسى صىندوقەكە دەكەم، عەفوۋ
پىشنىارەكەش دەلىم ۋە ئەۋەش دەلىم، يەكەم ئەۋە بە موخالەفەى قانۇن نەگراۋە لە بودجەى سالى
2010 ۋە 2011، ئەۋە بە ماددە تەشەببىت گراۋە ھەم موخالەفەى پىرۇزە ياساى بودجەيە، ھەم موخالەفەى
قانۇنى ماددەى 15 قانۇنى رەقەم 22 سالى 2007، خالىكى تر ئىمە ئەۋە ئەھكام خىتامىيە، لە
ئەھكام خىتامى ۋە باسى داھاتى نەۋتە، كەۋاتە رەبىتەن بەيەكەۋە ھەيە، بۇيە مەنىش تەنكىد ۋە تەسنىيە
لەسەر پىشنىارى كاك كاردۇ ۋە مامۇستا عەمىر ۋە كاك ئارام ۋە برادەران دەكەم، كە پىۋىستە ئەۋ لىژنە
تەھقىقىيە دروست بىكەين، بۇ داھاتى نەۋت ۋە، بۇ داھاتى گومىرگ ۋەسنوورەكان، سوپاس.

بەرىز د.ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

ئىشكال نىيە لەۋەدى لە ئەھكامى خىتامى ھەبىت، ئىشكالىك نىيە لەۋەدى، بەلام بىخەينە كوى؟ ئىستا ئىمە
ماددەيەكەم خویندۈتەۋە، ئەۋە ماددەيە تەۋاۋ بىكەين، دۋاى ھەز دەكەى دىيىنە سەر موئافەشەكەى ۋە لە كوى
دايىنىيىن؟ فەرموۋ ئەفەين خان.

بەرىز ئەفەين عەمىر ھەمە:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەو ماددەدە لېرەدا ھاتوو، ماددەدەكى زۇر قانۇننىە باس لەو دەھكات كە صندوقتېك دروست بىكەين، ھەلبەتتە ھەموومان دەزانين كاتى تەشكىل كىردنى صندوقتېك، چونكە ھەموو صندوقتېك مەجلىسىكى ھەيە، دەپت بەپپى ياسا تەشكىل بىكرېت، بۇيە ئەو ماددەدە كە ھاتوو ئەو تەسنىە كىردنە، ياخود تاكىد كىردنە ھەيە، لەو ھەيە كەوا صندوقتېك دروست بىكرېت بۇ داھاتى نەوت، بەتايىبەتتى فرۇشتىنى نەوتى خاوا لېرە ئەو صندوقتە دەيگىرېتتە ھەيە كە بەپپى دەستور و بەپپى ئەو قانۇننىە كە ھەمانە، بەلام تەشكىل كىردنى لېزىنە و ابزانم موناھەشەى زۇرىش كرا لەسەر ئەو ھەيە كە ئىمە باسما كىردوو، بە سەراھەت و تومانا ديوانى چاودېرى تەفەيلى دەكرېت، لەگەل دەستەى نەزاھە دروست دەپت، و ابزانم ئەوانە ھەمووى بۇ ئەو ھەيە كەوا بەدواداچوون بۇ ھەموو داھات بىكرېت نەك بۇ ئەو ماددەدە كە ئىستا لېرە، زۇر سوپاس

بەپپىز د.ارسلان بايز / سەرۇكى پەرلەمان:

كاك برهان فەرموو.

بەپپىز برهان رشيد حسن:

بەپپىز سەرۇكى پەرلەمان.

من ھەز دەكەم شتېك بۇ جەنابتان روون بىكەمە ھەدەر لەو ھەيە ماددەى (17) باسى نەوتە، باسى داھاتە، باسكىردنى داھاتىش لە دوو ماددەى جىاوازدا، لە دوو شوپىنى جىاوازدا، لەپرووى قانۇننىە ھەيىكى قانۇننىە، كاك فرسەتېش دانىشتوو تاكىد لە مەلومات كەنەو، لەپرووى قانۇننىە ھەيىكى قانۇننىە، دوو ماددە لە دوو شوپىنى جىاوازدا باسى داھات بىت بەدەر لەو ھەيە ئەو مەوزوعى نەوتە، مەوزوعى داھاتە، داھاتىش دەكرې نەوت بىت، دەكرې باج بىت، دەكرې كارەبا بىت، دەكرې شتى تر بىت، بۇيە من ئىقتراح دەكەم بۇئەو ھەيە ئەو پىرۇژە قانۇننىە لەپرووى قانۇننىە ھەيىكى قانۇننىە توشى ھەيىكى قانۇننىە نەبىن لەيەك ماددەدە بەدوو فەقەرە ھەيە جىپى بىكرېتتە ھەيە ئەو ھەيە ھىچ پىويست بە تەشەنوجات ناكات دوايى بىخرېتە ئاخىرەو يان لەولايە بىت، با دوو فەقەرە بىت و كىشەكە كۇتاي پى دىت، سوپاس

بەپپىز د.ارسلان بايز / سەرۇكى پەرلەمان:

كاك شقان فەرموو.

بەپپىز شقان احمد عبدالقادر:

بەپپىز سەرۇكى پەرلەمان.

من لەگەل جانىبىكى قسەى كاك برهانم بۇ ئەو تەفادىيە ھەيىكى قانۇننىە كە خۇى باسى دەكاتن، من پىم باشە تەسويتى ئەو ماددەدە بىكەين، موناھەشە بىكەين، تەسويتى لەسەر بىكەين، وە لېزىنە مەخول بىكەين وەكو بىرگەيەك لە بىرگەكانى داھات دابىتېن يان لەگەل داھات دابىتېن زۇر زۇر تەبىئىيە.

بەپپىز د.ارسلان بايز / سەرۇكى پەرلەمان:

كاك سالار فەرموو.

بەرپىز سالار محمود مراد.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان، ئىمە پىش ئەو ماددەيەو، پىش ئەو پىرۋزەيەش، قسەمان لەسەر روونکردنەو سەرچاوەكانى داھات ھەبوو، وە پەرلەمانتاران بە پەنجا، شەست ياداھتەمان داوھتە سەرۋىكايەتى پەرلەمانى كوردستان، بۆئەوھى ھەموو ئەو بابەتەنى كە پەيوەندى بە سەرچاوەكانى داھات و، ھەقىقەتى داھاتەو ھەيە روون بىتەو، بەلام ئەو ماددەيە ماددەيەكە تايبەت بەبەشەك لە داھاتەكان، وە ئەو لىژنەيە كە ئىمە داواى دەكەين، وە پىشتگىرىشى دەكەين، دەمانەوئىت لىكۆلەينەو تەھقىقىشى لەبارەو بەكرىت، لەراستىدا گىشتگىرتە لەو ماددەيە كە ئىستا كە نامازەى پى كراو، وە من قسە لەسەر مەسەلەى خەرجەكان ناكەم، ئەو داكۆكى كىرەش بۆئەوھى نىە لە ماھىيەتى ئەو لىژنەيە كە پىك دەھىنرىت كەم بەكەمەو دواچار سەرجم پەرلەمانتاران بىرارى لىدەدەين، بەلام تەسەورم وایە ئەو مادەيە جىگای ئەو نىە دەكرىت لە ماددەكانى داھاتوودا قسە لەسەر بەكرىت، بۆئەوھى قەتەس نەبىت لەچوارچىوھى داھاتى نەوتدا، بۆ ھەموو داھاتەكان بىت، چونكە پىمان وایە ئەو قسەى زۆرتەر ھەلدەگرىت، وە ئەگەر پىشەيانەش تەعامول بەكرىت تەسەورمان وایە دەتوانىن ھەرىگەينە ئەو نەتىجەى كە ھەموومان دەمانەوئىت لەچوارچىوھى ئەو لىژنەيە كە پىك دەھىنرىت، سوپاستان دەكەم.

بەرپىز د. ئەرسەلان بايز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك عدنان فەرموو.

بەرپىز عدنان عثمان محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە ئىستا قسە لەسەر داھات دەكەين، دەست دەكەين بە داھات، وە ئەو نوقتەيە ئىشكالترىن نوقتەيە كە لەلای ئۆبۇزسىون جىگای گومانىكى زۆر، ئەو كىشەيەكى مردوو سالى پارىش داندرارو، لىرەو دەست پى دەكات، ئەگەر نىەتەك ھەيە بۆپىكەينانى لىژنە، ئىمە جارى ئەصلەن بىرومان بەو نىە نە ديوانى چاودىرى تەفەيل بەكرىت، نەدەستەى نەزاهە، تەفەيل كرا (نور عەلى نور)، رۆلى پەرلەمان، ئەدائى پەرلەمان، وەزىفەى پەرلەمان، چىە لەو مەوزوئە؟ قسە لەسەر بودجە دەكەين، قسە لەسەر داھات دەكەين، چەند رۆژىكە باس لە گومانىكى زۆر دەكەين، پىويست بەو دەكات لىژنەيەكى پەرلەمانى پىك بەھىنرىت بۆ ئەو مەوزوئە، ئەگەر نىەت ھەيە بۆ پىك ھىنانى لىژنەكە دەبىت ئىستا ساغ ببىنەو، لەئاخىر دايدەنىن، لەسەرەتا دايدەنىن، لەناوھەرەست دايدەنىن، خۇتان مەھول بن كىشەيەك نىە، بەلام دەبىت لە ئىستادا روون بىتەو ئايا لىژنەيەكى پەرلەمانى، ئەو پەرلەمانە بە وەزىفەى خۇى لە مورافەبە كىردن و، لە تەھقىق كىردن، ھەلدەستەى يان نا؟، ئەو لىژنەيە پىك دەھىنرىت يان نا؟، ئەگەر لىژنەكە پىك ناھىنرىت لەراستىدا ئىمە ناتوانىن قسە لەسەر ئەو مەوزوئە بەكەين، قسە لەسەر داھات بەكەين، دەبىت مەبەدئىيەن لەو يەك لا

بىبىنەۋە كە لىژنەيەك پىك دىت يان نا؟، كە لىژنەكە پىك ھات، لىژنەكە لەكۆي دادەنرېت موشكىلە نىيە، بەلام ئەگەر لەوكتەۋە ئىتر دەست دەكەي بە قسەكردن لەسەرداھات.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

د. رۇژان فەرموو.

بەرپىز د.رۇژان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىش ئەۋەي گەفتوگۇ لەسەر ماددەي (17) بىكرىت، وادىارە ئەندامان سوورن لەسەر ئەۋەي، دوو پىشنىار ھەيە بىخرىتە دەنگدان، ھەردوو پىشنىار ئىستا دەخەمە روو، يەككىيان ئەۋەيە كە كاراكردى دىۋانى چاۋدىرى دارايى بوو لەگەل دەستەي نەزاھە، يەك دەقىقە ھەردوو پىشنىار، دوو رايە، دوو راپەيزان.....

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ئىۋە بۇ موقاتەعەي دەكەن با رەئى خۇي بلى، كەس موقاتەعەي ئىۋەي نەكرد براى خۇم، با قسەي خۇي بىكات كاكە، فەرموو.

بەرپىز د. رۇژان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دوو راپەيە ھەردوو راپەيە دەخەمە روو، دوايى جەنابت ئەمەر دەفەرموۋى كامە راپەيەكەمجار بەدەمە دەنگدان؟ راپەيە ئەۋەيە كاراكردى دىۋانى چاۋدىرى دارايى و دەستەي نەزاھە بۇئەۋەي بە ئەركەكانيان ھەستىن، يەك لەۋانە ئەۋەي پىشنىارانەي كە كرا بەدواداچوۋنى داھات و خەرجىيەگان، راپەيە دوۋەمىش ئەۋەيە پىك ھىنانى لىژنەيەك بۇ بەدواداچوۋنى داھات و خەرجى، ئەۋەي دوو راپەيە ھەيە.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان.

كاك حاجى بلال فەرموو.

بەرپىز احمد سليمان عبدالله (بلال):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىم وايە ئەۋەي بىرگەيە داھات و خەرجىيەگانى تەبەن سالى رابردوۋشە، ئىستا باسى خەرجىيەگانى سالانى 2009 و 2010 شە، عەفوۋ 2010 و 2011 يە ئەۋانەشى تىدايە بۇئەۋەي كە روون بىت، چۇن بۇ ئەۋەي لىژنەيە بىت؟ دەبىت ئەۋەش بىكات، پىم وايە يەئنى دەبىت ئىستا ئىمە لەسەرئەۋەي يەك لا بىبىنەۋە، ئايا ئەۋەي لىژنەيە دادەننىن يان داينانىن؟، ئىنجا ئەۋەكەتە لىژنەيە ياسايى مەۋەل بىت لەكۆي دادەننى؟، لەپىشەۋەي دادەننى، لەدواۋەي دادەننى، موھىم ئەۋەنەيە موھىم ئەۋەيە ئىستا دەنگى لەسەر بىرېت، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك جمال فەرموو.

بەرپىز جمال طاھر ابراھىم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر بېين و باسى لىژنە بىكەين، برادەران ئەندام پەرلەمان ھەموو ئەوان تەقريبەن 40 رۆژە بودجە لەبەر دەستى ھەمووانە، پېويست بوو پېش بېنە ناو بابەتى موناڧەشەى ياسا و بودجە، پېش ئەو ھەگەر جەماعەت بەدلىان بوو لىژنەيەك دابمەزىنن وا بوو ئەوگاتە داوايان كىردبايە، ئىستا ئىمە دىين ئەو لىژنە دابمەزىنن، ماناى ئەوئەيە ئەو ئىشى ئەو چەند رۆژە؟ ئەو دەھ رۆژە ئەوئىشەو ئەو موناڧەشەتانە ھەموو تەقريبەن نەسڧ دەبىت، چونكە بۇ؟ تۆ لىكۆلنن يان تەحقيق لە دووبوار بىكەى داھات و خەرجى، كە سولبى موازەنەيە مەفرۇزە ئەو پەرلەمانە ئىنتىزار بىكات، ھەتا ئەو لىژنەيە ئىشى تەواوبىكات حەقايق دروست بن دوايى ئىمە بېين بۇ گەفتوگۆكردن، لەبەرئەو ئىمە نابىنن ئىشەكى ياسايە، زۆر سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

پەيمان خان فەرموو.

بەرپز پەيمان عزالدين عبدالرحمن:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لەراستىدا ئەو پېشنىازە كە ئىستا بەرپز دىكتورە رۆژان خويىنىدەيەو، ئەو ھى كە تەفەيل كىردنى دەزگاي چاودىرى دارايى بەدىويك ئەو مەعنای ئەوئەيە كە ھەتاكۆ ئىستا دەزگاي چاودىرى ئىعتراڧى حەقىقىيە، بۇئەو ھى كە ئەو دەزگايە وجودى نىە ياخود كارا نىە، لەكاتىكدا كە ئەو بۇخۆى ئىشى دەزگايەكەيە، ئىشى پەرلەمانە بەدەرەجەى يەكەم كە تەفەيلى بىكردبايە وە ئىشى لەسەر بىكردبايە، گرینگ ئىمە ئىعتراڧمان كىردوو بەو ھى كە ئەو دەزگايە نىە وە تەفەيل نەكراو وە پېويستى بە تەفەيل كىردنە، جگە لەو ھى ئىمە پېشتر لەو تەوسيات و موقتەرەحاتانەى كە لە لىژنەى دارايى و مالىە ھەبوو، دەنگمان لەسەردا لەسەر تەفەيل كىردنى دەزگاي چاودىرى دارايى كە ئەو شتىكى ترە كە لەماو ھى 3 مانگ، يەعنە ئەو رەبىتى بەو لىژنەيەو نىە، ئىمە شتىكمان ھەيە كە گومانە ئەو گومانە حەقى ھەموو ئەندام پەرلەمانىكە، سامانى گشتىە، بودجەى گشتىە، كە گومانمان ھەيە لەو داھاتەى كە خراوتە ناو ئەو بودجەيە، بۇئەو ھى ئەو گومانانە برەوئەو يەك حەل ھەيە، ئەوئىش ئەوئەيە كە لىژنە دروست بىكرىت يان لىژنە دروست نەكرىت، چونكە ئەگەر كارا كىردنى ديوانى چاودىرى دارايى بىخەيتە دەنگدانەو دەبىت موقابىلەكەشى بىخرىتە دەنگەو ئەى كى ھەيە لەگەل كارانە كىردنى دەزگاي چاودىرى دارايى دابىت؟، كە ئەصل ئەوئەيە يەككە لە عەيبە قانونىەكان، كە ئەو پەرلەمانە ھەتاكۆ ئىستا 3 سائە لەو خولەيە بودجە تەصدىق دەكات، بەبى ئەو ھى دەزگاي چاودىرى دارايى ھەبىت، بەبى ئەو ھى راپورتى ئەو دەزگايەى ھەبىت، سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عمر فەرموو.

بەرپز عمر عبدالرحمن على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەگوێرەى پەپرەوى ناوڤۆ كاك عبدالسلام باسى كرد، جارئ ئىمە لەمەوزوعىكداين كە پىي دەوترىت ماددەى 17، لە صندوقى كوردستاندا ئىراداتى نەوت بەگوێرەى ياساى ژمارە 22 دەبىت دابنرىت، بەواتە ئىمە دەبىت موناڤەشە جارئ لەسەر ئەو ماددەىە بكەين ئايا دەنگ دەهينئى يان نا؟ بە نىسبەتى صندوقەكەو، بەنىسبەتى دروست كردنى لىژنەكەشەو، من بۆڤۆم مەناعەتم نىە ھەرلىژنەىەك دروست بكرىت، بەلام ھەرچى لىژنەىەك دروست بكرىت دەبىت لەسەر بنەماىەكى ياساىى دروست بكرىت، بۆئەووى سبەى برپارەكانى ياساىى بىت بتوانىت بەرەنگارى دامودەزگاكانى حكومەت و وەزارەتى نەوت و وەزارەتى سامانە سروشتىەكان بىتەو، بەنىسبەت ئەو صندوقەو ھىشتا صندوق تەشكىل نەبوو، تازە سەرۆكايەتى ئەنجومەنى وەزيران پرۆژەى دروست كردنى صندوقى نەوت ئىراداتى نەوت و غازى ناردوو، ئەو صندوقە تا دروست نەكرىت ناكرىت ھىچ لىژنەىەكى لەسەر دروست بكرىت بەدوايدا بگەرپت، دەكرىت ئەو صندوقە دروست بكرىت دواتر ئەو ڤەبىتى بە ديوانى چاودىرى دارايىەو نىە، ئەگەر ديوانى چاودىرى دارايى تەنيا موختەس نەبىت، ئەو ئىدعاى عامت ھەىە، ئەو لىژنەكانى ناو پەرلەمانت ھەىە، دواتر تەشكىل كردنى لوجنە بەگوێرەى ماددەكانى 47 و 48 لەپەپرەوى ناوڤۆى پەرلەمان، ئەو لە سەلاحيەتى سەرۆكايەتى پەرلەمانداىە، لەكاتىكدا كە بزائى موختەزائى حال پىويستى بەوہىە كە لوجنەىەك دروست بىت، كەى؟ ئەگەر ھاتو ئەدىلەو موستەمسە كاتىك دروست بوو، واى ئىجابە كە دەبىت تەحقيق لە واقع بكرىت، ڤوويداوە ئىستا ئەو دەىخاتە دەنگەو بە ئەغلەبىەى دەنگ ئەگەر دروستكرا ئەو لوجنەىە، بەلام ھىشتا ئەووى صندوقەكەى دروست نەكراو ھەتاكو بزائىن ئەو ئىرادانە داخل بوون، داخل نەبوون، كەمن، زۆرن ھەتا لىژنەى بۆ دروست بكرىت، دەكرىت دواىى منىش دەئىم نەك لوجنەىەك چەندەھا لوجنەى بۆ دروست بكرىت، سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عبدالله فەرموو.

بەرپز عبدالله محمد نورى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

وئەلا ئەو جىھازە بىتە كارەبا ھىوادارم ئەو چاك بكرىت، چونكە بەبەردەوام كىشەى بۆمن دروست دەكات، دەترسم دەستىك بىت لەپشتىەو.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

دەست و مەست لەپشتى نىە، ڤەجا دەكەم، بۆ تۆمەتمان بۆ دروست دەكەى كاكە، تۆمەت دروست مەكە كاكى خۆم، تۆمەت دروست مەكە كاكى خۆم، ھىچ تۆمەتىك بە ئاشكرا پى ناوترىت، كاتى قسە كردن دوو دەقىقە ھەقتان ھەىە، ئىلا ئەوكاتانەى قەتە دەبىت دەستى چى لەپشتەو ھەىە براى من، باشە فەرموو.

بەرپز عبدالله محمد نورى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

دوو شت ھەيە ئەصل و فەرع ھەيە، ئەصل ئەوھيە كە مادام داھات، داھاتی نەوت بەشیکە لە داھات، وە بېرپاریك ھەيە كە لیژنەھەك دروست بیٹ بۆ بەدواداچوون، پېشنیاریك ھەيە بۆ بەدواداچوونی خەرجی و داھات، كە لیژنەھەك دروست بیٹ بۆ بەدواداچوونی خەرجی و داھات، كە وایی ئەصل دروست كەردنی لیژنەكەھە، فەرع ئەو ماددەھە كە پەھوھندی بە نەوتەوھ ھەيە ئەوھ یەك، بۆیە دەبیٹ دروست كەردنی لیژنەكە پېش بکەویٹ ئەوھ یەك، دووش ئەوھ كە بەرپز كاك عمر باسی دەكات دیارە من ئەندامی لیژنەكەم راستە ئەو صندوقە دروست نەبوو، دەبووایە لە 2007 دروست ببوویە، ئەی بۆ ئیستا من داوای دروست كەردنی لیژنە دەكەم، لەبەرئەوھ ئەو صندوقە دروست نەبوو، لەبەرئەوھ نازانم چەند داھاتی نەوت ھەيە؟، لەبەرئەوھ نازانم چەند پڕۆژە لەسەر ئەساسی داھاتی نەوت دروست كراوھ؟ وە مەبلەغی ھەرە گەورە كە ئیمە گومانمان لەسەری ھەيە مەسەلە داھاتی نەوتە، ئینجا دوایش لەبیرتان نەچیت ئەوھ 3 سائە صندوقی داھاتە نەوتیەكان دروست نەكراوھ، وە دئنیام 3 سالی تریش دروست ناكریٹ، ئی بۆیە ئیستا حەقی خۆمانە لە بودجە 2012 جیگای ئەو بابەتە بكریتەوھ، لەبیریشمان نەچیت وەكو كاك عدنان ئامازە پیدای، سالی پارو پیراریش ئەو حیکایەتە دووبارە كرایەوھ، پەرلەمان ھیچ ھەلۆیستیکی نیە، بۆیە ئیستا كە ئەگەر بېرپارە بەدواداچوونیکی جدی بكریت، ئیستا كاتی دروست كەردنی لیژنەھەكە كاتی ئەوھيە پەرلەمان ھەلۆیستیکی جدی لە حكومەت وەرگریٹ.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

كاك عبدالسلام فەرموو.

بەرپز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

تەحقیق لە گومان ناكریٹ، تەحقیق لە شتیک كە رووی نەداوھ ناكری ئەوھ یەك، 2- لوجنە لیكۆلینەوھ كە دروست بكریت، دەبی بەپیی رپژە فراكسیۆنەكان لەناو پەرلەمان ئەندامانی ئەو لیژنە تیدابن، ئەو شتە رووی داوھ ئەوھ 3 سائە ئیمە لیژنە داراییمان ھەيە كە ئەندامانی بەپیی رپژە فراكسیۆنەكان تیدا نەبوویە، وە ئیمە لیژنە پېشەسازی و ووزەمان ھەيە، ئەری ئەو لیژنە لیكۆلینەوھ چیه كە زیاتر لەو ھەردوو لیژنەھە؟ من تیناگەم سېجرەكە چیه؟ باشە لە كوئ بوون ئەو ھەردوو لوجنەھە ئەو 3 سائە ئیشی خویان نەكرد؟ چ بېرپاری لیدەردەچیت غەیری ئەو ھەردوو لوجنەھە؟ من پیم سەیرە فەرموون با دەنگ بەدن لیژنە تەشکیل بكەن، زیاتر لە 50%ی لەگوردستانی دەبن ھەر فراكسیۆنەكیش بەپیی رپژە خوی تیدا بیٹ، خو لە ئاسمان خەلك ناهینین، بەلام ئەگەر مەوزوع ئەوھ بیٹ تەنھا تەثبیت كەردن بیٹ شتیکە، نە موبەر ھەيە بۆ لیژنەكە، نە لیژنەكە شتیکە زیاتر دەكات لە ئیشی ئەو ھەردوو لیژنە ھەمیشەییە، كە ئەگەر تەقسیر ھەبیت تەقسیر لە ھەردوو لیژنەكەھە، سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

د. دانا فەرموو.

بەرپىز د. دانا سعيد سۆفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەست دەكەم ھىچ ئىشكالېك نىيە ئىمە بتوانىن لىژنەيەك دروست بکەين، لەبەرئەوھى پېشتەر تەجوربەمان ھەيە لەوھى كە لىژنەمان دروست کردووھ بۇ زۆر بواری تر، وھ بە قەناعەتى من يەئنى بۇخۇم لەگەل ئەوھدام لىژنەيەك دروست بکرىت، بەلام من پېم وایە ئەگەر 10 لىژنەش دروست بکرىت، يەئنى نەتىجەكە ھەرئەوھ دەبىت، باوھرناكەم نەتىجەيەكى تر بەدەست بەينىن، بەلام ئەوھى كە قەرارمان دا ئەو لىژنەيە كە دروست بکرىت پېم وایە تا 12/31 ھىچ ئىشكى ناپىت ئەو لىژنەيە، لەبەرئەوھى ئەو لىژنەيە ئىشى تەنيا مەسەلەى داھاتى نەوت نىيە، قەرار بوو كە لەسەرھەموو داھاتى ھەريىمى كوردستان بابلىين ئەوھى كە خەملىنراوھ لەناو بودجەدا ئىش لەسەرئەوھ بکات، بەلام وھكو پرنسىپ من لەگەل ئەوھدام لىژنەكە دروست بکرىت، گرتەكە ئەوھىە باس لەوھ دەكرىت كە ئىمە ئىستا لەناو ئەوھ داین، لەناو بابلىين ئەوھىەكى تر خوینراوھتەوھ، ماددەيەك خوینراوھتەوھ، ناتوانىن لەپرووی پەپرەوى ناوخۇوھ دەبىت چاوپرەى بکەين، كىشەم لەگەل ئەوھشدا نىيە، لەبەرئەوھى ئىستا ئىمە بەخۇمان ھەموو قسەكانمان شكاندى پەپرەوى ناوخۇيە، يەئنى لېرەشدا دەتوانىن پەپرەوى ناوخۇ بىشكىنن بەراستى، بەلام پېشنيار دەكەم بۇئەوھى موناھەشەكە مادەم لەخزمەتى ئەوھىە ئىمە دەمانەوېت بودجەكە دەولەمەند بکەين، مادەم لەخزمەتى ئەوھدایە من پېشنياردەكەم چاوپرەى بکەين تا ئەو ماددەيە تەواو دەبىت، لەبەرئەوھى تەنها عىلاقەى بە داھاتى نەوتەوھ نىيە، عىلاقەى بەتەواوى ھەموو داھاتى خەملىنراوى بودجەوھ ھەيە، داوا لە ھاوکارانم دەكەم كە چاوپرەيم بکەن تا ماددەكەى تر، با ئەو ماددەيە پروات ماددەى داھاتوو دەنگ لەسەر دروست کردنى ئەو لىژنەيە بدەين، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

د. عمر فەرموو.

بەرپىز د. عمر حمد امين خلد(نورەدينى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوھ پرۇتۇكۆل ھەيە و تۆماركراوھو دەتوانىن بە ئاسانى بۇى بگەرپىنەوھ، لەكاتى تەرح کردنى ئەو پرسەدا دوو رەئى ھەبوو، يەككىيان ئەوھىە كە لەگەل بەدواداچوون لەرپىگای ديوانى چاودىرى دارايى كە بەگوپرەى ياسا، يەككىك لە ئەركە سەرەكەيەكانى سەرشانى ئەم ديوانە برىتيە لە بەدواداچوونى بودجەو ھەئسەنگاندىن و داھات و خەرجیەكان، ھەر بۇئەو مەبەستەش ئىمە ماددەيەكمان ھىنا ھەموومان لەسەرى رېككەوتىن، كە ئەم ديوانە لەرپىگای دانانى سەرۆكەكەى لەماوھىەكى زەمەنى چالاک بکرىت، بۇ چوونى دووھ ئەوھبوو وتى ئىمە لەگەل بەدواداچوونىن لە رپىگای پېكھىنانى لىژنەيەكەوھ، ئەمە تەرحەكانە، ئىستا تەرحەكە ھەردووكى وھك خۇى ماوھ، لەكاتى خۇيدا ھەردوو تەرح بخرىتە دەنگدانەوھ بەتايبەتیش ئەوھى كە پەيوەندى بە ديوانى چاودىرى دارايى بوو، ئىمە دەنگمان لەسەر داوھ، بەكۆى دەنگىش دەنگمان لەسەر

داوه، بۇ ئەو مەبەستەش دەنگمان لەسەر داوه، جگە لەوہی کہ من تەئکید لەوہ دەگمەوہ کہ ئەوہ تەنھا قسە لەسەر نہوت و داہاتی نہوتہ لە رپووی پەیرپەویہوہ ئیرہ جیگای نیہ، ئەگەر ہەر بہرپزان بہردەوامیشن لەسەر پیشنیاری خۆیان ئەوہ دەبیت بخریتہ دەنگدانہوہ بہو سیغہیہ، ئیمہ لەگەل ئەوہین بەدواداچوون بکریت دەئیم لەرپگای دیوانی چاودیری دارایی و ئەو ماددہیہی کہ دەنگمان لەسەر داوه، بۇ تەفعیل کردنی دیوانی چاودیری دارایی.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

ئىستا کاکە دوو رەئى ھەيە، کاک کاردۆ ھەمووتان قسەتان کرد بلى فەرموو.

بەرپز کاردۆ محمد پیرداود:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

یەك رەئى ھەيە، سەرەتا کاتى ئەو پیشنیارہ کرا کہ لیژنەيەك ھەبیت، بەئى یەك رەئى ھەبوو دوايى لە نەتیجەى گفوتگوۆ رەئىەك ھاتە پیش و تیان با دیوانی چاودیری تەفعیل بکریت، و تمان کاکە دیوانی چاودیری یاسای خۆی ھەيە ئەوہ شتیكە تەفعیل بکریت، نەکریت، ئەصلەن نەکردنی پیشلیکاریہ ئەوہ شتیكە ھیچ کیشەيەگمان لەسەری نیہ، تۆ قانون جیبەجى ناکەى دىي لیرہ پیشنیار دەکەى وەئلا تەفعیل بکریت ئەوہ لەلایەکیان، 2- ھاتین کہ خستمانەوہ پیشنیار و تمان بەئى، با ئەم رەئىہ پیمان خراپ نیہ، بەلام بکەویتە ئەحکامى خیتامى ئیمہ قسە لەسەر داہات دەکەین، داہات لە ماددەى یەگمە قسەمان لەسەر کرد، ئەگەر قسە لەسەر دەنگدان بیت مەنطق نیہ پەرلەمانتاران بلین پپووست نیہ داہات بە وردەکاری بچیتە ناو یاسای بودجە، ئەوہ زۆرینە و کەمینەى دەویت، تۆ داہات بە وردەکاری بچتە ماددەى یەك یان نا؟، خۆی یاسای بودجە ئیشی ئەوہیہ داہات، خەرچى، تۆ کہ داہات داخل ناکەى ھاویچی لەھەردوو بە 2 تریلۆن دەئى با داخیل نەکریت، ئەوہ چ دەنگدانیکە؟ لەبەرئەوہ بەھیچ شیوہیەك رازى نیہ.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

مامۆستا عمر فەرموو.

بەرپز عمر عبدالعزیز بەالدين:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من موجهرد تەسمیەك بوو وام زانى نوقتەى نیزامیہ، مادەم لەوہ دەرچوو من قسەى خۆم نەکردووہ دوو سى کەلیمەتان عەرز دەکەم بەروخسەتى خۆتان عەرزبکەم، ئەوہلەن ئەو بابەتە بە ئەعسابى ساردەوہ ئەوہندە تەشەنوحى ناویت، زۆر سادە باسەکە بکەین، جەنابتان بەئینتان دا لە ئەحکامى خیتامى ئەو باسە بکریت، لەبەرگەى یەكى من بۇ خۆم باسى خۆم دەکەم عیلاقەم بەھیچ کەس و ھیچ فراکسیون و ئەندامیكى پەرلەمانەوہ نیہ، بەتەمابووم لە خالى یەگەمدا باسى بکەم ئیحترامەن وەستاین خالى 1، خالى 2، خالى 3، خالى 4، ئىستا ماددەى چوارە، زۆر لەجیبى خۆیەتى ئىستا ئەم باسە بکریت، بابەتیانەو مەوزوعیانەش بچینە ناوی لەولاوہ باس لەوہ دەکریت جیبى نیہو دوايى باسى دەکەین، لەولاوہ نەفەسێك دیارہ کہ ناخواریت ناھیلیت ئەم لیژنەيە پیک بەئیریت، ئىستا باس باسى داہاتە لەگۆبوونەوہى لیژنە

ھاوبەشەكەشدا لەباسى نەوتدا باسى داھات دېتە ئاراھە، چونكە لە 80% تا 90%ى داھاتى ناوخۆى ھەرىم ھەر نەوتەكەيە خۆ چىمان ھەيە غەيرى ئەو، بەشكىشى گومرگ و سنوورەكانە، لەبەرئەوھە من پىرسىار ھەرزى جەنابتان دەكەم، ئېوھى سەرۆكايەتى و ئېمەى پەرلەمانتار، ئەگەر لە ناشەفافیەت ناپرسىنەوھە، ئەگەر لەدواخستنى پىرۆزەكان ناپرسىنەوھە، ئەگەر لە وردەكارى داھات ناپرسىنەوھە، ئەگەر موحاسەبەى حكومەت ناكەين كە ھەرشتيك بكات، ئېمە داوا دەكەين ئەو شتە ئەساسیانە ناھيئيت، ئەى باشە ئيشمان چيە لېرە؟، ئىستاش بە موماتەلە و دواخستن ئىستا ناو تاويكى تر، ئىستا كاتىەتى باسى صندوقى نەوتە ئەوھە يەك، دووھەم: ئېمە چەند جار ئەو پەيپەرەوھەمان گرتۆتە پېش، چەند جار ئەو پېرەوھەمان شكاندوھە، كە باسى نوقتەى نيزامى دەكرىت وەللا ئېمە 2سائە، 3سائە ھەرودەكەين و لەسنوور لادەدەين و دېينەوھە سەرى، ئىستا وەختيەك داواكارىەكى مەعقول دەكرىت بۆچى دواى دەخەن؟ من پىرسىارەكەم ئەوھەيە حيكمەتى چيە دواى دەخەن؟.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

دواى ناخەين ھەرنىستا دەيخەينە دەنگدانەوھە، ھەز دەكەم بزەنن فەرموو كاك ياووز، كاك ياووز مەسئولى لىژنە.

بەرپىز ياووز خورشيد عثمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەمن لەو قسانە بەرپىزەك و بزەنن ئىتھامى ئەوھى تىگەيشتم، ئىتھامى دوو لىژنەى كرديە، يەك لەوانە لىژنەى پيشەسازىيە كە من لەسەر ئەو قسە دەكەم بەراستى، ئەمن 3 سال سەرۆكايەتى ئەو لىژنەيەم كرديە، بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، سەرۆكايەتى پەرلەمان دەتوانىت بگەرپتەوھە بۆ ئەو نووسراوانەى كە ئاراستەى بەرپىزيان كراوھ، سەبارەت بە بابەتى نەوت كە ھەتا ئىستا زۆربەى پىرسىارەكانمان وەلامى نەدرائتەوھە، ئەوھە وەكو لىژنەى پيشەسازى ئيشەكانى خۆمان كرديە بەبى كەم و كوپى، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ئارام فەرموو.

بەرپىز ايوب نعمت قادر(ئارام):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە لىژنەى ليكۆلئىنەوھە بەراستى من دەلئيم ھىچ پەيوەندىەكى نيە بە دەزگای چاودىرى، چونكە دەنگى لەسەر دراوھ تەواو بوو، وە مەسەلەى لىژنەى ليكۆلئىنەوھە بابەتيكى جياواز بوو بۆ داکۆكى كردن بوو لەداھات لە فەقەرەى يەكەم، وە من ئەو پىرسىارە دەكەم لەكاتيەكدا لە بودجەى 2012 حكومەتى عىراق، بەچەند ماددەيەك نوينەرانى كورد لەبەغدا ئامادەبوون بۆ تەسفيەو بۆ وردبىنى لەسەر داھاتەكانى

كوردستان، بۇچى دەپەۋىت پەرلەمانى كوردستان سلّ لەو بەكەينەو كە ئىمە لىژنەپەك ھەلبۇزىرەن
لەپەرلەمان بۇ بەدواداچوونى ئەو داھاتانە؟، ئەگەر بىت و داھاتەكانمان بىخەينە بەردەم ئەوان، بۇ ئىمە بۇ
خۇمان بۇئەوئەى ئەندام پەرلەمانەكان، ھەرۇھا ھاوولائىيان دۇنيا بىنەو لەوئەى كە داھاتى نەوت
چەندىكە، وە داھاتەكانى تر چەندىكە؟، زۇرسوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۇكى پەرلەمان:

كاك سالار فەرموو.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

بە پشت بەستن بەو بنەمايەى كە ھىچ كىشەپەك نىە چارەسەرى نەبىت، وە ئەوئەش كە دەردەبىرپىت
ھەمووى لە حرسەوئەى بۇ دەركەوتنى سەرچاوەكانى داھات، لەو رپووانگەئەوئەى مەن تەسەورم وائە لە
ماددەكانى پىشووئا باسى بەشىك لەداھاتەكان كراو، باسى خەرجىەكانىش كراو، وە ئەو ماددەش
پەئەوئەى بە بەشىك لەداھاتەكانى ترەو، بۇئە پىشتىوانى بۇچوونەكەى براى بەرپىز كاك دكتۇر دانا
دەكەم كە ئىمە راستەوخۇ دواى ئەو ماددەئەى بچىنە سەر دروست كەردنى ئەو لىژنەئەى، وە مەن تەسەورىشەم
وائە بە حوكمى ئەو تىببىنەئەى لەسەر دىوانى چاودىرى دارائى ھەئەى، ئىمە پشت ئەستور بىن بە
بەپەرەوى ناوخۇ بۇ پىكەئەئەى لىژنەئەى تائىبەئەى پەرلەمانى و، وە ئەگەر لىژنەئەى نەزاهەو، لىژنەئەى دارائى
بۇ ئەو بابەتە رابىسپىرى، كاریكى باشە، بەلام دواى ئەو ماددەئەى، سوپاستان دەكەم.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۇكى پەرلەمان:

كاك حمە شارەزوورى فەرموو.

بەرپىز محمد احمد على (شارەزوورى):

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

مەن پىشتىگرى قسەكانى كاك عمر دەكەم، ديارە ئىمە پىشتىر باسى داھات كراو، داھاتى كوردستان، بەس
داھاتى نەوت نەبوو، داھاتەكانى ترىش بوو، ئەندامانى پەرلەمان بە تىكراى دەنگ قسەئەى لەسەر
كەردوو، دواتر مەن بەبىر ئەو ھاوورپىانەم دەھىنەوئەى كە جەناب ئەو رۇژەى كە ئىمە ھەموومان رىككەوتىن
وتت دوو را ھەئەى، راپەكەئەى تەفەئەى كەردنى لىژنەئەى دىوانى چاودىرى، راپەكەئەى ترىشان دروست كەردنى
لىژنەئەى دواتر لە ئەحكامى خىتامى دەپخەئەى دەنگ، ئىترنازانم بۇئەوئەى كە ئىستا وتى مەن پىشتىگرى
ئەو دەكەم كە تا ئىستا ئەو ماددەئەى ھىچ عىلاقەى بە لىژنەئەى نىە، دواى ئەو ماددەئەى كە ئەوئەى دەچىتە
پالى داھاتەكانى تر، دواتر قسە لەسەر ئەو مەوزوئەى بىرپىت، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۇكى پەرلەمان:

ھاوراز خان فەرموو.

بەرپىز ھاوراز شىخ احمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو لىژنە يە بەرپاستى من نازانم پىم سەيرە لەماددەى يەكەمدا اعلان كرا كە ئەو ھەئدەگىرى، لەبەرئەو ھى كە پىرۋە ياساى بودجە لەوئى بىرۋات تا لەوئى بىرپارى لىبىرپىت بلىن بىرپىتە دەنگدانەو، من نازانم بەرپاستى بۇچى كە دىيىنە سەر ماددەيەكى ھەساس كە باسى نەوتە لەوئىدا ئىلا بەرگرى لەو ھەكەين كە ئەو ماددەيە لەوئى دەنگى لەسەرنەدرپىت بەرپاستى؟، ھىكەت نىە لەو ھەكە تىك ھەيە لەو ھى كە تۇ دىيىتە سەر داھات، ئەو پاشتر دەخەيتە دەنگدان؟ ئەو ھەكەيەكە بەرپاستى ئىمە كە لەوئى رىزمان لەو ھەكە گرت ئەو ماددەيە دوابخىرپىت بۇ ئەھكامى خىتامى، ئىستاكە بۇچى لىرەدا دەنگى لەسەر نادىرپىت؟ نازانم يەئنى بەجۇرپىك دۋادەخىرپىت خەرىكە گومانمان بۇ دروست بىت كە ناتانەوئىت ئەو ماددەيە بىكەن لە شوئىنىكى زۇر ھەساسە من پىم واپە جىگاي ئىرەيە، دەبى لىرە دەنگى لەسەر بىرپىت دۋاتر لەسەر ئەو ماددەيە موناقتەشە بىرپىت.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋىكى پەرلەمان:

لىژنەى ياساى بىخوئىنەو دەنگى لەسەر دەدەين، فەرمو بىخوئىنەو لىژنەى ياساى.

بەرپىز د. رۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەسەر ئەو بابەتە بۇ بەدۋادچوون دوو را ھەيە، راپەكيان پىكەئىنانى لىژنەيە بۇ بەدۋادچوون و خەرجىەكانى بودجەى ھەرىمى كوردستان بۇ سالى 2012، راپەكيش ديوانى چاودىرى دارايى ھەستى بە بەدۋادچوون و داھات و خەرجىەكانى بودجەى ھەرىمى كوردستان سالى 2012، يەك لەدوو راپەكە پىكەئىنانى لىژنەيەك، پىشنيار كرايە بەرپىزان ديوانى چاودىرى دارايش پىشنيارى بەبەشيك لە ئەندامان بوو، يەك لە دوو راپەكە يەككەيان پىكەئىنانى لىژنەيەك بۇ بەدۋادچوونى داھات و خەرجىەكانى بودجەى ھەرىمى كوردستان بۇ سالى 2012.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋىكى پەرلەمان:

كى لەگەل ئەو ھەدايە ئەو لىژنەيە پىك بىت؟ 32 كەس لەگەلدايە، كى لەگەل دانيە؟ 51 كەس لەگەل دانيە، كەواتە رەئى يەكەم پەسەند نەكرا، رەئى دوو ھەم بىخوئىنەو، رەئى دوو ھەم بىخوئىنەو.

بەرپىز د. رۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

راسپاردنى ديوانى چاودىرى دارايى بۇ بەدۋادچوونى داھات و خەرجىەكانى بودجەى ھەرىمى كوردستان بۇ سالى 2012.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋىكى پەرلەمان:

كى له گەل ئەو دەيە ديوانى چاودىرى دارايى كارەكانى خۇى بكات بەدواداچوون بكات؟، كى له گەل دانيە؟، بەكۆى دەنگ له گەل ئەو دەيە ديوانى چاودىرى دارايى ئەو كارە بكات، فەرموو ماددەكە بخوينەو بەكۆى ئەو دەيە موناڧەشەى بکەين، ناو نووسراوہ ئىستا ئىمە دىينە موناڧەشەى ماددەكە (ئاھەنگ عارف – كاك گۆران)

بەريز گۆران نازاد محمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە لەو ماددەبەدا كە باس لە دروست كردنى صندوقى داھاتەكانى نەوت و گاز كراوہ، ئەو ماددەبەكە 3 ساڵە دووبارە دەبىتەوہ، راستە ئىستا كە پەرۆزە ياسا كە لە پەرلەمانە وە خویندەنەوہى يەكەمىشى بۆ كراوہ، وە حكومەتیش پەرۆزە ياسا كە تری ناردووہ، بەلام ئەو پەرۆزە ياسا يە تەنھا بە خویندەنەوہى يەكەم و دەنگدان لەسەر و دروست كردنى صندوقەكە نابىتە ھۆى ئەوہى كەوا دروست بىت داھاتى بچىتە ناو، بەپىي ياساى صندوقەكە دەستەبەكيشى ھەيە كە بە كۆى دەنگى رەھاي ئەندامانى پەرلەمان دەنگى لەسەر دەدرىت، بۆيە لىرەوہ ئەوہ دەردەكەوئىت كەوا ئەم ياسا يە ئەم صندوقە فرىاى ئەم داھاتە ناكەوئىت، بۆيە يان پىويستە لەياساى بودجە بىتە دەروہ ئەو ماددەبە يان ئەوہتا بەدليلك دابنرىت لە حالەتى دواكەوتن و دروست نەبوونى صندوقى كوردستان بۆ داھاتە نەوتىەكان، ئەو داھاتە لە حيسابىكى تايبەت دابنرىت، وە پەرلەمانى كوردستان بەپىي ياساى نەوت و گازيش دەبىت ئاگادار بىتن، لەبەرئەوہ تەحصيل حاصلە كە ئەو صندوقە فرىاى ياساى بودجە ناكەوئىت، بۆيە بە ھەموو سائىك خۆمان تووشى ئىجراجى نەكەين يان ماددەكە ئىلغا بکەنەوہ ياخود بەدليلك پيشنيار بكرىت بۆ كردنەوہى حيسابىكى تايبەت لە بانك، بۆئەوہى داھاتەكەى بچىتە ناو، سوپاس.

بەريز د.ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

مامۆستا فرمان – كاك دلشاد – كاك سەرھەنگ – كاك عبداللای مەلا نوری – قيان خان – كاك عدنان – كاك نەريمان – سۆزان خان)، سۆزان خان فەرموو.

بەريز سۆزان شهاب نوری:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەريز ئەندامانى پەرلەمان، لەبەرئەوہى ئىمە پىويستە ئەو ماددەبە بەشىوازيكى تر سياغە كەينەوہ، ئەگەر بەريزان ئەندامانى لىزنەى ياساى و دارايى ئەو سياغەبە ئاگاداربن، ھەموومان دەزانين كە حيسابىك ھەيە پارەى موشتەقاتى نەوتى تىدەچىت لە بانكى منارەبە، كەواتە حيسابىكى بانكى ھەيە بۆيە دەليين: (يودع في الحساب البنكى العائذات النفطية، الحساب المصرفى لمشتقات النفط والغاز في اقليم كوردستان، المستحصلة من العمليات النفطية الخاصة بالحقول النفطية في اقليم كوردستان لحين صدور قانون صندوق كوردستان للعائذات النفطية المنصوص عليه في المادة الخامسة عشرة من قانون النفط والغاز في اقليم كوردستان)، كەواتە لەپيشدا حيسابى بانكىەكە باس بكرىت، چونكە خۇى لە بانكى منارە ھەيە ئەو

حسابه كهواته دهئیی (یودع العائدات النفط ببع النفط من المشتقات النفطية في الحساب المصرفي، و لحین صدور قانون صندوق عائدات النفطی)، دهبیئت شتیکی وا بکهین بوئهوهی ریك وهكو خوی لیبیئت و، زؤرسوپاس.

بهریز د.ارسلان بايز / سهروکی پهلهمان:

د. سهروهر فهرموو.

بهریز د. سهروهر عبدالرحمن عمر:

بهریز سهروکی پهلهمان.

من وهللاهی یهك، دوو پرسیار ناراستهیی بهریز وهزیری دارایی دهكهم لیروهه بهپیی یاسای نهوت وگاز؟ له ماددهیهکی دا هاتووه دهئیت داهاتهکانی حکومهتی ههریم که لهپروسهکانی نهوت بهدهست دهکهن، لهوانهش فرؤشتنی نهوت وگاز ومولکانه وپاداشتی نیمزا کردن وبهرههه هینان لهو گریبهستانهیی نهوتی که لهنیوان کؤمپانیه بیانیهکان وناوخویهکان دا بهسترون بهداهات دادهنرین، نهوانه دهخرینه صندوقیهوه، صندوقهکه وهکو دهیلین دانهمهزراوه بهریزان باسیان کرد، لیروهدا باس لهوه دهکات کرابیئت، بهلام لهبهرامبهردا کؤمهئیک ژمارهیی حسابی ههیه، کهوا بهپیی نهوه نووسراوی وهزارهتی سامانه سروشتیهکانه ههر لهوهی لهدهروهیه له لهندن (HHBC)، ههروهها له بانکی کوردستانی نیودهولتهتی، له بانکی مناره، له بانکی فیدرال، نایا وهزارهتی دارایی بهریز وهزیری دارایی تا چهند ئاگاداری نهو حیسابانهیه؟ نهو حیسابانه چهندیان تیادیه؟، چونکه نهوه ژمارهیی حسابی بانکهکانه که لهوی ههیه، وه خالی دووهمیش یهکیک لهو حسابی بانکانهیی که کراوتهوه بو ژینگه، له بانکی کوردستانی نیودهولتهتی دا نایا نهو حسابه چهندی تیادیه؟ نیمه دهزانین لهئهنجامی پرؤسهیی نهوتدا نهو ههموو زهرهرو زیانهیی له ژینگهیی کوردستان کهوتووه، چی کراوه بو ژینگه، دهستهیی ژینگه تا چهند سوودی لیوهرگرتووه؟، چونکه بیگومان نهو پارانهیی که بو دهستهیی ژینگهش دهچیت لهریگای وهزارهتی داراییهوهیه چهندی تیایهوه، چهندی بو نهوه کراوه سوودیان لیوهرگرتووه؟.

بهریز د.ارسلان بايز / سهروکی پهلهمان:

(سهرگول خان - کاک حمه سعید - کاک حاجی بیلال - د. دانا).

بهریز د. دانا سعید سوئی:

بهریز سهروکی پهلهمان.

زؤربهیی قسهکانی من مامؤستا گؤران کردی، بهلام نهوه دهئیم نهگهر نهو ماددهیه بهراستی بو دیکوره ههر لابیچیت باشتره، لهبهرئهوهی نهوهلهسالی 2007هوه یاساکه دهرچووه، صندوقهکه تا ئیستا دروست نهبووه وه بهپیی زانیارهکانیش نهوهی که له وهزارهتی دارایی وهرمان گرتووه تا ئیستا هیچ شتییک پارمیهک

نەھاتووہ بۇ ناو ئەو ئەوہیہ، ئینجا بەرپاستی یان ئەوہتا نازانم چ مانایەکی دەبیٹ ئەو ماددەہیہ ئەگەر لەوئ
بیٹ؟، لەکاتیکیا ئیمە یاساشمان ھەیە یاساکە جی بەجی نەکراوہ، سوپاس.

بەرپیز د.ارسلان بایز / سەرۆکی پەرلەمان:

کاک سالار فەرموو.

بەرپیز سالار محمود مراد:

بەرپیز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتگیری ئەوہ دەکەم ئەو صندوقە لەچوارچۆی ئەمری یاسای بودجە بچەسپینریت، بەلام پشت
بەستن بەوہی کہ ھەموو ئەو داھاتانەہی کہ پەیوہستە بە داھاتی نەوتی وئەو گواستنانەوہ بچیتە ناو ئەو
صندوقە، وە من تەصەورم وایە سیاسەتی نەوتی لەعیراق دا سیاسەتیکی دژوارە، وە سیاسەتیکی
ناتەندروستە، بۆیە ئەو قۆرخکاریانەہی کہ لە عیراقتا پروویداوہ راستەوخۆ رەنگدانەوہی لەسەر ھەریمی
کوردستان ھەبە، لەو روانگەہیوہ ئیسرارکردنەوہ بۇ دروست کردنی ئەو صندوقەوہ لەسالی 2007دوہ
تاوہکو ئیستا کہ ئیسراری لەسەری دەکریتەوہ، بۇ ئەوہیہ کۆمەئیک پەرنسیپ کہ پەیوہندی بە
شەفافیەتەوہ ھەبە بچەسپیت، ئەو بنەما گشتیەہی کہ سەرۆکی ھەریمی کوردستان، بەرنامەہی لیستی
کوردستانی، لایەنەکانی تری دەرەوہی حکومەت، ئیسراری لەسەر دەکەنەوہ، وە بەرنامەہی ھەموومانە ئەوہ
یەکیکە لەو پرسە حەقیقیانەہی کہ پشت ئەستورە بە چاکسازیەکی بنەپەرتی لە ھەریمی کوردستاندا، ئەگەر
ئیمە سیاسەتی نەوتیمان بەتەواوہتی پیچەوانەہی ئەو سیاسەتە نەوتیە نەبیٹ لە عیراق دا، پیم وایە ئەو
گەشەکردنەہی لە ھەریمی کوردستان دا تا ئەو قۆناغە ھاتووہ، لەئیستا بەدواوہ بەجۆریکی تر دەکەویتەوہ
لەو روانگەہیوہ بۆئەوہی ھەموو ئەو داھاتانەہی کہ لە رینگای سەرچاوہ نەوتیەکان وگواستنەوہ دیتە
کایەوہ، دیتە ئەو صندوقەوہ بەتایبەتیش ئەو تەنکەرانیہی کہ لە خوارووی عیراق و لەناوہپرستی عیراقەوہ
لە دەروازە سنووریەکانی ھەریمی کوردستانیشەوہ دین و تەسجیل دەکرین ھەموو بیٹە ناو ئەو صندوقە،
لەو روانگەہیوہ بەرپرسیارەتی گەورەش دەکەویتە سەر پەرلەمانی کوردستان خۆی چاودیری جی بەجی
کردنی ئەو یاسایانە بکات کہ لە ھەریمی کوردستان دا دەرچوون یاسای سالی 2007، وە ئەو صندوقەش
ئیلزامیکی قورس وگرینگ وگرانیشە، ئەگەر دەزانین ئیمە ناتوانین بەشیوہیەکی حەقیقی کہ پشت
بەستیت بەو پەرنسیپانە، ناتوانین ئەوہ بەدی بەینین ئەو ماددەہیہ رەت بکریتەوہ کہ لە بنەمایە من
لەگەل ئەوہم ئەو صندوقە ھەبیٹ، سوپاستان دەکەم.

بەرپیز د.ارسلان بایز / سەرۆکی پەرلەمان:

(پەیمان خان - د. عمر - کاک ئارام - کاک شیردل).

بەرپیز شیردل تحسین محمد:

بەرپیز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکانی من کراو، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

(مامۇستا عمر – مامۇستا كاوه).

بەرپىز كاوه محمىد امين:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

قسەكانى من كراو، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

كاك شقان فەرموو.

بەرپىز شقان احمد عبدالقادر:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەو ماددەيە حەقەتەن خودى ئەو ماددەيە بە ياسايەك ھەيە، ئەو ياسايە پېويست ناكاتن ئەو ماددەيە لېرە بەو شېۋەيەي كە ھاتوۋە بەو ئىضافەيەي كە لېرە ھاتوۋە ھېچ پېويست ناكاتن وجودى ئەو ماددەيە لېرە، بۇيە من رەفزى ئەو ماددەيە دەكەم.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

كوپستان خان فەرموو.

بەرپىز كوپستان محمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

لېزنىە ياسايى جەنابى ۋەزىر قسەت ھەيە؟، فەرموو.

بەرپىز بايز تالەبانى / ۋەزىرى دارايى ۋئابوورى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىمە لەكاتى خۇشى ھەر روونكردەنەۋەمان دا بە نىسبەتى ئەو حىساباتانەي كە بەپىي ماددەكانى ياسا ھاتوۋە، سالى راپردووترىش ئىمە حىسابمان بۇ ۋەزارەتى سامانە سروشتيەگان كرددوۋتەۋە، ۋە بىزات لە حىساباتى موشتەقاتى نەوتىە ھەتاكە ئىستاكە دووجار 250 مليون دىنارى ھاتوۋە، لەرپىگاي ۋەزارەتى داراييەۋە، ۋەزارەتى تەختىت (ۋەزارەتى پلاننانان)، بۇ مەشارىع دايناۋە، ۋە 135 مليار دىنارىش دراۋە بە تەربىيەۋ، بە زانكۇ، ۋەزارەتى خويىندى بالاً، ۋە بەنىسبەتى ئەو حىسابەتەكانى ترەۋە كەلە ماددەكاندا ھاتوۋە، ئىمە ئەو حىساباتانەمان كرددوۋتەۋە، بۇيە ئەو حىسابانە ھەموۋى لە موشتەقاتى نەوتى لە بانكى منارەيە بۇ مەلوماتى جەنابتان.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

لېزنىە ياسايى دوا سىياغەتان بخويىنەۋە.

بەرپىز عونى كمال سعيد بەزاز:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بهريز چاوكردنى پيشنيارى ئەندامه بهريزهكانى كوردستان سهبارهت به ماددهى 17ى پرۆژهى بودجهى هيريمى كوردستان بۆ سالى 2002، سياغى ماددهكه بهوشيوهيه دهيوخوئيمهوه، ئەگەر پرهمانهدى لهسەر بوو ههتا بخريته دنگدانهوه،(المادة السابعة عشرة: تودع في حساب مصرفى خاص العائدات النفطية لحين تشريع قانون صندوق للعائدات النفطية المنصوص عليه في المادة الخامسة عشرة من قانون النفط والغاز لاقليم كوردستان-العراق رقم 22 لسنة 2007 العائدات المستحصلة من العمليات النفطية الخاصة بالحقول النفطية وفق احكام الدستور العراقي وقانون النفط والغاز للاقليم).

بهريز د.ارسلان بايز/ سهروكى پههلهمان:

كى لهگهڵ دايه؟ كه نيمه هاوار دهكهين دهليين تكيه ناگاتان ليبيت، تكيه هيمنى قاعهكه بباريزن بوئه وهمانه، فهرموو بيخوئينهوه جاريكى تر.

بهريز عونى سعيد بهزاز:

بهريز سهروكى پههلهمان.

دووباره دهيوخوئيمهوه (المادة السابعة عشرة: تودع فى حساب مصرفى خاص العائدات النفطية لحين تشريع قانون صندوق للعائدات النفطية المنصوص عليه في المادة الخامسة عشرة من قانون النفط والغاز لاقليم كوردستان-العراق رقم 22 لسنة 2007 العائدات المستحصلة من العمليات النفطية الخاصة بالحقول النفطية وفق احكام الدستور العراقي وقانون النفط والغاز للاقليم).

بهريز د.ارسلان بايز/ سهروكى پههلهمان:

كى لهگهڵ دايه؟ كى لهگهڵ دانيه؟ بهتيكراى دنگ پهسهند كرا، فهرموون بۆ مادديهكى تر.

بهريز عونى كمال سعيد بهزاز:

بهريز سهروكى پههلهمان.

ماددهى 18م له پرۆژهكه، المادة الثامنة عشرة:

في حال حصول تغيير فى حصة موازنة حكومة اقليم كوردستان يخول وزير المالية والاقتصاد ب:

اولاً: تخفيض المبلغ الاجمالي للموازنة بنفس النسبة لتغطية العجز.

ثانياً: على مجلس الوزراء اضافة تخصيصات الى الموازنة لسنة 2012 عند المصاغة على الموازنة التكميلية (الموازنة الإضافية). وحصة الاقليم توزع كالاتي:

أ- تسديد العجز المخطط بالموازنة لسنة 2012 والعجز الفعلي للسنوات السابقة المدورة.

ب- تخصيص مبالغ للزيادة المتوقعة في الرواتب التقاعدية المدنية والعسكرية.

ج- زيادة رواتب وأعداد المواطنين المشمولين بشبكة الحماية الاجتماعية المصادق عليها من قبل البرلمان على زيادة رواتبهم.

د- تأمين مبالغ للوزارات والجهات غير المرتبطة بالوزارة لتسديد مستحقات أجور الكهرباء غير المدفوعة لوزارة الكهرباء.

دياره ئىمە كە ئەو ماددەيە وەختى خۇى ھاتوووتە پېشەو ھى 6 مانگى يەكەم، عەلەئەساس لە 6 مانگى يەكەمدا ئىمە ئەو لىجانى تەكمىليەى ئەگەر ھات بەو نەوعە عىلاجى دەكەين، بەلام وا (6) مانگى يەكەم تەواو بوو، ميزانىەى تەكمىليش نەھاتووو تا ئىستا، بۇيە ئىمە داوا دەكەين ئىلغا بىرئىت ماددەكە.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى فەرموو.

بەرپىز د. رۇزان عبدالقادر دزەيى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش پىشتىگىرى لە پېشنيارەكەى جەنابى وەزىرى دارايى دەكەين بە ئىلغا كىردنى ماددەكە، ھەرچەند خۇمان لە راپۇرتمان پېشنيارى ئەوھمان كىردبوو كە 3، 4 بىرگەى ئىلغا بىرئىتەو، بەلام پېشنيارەكەى جەنابى وەزىر پىشتىگىرى لىدەكەين وەكو ليژنەى ياسايى، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

نوقتەى نىزامىت ھەيە؟ كاك خىلىل فەرموو.

بەرپىز خىلىل عثمان ھىدامىن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو خالىكى تىدايە بەراستى پىسپارە لاي ئىمە و پىسپارەكەشم كىردوو، من جوايەم وەرنەگرتوو؟، ئەويش ئەوھە دەوائىرى وەزارەتى ھەمووى ميزانىەى ھەيە، ئايا ئەو مەبلەغە پارەيە بۇ قەرزدارە پارەى كارەباى ھەمووى ميزانىەى ھەيە، من لە موناقەشە راپۇرتەكەش ئەوپىسپارەم كىرد، بەلام جوايەكەم وەرنەگرتەو، يەئنى ئىمە لە ھەولپىر 49 مىليار دەوائىرى ھەمووى پارەى كارەبا قەرزدارە، لە سلىمانى 7، لە دھوك 11، يەئنى ئەو سەبەبەكەى چيە؟ من دەمەويت ئەو رپوون بىرئىتەو.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموون با ليژنەى ياسايى رەئى خۇيان بلىن.

د. رۇزان عبدالقادر دزەيى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

راى ليژنەى ياسايى سەبارەت بەماددەى 18، ئەوھە كە ئىمە پىشتىگىرىمان لە بىرگەى يەكەمى ماددەكە كىردىە، سەبارەت بە بىرگەى دووھم كە لە چەند خالىك (أ)-(ب)-(ج) پىك دىت، پېشنيارى ئەوھمان كىردىە بىرگەى (أ) لابرئىت تسديد العجز، لەبەرئەوھى لە ماددەى 14م لە ياساي موزانەى ئىتتىحادى ماددەى 14م بىرگەى يەكەم، خالى (ب) باس لەو كرايە كە تەسويە دەكرئىت لەنيوان ھىساباتى ھەريمى كوردستان-عىراق، بۇيە كە تەسويە كرا عىجزەكە لەوى تەسديد نەك لەسەر فەرەزيەتەك ئايا ئەو بودجەيە دىتن زياد دەكات يان نا؟ لەبەرئەوھ پېشنيارى ئىلغا كىردنى بىرگەى (أ)مان دابوو، سەبارەت بەبىرگەى د- (تأمين مبالغ

للوزارات والجهات غير المرتبطة بالوزارة)، ئهوهش پيشنيارمان كرده وهكو ليژنهى ياساى كهوا ئهوه برهگهيهش ئيلغا بكرىتهوه، لهبهرنهوهى خشتهى بودجهى ههر وهزارهتيك باس لهوه كرايه (تسديد الديون و اطفاء الديون) و ئهوه شتانه، موستههقاتى كرىي كارهبا لهوه خالهي له خشتهكه ديارى كرايه لهوي پارهكه بدرىتن، سهبارته به خالي (ه) ئهوهش له ليژنهى ياساى پيشنيارمان كرده ئيلغا بكرىت، لهبهرنهوهى باس له 6 مانگى يهكهدهكات له سالى دارايى، به حكومى ئهوهى 6 مانگهكه تيپهرييه ماوهكه تيپهرييه پيوست بهوه خالوش ناكات، بويه ئيمه له ليژنهى ياساى پيشنيارى ئهوهمان كرده كه ئهوه 3 خاله ئيلغا بكرىتهوه، زور سوپاس.

بهريز د.ارسلان بايز / سهروكى پههلهمان:

ئهگهر نوقتهى نيزاميتان ههيه قهيناكه، بهلام رهئيهك ههيه دهلي لهغو بكرىت رهئى حكومهت، حكومهت خوى دهليته لهغو بكرىت، ليژنهى ياسايش ههر پيشنيارى ههيه 3 خال لهو مادديه لهغو بكرىت، چ دهئين قسهى لهسهر دهكهن يان ئهوه بخهينه دهنگهوه كه لهغو بكرىت يان لهغو نهكرىت؟، ليژنهى دارايى فهرموو.

بهريز د. ئاراس حسين محمود:

بهريز سهروكى پههلهمان.

ئيمه لهريگاي جهنابتهوه پرسياريك ئاراستهى نوينهري حكومهت دهكهن؟ بهريز وهزيرى دارايى ئايا له ماوهى داهاتوودا نهگهري هاتنى موازنهى تهكميلهى ههيه يان نيه به له 100%؟.

بهريز بايز تالهبانى / وهزيرى دارايى وئابوورى:

بهريز سهروكى پههلهمان.

بهراستى ئيمه ناتوانين بليين له 100%، بهلام ئهوهى كهوا پيشيىنى دهكهن و ههموو ساليك عادهتنه ئهگهر ميزانيهى تهكميلهى ههبيته له پيش ئهودا دهبيته، له 6 مانگى يهكهمدا دهبيته، تا ئيستاكه نهبووه، بهلام من ناتوانم بليم له 100% ئهوه پيشيىنيه دهكهه.

بهريز د. ئاراس حسين محمود:

بهريز سهروكى پههلهمان.

راى ليژنهى دارايى مادام نهگهريك ههيه كه ئيضافهيهك بيته سهر موازنه، ئهوه نهگهره لهوانهيه تهحقيق بيت يان تهحقيق نهبيت، بهراى من ماددهكه بمينيتهوه، بهلام تهنها برهگه (i) لهوو نهمينيته، سوپاس.

بهريز د.ارسلان بايز / سهروكى پههلهمان:

قسه دهكهن يان نوقتهى نيزاميتان ههيه؟، چونكه 1-2-3-4-5 ههمووى نوقتهى نيزامه، دهكهواته جارى يهك شتى تر ههيه دوو رهئيه، رهئيهك دهليته لهغو بيت، رهئيهك دهليته بمينيتهوه، دوايى دهترسين 20 كهس قسه بكات دوايى ئيلغا بكرىتهوه، وهكو ماددهكهى پيشووى ليبيته، ههمووى پرسياره ئهوه 1 ئهوه 2

ئەو 3 باشە ناوتان دەنوووسىن، كاكە ناوتان دەنوووسىن با دوایی ئىلغا بېتەو موشكىلە نىە (احمد وەرتى - محمد شارەزوورى - شوان عبدالكرىم - كاوه محمد امين - جلال على - شليّر محمد - عمر عبدالرحمن - محمد دلير)، كاك احمد وەرتى دوو دەقيقە فەرموو.

بەرپىز د. احمد ابراهيم على (وەرتى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو ماددەيە من لەگەل ئەو دەدا نيم كە ماددەكە ئىلغا بكرىتەو، بەلام لەگەل ئەو دەمە كە هەندىك لە فەقەرەكانى بەتايبەتى (د)-(ه)-(و) ئىلغا بكرين، وە ئەو لەن وەكو خۆى بىئىتەو (تخفيض المبلغ الاجمالي للموازنة بنفس النسبة لتغطية العجز). تانيا بىئىتەو (ا)-(ب)-(ج) وە فەقەرەى سىيەميشى بۆ زياد بكرىت. ثالثا: في حالة حصول واصل في الموازنة تستحصل موافقة البرلمان على كيفية صرف بناء على اقتراح من مجلس الوزراء)، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك محمد فەرموو.

بەرپىز محمد احمد على (شارەزوورى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دياره ئەو ماددەيە گرینگىكى تايبەتى خۆى هەيە، بەلام ئيمە جەنابى وەزىرى دارايى باسى دەكات، دەيكات ئەگەر ئەو داھاتە بودجەى تەكميليه، بەلام كۆمەلئىك شت هەبوو تا ئىستا حكومەتى عىراقى عەرقلەى تىكردوو وە ناينيرى يان نەيناردوو ئەو جەنابيان دەيزانن، بەلام ئەگەر ئيمە ئەو ماددەيەمان ئىلغا كرد وە بەدەنگدان بوو، منيش ئەگەرئىك دەخەمە پال ئەو ئەگەرەى ئەگەر نەھات ئىلغامان كرد، ئايا حكومەت لە هاتنى ئەو بودجە تەكميليه پەرلەمان ئاگادار دەكاتەو لە چۆنيەتى تەخصيص كردنى جاريكى تر؟ زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك شوان فەرموو.

بەرپىز شوان عبدالكرىم جلال:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لەسەر دانى ماددەكە پرسىارىكم لە بەرپىز وەزىرى دارايى هەيە، لە ميزانيەى هەموو وەزارەتەكان پارە هەيە بۆ ئاوو كارەباو تەلەفون و الى ئاخەر، ئەگەر وەزارەتى دارايى بەتەماى ئەو دەبىت ئەو پارەيە ئەگەر

بودجەى تەككىلىيە ھات، ئەو پارەى كارەباى دەۋائىرەكان كە قەرزدارن بىداتن پىي تەسدىد بىكات، دائىرەكان ئەو پارەيەى خۇيان چۆن سەرف دەكەن كە بۇ كارەبا تەرخانكراۋە؟، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

مامۇستا كاۋە فەرموو.

بەرپىز كاۋە محمد امين:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

وئلا منىش ھەرھەمان تىبىنىم ھەيە، ئەو ۋەزارەتانەى كە مىزانىيەيان بۇ تەخسىص كرايە، بۇچى لە بودجەى تەككىلى دەچن پارەى كارەباۋ ئاۋ دەدەن، بۇ لە مىزانىيەكەى كە بۇيان تەخسىص كراۋە نايدەن؟ ئەۋە يەككىيان. 2- ئىمە يەك دوو جارى تر لە مونسەباتى تر باسى ئەۋەمان كراۋە ئەو پارەيەى كە بۇ كەس وكارى شەھىدان داندرائە، ئىمە بە حكومى ئەۋەى كە لە لىژنەى شەھىدانىن پارەكە كەمە، بەتايىبەتى 75 مىيۇن بۇ بوارى صەحە داندرائە ئەۋە زۆر زۆر كەمە، دائىمەن لەھەر پارەيەك ھەبىت زىاد بىبىتن لە بودجەى تەككىلى بىت يان ھەرنىستقتاعىكى تر ھەبىت، ئەصلەن بەلای ئەۋەۋە دانانچن تۆزىك ھاوكارى كەس وكارى شەھىدان بىكاتن، من مەلوماتم ھەيە كەس وكارى شەھىدان ھەيە عەمەلىياتىكى كرايە بە 600 ھەزار نىۋەى پارەكەى دەدەن، ئەۋ نىۋە پارەيەش پاش 10 مانگ بە 10 جار موراجعە ھەر نايدەن، عەلەئەساس پارە نىە، بەراستى ئىمە حەقە لىرەدا ئەۋ ئەگەرەى كە ۋەزىرى دارايى باسى كرايە ئەگەر بودجەى تەككىلى ھات، چاۋىكىشمان لەۋەبىتن ئىمە ھەندىك پارە بىخەينە سەر ئەۋ 75 مىيۇنەى كە لە بوارى صەحەى كەس وكارى شەھىدان دانرايە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

كاك جلال فەرموو.

بەرپىز جلال على عبداللە:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من لە پىشەكى ماددەكە كە دەئىت: (في حال حصول تغيير في حصة موازنة حكومة اقليم كردستان)، يەنى ئەۋە لە چ حالەتتىكە؟ ئىمە ژمارەيەكمان بۇ ھاتوۋە، ۋە ئەۋە 3 ھەفتە 4 ھەفتەيە موناقتەشەى لەسەر دەكەين، ئەۋ حصول تغىيرە چىە؟، لەبەرپىز جەنابى ۋەزىر دەپرسم ئەۋ تغىيرە چىە؟ لە موازنەى ئىقلىمى كوردستان دا بىبىت، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

شلىر خان فەرموو.

بەرپىز شلىر محمد نجيب:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

وئلا من لگهڻ مانهوهى ۽ هو ماددهيهه، چونكه ئيمه ئيستا لگهڻ بهغدا كيشهكه بووه به دوو شيوه، ئهگر ۽ هو رهئيسى وزراء بمينيتهوه، تهبهه دهببٽ كورد لهسهرئهوه پيداگيري بكات كه حقوقى خوى ودرگريٽ لهو پارديه، لهبهرئهوه ميزانيهه تهكمليه دهببٽ، وه ههر سهردانئيكى بؤ ههر محافزهيهه كوردببٽ له 2008 وه چى پارهى تهكميله محافزهكان ههيه داويهتهوه، كورديش ههر مهفروزه لهسهر ئهوهى ئيش بكات، دواى ئهوه به نيسبهه ماددهى (ه) ۽ هو له 70% يه لابههه، چونكه تؤ له ساليكدا له 50% تهنفيز ناكهه، ۽ هو 70% يه چؤن دهكريٽ؟، بكرٽ به (تأمين مبالغ للمشاريع الاستثمارية للوزارتي الاعمار والاسكان والبلديات)، سوپاس.

بهريز د.ارسلان بايز / سهروكى پهلهمان:

كاك عمر فهرموو.

بهريز عمر عبدالرحمن على:

بهريز سهروكى پهلهمان.

ثابته كه ۽ هو ماددهيهه رهبتى به ميزانيهه تهكميله حكومهتى ههرئيمى كوردستانهوه ههيه، لهبهرئهوه من هاورام لگهڻ رايهكهه ليژنهه ياسايى كه لهسهر راپورتهكه نووسراوه، نهك ئهوهى لهسهر زهوى قسهه جهنابى وهزير ههر داواى ئيلغاه ههموو ماددهكهه كرد، تهوهقوع بكرٽ ئهگرهه ئهوه ههببٽ ميزانيهه تهكميله ببٽ، بهلام لگهڻ ئهوهدام كه فهقهههه (أ)-(د)-(ه) لهو ماددهيهه نهمينٽ، به تهئكيد لهبهرئهوهه بهنيسبههه فهقهههه (د) وهكو براى بهريزم كاك شوانيش باسى لهسهر كرد، وهزارتهكان برى ۽ هو نهفاقات و مهصاريفانه لهههموو جهدولهكان دا تهئشير كراوه بؤ تهخصيص كراوه، ۽ هوه پيوست ناكات جاريكى تر حكومهت لهميزانيهه تهكميله ياخود له پارهى تر پارهى ئاو يان كارهبايان بؤ سهره بكات ئهوه يهك. دووش به نيسبههه فهقهههه (ه) خلال سته شهرالاولى من السنة، (سته شهر) نهما كؤتاه پى هات، لهبهرئهوهه تهنيا فهقهههه (أ)-(د)-(ه) لهو ماددهيهه لا برٽ، وه ماددهكهه دوايه وهكو خوى بمينيتهوه، لهبهر تهوهقوعى هاتنى ميزانيهه تهكميله، سوپاس.

بهريز د.ارسلان بايز / سهروكى پهلهمان:

كاك دلير فهرموو.

بهريز محمد دلير محمود:

بهريز سهروكى پهلهمان.

من لگهڻ ئهوهم كه ۽ هو ماددهيهه وهكو خوى بمينٽ، چونكه ئيستا ئيمه باسى بودجه دهكههه، ۽ هو داهاتهه كه له بودجهه دا باسى دهكههه تهخمينهه، لهبهرئهوهه ئهوهه ههر چاوهروانكراوه لهو دهچبٽ

بىت يان نەپەت، لە ئىستاۋە بەرنامەى بۇ دادەنرېت كە ئەو بودجەى تەكەمىلەى كە ھات بەم شېۋەپە بىت، بەلام منىش لەگەل راي لىژنەى ياساىى دام كە ئىلغاي (ا)-(د) بىكرېت، چونكە بەتايىبەتى كرىى ئەوۋە لە لايەك، لەلەپەكى تر داۋادەكەم حكومەت بەھىچ شېۋەپەك ھاوكارى ۋەزارەتەگان نەكات، بۇ ئەوۋەى كرىى كارەبايان بۇ ببات، چونكە ھۆكارىك لەو ھۆكارانەى كە ئىستا كارەبا زۇر سەرف دەبىت، برىتەپە لەوۋەى كە ۋەزارەتەگان ياخود دائىرەگان بەردەوام شەوۋ رۆژ كە دەوامىشى تىدا نىپە كارەباپەكى زۇر بەكاردىنن، لەبەرئەوۋەى بەو شېۋەپە حىساب دەكەن كە ئەوان كرىى نادەن ئەوۋەش تائىر دەكات لەسەر كارەباى ھاوولاتىيان ۋە كارەباى خەلكى تر كە پىۋىستى پىپەتى، بەلام لەگەل ئەوۋەم كە خالى تىرى بۇ زىاد بىكرېت، ئەگەر ھاتو ئەو بودجەى تەكەمىلەپە ھات، يەككە لەو خالانە زىادكردىنى برى صندوقى نىشتەجىۋون بۇ ھاوولاتىيانى كەم دەرامەت، ئەو برەى كە دانراۋە زىاتر بىكرېت، بۇئەوۋەى ھاوولاتىيانى كەم دەرامەت سوۋدى لى بىبىنن، لەھەمان كاتدا ئەگەر ئەوۋە ھاتو بەشى كرىد، خالىكى تر بىمەى بىكارى بدرىت بەو دەرچوۋانى زانكۆۋ پەيمانگەگانى ناۋچە دابىرپىنرەۋەگانى ھەرىپى كوردستان، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىز ۋەزىر فەرموۋ.

بەرپىز بايز تالەبانى / ۋەزىرى داراىى ۋئابوۋرى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەنىسبەتى پارەى كارەباۋە، ئەوۋە پارەپەكى زۇرى مۇتەراكىمە ھى سالانى كۆنە كە نەدراۋە، ئىمە ھەموۋ سالىك لە موازنەدا بۇ ھەموۋ دائىرەپەك پارەى ئاۋو كارەبا تەخسىص دەكەپن، بەلام نەپان داۋە لە زۇرپەى زۇرى دائىرەگان، ۋە ئىستا ئەو پارەپە ئەوۋەندە زۇرە سەرف بىكرېت بەپەك ۋەجىبە، تائىرپىكى زۇر دەكات لەسەر مىزانپەى حكومەت، ۋە ئەگەر بىت ۋ سەرفىش نەكرېت ئەو پارەپە بەپىپى تەبىعەتى حىساباتى ۋەزارەتى كارەبا حەقى خۇپانە دەبىت بىت، چونكە ئەوان حىساباتى مۇھەدد بەكاردىنن، لەبەرئەوۋەپە ئىمە ئەو ئىقتىراحەمان كرىد، ھەرچەندىك ئەو ئىقتىراحە ئەوۋە دەلىل لەوۋە دەكات كەۋا ئىمە ئىستا كە ئەو ياساىەمان ناردوۋە، ئەو راپۇرتەمان ناردوۋە، ئىمە لەسەرى سال موازنەكەى خۇمانمان تەۋاۋ كرىد بوۋ، بەلام ئىشكالات دروست بوۋ كە تاخىر بىت، بۇپە ئىستا لە 6 مانگەكەشدا حىساباتى خىتامى نەھاتوۋە، ئەۋجار مەۋزوعىكى تر كە باسى حىساباتى خىتامى عەفوۋ بۇپە لە 6 مانگى يەكەمدا حىساباتى تەكەمىلى نەھاتوۋە، موازنەپەكى تەكەمىلى بۇمان نەھاتوۋە، بۇپە ئەگەر بىت ۋ كە ئىستا باس دەكرېت ئاىا ئەگەر موازنەى تەكەمىلى بىت ئىۋە چى دەكەن؟، ئىمە ئەگەر موازنەى تەكەمىلى بىت تەبىعى موازنەى تەكەمىلى ۋەكو موازنەپەكى ئىحتىادى دەبىت، ئەۋىش بىتە ئەنجومەنى ۋەزىران ۋ بىتەۋە پەرلەمان بۇ دابەش كرىدى، جارىكى تر ۋ مۇسادەقە لەسەرى، جا لەبەرئەۋە ھەر ۋەختىك موازنەى تەكەمىلى بىت دەتوانىن ئىمە بىپىننەۋە پەرلەمان، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

ليژنهى دارايى فەرموو.

بەرپز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لەدەرئەنجامى ئەو گەتوگۆيانەو پوون بوونەووى پراى حكومت دەربارەى ئەو ماددە ياسايىه، مادەم ئەگەرى ئەووش هەيه كه هاتنى ميزانيهى تەكمىلى له بەغداوه پابەندى وەزعى سياسيهوه ئەو گەتوگۆيانەى كه هەيه، دائىمىش لەوانەيه ئەگەرى ئەوه هەببىت بەپراى من وەكو فكريهك ماددەيهكى ياسايى كه جىگای بگريتهوه، بەو شيوهيهى خوارهوه دوايى هاوړپيانمان له ليژنهى ياسايى، دەتوانن بە شيوهيهكى توندوتولتر دايرپژنەوه، ئەوه بەو شيوهيهى خوارهوه بەو شيوهيه ئيمه لهو ماددە ياساييه كۆتاييمان پيديدت (في حال حصول تغيير في حصة موازنة الاقليم لسنة 2012، يعلم برلمان كردستان بذلك من قبل حكومة الاقليم للمصادقة عليه وقراره)، سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنهى ياسايى دوا سياغەتان بەئى فەرموو، جەنابى وەزير فەرموو.

بەرپز بايز تالەبانى/ وەزيرى دارايى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئيمەش پشتگيرى ئەو پيشنيازه دەكەين.

بەرپز د.ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

د. رۆژان فەرموو دوا سياغەى بخوينهوه.

بەرپز د. رۆژان عبدالقادر دزهى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

دواى گەتوگۆکردن و وەرگرتنى پيشنيارى ئەندامان لەسەر ماددەى 18 بەو شيوهيه دامان پشتهوه: ماددەى 18م له پرۆژهكه: (على حكومة اقليم كردستان اعلام برلمان كردستان، في حال حصول تغيير في حصة موازنة الاقليم لسنة 2012، و عرضها عليه للمصادقة).

بەرپز د.ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

كى لهگەل دايه؟ كى لهگەل دانيه؟ يهك كهس لهگەل دانيه به زۆرينهى دەنگ پەسەند كرا، فەرموون بۆ ماددەيهكى تر.

بەرپز د. رۆژان عبدالقادر دزهى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى (19) :

عدم مفاتحة وزارة المالية بشأن طلب اي تخصيصات اضافية بعد تشريع قانون الموازنة لاقليم كردستان.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

بە كوردىيەكەى، لىژنەى ياساى بە كوردىيەكەى بخوینەو.

بەرپىز لانا احمد چەلەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى (19):

دواى تەشرىعى ياساى بودجەى ھەرىمى كوردستان نابى بە ھىچ جۆرىك داوايەك رووبەرئووى وەزارەتى دارايى بکرىتەو ەو ەو تەرخانکراوئىكى زيادە.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى ياساى فەرموو.

بەرپىز د. رۆزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لە لىژنەى ياساى پيشنيارى رەت کردنەو ەو ەو ماددەى دەکەين، واتە ئىلغا کردنى، لەبەرئەو ەو پيوست ناکرئت تەئکيد بکرىت لەسەر زياد نەکردنى تەرخان کردن بکرىت دواى پەسەند کردنى بودجە، چونکە ئەو ەو ەو لە بنەرەت دا رىگای پینەدراو، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى فەرموو.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وگو مەبەدەئىك راستە، بەلام زياتر بو تەئکيد کردنەو ەو بەھوى ئەو بارودوخە ئىدارىەى لە ھەرىمى كوردستان ھەيە، ئىمە پيمان باشە بمىنئتەو ەو وگو ئامرازىك بەدەست وەزارەتى مالىەو، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كى دەيەوئت قسە بکات؟ (سالار محمود - گوئىزار قادر - سميرە عبدالله - ئەفین عمر - سۆزان شهاب - بىرىقان سەرھەنگ - عمر عبدالرحمن - تارا ئەسەدئى)، فەرموو کاک سالار.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى 19 من پيم وايە ئەو ەو زيادەيەو تەحصيل حاصلە، لەبەرئەو ەو خودى وەزارەتى دارايى ناکرئت تەجاوزى ئەو ياسايە بکات کە دواچار لە پەرلەمان وگو موازنەى سال پەسەند دەکرىت، لەو

رووانگەيەوہ من تەصەورم وايە ھەموو ئىضافەيەك زيادەيە، چونكە ئەوہ جىگايەك پىر ناكاتەوہ، بەلام دەكرىت ئىمە ئەگەر تەصەورىكى لەو بابەتە ھەبىت وەزى كوردستان يان حالەتيكى تر، ئىمە چاودىرى ھەزافىرى جىبەجى كىردنى ياساى موازنە دەكەين، ھەتمەن ئەو حالەتە ھەر نايەتە كايەوہ، سوپاس.

بەريز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

گوئىزار خان فەرموو.

بەريز گوئىزار قادر اسماعيل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو ماددەيە پىويست ناكات، چونكە نيوەى زياترى سالى دارايى رويشتووہ ئىتر ج پىويست دەكات ئىمە لىرەدا بلىين نابىت داوا لە وەزارەتى دارايى بكرىت بۆ گوژمەى پارە؟ لەگەل ئەوہدام كە لا بچىت، سوپاس.

بەريز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

سميرە خان فەرموو.

بەريز سميرە عبداللە اسماعيل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش پشتگىرى لىژنەى ياسايى دەكەم بۆ ھەزف كىردنى ئەو ماددەيە، چونكە تەھسىل ھاسىلە بە پىويستى نازانم لىرەوہ، زۆر سوپاس.

بەريز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەفەين خان فەرموو.

بەريز ئەفەين عمر احمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

قەسەكانى من كراو تەنھا پشتگىرى لىژنەى ياسايى و برادەرانم دەكەم، زۆر سوپاس.

بەريز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

سۆزان خان فەرموو.

بەريز سۆزان شەھاب نورى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بەريزان ئەندامانى پەرلەمان، من پىم باشە ئەو ماددەيە بىمىنيتەوہ، خۆى ھەر بۆ تەئكىد كىردن زۆر باشە، چونكە زۆر زۆر جار ئىمەش لە پەرلەمانەوہ زەختىكى وەھا لەسەر ھۆكۈمەت دروست دەكەين تەھسىلاتىك دابىرى كە لە دەرەوہى موازنەيە، ئەوہ رىگا لە خۆشمان دەگرىت، وەكو پەرلەمان كە ئەو ماددەيەمان دانا رىگا لە خۆشمان دەگرىن، وەكو پەرلەمان تەھسىلاتى زيادە ئاراستەى ھۆكۈمەت بكەين، بى لەئەوہى كە ھۆكۈمەتەش خۆى ھەندىك جار لە دەرەوہى تەھسىلاتەكەى خۆى زياتر سەرف دەكات،

بۆيە من پېم باشە ئەو ماددەيە وەگو خۇي بېمىنېتەو، بۇ ئەوئى كەس تەجاوزى ئەو تەخصىصاتە نەكات، زۇر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

بېرىقان خان فەرموو.

بەرپىز بېرىقان اسماعىل سەرھەنگ:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگىرى قسەكانى سۆزان خان دەكەم، رەئىم وايە ئەو ماددەيە بېمىنېتەو، چونكە پرووى داوۋە لەبەرئەوئى ھەرچەندە بۇي نىيە، بەلام خەلك داواي كرىيە چووينە وەزارەتى دارايى داوايان كرىيە، چەندىن كۆمەل داواي دەرمانلەيان كرىيە، خۇ پىشاندانىيان كرىيە، لېرەدا ئەگەر بېرېتەو بۇيان نىيە لە ئەوۋە باشترە كە بزائىن ھەر كەس چەندى بۇ تەخصىص كراوۋ داواي زياتر نەكات؟، زۇر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عمر فەرموو.

بەرپىز عمر عبدالرحمن على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پېم وايە وەگو رەئى لىئەئى ياسايى، ئەو ماددەيە زيادەيە لېرە پېويستە ھەلگىرېت، لەبەرئەوئى وەزارەتى مالىيە ئەگەر خوا نەكات شتىك روويدا، روودانىش بۇ ئەوۋە بېت، روودانى كارەساتىك، شتىك پرووى دا وەگو كاك ئاراس باسى كرد ئىحتىياتمان ھەبېت، پېم وايە وەزارەتى مالىيە ئىحتىياتى خۇي لەوۋەدا ھەيە وە سەلاحيەتېشى ھەيە جەنابى وەزىرى مالىيە، صلاحىيەتى موناقلە كرىن و ئەوانەئى ھەيە، لەبەرئەوئى ئەو ماددەيە لېرەدا زيادەو پېويستە نەمىنېت، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

تارا خان فەرموو.

بەرپىز تارا تحسىن ئەسەدى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكەئى من لەلايەن ھاوكارم كاك عمر كرا، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز وەزىر فەرموو.

بەرپىز بايز تالەبانى / وەزىرى دارايى وئابوورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو ماددەيە لە بەغداش ھەروايە لە موازەنەي عامەي عيراقى، بۆيە ئيمە پيمان باشە کە بمينيتەوہ ماددەکە.

بەرپز د.ارسلان بايز/ سەرۆکى پەرلەمان:

ليژنەي ياسايى فەرموو.

بەرپز د. رۆزان عبدالقادر دزەيى:

بەرپز سەرۆکى پەرلەمان.

دوو را ھەيە راى يەکەم ئەوہ بدریتە دەنگدان، يەکەم جار ئيلغا کردنى ماددەکە، ئينجا دواتر ماددەکە وەکو خۆي بدریتە دەنگدان، زۆر سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز/ سەرۆکى پەرلەمان:

ئيستە راى يەکەم دەخەينە دەنگدان کى لەگەل ئيلغا کردنى ماددەکەيە؟ تکايە دەست بەرز کاتەوہ، 27 کەس لەگەل ئيلغا کردنە، کى لەگەل ئەوہدايە بمينيتەوہ؟ 32 کەس لەگەل مانەوہيە، کەواتە دەمينيتەوہ، فەرموو ليژنەي ياسايى.

بەرپز د. رۆزان عبدالقادر دزەيى:

بەرپز سەرۆکى پەرلەمان.

پيويستە ماددەکە بخوينریتەوہ بخريتە دەنگدانەوہ، چونکە ئەو دەنگدانە تەنھا لەسەر.....

بەرپز عونى کمال سعید بەزاز:

بەرپز سەرۆکى پەرلەمان.

المادة التاسعة عشرة:

عدم مفاتحة وزارة المالية بشأن طلب اي تخصيصات اضافية بعد تشريع قانون الموازنة لاقليم كوردستان- العراق.

بەرپز د.ارسلان بايز/ سەرۆکى پەرلەمان:

کى لەگەل دايە؟ کى لەگەل دانيە؟ 8 کەس لەگەل دانيە بە زۆرينەي دەنگ پەسەند کرا، فەرمووون بۆ ماددەيەکى تر.

بەرپز د. رۆزان عبدالقادر دزەيى:

بەرپز سەرۆکى پەرلەمان.

ماددەي 20 لە پرۆژەکە دا، المادة العشرون (20):

لا يجوز التعاقد للعمل في دوائر الاقليم الا بموافقة وزارة المالية والاقتصاد.

بەرپز د.ارسلان بايز/ سەرۆکى پەرلەمان:

فەرموو کوردیەکەي بخوينە.

بەرپىز لانا احمد چەلەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئابى گرىبەست بۇ كار كوردن بكرىت له فەرمانگه كانى هەرپىمدا بهى رەزامەندى وەزارەتى دارايى و ئابوورى.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى فەرموو.

بەرپىز د. رۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو ماددەيە دەمچ كرا لەگەل ماددەى 11 برگەى پىنچەم كرا به يەك ماددە، بۇيە ئەو ماددەيە ئەمايە، لەبەرئەو خويندەمانەو، لەبەرئەو له ئەصلى پرۆژەكە دا هات بوو دەبووايە ئەو روونكردەوئەيە بدەين، زۆر سوپاس. بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان. ماددەى (21)م له پرۆژەكە، المادة الحادية والعشرون: تقدم وزارات و دوائر الاقليم كافة حساباتها الشهرية (موازين المراجعة) في موعد لا يتجاوز مدته (10) ايام من نهاية كل شهر الى وزارة المالية و الاقتصاد / مديرية المحاسبة.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

به كورديةكەى بخوينەو.

بەرپىز لانا احمد چەلەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وەزارەتەكان و فەرمانگەكانى هەرپىم هەموو حيساباتى مانگانە (بودجەى پىداچوونەو) لەكاتى خۇيدا و له ماويەكدا كه له (10) رۆژ تىپەر نەكات له كۆتايى هەر مانگىكدا پىشكەش به وەزارەتى دارايى و ئابوورى/ بەرپۆه بەرايەتى موحاسەبە دەكەن.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى فەرموو.

بەرپىز د. رۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە پشتگىرى له ماددەكە دەكەين هيج تىبىنيمان نيه، بەلام ئىستا جەنابى له وەزارەت پىشنيارى ئەويان كرديه (مديرية المحاسبة العامة)، لەبەرئەوئەى ناوى بەرپۆه بەرايەتيةكە بەوشپۆه يە وشەى گشتى بۇ كۆتايى ماددەكە زياد بكرىت، ئىمە وەكو ليژنە پشتگىرى له ماددەكە دەكەين و تىبىنيمان نيه.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى دارايى فەرموو.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش پشتىگىرى لە راوو بۆچوونى لىژنەى ياساى دەكەين، ماددەكە وەكو خۆى بىمىنپتەو دەوای ئەو ئىضافەىەى كە لەلايەن نوپنەرى حكومت بۆمان هات، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كى قسەى ھەيە؟ كەس قسەى نيە؟ فەرموو بىخوینەو دەسەر لە نوپ بۆئەو دەخەينە دەنگەو.

بەرپىز د. رۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة (21):

تقدم وزارات ودوائر الاقليم كافة حساباتها الشهرية (موازين المراجعة) في موعد لا يتجاوز مدته (10) ايام من نهاية كل شهر الى وزارة المالية والاقتصاد/ مديرية المحاسبة العامة.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كى لەگەل داپە؟ كى لەگەل دانيە؟ بەكوى دەنگ پەسەند كرا، فەرموو سۆزان خان.

بەرپىز سۆزان شهاب نورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشنياريكەم ھەيە مادەم ماددەى (21) و (22) عىلاقەى ھەيە بەسەر عەينى بابەتەو، كە باس لە ميزانيەى حساباتى خىتامى، ميزانى موراجە دەكات، ماددەى (22) بكرىت بە دوو، فەقەرە دووى ماددەى (21)، يەنى ھەردووكى بچپتە دەزانم دەنگى داو، بەلام خۆ دەكرىت ئىستا ئىمە لەكاتى ھاتنە سەر ماددەى (22) ئىقتراح بكەين، كە ئەو بە ماددەى نەبىت، بەلكو بە فەقەرەىەك بىت ئىضافە بىت بۆ ماددەى (21)، عەينەن شتە 1 و 2 ھەردووكى عىلاقەى بە عەينى ماددەو، عەينى بابەتەو ميزانيەى موراجەو حسابات....

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

بلىن ئىلحاق بكرىت، دكتورە بلىن ئىلحاق بكرىت بە فلان ماددەو دەبىت؟ نابىت؟.

بەرپىز د. رۇزان عبدالقادر دزەبى:

المادة الثانية والعشرون:

يحال رئيس الدائرة لوحدة الانفاق الى التحقيق وفق القواعد القانونية والتعليمات النافذة الذى يتخلف عن تقديم الحسابات الختامية لسنة 2011 لدائرته في موعدها المقرر وفق التعليمات.

بەرپىز لانا احمد جەلەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرۆكى فەرمانگەى يەكەى خەرجىيەكان ئىجالەى لىكۆلئىنەو دەكرى بە گوڧرەى رىساكانى ياساى و رىنمايىيە كارپىكراوكان، ئەوەى دوادەكەوئى لە پىشكەشكردنى حىساباتى كۆتايى سالى 2011 بو فەرمانگەكەى لەكاتى ديارىكراوى خۆيدا بەگوڧرەى رىنمايىيەكان.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى ياساىيە فەرموو.

بەرپىز د. رۆزان عبدالقادر دزمى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى لە ماددەكە دەكەين و هىچ تىبىنيەكمان نىە.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى فەرموو.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش پشتگىرى لە ماددەكە دەكەين.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كى تىبىنى هەيە؟ تەنيا 4 كەس (كاك محمد شارەزوورى - كاك عبدالسلام - رازاو خان - د. احمد)،

فەرموو كاك محمد شارەزوورى.

بەرپىز محمد احمد على (شارەزوورى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من تەنيا يەك پرسىارم هەيە؟، ئەوەى لە پىشكەش كردنى حىساباتى كۆتايى سالى 2011 ئەوە بو دجەى سالى 2012، ئايا ئەو 2011 وەكو خۆى دەمىنئىتەوە يان دەكرىت بە 2012؟ تەنيا ئەو پرسىارم هەيە.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عبدالسلام فەرموو.

بەرپىز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لەگەل ئىلغائى هەر ماددەيەكم كە تىيدا هاتبى بە گوڧرەى ياساىيەكان و رىنمايىيەكان، واتە ئەگەر ياساىەك و رىنمايىيەك هەبىت هەمان مەبەست دابىن بكات، من نازانم ئەو ماددەيە بوچى هەبىت لە ياساىەكى تر؟، سوپاس، بۆيە لەگەل ئەوەمە نەمىنئىت.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

رازو خان فەرموو.

بەرپز رازو محمود فرج؛

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرپز كاك عبدالسلام قسهكانى كرد، سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان؛

د. احمد فەرموو.

بەرپز د. احمد ابراهيم على (وهرتى)؛

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو ماددەيە ماددەيەكى زۆر باشە، چونكە باس لە حيساباتی خیتامی سالی رابردوو دەكات نەك بۆ ئەمسال، ئەو رهنیسی دائیرەيەى كەوا دوادەكەوى حيساباتی خۆی پيشكەش ناكات لەكاتی دیاریكراوی خۆی دەدریته تەحقیق، بەلام پرسیارم ئەوویە ئەگەر وەزارەتی داراییش دواكەوت لە ناردنی حيساباتی خیتامی چۆن مەعامەلەى لەگەڵ دەكریت؟، زۆر سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان؛

بەرپز وەزیر فەرموو.

بەرپز بايز تالەبانی/ وەزیری دارایی وئابووری؛

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو هەموو سالیك بەو شیوەیە هاتوووتەو، تەئکیدە، بۆئەووی كەوا حيساباتی خیتامی بنیرن لەوختی خۆی دا، دیارە لەسەر پرسیارەكەى دكتور احمدیش دیارە وەزارەتی دارایی ئەگەر حيساباتهكان لە وەزارەتەكان تاخیر نەبیت لە وەزارەتی دارایی تاخیر نابیت بە تەئکید یەعنى، وە لە موستەقبەلیدا لە واقع دادەیبینن ئەو چۆنە، وەزارەتی دارایی كۆیان دەكاتەو وە تەصویتیان لەسەر دەكات، شروتەكانیان لەسەر جیبەجی دەكات، وە ئەوجا كە دواى تەوحد دەینیریت بۆ ئەنجومەنى وەزیران، ئەویش دەبیت بینیریت بۆ دیوانی چاودیاری دارایی تەدقیق بكریت ئینجا بیت بۆ پەرلەمان بەپیی قانونەكە، سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان؛

لیژنەى یاسایى فەرموو.

بەرپز د. رۆژان عبدالقادر دزەیی؛

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى 22:

یحال رئیس الدائرة لوحدة الانفاق الى التحقيق وفق الاجراءات القانونية والتعليمات النافذة الذى يتخلف عن تقديم الحسابات الختامية لسنة 2011 لدائرتة في موعدها المقرر وفق التعليمات.

بەرپز د.ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان؛

به كوردیه كهی بخویننه وه.

به پریز لانا احمد چه له بی:

به پریز سه رۆکی په رله مان.

سه رۆکی فه رمانگه ی یه كهی خه رجییه كان ئی حاله ی لیكۆلینه وه ده كرئ به گویره ی ریساكانی یاسایی و ریئماییه كارپیکراوه كان، نه وه ی دوا ده كه وئ له پیشكه شكردی حساباتی كۆتایی سالی 2011 بو فه رمانگه كه ی له كاتی دیاریكراوی خویدا به گویره ی ریئماییه كان.

به پریز د. ارسلان بايز / سه رۆکی په رله مان:

كئ له گه ل دایه؟ كئ له گه ل دانیه؟ 3 كهس له گه ل دانیه، به زۆرینه ی دهنگ په سه ند كرا فه رموون بو مادده یه كی تر.

به پریز عونی كمال سعید به زاز:

به پریز سه رۆکی په رله مان.

پیشنیاریك ئاماده كرا، به لام دهنگی نه هیئا ئیستا دهنگی هیئا، به لام سیاغه كه نه كرا بو، ئیستا ده بخوینمه وه هه تا بیخه ی نه دهنگدانه وه، به مادده كی تابهت (علی دیوان الرقابة المالية لاقليم كوردستان الشروع حال استكمال ملاكات مجلس الديوان بتدقيق حسابات الواردات والنفقات لموازنة الاقليم لسنة 2012 والحساب الختامي لسنة 2011 وتقديم تقريره النهائي الى البرلمان).

به پریز د. ارسلان بايز / سه رۆکی په رله مان:

به پریز وه زبیر فه رموو.

به پریز بايز تاله بانئ / وه زبیری دارایی وئابووری:

به پریز سه رۆکی په رله مان.

دیوانی ريقابه ی مالی ته دقایقی ئیرادات دهكات، وه ته دقایقی نه فقهات دهكات، وه ته دقایقی حساباتی خیتامی دهكات، به لام موازنه خوئ ته خمینه چۆن ته دقایق دهكریت؟.

به پریز د. ارسلان بايز / سه رۆکی په رله مان:

لیژنه ی یاسایی فه رموو.

به پریز عونی كمال سعید به زاز:

به پریز سه رۆکی په رله مان.

سیاغه ی مادده كه بهوشیوهیه ده بیئت: (علی دیوان الرقابة المالية لاقليم كوردستان الشروع حال استكمال ملاكات المجلس الديوان بتدقيق حسابات الواردات والنفقات لحكومة الاقليم والحساب الختامي لسنة 2011 وتقديم تقريره النهائي الى البرلمان).

به پریز د. ارسلان بايز / سه رۆکی په رله مان:

کی له گهڼ دایه؟ کی له گهڼ دانیه؟ 4 کس موعاریزن، به زورینهی دنگ په سهند کرا، فهرموون بو ماددهیه کی تر، کاک اسماعیل فهرموو.

بهريز اسماعیل محمود عبدالله:

بهريز سهروکی په رله مان.

من له روظانی پيشوودا خه لی نهووم کرد که هه له یه کی حیسابی هه یه له وهزارتی دارایی، سه بارهت به بودجهی ته رخانکراو بو نهنجومه نی ناسایش، دیاره کاتی خوی که نیتیفایان کردوو له موقتهرحی براده رانی نهنجومه ن 685 یان پیشکesh کردیه، 322 یان پیشکesh کردیه، وهزارهت موافقه ی له سه ر 318 ی کردیه، به لام به هه له 134 هاتوو، داویان کرد که جاریکی تر موراجعه بکهنه وه، وتیان نیمه که له گهڼ ستافی وهزارهت دانیشتووین و له گهڼ حکومت دانیشتووین، حکومت رازی بووه به وهی که 318 بو نیمه بیت، به لام نیستا 134 هاتوو نیمه ش داوامان لی کردوو که موراجعه ی حکومت بکهنه وه، جاریکی تر نه وان چوون موراجعه ی حکومتیان کرد، حکومت به مولحه قیک بو لیژنه کانی نارد، بو لیژنه ی دارایی و لیژنه ی ناوه خو که له حکومته وه هاتوو، له نهنجومه نی وهزیران به ژماره 1244 به رسمی هاتوو، وه له په رله مانیش به ژماره 1801 که بو لیژنه ی دارایی و نابووری هاتوو، نیمه نه وه مان درج کرد له راپورته که ی خو مان، دواجاریش لیژنه ی دارایی و نابووری درجی کردوو وه له لای نه وانیشه وه په سهند کرا، نیستا داواکارم جه نابی وهزیری دارایی روونگردنه وه له سه ر نه وه مه سه له یه بدات، وه بخریته به رده می نه ندامانی په رله مان، بو نه وه ی بتوانین نه وه بره بودجه یه ی که زیادکراوه، موافقه ی له سه ر کرایه له لایه ن وهزارهتی داراییه وه، نه وه موافقه شه بکریت نه که نه وه 134 ی که بو نهنجومه ن موافقه ی له سه ر کراوه، زور سوپاس.

بهريز د. ارسلان بايز / سهروکی په رله مان:

لیژنه ی یاسایی فهرموو.

عونی کمال سعید بهزاز:

بهريز سهروکی په رله مان.

پشتگیری له و رایه ده که یین، وه نیمه سیاغه ی مادده کمان ناماده کردوو، نیستا ده یخوینمه وه نه گهر نه ندامانی په رله مان قبولیان کرد داوا ده که م بخریته ده نگدانه وه، مادده یه کی نوی: (لغرض توحید تشکیلات أسایش اقلیم کوردستان-العراق و دمجه و تنفیذاً لاحکام القانون رقم 4 لسنة 2011، تکنون تخصیصات مجلس امن الاقلیم 328 ملیار 150 ملیون دینار علی ان لا تؤدی التخصیصات المذكورة الی تخفیض تعویضات الموظفين والمنافع الاجتماعیه لبقیه تشکیلات ومؤسسات حکومت اقلیم).

بهريز د. ارسلان بايز / سهروکی په رله مان:

بهريز وهزیر فهرموو.

بهريز بايز تاله بانى / وهزیری دارایی:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمەش لارىمان نىيە لەسەر.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋىكى پەرلەمان:

كى قسەى ھەيە؟ ئەو بەرپىزانە ناويان نووسراوھ (كاك گۇران – كاك قادر- د. دانا- ئاواز خان- كاك فاضل- كاك جلال- صبيحە خان- كاك شقان- كاك شوان- مامۇستا كاھ- كاك سالار- كاك شىردل- كاك صباح- امينە خان- تارا خان)، كاك گۇران فەرموو.

بەرپىز گۇران ئازاد محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ديارە تەرخان كوردنى برى 118 مليار دىنار بۇ ئەنجومەنى ئاسايش لەسەر ئەو بىنەمايەوھ، ئىستاش كە داواى زىادكردنى كرايە ديارە ئەوھ ئەنجومەنىكى نوپىيەو بەپىيى ياسا تازە دامەزراوھ، بەلام ئىمە وا لە 6 مانگى يەكەمىن، يەنى من دەپرسم ئەو ئەنجومەنى ئاسايشە سال تەواو، يەنى 6 مانگ پرووى دا بەپىيى قانون دەتوانىت 1 لەسەر 12 مىزانىيەكە سەرف بكات؟، دەتوانىت ئەو مەبلەغە زۆرە سەرف بكات ئەوھ يەك؟، 2- تىپىنيەكم ھەيە لەسەر ئەو ساياغەيە كە لىژنەى ياساىي كوردوويەتى كە دەلىت لە تەعويزاتى مۇزەفى و با بلىين منح نەروات، من پىشنيارى ئەوھ دەكەم لە بودجەى ئىستىمارىش ئەو موناقلەيە نەكرىت، ئەگەر وا يە با عىجىزى زيادىت، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك قادر فەرموو.

بەرپىز قادر حسن قادر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان، ھەموومان ھەمىشە پەسەندى رۆلى ئىجابى دام و دەزگا ئەمىنيەكانمان كوردوھ، لە پاراستنى ھىمىنى و ئاسايش لە ھەرىمى كوردستان، ھەروھە دانمان بەوھش داناوھ كە سەرچەم پىشكەوتنەكانمان لەم ھەرىمەدا لە ساياھى بەرقەرارى ئەمن و ئاسايشە، وھ ھەمووشمان ئەوھ دەزانين كە دام و دەزگا ئەمىنيەكان ھىچ سەرچاويەكى داھاتيان نىيە، بىجگە لەو برە بودجەيە كە حكومەتى ھەرىم بۇيان تەرخان دەكات، لەھەمان كاتىشدا خواستىكى ھەموو لايەكمان بوو، بەتايبەتى ئۆپۇزسىون كە دام و دەزگا ئەمىنيەكان يەك بگرنەوھ، ئىستا خۇش بەختانە يەكيان گرتۆتەوھ لەم پەرلەمانە بەرپىزەش ياسامان بۇ دەرگوردوھ، وھ دەبىت حەقىقەتتىكىش ھەيە بيزانين ئەو ئەنجومەنى ئاسايشە بودجەكەى تەنھا بۇ راتبى كارمەندەكانى نىيە، بەلكو ھەموومان دەزانين ئەوان بەشىوھيەكى بەردەوام رووبەرووى ئەو ھەموو تەھدىد و ئەو ھەموو مەترسىيە ناوھكى و دەرەكيانە دەبنەوھ، كە لەسەر ھەرىمى ھەرىمەكەمان مەترسىدارن، بۇيە ئەرك و كارو بەرنامەى خۇيان ھەيە، بىگومان ئەوھش ھەموو بە ماددە نەبىت چارەسەر نابىت، بۇيە من تەصەور دەكەم ھاوكارى ماددى و مەعنەوى ھەموو لايەكمان بۇ ئەوانە پىويستە،

وہ خوانہ خواستہ ہر ٹیشکالیک، خەلەلیک بۆ دام و دەزگا ئەمنیەکان دروست بێت لە ھەرێمی کوردستان، وە کارساتیکی دلتەزین پروویدات، کۆ ئوبالی ئەستۆی ئەو کارساتە دەگریتە ئەستۆ؟ بۆیە لەبەر ھەموو ئەو راستیانە پێم باشە ئەو بودجەبەشی کە داوایان کردوو، بەتایبەتی ئەوەی کە حکومەت وەزارەتی دارایی موافقەتی بۆ کردوون دەنگی لەسەر بەریت بۆیان پەسەند بکریت، زۆر سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

د. دانا فەرموو.

بەرپز د. دانا سعید سۆفی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە ئیمە لەگەڵ ئەوەدا ئێمە دەزگا ئەمنیەکان بتوانن سەقامگیری و ئەمن و ئاسایشی ھەرێمی کوردستان بپارێزن، بەلام وەزارەتی دارایی وەلامی ئەوەی نەداوەتەو، کە ئایا ئەوان ئەو تەخصیصە ئەو زیادکردنە لە کوێو پەیدای دەکەن؟، لەکاتی کە زۆر لە وەزارەتەکانی تر داوای بڕە بودجەیی زیاتریان کردوو، ئایا بۆ بۆتەوانیش تەرخان ناکریت؟ ئەگەر پارە تر ھەیە، ئەگەر ئیحتیاتی تر ھەیە، پێویستە بۆ وەزارەتەکانی تریش بەھەمان شێو زیاد بکریت کە داوایان کردوو پێشتر، وە مەسەلەبەشی تر ھەیە ئایا ئەو مەسەلەبەشی ئەو خەلەلە کە پێشتر بە 118 ملیار ھاتوو ئیستا سێ سەد و شتیکی، ئایا ئەو تەنیا خەلەلیکی فەنی بچوو کە راستی ئەو پرسیار دروست دەکات، بۆیە پێویستە وەزارەتی دارایی وەلامی ھەبێت بۆ ئەو پرسیارانە، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

ئاواز خان فەرموو.

بەرپز ئاواز عبدالواحد خضر:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

وێکو دەزانین سالی پاریش ھەوێ ھەموو لایەکمان بەھەموو فراکسیۆنەکانەو، ھەم بە فراکسیۆنی کوردستانی و موعارەزە و ھەموو فراکسیۆنەکانی تر، ھەوێ ئەوەمان ئەو بوو کە ئەو دەزگا و وەزارەتەکانی کە یەکیان نەگرتۆتەو یەک بگرنەو، خۆش بەختانە دەزگای ئاسایش یاخود وەزارەتەکانی تر کە بە خۆشحالیو وەزارەتی دارایی و پێشمەرگە ئەوانە ھەنگاویان ناو بۆ یەک گرتنەو، دەزگای ئاسایش یەکی گرتەو یەک لەو ئەنجومەنە گرینگانەش کە لە سەرەتای پێکھاتن و یەکگرتنەو دایە ئەنجومەنی ئاسایشی ھەرێمی کوردستان، وە لەبەر گرینگی رۆلی ئەو ئەنجومەنە وە لەبەر ئەوەی ئەو ئەنجومەنە ھیچ سەرچاوەبەشی داھاتی تری نیە، وێکو وەزارەتەکان یاخود ئیستسماری نیە کە سەرچاوەی داھات و دارایی ھەبێت، وە کارەکان تەنھا بریتیە لە کاری ئەمنیەو، بۆیە پێویستە بە ھەموو لایەکمان پالپشت بین بۆ دا بین کردنی ئەو ئەنجومەنە، وە وەلامی منیش بۆ ئەو پرسیارە کە ئایا ئەو ئەنجومەنە دەتوانی ت لە کۆتایی ئەو مانگەدا ئەو میزانییە سەرف بکات، بۆ وەزارەتەکانی تریش ھەر ھەمان شێو، چونکە بۆ

هه موو وهزارهتهكان دهزگای ئاسایش و دهزگایانی تریش هه ر لهو مانگهوه بودجهیان بۆ تهرخان کراوه، بۆیه ئهنجومهنی ئاسایش و وهکو دهزگاکان و وهکو وهزارهتهکانی تر پێویستی بهو بودجهیه ههیه، چ له کاتی درهنگ دابی یاخود زوو؟ بهلکو هه رچی زووتر بتوانین ئیمه هه موومان بهیهکهوه پالپشت بین ئهو بودجهیان بۆ تهرخان بکهین، بۆیه پالپشتی لهو میزانیه دهکهه که بۆ ئهنجومهنی ئاسایش دانراوه، وه لهبهه ر گرینگی ئهوه ههستیاریه رۆلی ئهوه ئامانجهمانهوه، زۆر سوپاس.

به پێز د. ارسلان بایز / سه رۆکی په رله مان:

كاك فاضل فه رموو.

به پێز فاضل محمد قادر (به شاره تی):

به پێز سه رۆکی په رله مان.

به بپروای من دابین کردنی هه ر مهبله غیک بۆ ئهوه دهزگایه که دهزگای ئهنجومهنی ئاسایشی گشتی هه ریمی کوردستانه، وه باری ئه منی هه ریمی کوردستان له خۆ دهگریت، به بپروای من ئهوه نه بیته قیاس باشه، چونکه ئیمه ئه گه ر سهیر کهین هه ریمی کوردستان به چهند دهزگای زه به لاج خاوه نی ئیمکانیه تی بی سنوو و مه خابه راتی وه دهزگای ئه منی ده ورگه راوه، بۆیه به راستیه که ی نابیت ئیمه تیبینیمان له سه ر شیوه ی مهبله غ بۆ ئهوه دهزگایه هه بیته، چونکه به حه قیقه ت ئه گه ر سهیر بکهین پارێزگاری کردنی ئه منیه تی هه ریمی کوردستان له دهیان ملیار دینارو دۆلار بۆ ئیمه ی هه ریمی کوردستان گرینگتره یان رۆحی هه ر فه ردیک له هه ریمی کوردستان، وه پارێزگاری کردنه که وه ئه منیه ته که شی له ئه ستۆی ئه م دهزگایه یه، پیم وایه به یانی ئه گه ر حاله تیک که له وه ی له ناوه رپاست و خوارووی عیراق هه فتانه و رۆژانه رپووده دات، ئه گه ر دوو جار له هه ریمی کوردستان رپوودات هه موومان په نجه بۆ دهزگا ئه منیه کانی خۆمان درێژ ده کهین، بۆیه من پێشنیارده که مه سایی مهبله غ یان ئه وه ی که ئهنجومه نی ئاسایش خۆی پێشنیاری کردوو، ئهوه داوایه یان له بهه ر چاو بگه ریت بۆ ئه وه ی ئهوه مه سئولیه ته که وتوووته ئه ستۆیان، پیم وایه هه موو بۆ نه کانی تری ئیمه له هه ریمی کوردستان له ژێر چه تری ئهوه ئه منیه ته یه که ئهنجومه نی ئاسایش له ئه ستۆی گرتوو، زۆر سوپاس.

به پێز د. ارسلان بایز / سه رۆکی په رله مان:

كاك جلال فه رموو.

به پێز جلال علی عبدالله:

به پێز سه رۆکی په رله مان.

دیاره ئهوه بابه تیکی ههستیاره، منیش وهکو ئه ندامی لیژنه ی دارایی و ئابووری، که کاتی خۆی ئهوه نووسراوه هاتوووته لیژنه که ی ئیمه پشتگیری رای لیژنه ی دارایی و ئابووری ده کهه، که له به رده م هه موو به پێزان ئه ندامانی په رله مان و به پێز وه زیری دارایی، تکا ده کهه ئهوه په پیره و بکریته که لیژنه ی دارایی ده ری بپیره، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

صبيحه خان فەرموو.

بەرپىز صبيحه احمد مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پيش ھەموو شتێك پشتگیری لە ڕەئى لیژنەى یاسایى دەكەم، وە ھەر وەھا پشتگیری لە دانانى ئەو بودجەى دەكەم كە بۆ ئەنجومەنى ئاسایش داندراو، چونكە ئەو دەزگایەكى گرینگە كە بەراستى تايبەتە بە پاراستنى ئەمن و ئاسایشى ھەر یەك كوردستان، بە تايبەتى ھەموو تاكێكى ئەو ھاوولاتیەى كە لەو كوردستانەدا دەژى، وە ھەموومان دەزانين كە ئەو سال بەپێى ئەو یاسایەى كە لە پەرلەمانى كوردستان دەرجوو، ئەو ئەنجومەنى ئاسایشە دامەزراوو بۆیە ھەموو دەزگایەك لەسەرەتای دامەزراندنیەو پێویستى بە بودجەو پالپشتى ھەبە بە ھەموو شێوھەك، ھەم پالپشتى مەعنەوى، ھەم پالپشتى ماددى، بۆیە لیژنە داواكارم كە ئەو میزانیەیان بۆ پەسەند بكریت، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك شقان فەرموو.

بەرپىز شقان احمد عبدالقادر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من ویرای ئەو پشتمانی لە داواكارى ئەنجومەنى ئاسایش دەكەم بۆ بودجەى خۆیان، بەلام پرسىاریك لە جەنابى وەزیر دەكەم پرسىارەكە ھەرچەندە تىكراریە، بەلام پرسىارەكەى من ئەوھە ئەو ئىضافەى مەسەلەن تەغییر لە نەفەقات ناكاتن؟، چۆن نەفەقاتەكان وەكو خۆى كە چۆن تەخصیصات كراو ھەتاکو ئیستا تەغییر ناكاتن؟ جەنابى وەزیر جواب بەدات.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك شوان فەرموو.

بەرپىز شوان عبدالكريم جلال:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرەتا پشتگیری لە ڕایەكەى ھاوکارم كاك گۆران دەكەم، كە وەك چۆن ئەو تەخصیصاتە نەبیتە ھۆى كەم كردنەوھى تەعويزاتى مۆزەفین و مەنافى ئىجتىماعى، ھەولیش بەریت لە بودجەى ئىستىمارى نەبیت ئەو یەكەمیان، دووھم: من پرسىاریك ھەبە لە دووھمدا ئەویش ئەوھە ئەو ماددى دووھم كە ئیمە ئیقرارمان كردو دەنگمان لەسەر دا ئىضافەكردنى ئەو پارەى نەبیتە ھۆى گۆرینى یەكەم، ئەوھە 1 - مبلغ قدره عشرة الاف و سبع مائة وخمسة و اربعون مليار وسبع مائة و سبعة و تسعون مليون دينار للنفقات التشغيلية) لەو گۆرانكارى تیانابیت ئەو پرسىارە؟ سێھم: مۆلاھەزەىكە ھەبە لەسەر ئەو دەقەى كە بەرپزان لە لیژنەى یاسایى داين رشتوو، پێم وایە دەبیت ئىضافەىكەى بۆ بكریت، چونكە ئیمە پڕوامان

واپە ھەرواشە بە ەمەلى دەزگاگانى ئاسايش ھەرىمى كوردستان دا ھەپە يەكبان گرتۆتەو، ئەوئەلەن (لغرض توحید) بەمەبەستى يەگگرتنەوئەى من پىم باشە بلى (لغرض تسهیل عملیة توحید تشکیلات اسایش الاقلیم)، یەئنى ئەو تسهیل ەمەلیە توحید تەشکیلاتەى بۇ ئیضاڤە بکریت، چونکە بەەمەلى ئیستا دەبیت پروسەى یەگگرتنەوئەکە بووبیت وە خەریکن تەشکیلاتەکە سەر لە نوئ بکەنەو، زۆر سوپاس.

بەریز د.ارسلان پایز / سەرۆکی پەرلەمان:

مامۆستا کاو ەرموو.

بەریز کاو ەرموو:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش ھەر ھەمان تیبنیم ھەبوو، ئەوئەى كە لیژنەى یاسایی خویندیانەو، لەبەرئەوئەى لەبەر دەستی ئیمە نیە سیاغەکە وتی (لغرض توحید)، ئەو ەومانیک لەسەر یەگگرتنەوئەکە دروست دەکات، بۆئەوئەى ئەگەر بەدیقەت زیاتر چونکە لەبەر دەستمان نیە، ئەگەر پیداجوونەوئەیک بکریت باشە، لەبەرئەوئەى ەومان لەسەر یەگگرتنەوئەکە دروست دەکاتن، زۆر سوپاس.

بەریز د.ارسلان پایز / سەرۆکی پەرلەمان:

کاک سالار ەرموو.

بەریز سالار ەرموو:

بەریز سەرۆکی پەرلەمان.

لە راستیدا مەسەلەیکە دلخۆش کەرە كە ئیمە دام و دەزگاگانان ھەنگاو بە ھەنگاو بەرەو دامەزرادەى دەرۆن، وە لە قۇناغى ئیتیهام کردن بە حیزبايەتى و وە مەرجهیەتى حیزبى دەگوازیئەو بۇ قۇناغىكى تر، لە ھەرىمى كوردستان دا حەقیقەتیکى حاشا ھەئەگرە لە شۆرش و لەسەردەمى شاخەو كە دەسلەت گوازیئەو بۇ حكومرانی و دواى دروست بوونى پەرلەمان و حكومەت، ھەردوو حیزبى پیکھینەرى حكومەت و پەرلەمان و دام و دەزگاگانى پيشمەرگایەتى و ئەمنیەت و ھەموو ئەو دامەزرادەیان بە پيشمەرگەو ھیزەکانیش شاخ و شۆرش پركردەو، ئەوئەى بەدیلیكى تر نەبوو جگە لەو بەدیله ھەم پركردنەوئەى ئەو ەراغە ئەمنیە و ئیداریەى كە لە كوردستان دا ھەبوو، ھەم بۇ تیپەراندى قۇناغىك كە لە قۇناغى شەریەتى شۆرشگىرى و شەریەتى شاخەو بۇ موئەسەساتى و دەسلەتى مەدەنى بۇ؟ بە حكومى ھەر بارودۇخیك كە ھەبوو ئەو دامەزرادە ئەمنیەى كە تا درەنگ وەختانىك یەكى نەگرتۆتەو، ئیستا بەپىی یاساکە كە لە پەرلەمانى كوردستان دەرچوو، ئەو دامەزراوانە ھەنگاو بەرەو موئەسەساتى دەنن، بەرەو دامەزراوئەى دەنن، بۆیە ئەو لەرەو مەبەئیەكەو كاریكى باشە، بەلام ئەوئەى پەيوەندى بە زیادکردنى میزانیەو ھەپە بۇ دەزگای ئاسایش، من رام واپە ئەو بابەتە نابیت تأسیری لەسەر تەعویراتى مؤزەفین، وە نابیت تأسیری لەسەر پڕۆژە ئیستسماریەکان ھەبیت، بۆیە لەو رەوانگەپەو

پرسیار له وهزیری دارایی بهرپرز دهکهم، ئایا نهو دابین کردنه له چ بابیک وه لهکویدا پری دهکهنهوه؟، چونکه ههموومان واقعی کوردستان دوزانین، بهلئ ئەمنیهت ههیه دوزگاکانی ئەمنی رووبهرووی کۆمهلیک، مهخاتر بوونهتهوه، نهک ههر ئەمنیهتی ههریمی کوردستان دوزانین دوزگا ئەمنیهکانی ههریمی کوردستان بۆ ناوچه کیشه لهسهرهکانیش کۆمهلیک ئیلتیزاماتی نهتهوهیی و نیشتمانی و ئینسانیان له ئەستۆدایه، دیاره بهرپرسیارتهتی دام و دوزگاکانی ئەمنی له ههریمی کوردستان تهنها ههریمی کوردستانی نهگرتوتهوه، بهلکو ئیلزامیک بۆ پرکردنهوهی نهو فهراغه ئەمنیهی له مهناتقی موتهنازع و ناوچه دابراوهکان ههیه ههوهشیان له ئەستۆدایه، که نهوه ئهرکیکی نیشتمانی و نهتهوهبیه، وه ئهرکیکی ئینسانیش لهپراستیدا، چونکه خهلکی نهو مهنتیقانه رووبهرووی مهخاتری گهوره دهبنهوه، بهلام واقعیکی تر ههیه لهکوردستان ئیمه له بهدواداچوونمان دا ههست دهکهمین دام و دوزگا ئەمنیهکان، وه بهتایبهتی ئاسایش له بنکهکان، له مهعاونیهتهکان، له کۆمهلیک موئهسهساتی تر، بهپراستی نهوهنده ئیمکانیهتیان لهبهر دهست دانیه بتوان ئهرک و کاروبارهکانی رۆژانهی خویمان رایی بکهن، ئهگهر بیرکردنهوهیهک ههیه بۆ دهولهمنه کردنی نهو دوزگایانه به پرهنسیپی لا مهزکزهت بگریته بهر وه بۆ نهو بنکانه پرپرکریتهوه، وه من رهنم وایه نهوه ئهگهر پهسهند دهگریت بهشی باشی تهرخان بگریت بۆ پراستنی ئەمنیهتی خهلکی ناوچه دابراوهکان، چونکه نهوانهش خهلکی کوردستان، وه ناوچهکەش کوردستانه رۆژانه له مهندهلیهوه تا دهگاته شیخان و سنجار رووبهرووی مهترسی ئیهاب دهبنهوه، وه له ئایندهشدا به حکومی نهو بارودوخهی له عیراق دا ههیه مهترسی زیاتر ههپهشه لهسهر ئەمنیهتی خهلک ههیه، ئهگهر دهبیته بۆ نهوانه تهرخان بگریته وه تهحیدیدیش بگریته لهپراستیدا.

بهرپرز د.ارسلان بايز / سهروکی پههلهمان:

کاک شيردل فهرموو.

بهرپرز شيردل تحسین محمد:

بهرپرز سهروکی پههلهمان.

تهبیعی من له یهکهمین رۆژی موناقهشهی بودجه یهکهمین کەس بووم که پشتگیرییم له پارهکەیی ئەنجومهنی ئاسایش کرد، چونکه خۆم لهناوی دابووم، تهبیعی ئیمه موناقهشهی زۆرمان کرد لهسهر بودجهی دوزگای ئاسایش و ئەنجومهنی ئاسایش و لهگهڵ وهزارتهتی داخلیهی، ئیمه نهوهل جار لهگهڵ وهزارتهتی داخلیه دانیشتین دوايي دوزگای ئاسایش، سییهمین جار که لهگهڵ ئەنجومهن دانیشتین کههاتن لهگهڵ ئیمه دانیشتن لهو پههلهمانی کوردستانهدا، برای بهرپرز سمر ئیستمارهکی بۆمان ئاماده کرد بوو، له ئیستمارهکه که دوزگای ئەنجومهنی ئاسایش چهند پارهی ویست بوو چهندی بۆ تهرخان کرا بوو؟، که ئیمه لهگهڵیان دانیشتین قسهمان لهگهڵیان کرد وتمان 134 ملیارتان بۆ دانراوه تووشی شۆک بوون نهوان، وتیان ئیمه 362 ملیارمان تهلهب کرد، چۆن 134 ملیار هاتوووه؟ وتیان ئهگهر مهجالمان بدهنی نهوه ههلهی تیادیه، نهو رهقهمه ههلهی تیادیه، ئهگهر مهجالمان بدهنی ئیمه موراجهعاتی وهزارتهتی دارایی دهکهمین،

فعلەن موراجەعاتى وەزارەتى دارايان کرد ھەلەكە چاڭ بووۋە، كە چاڭ بووۋە لېشيان كەم كرابوۋە، ھاتن ئىمە عەينەن نووسراوى خۇمان نووسراوى لىژنەى ناو خۇ بۇ دارايى پەوانمان كەرد، تەبىئىي ئىمە ئەگەر بېينە سەر واقىيى ئەۋەى من نازانم پەرسىيارەك دەكەم؟ وەزارەتى ئەمنى قەۋمى يان ئاسايشەگان لە دەۋلەتەگان دىتە ناو بودجەى پارەكەيان؟ يەئنى بودجەكە دىت، من لە ئەۋەى دەپرسم ئەگەر ناھىت بۇ ئىمە بېينە ناو بودجەى ھەرىمى كوردستان؟ ھەر بەخۇيان لەۋى را كار لەگەل وەزارەتى داخلىەو ئەنجومەنى ئاسايش و ئەوانە بۇ خۇيان دانىشتىيان لەگەل سەرۋاگىەتى ھەرىم دانىشن با ئەو بودجەىە بۇ خۇيان دابىن بكەن، نەبىتە ناو پەرلەمانى كوردستان كېشەى لەسەر دروست نەكرىت، ئىمە دەزانين كە ئەمن ئىستا ئىستقرار ھەىە لە كوردستان، ئىمە بە واستەى ئەو پارەىە كە ئىستا تەرخان دەكرىت يان تەرخان كراۋە بۇيان ئەو ئىستقرارەتە ھەىە ئىمە پى دەژين، حكومەتى عىراقى فېدرالى چەند پارەى تەرخان كەردوۋە بۇ ئەو دام و دەزگايانە ھەتاكو لەۋىندەر ئىستقرارىەت نىە؟ دە ئەۋەندە پارە تەرخان دەكات، بۇ ئەۋەى ئىستقرارىەت لەۋىندەر ھەبىت.

بەرىز د.ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

كاڭ صباح فەرموو.

بەرىز صباح بىت اللە:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

جىڭاى دلخوشىە كە دەبنىن ئەمپۇ دام و دەزگاي ئەمنىەت كوردستان يەكەدەگرنەۋە، ئەم ھەمى شانازى ب ئەمنا ئاسايشە ھەرىمى كوردستانى دكەين، دزانين چەندىن پلان دۇى ئەزمونى مە دىنە دارشتن، ئەزىش پىشتىگرى لەۋى پىشنىارى دكەم، كو ئەو مىزانىە ھاتىە داخازى كرن ل ئەنجومەنى ئاسايش بىتە پەسەند كرن، سوپاس.

بەرىز ئامىنە زكرى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ھەلبەت مە بەحسى دەزگەھى دكەين كو ئاسايشا نەتەۋەى گەل مە بىۋە ديارە، ئەم زانين ھەرىما كوردستانى ب سەدان دوژمنى بچىك و مەزنىت ھەى، كو ھەردەم پىلان بۇ ھندى دارشتين چەۋا تىكدانا يا نافخوۋە ھەرىمى بكەن، كەنالى راگەھاندى بەردەۋامە دىتتە گو فى دەزگەھى ئەمنى ب چ شىۋاز شىاينە پلاننىت وان و دوژمناكرىى وان پوچەل بكەن، دەست ب سەر گەلەك چەك و تەقە مەنىا بگرن، ھەلبەت مسۆگەر كرن ئاسايش و ئارامىا ھەرىمى، پاراستنا ئاسايشا خۇراكى و دەرمانا، پاراستنا ئاسايشا ئابوورىا كوردستانى بەرەنگارى كرن تىرۇرى و سىخورى، يان گۆمبە كرن و شروڤە كرن زانبارى ھەلسەنگاندنا ئەو زانبارى دگەنە وان، ھەمى پىدقى پارەكىيە، كو ئەف پارە يان زى ئەف شۆلە ھەمى ب دروشمان ناھىنە كرن، ب ناخافتنى ناھىنە كرن، بەلكو پىتقى پارەىەكى خەيالىە، ئەم زانين كو دەزگەھىت موخابەراتى ھەندى كو بشىن خۇ ناف گروپى تىرۇرستا جى بكەن، پىتقى كو وان ناو تىرۇرستا جى كەن، ھەمى موختاجى

پارهیی خه یالیه بۆ وەرگرتنا خه به رهکی دهفته ری دۆلارا بۆوی دیته مه زاختن، دی پیتقی جهوا له هه می ولاتا دهزگه هیته ئه منی سهنگا خو یا هه ی، تایبه ته مندی هه ک د بواری بودجه دا دیته دانان، فیتن حکومه تا هه ری می زی دی بهرچا ف کرن بۆ کردبا، ب راستی جهی پرسیاره پاری وان داخاز کری ل چ ئه ساس نه و پاره هاتیه کرن، نوکه زی نه گهر وی پارهیی دیسا وهکی وان داخاز کری و بزفرینی، وی مه بله غی کیژ ده رگه هی بودجه یی دی نه قل کهین، نه گهر نه م سه ح کهینه یاسایا نه نجومه نی ئاسایشی، کو یاسای ژماره (4) مادده ی 4 خالا 3، به حسی هندئ کا کو قانون هاتیه ری کخستن بۆ ته رخا ن کرانا نه نجومه نی ئاسایشی ناف بوجا گشتیا هه ری می دا دبیتن، پیویست ناکا نه م به حسی هه ندی بکهین کو مه راما ن ئیک گرتنا وی، ئیک گرتنا وی ب یاسازی مه ری کخستی، سو پاس.

به ری ز د. ارسلان بايز / سه رۆکی په رله مان:

تارا خان فهرموو.

به ری ز تارا تحسین ئه سه ده ی:

به ری ز سه رۆکی په رله مان.

به راستی به کی له مایه ی خو شحالی و ئازادی ده ربهر پیمان له ناو هه ری می کوردستان، بوونی نه و نه من و ئاسایشه یه که ئیستا هه موومان شانازی پیوه ده کهین، یه گگرتنه وهیان دووهم شته که به راستی به هه ول و خه باتی هه موو لایه که هاته کردن، به لام ئیستا نه وه ی هه یه که بۆ دروست کردنی نه و نه نجومه نه و دانی بودجه یه کی تایبه ت، که له ناو یاسای بودجه دا جیگای خو یه تی تا کو بتوانریت پالپشتی لی بکریت، به لام من لی ره دا ده ئیم نه و پرسیاره م بۆ جه نابی وه زیری دارایی، له دوای نه و ته فصیلی داوا کردنی وه زاره ت خو ی، وه ته رخا ن کردنی بره پاره یه کی تایبه ت بۆ نه و نه نجومه نه که له 362 وه بۆچی به هه له هات؟، نه و بره پاره یه وا پیویسته زیاتر به راستی وردبینه کی زیاتر هه بیته بۆ نه و کارانه، چه زده که م وه لامم بده ته وه به ری زی که له دواییدا وه کو مولحه قیک ناردرایه وه، چونکه کاری نه وان کاریکی حیسابیه له زور شتا ن دائیمه ن ده قیقن، به لام نازانم له وه دا که زور زور گرینگه بایه خ پیدان به راستی به و نه نجومه نه هه ر نه وه نیه بودجه یه که و ناویکه وه کو هه ر وه زاره تیک، به لام نه وه ده بیته به دانانی زور لایه نی تر، که چۆن به مؤدی رن کردنی نه و نه منیه ته که پیشان باسی نه من ده کرا زور جار هه یه شیوه یه که له ته ماشه کردن هه بوو بۆ، به لام ئیستا موئه سه سات کردنی نه نجومه نه وه خزمه ت کردنی نه و ولاته، به راستی نه بوونی ته قینه وه و نه بوونی تیرۆریست، نه بوونی شتی ناخۆش له ناو ولاتی ئیمه دا نه وه یه که وامانی لی کردوو ه بیر له پرۆژه و بیر له پیشکه وتن و بیر له یه گگرتنه وه ی زیاتر و بیر له وه بکهینه وه که چۆن گوئ له به رامبه ره که مان بگرین و چۆن ته قه بولی ئاخیره مان هه بیته؟ که له ناو نه و په رله مانه ی کوردستانه زور به ئازادانه هه موو لایه که ده ربهر پینی نه وان هیا ن کردوو، که بۆ خزمه ت کردنی زیاتری نه من و ئاسایشی نه و ولاته یه، سو پاس.

به ری ز د. ارسلان بايز / سه رۆکی په رله مان:

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلهمان:

كى لهگهڵ دايه؟ فهرموو جاريكى تر بيخوينهوه، چونكه گوڤيان لئنهبووه.

بەرپز عوني كمال سعيد بهزاز:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

(تنفيذا لاحكام القانون رقم (4) لسنة 2011، قانون مجلس امن اقليم كردستان-العراق، و بغية توحيد و تنسيق الاجهزة الامنية يرصد مبلغ قدره 318 مليار و 150 مليون دينار لموازنة المجلس على ان لا تؤدي التخصيصات المرصدة الى تخفيض تعويضات الموظفين والمنافع الاجتماعية والاعانات والمشاريع لبقية تشكيلات و مؤسسات حكومة الاقليم).

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلهمان:

كى لهگهڵ دايه؟ كى لهگهڵ دانيه؟، 6 كس لهگهڵ دانيه به زۆرينهى دهنگ پهسهند كرا، فهرموون بو مادديهكى تر.

بەرپز د. رۆژان عبدالقادر دزهي:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

ماددهى 23:

1- تتولى جميع الوزارات والدوائر غير المرتبطة بوزارة بتوزيع النفقات التشغيلية والاستثمارية على محافظات الاقليم بمراعاة الكثافة السكانية لكل محافظة والمناطق الاكثر تضررا بعد استبعاد مصاريف مركز الوزارة.

2- على المحافظات كافة التنسيق مع الوزارات والجهات غير المرتبطة بوزارة للتأكد من تنفيذ الفقرة اعلاه من اقرار الموازنة العامة والمصادقة عليها وعند التنفيذ الفعلى للموازنة.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلهمان:

به كورديهكهى بخوينه.

بەرپز لانا احمد چهلهبى:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

ماددهى 23: 1- ههموو وهزارتهكان و ئه وهمانگانهى سهر به وهزارته نين ئهركى دابهشكردى نهفقاتى بهكاربردن و وهبهرهينانيان دهكهويته ئهستو بو سهر پاريزگاكانى ههريم به رهچاوكردى چرى دانيشتوانى ههر پاريزگايهك و ئه ناوچانهى كه زيانى زياتريان بهرگهوتووو پاش جياكردنهوهى خهرجيهكانى مهركهزى وهزارته.

2- پاريزگاكان گشتيان دهبي ههماهنگى لهگهڵ وهزارتهكان و ئه لايانانه بکهن كه گرى نه دراون به وهزارتهتيكهوه بو دنيابوون له جيبهجى كردنى برگهى سهرهوه له برپارى بودجهى گشتى و پهسهند كردنى و لهكاتيكدا كه بودجه دهكهويته بوارى جيبهجى كردنى فيعليهوه.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى فەرموو.

بەرپىز د. رۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دوو را ھەيە راي يەكەم پشتگىرى لە ماددەكە دەكات، راي دووم پيشنياز دەكات ئەو ماددەيە رەت بکړيټەو، لەبەرئەوې پرۆژەکان پەسەند کران و لەلایەن پەرلەمانەو نايټ سەر لە نوئ دابەش بکړيټەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى دارايى فەرموو.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

راي ليژنەى دارايى وا بوو كە ئەو ماددەيە وەكو خۆى بمينيټەو، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كىټيبينى ھەيە؟ تەنيا دوو كەس، سټ كەس، ناوتان دەنووسم چواركەس ناوى خۆى نووسيوه (شليټر خان- رازاو خان- صبيحە خان- ئەفەين خان)، فەرموو شليټر خان.

بەرپىز شليټر محمد نجيب:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە نيسبەت ئەو ماددەيە كە دەليټ: (مراعاة الكثافة السكانية لكل محافظة) بە نيسبەت وەزارەتەكان زۆربەى مەشاريعەكانيان ستراتيجه، بەتايبەتى ھەندىك مەشروع ھەيە لە بەينى دوو شوپنە مەسەلەن نىستفادەى لى دەكرىت، لەبەرئەوې ئەوې پەرەپيدانى پاريزگاكان فيعلەن ئەو موراعاتيەكە كەتافەى سوكانى، بەس ئيمە ئەوې كە بۆمان ھاتوو زۆر بەشيوەيەكى باش ھاتوو، ئەو كەتافەى سوكانىيە تيدا نەبيټ تەصەور دەكەم باشترە، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

رازاو خان فەرموو.

بەرپىز رازاو محمود فرج:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتیوانی له رای دووهم دهکەم، که پۆیست ناکات ئەو دوو برکەیه لهو ماددەیه بێت، چونکه ئەو سەر لهنوێ دابەش کردنەووە پەسەند کردنەووەی پرۆژەکانە که لەم بودجەیی ئەو سال دا ئەو پرۆژانە جیگیر کران، لهبەرئەو پۆیست ناکات ئەو ماددەیه هەبێت، سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

صبيحه خان فەرموو.

بەرپز صبيحه احمد مصطفى:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتگیری له رهنی لیژنەیی یاسایی دهکەم، که ئەو ماددەیه رەت بکریتهوه.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

ئەفین خان فەرموو.

بەرپز ئەفین عمر احمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتگیری لهو دهکەم کهوا ئەو ماددەیه بمانیتهوه، راسته ئیمة بودجهکهمان دابەش کردیه لهسەر بودجەیی تەشغیلی و بودجەیی نیستسماری، بەلام لهویدا ئیمة دیاریمان نهکرد ئایا ئەو میعیاره یاخود به چ شیوهیهک دابەش دهکریته سەر وهزارهتهکان و یاخود پارێزگاگان؟، بۆیه گرینگه لێره ئاماژەیی بکەین کهوا ئەو دابەش کردنه چۆنه و چۆن نه؟، زۆر سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز وهزیر فەرموو.

بەرپز بايز تالەبانی / وهزیری دارایی وئابووری:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمة پیمان باشه ماددهکه وهکو خۆی بمانیتهوه.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەیی دارایی فەرموو.

بەرپز د. ئاراس حسین محمود:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمەش پیمان باشه، که وهکو مەبدهئیک پەیرهوی دهکریت بهراستی ماددهکه وهکو خۆی بمانیتهوه مەبدهئیکه بۆ دام وهزگاگان که چۆن بهو کاره ههئدهستن؟، سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەیی یاسایی، یهک دهقیقه فەرموو شلیر خان.

بەرپۇز شلىر محمد نجيب:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر ھەر دەمىنىت با ۋەكو ئەۋەى بەغدا بىت، كە دەلىت (لضمان العدالة توضع بأستثناء المشاريع الاستراتيجية التي تستفيد منها اكثر من محافظة).

بەرپۇز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ۋەلامتان چى بوو ليژنەى ياسايى بو شلىر خان؟.

بەرپۇز د. رۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

شلىر خان داۋاى كرد ۋەكو سياغەى بەغداى ليىت، قانونهكەى موازنەى ئىتجادى بەس نەمزانى سياغەكە چۆنە؟ ببوره برگەى يەك يان دوو شلىر خان.

بەرپۇز شلىر محمد نجيب:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

بەئى لہ برگەى يەكدا كە دەلىت (بمراعاة بحسب النسب السكانية المقررة لكل محافظة لضمان عدالة التوزيع بأستثناء المشاريع الاستراتيجية التي تستفيد منها اكثر من محافظة).

بەرپۇز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

چى بوو ۋەلامەكەتان يان تەۋزىجەكەتان بو شلىر خان؟.

بەرپۇز د. رۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە ئەۋ پرۇژانەى كە پەسەند كرايە ھەتا ئىستا لەسەر رپژەى دانىشتوۋانى پارىزگاكان بوۋە، ۋە لە چەند دەقى ياساگەش ئەۋ پرەنسىپەمان چەسپاندىە، بۇيە ئىستا ئەۋ مەبدەئى زياد بكەين پىچەۋانەى ماددەكانى ترە كە پەسەندمان كرد، دەنا پىشنيارەكە خۇى پىشنيارىكى باشە، ئىستا دوو را ھەيە رايەك بە ئىلغا كردنى ماددەكە، رايەكيش ماددەكە ۋەكو خۇى بىمىنيتەۋە، ئەگەر ئىلغايەكە سەرەتا بىدە دەنگدان، دواتر ئەصلى ماددەكە بىرپتە دەنگدان.

بەرپۇز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموۋ راي يەكەم بخوینەۋە.

بەرپۇز د. رۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىلغا كردنى ماددەكە.

بەرپۇز د.ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

60 كەس لە ژوورەووبە نىصابى قانوونى تەواو، ئەو بە 61 كەس، كى لەگەل ئىلغا كوردنى ماددەكە داىە، 3 كەس لەگەل ئىلغا كوردنى ماددەكە داىە؟ كى لەگەل ئەو داىە ماددەكە بىئىتەو؟ زۆرىنەى دەنگ لەگەل داىە، فەرموون ماددەكە بىخویننەو.

بەپۆز د. رۆزان عبدالقادر دزەبى:

بەپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى: 23

- 1- تتولى جميع الوزارات والدوائر غير المرتبطة بوزارة بتوزيع النفقات التشغيلية والاستثمارية على محافظة الاقليم بمراعاة الكثافة السكانية لكل محافظة والمناطق الاكثر تضررا بعد استبعاد مصاريف مركز الوزارة.
- 2- على المحافظات كافة التنسيق مع الوزارات والجهات غير المرتبطة بوزارة التأكد من تنفيذ الفقرة اعلاه من اقرار الموازنة العامة والمصادقة عليها وعند التنفيذ الفعلى للموازنة.

بەپۆز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

كى لەگەل داىە؟ كى لەگەل دانىە؟ بە زۆرىنەى دەنگ، يەك كەس موعارىزە قبول كرا، دانىشتنى ئەمپرومان كۆتايى پىدینين تا بەيانى سەعات 11ى پيش نيوەرۆ بەخواتان دەسپيرين هەربژين.

د. ارسلان بايز اسماعيل
سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان - عىراق

د.حسن محمد سوره
جىگرى سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان - عىراق

فرست احمد عبدالله
سكرتيرى پەرلەمانى
كوردستان - عىراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پرۇتوكۆلى دانىشتىنى ژمارە (37)

يەك شەممە رېكەوتى 2012\6\24

خولى سىيەمى ھەئىزاردن

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژمارە (37)

يەك شەممە رېكەوتى 2012/6/24

كاتژمىر (11) ى پېش نيوەرۇ رۇژى يەك شەممە رېكەوتى 2012/6/24 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۇكايەتى د.ارسلان بايز اسماعيل سەرۇكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپىز د. حسن محمد سوره جىگىرى سەرۇك و، بەرپىز فرست أحمد عبدالله سكرتېرى پەرلەمان. دانيشتنى ژمارە (37) ى خولى سىيەم، سالى (2012) ى خۇى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىى حوكمەكانى برگە (1) ى ماددە (20) لە پەپرەوى ناوخۇى ژمارە (1) ى ھەمواركرائى سالى 1992 ى پەرلەمانى كوردستان - عىراق. دەستەى سەرۇكايەتى پەرلەمان برپارى درا دانيشتنى ژمارەى (37) ى خولى سىيەمى ھەلئىزاردن لە كات (11) ى پېش نيوەرۇ رۇژى يەك شەممە رېكەوتى 2012/6/24 دا بەم شىوہيە بىت:

1- بەردەوام بوون لەسەر خستنەرپوو گفوتوگو كوردنى پرۇژەو ياساى بودجەى ھەريىمى كوردستان - عىراق بۇ سالى 2012.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۇكى پەرلەمان:

بەناوى خواى گەورەو مېھربان.

بەناوى گەلى كوردستان، دانيشتنى ئەمپرومان دەست پى دەكەين، پەرلەمانى كوردستان، خولى سىيەمى ھەلئىزاردن، سالى سىيەم، خولى گرئيدانى دووم، ژمارەى دانيشتن (37) رۇژى دانيشتن (2012/6/24) بەرنامەى كار:

بەپىى حوكمەكانى برگەى (1) ى ماددەى (20) لە پەپرەوى ناوخۇى ژمارە (1) ى ھەمواركرائى سالى 1992 ى پەرلەمانى كوردستان - عىراق، دەستەى سەرۇكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامەى كارى دانيشتنى ژمارە (37) ى ناساى خولى سىيەمى ھەلئىزاردن لە كاتژمىر 11 ى پېش نيوەرۇ رۇژى يەك شەممە رېكەوتى 2012/6/24 بەم شىوہيە بىت:

1- بەردەوام بوون لەسەر خستنەرپوو گفوتوگو كوردنى پرۇژەو ياساى بودجەى ھەريىمى كوردستان - عىراق بۇ سالى 2012.

ئىستاش بەرپىز جىگىرى سەرۇكى پەرلەمان ناوى ئەو پەرلەمانتارە بەرپىزانە دەخوئىتەوہ كە مۇلەتيان ھەيە، يان ئامادە نەبوون، فەرموو.

بەرپىز حسن محمد سوره/ جىگىرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

ئەو ئەندامانى كە لەدانيشتنى ژمارە (36) ى ناساى لە 2012/6/23 مۇلەت بوون، يان ئامادە نەبوون. دانيشتنى بەيانى:

1- پەيام احمد محمد مۇلەت

- 2- بهيان احمد حسن مۆلەت
- 3- حازم تحسین سعید مۆلەت
- 4- ایوب نعمت قادر(ئارام) مۆلەت
- 5- خورشید احمد سلیم مۆلەت
- 6- سمیر سلیم امین بەگ مۆلەت
- 7- سۆزان یوسف خۆشابه مۆلەت
- 8- ناسک توفیق عبدالکریم مۆلەت

دانیشتنی ئیوارە:

- 1- پەيام احمد محمد مۆلەت
- 2- بهيان احمد حسن مۆلەت
- 3- حازم تحسین سعید مۆلەت
- 4- اسماعیل سعید محمد ئامادە نەبوو
- 5- خورشید احمد سلیم مۆلەت
- 6- سمیر سلیم امین بەگ مۆلەت
- 7- سۆزان یوسف خۆشابه مۆلەت
- 8- ناسک توفیق عبدالکریم مۆلەت
- 9- د.صباح محمد نجیب ئامادە نەبوو
- 10- عمر عبدالعزيز بهاءالدین ئامادە نەبوو
- 11- قادر احمد سمایل ئامادە نەبوو
- 12- نیشتمان مرشد صالح مۆلەت
- 13- ھاژە سلیمان مصطفی مۆلەت
- 14- فاضل حسن اسماعیل ئامادە نەبوو

بەرپۆز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئىستاش بەردەوام دەبین لەسەر گەفتوگۆیەکان، لیژنەى ھاوبەش فەرموو بۆ شوینی خۆتان، بەخیرھاتنی بەرپۆز وەزیری دارایی و ریکخەری نیوان پەرلەمان و حکومەتی ھەریمی کوردستان و وەفدە یاوەرەکەیان دەکەین بەخیر بێن، فەرموون لیژنەى یاسایی ماددەى (24).

بەرپۆز عونی کمال سعید بەزاز:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

بەرلهمانى كوردستان دواى گفتوگو كوردنى پروژهى ياساى بودجهى هەريم بۆ سالى 2012، دويىنى گەيشتىنە ماددهى (24) له پروژەكه.

المادة الرابعة والعشرون:

تعمل وزارة الثروات الطبيعية مع الجهات المستفيدة في الحكومة الاتحادية لضمان دفع مستحقات البترول دولار للسنوات 2010 و 2011، (1) دولار عن كل برميل نطف خام منتج في المحافظة او (1) دولار عن كل برميل نطف خام مكرر في مصافي المحافظة و (1) دولار عن كل (150) متر مكعب من الغاز الطبيعي في المحافظة.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلهمان:

به كورديه كهى تكيه.

بەرپز لانا احمد چهلهبى:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

ماددهى بيست و چوار:

وهزارهتى سامانه سروشتيهكان كار دهكات له گهه لايه نه سوودمه ندهكان له حكومهتى ئيتيحادى بۆ دابىن كردنى پيدانى نه وهى له نهستويانه له پترودۆلار بۆ سالانى 2010 و 2011، (1) يهك دۆلار بۆ ههر بهرميليك نهوتى خاوى دهرهينراو له پاريزگادا، يان (1) يهك دۆلار بۆ ههر بهرميليك نهوتى خاوى تهكريب كراو له پالاوگهكانى پاريزگادا و (1) يهك دۆلار بۆ ههر (150) سه دو په نجا مه تر سى جا له گازى سروشتى له پاريزگادا.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلهمان:

ليژنهى ياسايى.

بەرپز عونى كمال سعيد بهزاز:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

ئيمه وهكو ليژنهى ياسايى پشتگيرى له ماددهكه دهكهين، تهنه گورپى كهلیمهى (المستفيدة) بۆ (الجهه المعنيه)، واتا (تعمل وزارة الثروات الطبيعية مع الجهات المعنية في الحكومة الاتحادية) له جياتى (مع الجهات المستفيدة)، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلهمان:

ليژنهى دارايى.

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش وەكو لىژنەى دارايى پىشتىگىرى لە ماددەكە دەكەين، بەلام لەگەل تىبىنيەكانى خۇماندا، ئەو دەمان ئىشارەت پىداوۋە كە لىژنەيەك لە لايەنى پەيوەندىدار دابىرىت لە ھەرىمى كوردستان، بۇ ئەو ھى بتوانىت بەدواداچوون بۇ پىرۆدۇلارى سالى 2010 و 2011 بىكات، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

كى تىبىنى ھەيە؟ ئەم بەرپىزانە ناويان نووسراو، رىزداران (كاك گۇران، گەشە خان، كاك فازل بەشارەتى، شەونەم خان، كاك جەلال، كاك عبدالسلام، كاك جەمال، كاك خەليل)، فەرمو كاك گۇران.

بەرپىز گۇران ئازاد محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىموايە ئەو ماددەيە كە دەلىت وەزارەتى سامانە سروشتيەكان بەو كارە ھەلدەستىت تەحصىل حاصلە، ئەركى وەزارەتى سامانە سروشتيەكانە كە ئەم كارە بىكات، واتە ماددەكە بە بۇچوونى من ھەبىت، نەبىت زۇر زەرور نىيە، بەلام ئەگەر ماددەكە دەمىنپىتەوۋە ئەو ھى بۇ ئىزافە بىكرىت كە ئىمە بەپى قانونى بودجەى عىراقىش وشەى پىرۆدۇلار تەرخان دەكرىت بۇ ئەو مەنتىقانى كە ئىنتاجى عەمەليەى نەفتيەكە دەكەن، ياخود گازەكە دەكەن، لەبەر ئەو ھى لە رووى ژىنگە، لە رووى با بلپىن بىنايە، لە رووى ھەموو لايەنيكەوۋە ئەو سنوورە زەرەرمەند دەبىت، جا ئەگەر ئىمە ھاتىن وەك ئەو ھى لە نەفەقاتدا تەرخانمان كىرد بوو لە خالى (ب) دا جارىكى تر ئەم پارەيەمان تەوزىع كىردەو بەپى عەدەدى سوكانى، بۇ نمونە ئەو مەنتىقانى ھىچ سوودىكى وا ناكات، ئىستا با بلپىن سنوورى كۆيەو تەق تەق كە عەمەليەى نەفتى لى دەكرىت، ياخود بازيان، ئەگەر ھاتو ئەم داھاتە جارىكى تر بە رىژەى دانىشتوان وەكو قەزايەكانى سەر سنوورى ھەولپىر دابەش كرايەو، پىموايە ئەو پارەى پىرۆدۇلارە ھەدەفى خۇى ناپىكىت، ھەروەك پارەيەكى ئىزافىە، وەك پەرەپىدانى پارىزگاكان، بەلام ھىكمەتى پىرۆدۇلار لە ئەسلدا بۇ كەمكىردنەو ھى ئەو زىانانەيە لەو سنوورانە كەوتوۋە، كە زەرەرمەند بوونە، بۇيە پىشنىارى ئەو دەكەم ئىزافەى ئەو بەكرىت كە ئەم پارەيە تەرخان بىكرىت بۇ ئەو سنوورانەى كە عەمەليەى نەفت و گازەكەى لى بەرھەم دەھىنرپىت و، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، فەرمو گەشە خان.

بەرپىز گەشە دارا جلال:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

قەسەكانى من كاك گۇران كىردى سەبارەت بەو ھى كە پىرۆدۇلار بۇ ئەو ناوچانەى كە نەوتى تيا بەرھەم دەھىنرپىت، دەبىت لە پىرۆزەكانى ئەواندا سەرف بىكرىتەو، بەلام وەكو دەبىنن تاكو ئىستا لەسەر ئەساسى

دانشتوان ئەو عەمەلیە کراوە، ناوچە ھەییە ئیەمە سەردانمان کردووہ مەوقیعی دەرھینانی نەوتی لی بەرھەم دەھینریت، تاكو ئیستا پرۆژەیان پێشکەش نەکراوە، وەکو کاک گۆران باسی کرد، لەبەر ئەوہ بەو شیۆھیە جیگیر بکریت کە لە قانونی عیراقیشدا تەشریعی بۆ کراوە، زۆر سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، فەرموو کاک فازل.

بەرپز فاضل محمد قادر(بەشارەتی):

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

باس لە مەسەلەى داھات دەکریت لەو سنوورانەى کە داھاتی نەوتیان ھەییە، من پێشنيار دەکەم ئەم داھاتە تەنیا لەسەر مەسەلەى نەوت نەبیت، چونکە ئیەم بەراستی داھاتی ترمان ھەییە لە ناوچە سنوورییەکان وەکو مەرزەکان داھاتیکی زۆر باشیان ھەییە، ئەرك و ئەزبەتیکی زۆر لەو ناوچانە ھەییە، کە سنوورەکەى تێدا، مەسەلەن وەکو سنووری حاجی ئۆمەران و باشماغ و تەوئیلە، لە سنووری ھەورامان ناوچەى بەمۆ، پەرۆیز خان، ئەمانە ھەمووی داھاتیکی باشیان ھەییە، داواکارم ئەم تەعلیماتی نەوتە بۆ داھاتەکانی سنووریش ببیت، بۆ خزمەتی خەلکی ئەو ناوچانە، چونکە بە حەقیقەت ئەوانیش زەرەرێکی زۆر دەکەن ھەم لە رووی ژینگە، ھەم لە رووی رێگاوبانەوہ، زۆر سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، فەرموو شەونم خان.

بەرپز شەونم محمد غریب:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

لەراستیدا وەك ھاوڕێیەکانیشم باسیان کرد بوونی ئەم بەرگەییە لێردا، ئەگەر چەند خالێکی تری نەخریتە تەنیشتەوہ بوونی زیادەییە، چونکە ئیشی وەزارەتی سامانە سروشتیەکان بە تەبەییی بریتییە لە مۆتابەعە کردنی ئەو داھات و ئەو مۆستەحاقاتانەى کە حکومەتی کوردستان ھەییەتی لەلای حکومەتی ئیتیحادی کە کووی بکاتەوہ، ھەر وەھا ئەو پارەییە لێرەییە پارەى پترۆدۆلار دەست نیشان کراوە، بەراستی ژینگەى کوردستان، بەتایبەتی لەو ناوچانەى کە نەوتی لی دەر دەھینریت و وێران کراوە، لەبەر ئەوہ ئەو پارەییە بەتایبەتی نابیت بەبى ھیچ دەستکارییەك بەکار بەھینریت، یان دەبیت رووبەرۆوی دەستەى ژینگە بکریتەوہ، بۆ ئەوہى لەو مەنتیقانەدا، یاخود بکریتە ئەو سندووقە تاییبەتەى کە بۆ ژینگە دروست کراوە لە وەزارەتی سامانە سروشتیەکان بە ئاگاداری وەزارەتی دارایی، یان بخریتە ئەو حیسابانەى کە لە بانکی منارە دوو سالە کە وەزارەتی دارایی ئاگاداریەتی غەیری ئەو حیساباتانەى وەزارەتی سامانە سروشتیەکان، پێویستە وەزارەتی دارایی ئاگای لەو پارەییە بیت کە چۆن سەرف دەکریت، بۆ ئەوہى ھەم رەقابەش بکریت لە ھەمان کاتدا، لەبەر ئەوہ بەباشی دەزانم لێردا دەست نیشانی ئەو جیگایەش بکریت، یان ئەو سندووقە بکریت، کە پارەکەى تی دەکریت، ئایا دەست نیشان بکریت و بکریتەوہ بە پرۆژە بۆ ئەو ناوچانەى کە

زەرەرمەند بوون؟ چونكە حەقى خۇيانە، وایزانم لە بەرنامەكەشدا بە ئەسل وا هاتوو، كە ئەو زیانانەى لەو ناوچانە دەكریٲ بەم پارهیە تەعویز دەكریٲتەو، یاخود بكریٲتە یەكیك لەو دوو سندوقەى كە وەزارەتى دارایی ئاگادارە، بۆ ئەووى بە ئاگادارى وەزارەتى دارایی ئەو پارهیە سەرف بكریٲ و، سوپاس.

بەرپۆز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، فەرموو كاك عبدالسلام.

بەرپۆز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

دوو پرسىارم هەيه، لەگەل پيشنياريك، پرسىارهكەم ئەو هیه بۆ وەزارەتى سامانە سروشتیهكان بە تیگەيشتنى من لە دەستوور دەلٲت غازو نەوت مولكى ميللەتە دەچيٲتە قاصەى حكومەت، واتا من تەسەوور دەكەم وەزارەتى داراییە لە بەغدا، بۆیه پرسىاره، لەلای من، غموزە، یەعنى ئەگەر وەلامم بدەنەو.

دوو/ ئایا ئیئە ئامارى دروستمان هەيه كە چەند فيعلەن نەوت ئینتاج كراو لە هەريمی كوردستان؟ تاكو بزانیان حصەمان چەندە، ئایا ئەو پترۆدۆلارەى لە داھاتى ئەمسال دانراو رەچاوى ئەو كراو كە پارو پیراریش دراو، یان نا؟ حەز دەكەم جەنابى وەزیریش ئەگەر وەلامى هەبٲت.

پاشان پيشنياريك هەيه، لە سەرەتای ئەم ماددەيه باش بوو مالى دكتورە رۆزان ئاوەدان بٲت، وایزانم كاك عەونى بوو موستەقىدەكە كرا بە مەعنى، بەلام هیشتا ماناكەى وازیح نییه، من پيشنيار دەكەم ئەگەر بینووسن بەو شیوهیه صیاغە بكریٲتەو (تعمل على ضمان قيام الجهات المعنية في الحكومة الاتحادية بدفع)، سوپاس.

بەرپۆز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، فەرموو كاك جەلال.

بەرپۆز جلال على عبدالله:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

چ وەزارەتیكە بە موتابەعەش دەبٲت، بە تەعمیلیش دەبٲت، بەلام نەتیجەكەى ئەگەر ئەم ماددەيه وەكو خۆى مایهوه، لە پيشنيارهكانیشدا ماددەیهك هەيه كە داوا دەكات داھاتەكان لە بەغدا بەس رەقەمى نەدراو، ئەگەر مایهوه چەند كەلیمەیهكى بۆ ئیزافە بكریٲ (واعلام برلمان كوردستان بنتائج العمل او المتابعة)، سوپاس.

بەرپۆز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، فەرموو كاك جەمال.

بەرپز جمال طاهر ابراهيم:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

پيش ئىستا چەند پېشنيارىك هەبوو ماددەيەك لەو ماددانە (على حكومة اقليم كوردستان اتخاذ المقتضى الدستوري والقانوني لتحصيل جميع مستحقات حكومة الاقليم لدى الحكومة الاتحادية)، پرسيارم ئەوويە ئەو مۆستەحقاتە دەكەويته ناو ئەو مۆستەحقاتانەى پترۆدۆلار، يان نا؟ ئەگەر ئەو پترۆدۆلارە ليرەش بىتن ماناى ئەوويە ئەم ماددەيە زياد دەبىت، چونكە پيش ئىستا ماددەيەگمان پەسند كرد كە بىتە ناو ياساى بودجە، ئەگەر هاتو وەكو خۆى مايەو، من پشتيوانى دەكەم كە كەليمەى مۆستەفيده بىتە كەليمەى مەعنيە، زۆر سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلهمان:

زۆر سوپاس، فەرموو كاك خەليل.

بەرپز خليل عثمان حمدامين:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

منيش هەمان ئەو پرسيارەى كاك جەمالە هەيە، بەراستى ئەگەر ئەمە دەچىتە زىمنى ئەو مۆستەحقاتانەى حكومت، ئەو ئىمە ماددەيەگمان بۆ داناو، بەراستى پىموايه زيادەيه.

خالىكى تر، هاوکارانم باسيان كرد، ئەندامانى بەرپزى پەرلهمان، ئەمە وەكو باس كرا بەراستى بۆ ئەو مەنتيقانەيه كە نەوتى لى دەردەهينریت، بەلام بەداخەو تەوگە ئىستا ئەو پارەيه وەكو پيوست لەو ناوچانە سەرف نەكراو، تەنانەت ئەو ناوچانەى دەوروبەرى پالۆگەو ئەو شوينانەى كە نەوتيان لى دەردەهينریت، سەرەتايترين پىداويستيان بۆ دابىن نەكراو، بەراستى كە مەسەلەى ئاوه، مەسەلەى يەگەى بنكەى تەندروستىيه، ريگاوبانە، زۆر كيشەى تريان هەيە، جگە لەووى كە بەراستى رووبەرووى كيشەى پيس بوونى ژينگە دەبنەو، يەعنى من هيوادارم وەكو پشتگيرى لە داواى هاوکارانم دەكەم كە باسى ئەوويان كروو، يەعنى بەراستى بە تەحديدى با قانونەكە وەكو خۆى جى بەجى بكرىت، مۆستەحقاتى ئەو ناوچانەيه كە نەوتيان لى بەرەم دەهينریت، يەعنى ناكريت ئىمە ئەو چەند سالە ئەم پارەى پترۆدۆلار، ياخود داھاتى نەوت لە مۆستەحقاتى نەوتيشدا، بەلام ئىمە ناوچەگانمان كاوون، رۆزانە لە ريگاوباندا بە دەيان حاديسەى نادروست روو دەدات، هاوولتيانى دەوروبەرى ئەو شوينە رووبەرووى دەيهە مەترسى ترسناك دەبنەو، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلهمان:

جەنابى وەزير.

بەرپز بايز تالەبانی / وزیرى دارایی و ئابووری:
بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دیاره ئەو ماددەیه له نەتیجەى ئەو دەرپزراوه که (350) ملیار دیناری سالی پار ئیمه له ئیرادات داخیلمان کرد بوو و، بۆمان نەهاتوو، ئیستا ئەو بوو سەبەبی زیاد کردنی عیجزی پارەکه. بەنەیسبەت ئەو پارەى تەقدیری ئەمسال و وزیرى سامانە سروشتیەکان هەول بەدات بۆ ئیمەى وەرگریتهوه، (120) ملیار دیناره له ئەسلی ئیراداته که بەیان کراوه، ئیستا وەزارەتى سامانە سروشتیەکان، جەنابى وزیر وەعدى بە ئیمه داوه که هەول بەدات ئەو پارانە وەرگریتهوه بە چەند وەجەش بێت، بەلام بەنەیسبەتى ئەووى که بۆ ئەو شوینانەى زەرەمەند دەبیت، وەکو کاک گۆران، کاک خەلیل گوتیان، بەئى ئیمه وایه، فیعلەن بۆ ئەووى که پارەکه بێتهوه، مەفروزه بەو شیۆهیه سەرف بکریت، چونکه ئەمسالیش دەبینین پترۆدۆلار لەناو تەنمیهى ئیقلیم دانراوه، مەفروزه ئەو پترۆدۆلار لەناو تەنمیهى ئەقالیم بۆ ئەو ناوچانە سەرف بکریت، که زەرەمەندن لەو مەزوعەو ئیشیان تیا کردوو، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز سکرتری پەرلەمان هەندیک تییبینی هەیه با بفرموویت.

بەرپز فرست احمد عبدالله / سکرتری پەرلەمان:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بە رهئى من ئەو کاره له ئیش و کارى وەزارەتیک زیاترو قورستره، من پيشنیاری ئەوه دەکەم که ئەو کاره لەنیوان حکومەتى هەریم و حکومەتى ئیتیحادى بێت، نەك لەنیوان وەزارەتى سامانە سروشتیەکان و جیهاتى مەعنى بێت له حکومەتى ئیتیحادى، چونکه ئەگەر ئیشى ئەوان بوايه ئیستا حەل کرا بوو پيش دوو سال نەدەماو تەراکومى نەدەکرد، سى سال لەسەر یەك بێت و نەتیجە دیار نییه، زۆر سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز / سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەى یاسایى.

بەرپز عونى کمال سعید بەزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

مەعلومە بەپى ماددهى (111) دەستوورى هەمیشەى عێراق، نەوت و گاز مولکی هەموو خەلکی عێراقه، بەپى ئەو ماددانەى که له یاسای بودجهى حکومەتى عێراقى فیدرالدا نامازەى پى کراوه، که ئیستیحقاقاتى حکومەتى هەریمی کوردستان لەو نەوتانەى لەو شوینانەى که دەردهچیت، پيشنیاری وا کرا که بەراستى بۆ خزمەت کردنى ئەو مەنتیقانە بێت، ئیمەش پشتگیری لەوه دەکەین، بەتایبەتى زۆر تەئسیر له ژینگه دەکات و ژینگه پيس دەبیت، بەلام وەکو برادران نامازەیان پيدا ئیحصائیهکی وردمان لەبەردەستدا نییه، که ئایا چەند پارە هەیه لەوئى؟ پارەکه چەندە؟ ئەگەر هاتو پارەکه وەرگیراو سەرف بکریت بۆ ئەو شوینانەى که بۆی تەرخان کراوه، بەتایبەتى ئیمه له ماددەکانى پيشوودا حکومەتمان ئیلزام

کردوووهو دهنگی لهسهه دراوه، كه حكومهتي ههريمي كوردستان ههلهدهستيت بهئيجرائاتي دهستووري ياسايي بو وهگرنتي ئهه پارانه، هههچهنده ئهه مادديه دهنكي لهسهه درا، بهلام لييره تهئكيده، بويه ئيمه به باشي دهزانين پاش رهچاو كردني ئهه پيشنيارانهي ئيستا پيشكهش كرا صياغهكهي بهه شيويه بيت، ئههگر رهزامهنديتان كرد بيخهينه دهنگاندهوه.

(تعلم حكومه اقليم كوردستان على ضمان قيام الجهات المعنية في الحكومة الاتحادية لضمان دفع مستحقات البترولودولار للسنوات 2010 و 2011، (1) دولار عن كل برميل نطف خام منتج في المحافظة او (1) دولار عن كل برميل نطف خام مكرر في مصافي المحافظة و (1) دولار عن كل (150) متر مكعب من الغاز الطبيعي منتج في المحافظة على ان يأخذ بنظر الاعتبار صرف ما يستوفى مستقبلاً لخدمة المحافظة التي تنتج فيها النطف او الغاز).

بهه شيويه دهخوينمهوه:

(على حكومة اقليم كوردستان العمل على استيفاء مستحقاتها لدى الحكومة الاتحادية من البترولودولار للسنوات 2010 و 2011، (1) دولار عن كل برميل نطف خام منتج في المحافظة او (1) دولار عن كل برميل نطف خام مكرر في مصافي المحافظة و (1) دولار عن كل (150) متر مكعب من الغاز الطبيعي المنتج في المحافظة على ان تصرف المبالغ المستحصلة مستقبلاً للمناطق المنتجة).

بهريز د. ارسلان بايز/ سهروكي بهرلهمان:

بهريزان، ئيستا دهبخهمه دهنگاندهوه، كي لهغهلايه دهستي بهرز بكاتهوه؟ زور سوپاس، كي لهغهلا نييه دهستي بهرز بكاتهوه؟ زور سوپاس، بهكوي دهنك پهسند كرا، فهرموون بو مادديهكي تر.

بهريز عوني كمال سعيد بهزاز:

بهريز سهروكي بهرلهمان.

المادة الخامسة والعشرون:

للمحافظة تكليف اي وزارة من الوزارات او حسب الاختصاص تنفيذ المشاريع في كل محافظة على حساب التخصيصات (اعمار وتنمية الاقاليم والمحافظة) المخصصة لها.

اولاً: تعفى من الرسوم الكمركية كافة البضائع والسلع المستوردة من قبل دوائر الاقليم والقطاع العام باسمها ولاستخدامها ولغاية اكمال العمل.

ثانياً: يشمل الاعفاء اعلاه البضائع والسلع المستوردة لدوائر الاقليم والقطاع العام من حكومات او مؤسسات مانحة.

بهريز د. ارسلان بايز/ سهروكي بهرلهمان:

بهكورديش تكيهه.

بەرپىز لانا احمد چەلەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى بىست و پىنچەم:

پارىزگا بۆى ھەيە ھەر وەزارەتلىك، يان بەگويىرەى پىسپورى رايان بسپىرى بۆ جى بەجى كىردنى پىرۆژەكان لە ھەر پارىزگا يەكدا لەسەر حىسابى تەرخان كراوەكانى (ئاوۋەدان كىردنەو ھەو پەرەپىدانى ھەرىم و پارىزگاكان) كە دىيارىكراو ھەيە.

يەكەم: دەبەخىرى لە رەسمى گومرگى ھەموو جۆرە كەل و پەللىك و سلەھەكى ھاوردە لەلەيەن فەرمانگەكانى ھەرىم و لەلەيەن كەرتى گشتى كە بەناوى خۆيەو ھەيە بۆ بەكارھىنانى بى، ھەتا كارەكەى كۆتايى پى دى.

دووم: ئەو بەخىشىنى سەرەو ھەو كەل و پەل و ھاوردانە دەگىرئەو، كە دەبەخىرى بۆ فەرمانگەكانى ھەرىم و كەرتى گشتىيەو لەلەيەن حكومەتەكان و دەزگاكانى بەخىشندەو.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياساى.

بەرپىز د. رۆزان عبدالقادر دىمى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى بىست و پىنچ دوو رەئى ھەيە، رەئىيەكان / ئىلغا كىردنى ماددەگەيە، پىويست ناكات، لەبەر ئەوئەى ئەوانەى كە ئىستىرادى ئەو مەوادانە دەكەن تەنھا كەرتى تايبەتن، ئەوان سوودمەندن، ئەو رەئىيەكە.

رەئى زۆرىنەش ئەو ھەو، كە پىشتىگىرى ماددەكە دەكات، تەنھا رىزبەندى ماددەكە بىرئە (للمحافظة) ئەو بىرئە خالى يەكەم، ئەوانى تىرىش دووم و سىيەم، واتا بىرگەيەك رىزبەندى بۆ دانەنراو، بىرئە يەكەم خال لە ماددەكە، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى دارايى.

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لەگەل ئەو ھەيە ماددەكە ھەو خۆى بىمىنئەو، چونكە بەراستى خۆى لەخۆيدا ئاسانكارى و كارى ئىدارى و ژمىرىيە بۆ حكومەت و دامودەزگاكانى و كەم كىردنەو رۇتىناتىشە.

بەرپۇز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

كى تىببىنى ھەيە؟ ئەو بەرپۇز ئاويان نووسراو، رېزداران (دكتور ئەحمەد وەرتى، سۆزان خان، كاك شوان، شلىر خان، سىرە خان، كاك قادر ئەحمەد، كاك عومەر عبدالرحمن، ئەفەين خان)، فەرمو دكتور ئەحمەد.

بەرپۇز د. احمد ابراهيم على(وهرتى):

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

بەنسىبەت ماددە (25) موقەدىمەى ماددەكە بە رەئى من پەيوەندى بە فەقەرەى يەكەم و دوو مەوہ نىيە، چونكە باس لەوہ دەكات كە موحافەزە بۆى ھەيە تەكلىف لە وەزارەتەكان بكات، بۆ جى بەجى كەردنى مەشارىعەكان كە پەيوەندى بە ئىعمارى تەنمىەى ئەقالىم و موحافەزاتەوہ ھەيە، ئەوہى تر باسى ئىعضاى رسوم دەكات، ھىچ رەپتىان بە يەكەوہ نىيە، من لەگەل ئەوہامە كە يەكەم و دووہم حەزف بىكرىت، تەنھا موقەدىمەى ماددەكە بىمىنئىتەوہ، ئەوہى تر حەزف بىكرىت، چونكە پىموايە كەرتى گشتى مەواد داخىل ناكات، ئەگەر وايە داوا لە وەزىرى دارايى دەكەم روون كەردنەوہمان بەداتى، ئايا كەرتى گشتى شەك و مەواد داخىل دەكات، يان تەنھا شەرىكاتە؟ ئەگەر وا نەبىت ئەو دوو فەقەرەيە حەزف بىكرىت، تەنھا موقەدىمەكەى بىمىنئىتەوہ، منىش لەگەل ئەوہامە كە موقەدىمەكەش بەو شىوہىە بىت (للمحافظة الطلب وزارة من الوزارات)، نەك تەكلىف، يەعنى داوا كەردن بىت، نەك تەكلىف بىت، پىموايە داوا كەردن باشترە، نەك موحافەزە بۆ وەزارەتەكەى بكات، زۆر سوپاس.

بەرپۇز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، سۆزان خان فەرمو.

بەرپۇز سۆزان شەھاب نورى:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشىك لەو لامەرگەزىتە ئىدارىەى لە بەرپۇەبەردنى كارەكان زۆر لەو كارانەو مەشارىعەنە چۆتە لای پارىزگاكان، بىگومان لەوانەيە پارىزگاكان بتوانن ئەو كارە جى بەجى بىكەن، ھەندى جارىش پىويستى بەوہيە تەكلىف بكات لە يەككە لە وەزارەتەكان بۆ جى بەجى كەردنى، نموونەشمان زۆرە، تەننەت ئىمە لە لىژنەى پەرورەدەو خويىندنى بالاً، كاتىك كە كۆبوونەوہمان لەگەل وەزارەتى خويىندنى بالاً كەرد بۆ بودجە باسىان لەو خالە كەرد، دروست كەردنى زانكۆ لەسەر موحافەزە ناتوانىت ئەو كارە بكات، راستە لە حدودى موحافەزەيە، داوا دەكات لە وەزارەتى تايبەت كە كارەكەى بۆ بكات، نموونەيەكى ترىشمان ھەيە، ئىمە لىرە ياساى ژمارە (7) ى سالى 2008 مان ھەموار كەرد، حكومەتى ھەرىمى كوردستان داى بە پارىزگاكان، كە خانوو بۆ خەلكى كەمدەرامەت دروست بكات، بەلام خۆى ئەو شوينەى كە موكلەفە ئىشەكە وەزارەتى ئاوەدانكەردنەوہيە، يەعنى من واى دەبىنم موقەدىمەكەى لىى نووسراو (للمحافظة) بىكرىت بە (اولاً)، چونكە ئەوہ خۆى بۆ خودى خۆى بابەتەكە عىلاقەى نىيە بە (اولاً) و (ثانياً)، ئەوہى كە كاك دكتور ئەحمەد باسى كەرد، بەلام (اولاً) و (ثانياً) ىش خۆى بۆ خۆى مانەوہى زۆر گرنگە، بەرپۇزان، ئىستا وەزارەتەكانى حكومەت،

دائىرەكان، نەخۇشخانەكان، جىھازىكى توبى كە دەكرېت بۇ يەككىك لە نەخۇشخانەكان لېرە دروست ناكريٹ، تا بلىيٹ ئىستىراد ناكريٹ، تەننەت دەرمانىش ئىستىراد دەكرېت، تەننەت ئەو مەوادانەى بەكار دىت بۇ فەحصىكىش ئىستىراد دەكرېت، هيجى لە ولاتەكەى خۇمان دروست ناكريٹ، نە جىھاز دروست دەكرېت، نە دەرمان دروست دەكرېت، نە مەواد توبى دروست دەكرېت، بۇيە مادام ئەوانە بۇ خزمەتى خەلگن، ئەوانە دىنە ناو ھەرىمەو، جىھازە بۇ نەخۇشخانەكان دىت خەلگ سوودمەند دەبىت لىي، دەرمانە خەلگ لىي سوودمەند دەبىت، لەبەر ئەو نەبىت رسومى گومرگى لى وەر بىگريٹ، بۇيە مانەوەى يەكەم و دووم وەكو خۇي، ئەو پىشەكەى دانراوہ ئەو بكرېت بە يەكەم، يەنى بكرېت بە (اولا، ثانيا، ثالثا)، زۆر سوپاس.

بەريز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك شوان فەرموو.

بەريز شوان عبدالكريم جلال:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

من دوو تىبىنىم ھەيە، يەكيان/ زمانەوانى ئىدارىيە، ھيوادارم بەريزان لە لىژنەى ياسايى مولاخەزەى ئەو بەكن، وەكو ئەو بەريز ھاوكارم دكتور ئەحمەدىش ئامازەى پىدا، موخافەزە ئەگەر بە پلەى ئىدارى حىسابى بەكەيت لە وەزارەت پلەيەك لە خوارترە، راستە موخافز بە سىفەت وەزىرە، بەلام تەكلىف عادەتەن دەسەلاتىكى بالاترە بۇ دەسەلاتىكى خوارتر دەبىت، لەبەر ئەو لە رووى زمانەوانىيەو دەبىت بلىيٹ (للمحافظة الطلب من الوزارات)، بۇ؟ چونكە تەكلىف عادەتەن وەكو گوتەم بەو شىوہيە، لەبەر ئەو بكرېت بە تەلەب، ئەو يەك.

دوو/ من لەگەل ئەووم بەراستى يەكەم و دووم لە ماددەى بىست و پىنج، يەكەم و دووم لابرېت، بۇ؟ چونكە بەراستى ئىستا دەزگاكانى حكومت كە پارە تەخسىس دەكەن بۇ ئەجھىزە، خۇيان ناچن بكرن، كەس نانېرېت بە ئىفاد بچىت بىكرېت، ھەتا ھەرچيەك بىت، دەچىتە موناقتەسەو، كە چووم موناقتەسەو شەرىكات دەيھىنېت، كۆمپانيا ھەلدەستىت بە ئىستىرادى ئەو ماددانە، ئەو كۆمپانيايە پارە وەردەگرېت لە برى ھىنانى ئەو كەلوپەلانە، مەنتىقى تيا نىيە ھىنانى ئەو كەلو پەلە لە رىي ئەو كۆمپانيايە، ئەو كۆمپانيايەش ببوردريٹ لەو پارەى گومرگ و ئەو كە پىويستە بىدات بۇ ھىنانى كەلوپەل بۇ ناو ھەريم، ئەمە ئەگەر مونەسەسە حكومىيەكە، يان وەزارەتەكە خۇي ئەو كارە دەكات لە رىي ئىفادەو، ئەو راستە قسەيەكى وارىدە، بەلام ئەگەر ئەم ئەركە دەسپىردريٹ بەو كۆمپانيايانەى داخىلى ئەو موناقتەسەنە دەبن بۇ كرىنى ئەو كەلوپەلانە، بەراستى من بە ناحەقى دەزانم، بۇيە داواكارم لابرېت، زۆر سوپاس.

بەريز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، شلىر خان فەرموو.

بەرپىز شلىر محمد نجيب:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەنيسبەت ناحىيەى زمانەوانىيەو، فيعلەن وەزارەت گەورەترە، بەس ئىمە لە ماددەى بيست و سىدا دەمانتوانى بيكەين، بەلام تازە رۆيى، بەنيسبەت ئىعمارو تەنمىيەى ئەقاليم خۆى ھەر حاصل تەحصيلە، ئىستا ئەمە شتىكى زۆر باشە كە خۆى موحافەزە لەگەل جىھاتى وەزارەتەكاندا ئەو تەنيسقەى ھەيە، بۆيە دەبينين دووبارە بوونەوەى مەشروع شتى تر نابىت، يەئنى ئاگان لە يەكتەرە، بەنيسبەت ئىعفايەكە، من لەگەلئىدام بىمىنئىتەو، چونكە لە مەشارىيەى گەورە بىنيومە، چونكە ماقول بۆ مەشارىيەى بچووك قەت ناچىت ئىستىراد بكات، يەئنى لەناو بازارەكانى ھەرىمدا ھەيە، بەس بۆ مەشارىيەى زۆر گەورە، كە ھەندىك ئەجىھزە دەھىنئىت، ئەو ئىعفا بكرىت و كەمىياتى زۆرىشە، يەئنى كەمىياتى مەواد زۆر مەسەلەن كە دەھىنئىت بۆ مەشارىيەى زۆر گەورە، ستىراتىجىيەكان، لەبەر ئەو ئەو دوو بىرگەيە وەكو خۆى بىمىنئىتەو، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، سىرە خان فەرموو.

بەرپىز سىرە عبدالله اسماعيل:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

مىنىش لەگەل ئەو دەمامە كە ئەو ماددەيە بىمىنئىت و بەگرنگىشى دەزانم، ھەر لەگەل ئەو دەمامە كۆلىزە ئەھلىيەكان لەم رسوماتانە عەفو بن، چونكە كۆلىزى ئەھلىش ئەقسامى علمى زۆرى ھەيە، موختەبەراتى ھەيە، كىمىيا، فىزىيا، ئەحيا، جىۆلۆجى، ھەموو ئەجىھزەكان زۆربەى لە دەرەو دەيت، مەوادى موختەبەرىش، مەوادەكان ھەموو زۆربەى لە دەرەو دەيت، مودەكەشى بەسەر بىروات ئىكسپايەر دەيت لە تەجاروبەكان ئىستىفادەى لى ناكەن، پىويستە كۆلىزە ئەھلىيەكانىش لە رسومات عەفو بكرىن، چونكە تاكو ئىستاش ياسايەكەيان بۆ رىك نەخراو، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك قادر ئەحمەد فەرموو.

بەرپىز قادر احمد سمايل:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خوشكى بەرپىز شلىر خان تەوزىچىكى باشىدا لەسەر ماددەكە، من بەش بەحالى خۆم لەگەل دارشتنەوەى باشم وەكو ئەوەى ھاوکارانم باسيان كرد، بەلام ئەو بەخشىنەى كە دانراو لە ماددەكەدا بىمىنئىتەو، كە ئەمە ھۆكارىكى باشە بۆ خزمەت كردن و ئاوەدانكردنەو، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك عومەر عبدالرحمن فەرموو.

بەرپۇز عمر عبدالرحمن على:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

بەنيسبەت بەشى يەكەمىيە، كاك شوان تەوزىچىكىدا، بەلام خۇي دەكرىت بگوترىت (للمحافظة مفتوحة اي وزارة من الوزارات)، نەك تەكلىف، تەكلىف كەلىمە يەكى ئىلزامىيە، موخافز ناتوانىت ئىلزامەن ئىلزامى وەزىرو وەزارەت بكات، دەتوانىت موفاتەحەى بكات بۇ جى بەجى كرىنى كارىك، بەلام بەنيسبەت فەقەرەى دووم و سىيەمەو، ئىعفاى رسومى گومرگى، من پىموايە ئەگەر رسومى گومرگى لە مەسائىلە سىيادىەكان بىت، ئىقلىم ناتوانىت ئىعفاى رسومى گومرگى بكات ئەمە لە لايەك، لە لايەكى دىكە شەرت نىيە ئەم بەزائىعانە لە سنوورەكانى خۇمانەو داخىل بىت، جائىزە لە سنوورەكانى جنوبەو داخىل بىت، لە میناى ئوم قەسرەو جائىزە بىت، ئەم ياسايەى كە ئىمە لىرە دەرىدەكەين واتا ياساى مىزانىيە بۇ ئەمسال، ئەمە جى بەجى دەكرىت لە میناى ئوم قەسر لەو بەزائىعانەى كە دىن بۇ ئىرە، هەرەوھا لە لايەكى دىكە، زۆرىنەى ئەو شتومەكانەى كە دىن، ئىستا وەكو برام كاك شوان باسى لەسەر كرى، ئىستا دامودەزگاكانى دەولەت ئەمانە دەداتەو بە كۆمپانىا تايبەتەكان، كە داى بە كۆمپانىاى تايبەت، دەبىتە مالى كۆمپانىا تايبەتەكە، واتا ئەگەر هەموو ئىعفايەكى بۇ كرا كۆمپانىا تايبەتەكە سوودمەند دەبىت، نەك دامودەزگاكانى دەولەت، لەبەر ئەو مەن پىموايە ئەو فەقەرەى يەك و دووى هەر تىدا نەمىنىت و، سوپاس.

بەرپۇز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئەفین خان فەرموو.

بەرپۇز ئەفین عمر احمد:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

من لەسەرەتاو لەگەل ئەووم كەوا ئەم ماددەيە بىت بە دوو بەشەو، بەشى ئەووى كە باسى موخافەزە دەكات دواى ئەووى كە وشەى تەكلىف بىتە تەلەب، يان موفاتەحە، بىتە ماددەيەكى تايبەتى، بەلام ئىعفايەكان بىتە ماددەيەكى سەربەخۇ، لەگەل ئەووشدا ئىمە لىرە دەست نىشان بكەين، هەرەك بەرپۇزان كاك شوان و كاك عومەر باسىان كرى، كاتىك هاتو وەزارەت، ياخود حكومەت خۇي هەلستا بەو كارە، خۇي هەلستا بە كرىنى ئەو شتومەكانە لە دەروە هىنايە ژوورەو بۇ ناو هەرىمى كوردستان، بەو شىوئەيە وارىدە كە ئىعفا بكرىت، بەلام ئەگەر هاتو لە رىگای يەكىك لە كۆمپانىاكانى كەرتى تايبەتەو ئەم كارە بكات، بۇ ئەووى ئىمە ئىعفا بەدەينە ئەو كۆمپانىايە، بەراستى ئەمە كارىكى زۆر ناقانونى دەبىت، چونكە كۆمپانىا ئىستىسمار دەكات، كۆمپانىايە تايبەت بۇ خۇي كار دەكات، ئەگەر بىتو ئىستىسمارى خۇي، يان عەقدى خۇي لەگەل كەرتىكى حكومى ئىمە كرى بوو، ئىمە ئىعفاى بكەين لەگەل ئەووى كەوا ئىستىفادەو قازانجى خۇي دەكات، ئەمە بەراستى دەبىتە كارىكى نا تەندروست، بۇيە دەبىت ئىمە بە شىوئەيەك لە شىوئەكان وا بكەين ئەو كۆمپانىايە ئەوان پىي هەلدەستن بەو ئىستىرادە ئەوان موستەفید نەبن لەو برگە ئىعفايە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، جەنابى وەزىر.

بەرپىز بايز تالەبانى / وەزىرى دارايى و ئابوورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە پىمان باشە لە ماددەگە كەلىمەى تەكلىف لا بدرىت و بگۆرپىت، وەكو خۆى بىننىتەو، بەلام ئەگەر بىت بە دوو بەشەو، يان يەك بەش بەم شىوئەش بىت، بەنىسبەتى ئىمەو ەيچ مانىع نىيە ئەگەر بىت بە دوو بەشەو.

بەنىسبەتى ئەوئى باسى ئىستىسمار و ئىستىراد دەكرىت، تەبىعى موستەسمىر خۆى بۇ دە سال مەغىيە لە هىنانى شتومەك بەپى ياساى ئىستىسمار ئەو ەل بوو، ئەو شتانەى كە بۇ حكومەت دىت مەغىيە، بەلام ەندىك كەرتى تايبەت ەيە ئىشى حكومەت دەكات دەيىننىت، خۆى رەنگە لەنەسى عەقدەكەدا وا ەتەبىت، ئەو ئىعفا دەكرىت لە رسوماتى گومرگى، ئەگەر لە عەقدەكەدا ەتەبىت، لىرە قەصد ئەوئە، ئەگەر لە عەقدەكە نەتەبىت، ئەو جىاوازە، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لىزنەى ياساى.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دواى تىبىنى ئەندامانى پەرلەمان لەسەر ماددەكەو روون كىرنەوئى جەنابى وەزىرى دارايى و ئابوورى ەرىم، ئىمە صياغەيەكمان ئامادە كىردوو، دەيخوئىنەو، ئەگەر ئەندامان رەزامەندىان لەسەردا، داوا دەكەين بخرىتە دەنگدانەو.

المادة الخامسة والعشرون:

اولاً: للمحافظة الطلب من اي وزارة حسب الاختصاص بتنفيذ المشاريع المخصصة لها على حساب التخصيصات (اعمار وتنمية الاقاليم والمحافظات).

ثانياً: تعفى من الرسوم الكمركية كافة البضائع والسلع المستوردة من قبل دوائر الاقليم والقطاع العام باسمها ولاستخدامها ولغاية اكمال العمل.

ثالثاً: يشمل الاعفاء اعلاه البضائع والسلع المستوردة لدوائر الاقليم والقطاع العام من حكومات او مؤسسات مانحة.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك شوان.

بەرپز شوان عبدالکریم جلال:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

بیوورن، دوو، سی کەس داوای ئەووی کرد (اولاً، ثانیاً) لا بدریت له ئەسلی ماددەکە، یەعنی حەقە ئەو
پیشتر بخریتە دەنگدانەو، ئەگەر دەنگی نەهینا، ئینجا صیاغەکە موعالەجە بکریت، زۆر سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بایز/ سەرۆکی پەرلهمان:

دکتۆر ئەحمەد فەرموو.

بەرپز د. احمد ابراهیم علی (وهرتی):

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

منیش هەر ئەو قسە کاک شوانم هەبوو بە ئیزافە ی ئەووی بەرپز وەزیر روونی کردووە، کەوا کەرتی
گشتی خۆی شت ئیستیراد ناکات، هەتا ئەگەر بشمینیتەو نەصەکە ی بگۆریت (المستوردة لصالح القطاع
العام)، نەک (المستوردة لدوائر الاقليم والقطاع العام)، چونکە ئەو گوتی هەندیک شەریکات هەیه بو
حکومەت سیلەع و مەواد ئیستیراد دەکەن، یەعنی دەبیت نەصەکە بگۆرین، هەتا ئەگەر بشمینیتەو، بەلام
له پیشدا بخریتە دەنگدانەو، چونکە داوا کرا لابریت، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بایز/ سەرۆکی پەرلهمان:

لیژنە یاسایی.

بەرپز عونی کمال سعید بەزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

مادام داوا دەکریت دوو فەقەرەکە ئیلغا بکریت، داوا دەکەین بخریتە دەنگدانەو، ئەگەر ئیلغا کرا تەنها
فەقەرە ی بەکەم دەمینیت، واتا موقەدیمە ی ماددەکە، ئیستا هەردوو فەقەرە دەخوینمەو کە داوا دەکریت
ئیلغا بکریت:

اولاً: تعفی من الرسوم الكمركية كافة البضائع والسلع المستوردة من قبل دوائر الاقليم والقطاع العام باسمها
ولاستخدامها ولغاية اكمال العمل.

بەرپز د. ارسلان بایز/ سەرۆکی پەرلهمان:

دەیکەمە دەنگدانەو، کێ لەگە ئدایە ئەو دوو بڕگەیه لەغو بکریت دەستی بەرز بکاتەو؟ (6) کەس
لەگە ئدایە، زۆر سوپاس، کێ لەگە ئدایە بمینیتەو، بەزۆرینە ی دەنگ مایەو، زۆر سوپاس، فەرموو لیژنە ی
یاسایی.

بەرپز عونی کمال سعید بەزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

فەقەرە ی تر:

ثانياً: يشمل الاعفاء اعلاه البضائع والسلع المستوردة لدوائر الاقليم والقطاع العام من حكومات او مؤسسات مانحة.

بهریز د. ارسلان بايز/ سهروکی پهرلهمان:

دهیخه مه دهنگدانه وه، کی له گه لدايه نهو دوو برگه يه لهغو بکریت دهستی بهرز بکاته وه؟ (3) کهس له گه لدايه، زور سوپاس، کی له گه لدايه بمینیتته وه، به زورینه ی دهنگ مایه وه، زور سوپاس، فهرموو مادده که بخوینته وه.

بهریز عونی کمال سعید بهزاز:

بهریز سهروکی پهرلهمان.

المادة الخامسة والعشرون:

اولاً: للمحافظة الطلب من اي وزارة حسب الاختصاص تنفيذ المشاريع المخصص لها على حساب التخصيصات (اعمار وتنمية الاقاليم والمحافظات).

ثانياً: تعفى من الرسوم الكمركية كافة البضائع والسلع المستوردة من قبل دوائر الاقليم والقطاع العام باسمها ولاستخدامها ولغاية اكمال العمل.

ثالثاً: يشمل الاعفاء اعلاه البضائع والسلع المستوردة لدوائر الاقليم والقطاع العام من حكومات او مؤسسات مانحة.

بهریز د. ارسلان بايز/ سهروکی پهرلهمان:

دهیخه مه دهنگدانه وه، کی له گه لدايه دهستی بهرز بکاته وه؟ زور سوپاس، کی له گه لدا نیه دهستی بهرز بکاته وه؟ (4) کهس له گه لدا نیه، زور سوپاس، به زورینه ی دهنگ په سند کرا، زور سوپاس، فهرموو بو مادده یه کی تر.

بهریز عونی کمال سعید بهزاز:

بهریز سهروکی پهرلهمان.

سهبارت به مادده ی (26) ی پرۆژه که په یوه سته به نیستیقتاعات، نیمه له مادده ی سی رهقه میشمان دایی، دهنگمان له سهر نهو هدا که ته خفیزی 20٪ له موازنه ی ته شغیلی ههرسی سهروکیه تی هه ریم و پهرله مان و نه نجومه نی دادوهی، بویه پیشنیاریش هه یه له لیژنه ی یاسایی نهو مادده یه نیلغا بکریت، داوا ده که م نهو مادده یه بخریته دهنگدانه وه.

بهریز د. ارسلان بايز/ سهروکی پهرلهمان:

جاری مادده که بخوینته وه، چونکه نیعتیراز هه یه له سهری، فهرموو.

بهریز عونی کمال سعید بهزاز:

بهریز سهروکی پهرلهمان.

المادة السادسة والعشرون:

الاستمرار باستقطاع 10% من رواتب رئيس الاقليم ونائبه ورئيس البرلمان ونائبه وسكرتير واعضاء البرلمان ورئيس مجلس الوزراء ونائبه والوزراء ومن هم بدرجتهم ومن يتقاضى راتب وزير ووكلاء وزارات ومن بدرجتهم ومن يتقاضى راتب وكيل وزارة والمستشارين لمنفعة صندوق الشهداء في وزارة الشهداء والمؤنفلين.

بەپۈز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەكوردى بخويئنهوه، فەرموو.

بەپۈز محمد دليز محمود:

بەپۈز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى بيست و شەشەم:

بەردەوامبوون لە بريني (10%)ى مووچەى سەرۆكى ھەرئيم و جيگرەكەى و سەرۆكى پەرلەمان و جيگرەكەى و سكرتير و ئەندامانى پەرلەمان و سەرۆكى ئەنجومەنى وەزيران و جيگرەكەى و وەزيران و ئەوانەى بە پلەى ئەوانن و ئەوانەى مووچەى وەزير و وەكىلى وەزارەت، يان ئەوانەى بە پلەى ئەوانن وەردەگرن و، ئەوانەى مووچەى وەكىلى وەزارەت و راويژكار وەردەگرن، بۆ سوودى سندووقى شەھيدان لە وەزارەتى شەھيدان و ئەفالكراوەكان.

بەپۈز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

دەلئىن دوو رهئى ھەيە بۆ ئەو مەسەلەيە، يەك/ دەلئىت ئىلغا بکريت، جارئ ئەو بەخەينە دەنگدانەوه، تکايە ئىجازە بدن، چونکە ئيمە سەعاتيک موناقتەشەى بکەين، دواييش ئىلغاي بکەن، ليژنەى ياسايى فەرموو.

بەپۈز عونى کمال سعيد بەزاز:

بەپۈز سەرۆكى پەرلەمان.

ئيمە لە ليژنەى ياسايى لە راپۆرتى خۆمان داوامان کردوو ئەو ماددەيە ئىلغا بکريت، سوپاس.

بەپۈز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

کاکە رهئىەك ھەيە دەلئىت ئىلغا، با ئەو بەخەينە دەنگدانەوه، دوايى موناقتەشەى بکەن، ئەو دەتەن پى باشە؟ باشە، فەرموو کاک سالار.

بەپۈز سالار محمود مراد:

بەپۈز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ئىلغا کردن و ئىلغا نەکردنى ماددەيەك، من رهئيم وايە لە ئىستاوه بخريتە دەنگدانەوه کارىكى باش نييە، وەكو عورف لەم پەرلەمانە کاتى خۆى زۆر لەسەر ئەو پەرەنسيپە ئىشمان کرد، دوو کەس لەگەلئى، دوو کەسيش لە دۆى قسە دەکات و ديفاع لەو مەبەدئە بکەن، ئىنجا بخريتە دەنگدانەوه، ئەوانەى کە ئىديعا دەکەن لا بچيئ مقەوہەمات و موبەريراتيان چيە؟ ئەوانەى داواش دەکەن بەمىنيئتەوه داواکاريپەکانيان چيە، سوپاستان دەکەم.

بەرپۇز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عبدالسلام فەرموو.

بەرپۇز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

نوقتەى نيزاميه، ئەو موبەرىرى لىژنەى قانونى ھىناويەتى بۇ ئىلغاي ئەم ماددەيه، ھىچ عىلاقەى بە ماددەكەوہ نىيە، ئىمە بېرىمانداوہ لە 20% لە بودجەى دەزگاگان بېتە خواروہ، ئەوہ چ عىلاقەى بە راتبوہ ھەيە، ئىمە دەمانەوېت لېرە ئىشارەتېك بىنېرىن بە ئىتيجاهى عەدالەتى ئىجتىماعى، بۇيە من رجاتان لى دەكەم خستەنوہى ئەو پېشنىارەى ئىلغاي ئەو ماددەيه، من دەبىنم موبەرىرىكى قانونى نىيە، چونكە ھىچ رەبەت لەنىوان ئەو ماددەيهو ئەو ماددەيهى تر نىيە، سوپاس.

بەرپۇز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى.

بەرپۇز عمر صديق محمد:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماوہى موناقتەى چەند رۇزى رابردوو، پەرلەمانتاران قسەيان لەسەر ئەوہ گرد ئەو تەخصىصەى پار كراوہ ئىمكانە لە شوپىنى خۇى سەرف نەكرا بېت، يەعنى قسە لەسەر ئەوہ نىيە كە ئەمە ئىلغا بىرېت، قسە لەسەر ئەوہىە كە ئەم پارەيە بۇچى سەرف بىرېت؟ لەبەر ئەوہ ئەگەر قسە ھەبېت تەسەور دەكەم بەو ئاراستەيە بېت، ئەم پارەيە بۇچى سەرف بىرېت؟ زۇر سوپاس.

بەرپۇز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا ئىمە داوا دەكەين دوو كەس دىفاعى لى بىكات، دوو كەسىس لە دزى قسە بىكات، كاك عومەر نوقتەى نيزامت ھەيە؟ فەرموو.

بەرپۇز د. عمر حمدامىن خدر (نورەدىنى):

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

من تەسەور دەكەم ھىشتا ئەندامانى پەرلەمان رەئىان لەسەر نەدا بېت، تا پېشنىار بىرېت ئىلغا بىرېتەوہ، بۇيە من پىموايە رەنگە كەس لەگەل ئەوہ نەبېت ئىلغا بىرېتەوہ، بەلام رەئى ھەيە لەسەر ئەوہى كە چۇن بەكار بەنېرېت، رەنگە موناقتەى زياتر لەسەر ئەوہ بېت، سوپاس.

بەرپۇز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا ناوتان دەنووسىن قسە بىكەن، كى دەيەوېت لەسەر ئەو ماددەيه قسە بىكات؟ ناوت بنووسرېت، يان نوقتەى نيزامىت ھەيە؟ فەرموو نوقتەى نيزامىكەت بلى.

بەرپىز د. احمد ابراهيم على (وهرتى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بۇ ئەۋەدى روون بېت لەسەر راپۇرتى لىژنەى ياسايى، دوو رەئى ھەبوو، ھەزم دەکرد لىژنەى ياسايى رەئىيەكەى تەۋاۋ بېخوئىندبايەۋە، ھۆكارەكەى ئەۋە نەبوۋە كە رەئىيەك ھاتوۋە لىرە ئىلغاي ماددەكە بىكرىت، لەبەر ئەۋەدى لە رىئاسات بېراۋە، بەلگە دوو رەئى ھەبوۋە، رەئى يەكەم/ دەلئىت ئىلغا بىكرىتەۋە، لەبەر ئەۋەدى ئەۋ مەباليغەى كە ئىتتىقتاع كراۋە لە سالى رابردوۋ بۇ قەزانجى سىندوۋقى شەھىدان دانەنراۋە، ھەرۋەكە لە ماددەى (26)ى قانونى موازەنەى سالى 2011 ھاتوۋە، ھەرۋەھا لەبەر ئەۋەدى عەدالەت لەۋ ئىتتىقتاعە نەبوۋە، كەۋا مەشمول بوۋنە بە ئەھكامى ئەۋ قانۋنە.

رەئى دوۋەم/ دەلئىت ماددەكە ۋەكە خۇى بىمىنئىتەۋە، ھەزم دەکرد نەسەكەيان بېخوئىندبايەۋە، زۇر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

ئەۋ بەرپىزانەى ناويان نووسراۋە، رىزداران (كەك محمد شارەزوورى، كەك گۇران ئازاد، كەك فازل بەشارەتى، شەۋنم خان، كەك قادر ئەھمەد، رازاۋ خان، كەك صباح بىت اللە، كەك شوان كەبان، كەك شۇرش، دىكتۇر سەرۋەر، شىلېر خان، كەك شقان، خاتوۋ شىلېر محمد، كەك سەردار، سەمىرە خان، كەك سالار، زىكە خان، بەفرىن خان، گوليزار خان، كەك خەلىل، كەك جەلال، تارا خان، پەروىن خان، بېرىقان خان، ئامىنە خان، ئەفەين خان، دىكتۇر بەشىر، ھازە خان، كەك شىردل، كەك عومەر ھەۋرامى، كەك عبدالسلام)، كەك محمد شارەزوورى فەرموۋ.

بەرپىز محمد احمد على (شارەزوورى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من سەرەتا لەگەل ئەۋەدامە كە ئەم ماددەيە بىمىنئىتەۋە، واتا ئىلغا نەبىت، پىموا نىيە كەسىش لەم قاعەيە نارازى بى نەك لە 10%ى موۋچەكەى، بەلگە ھەموۋ موۋچەكەى بىدات بە كەسوكارى شەھىدان، بەلام من قەسەكانم لە روۋى ياسايىيەۋە چۇنئەتى سەرف كەردن و ئىقتىراحى قانونى ئەۋەدى كە سالى پار بېرا. يەكەم/ ئەگەر ئەم ماددەيە لە روۋى ياسايىيەۋە ئىمە ئىلزام بىكات، ئىمە دوو دەسەلاتى جىاۋازىن، حكومەت ئىمە ئىلزام بىكات بلىت لە 10%ى موۋچەكەتان دەبېرم، ئەۋە ئىرادەى پەرلەمانە، كە دەسەلاتىكى جىاۋازە لە حكومەت دەلئىت من پارەكە دەبېرم، ئەمە لە روۋى ياسايىيەۋە.

دوو/ ئەگەر سەيرى بىكەيت، يەئنى بۇ حكومەت دەسەلاتى دادوهرى بىر چوۋە لە 10%ى موۋچەكانىان بېرپىت؟ يەئنى ئەۋانئىش دەسەلاتىكى دادوهرىن و موۋچەيان ھەيە، بۇ ئەم ياسايە ئەگەر لە 10% بۇ دەسەلاتى دادوهرى تىا نىيە؟

سى/ دىيىنە سەر خەرجى، ئىمە پار ئەۋەندەى مەلوماتى لىژنەكەى ئىمە ھەبىت، حكومەت لە يەك كەسى خۇى نەبېرپوۋە، چۈنكە پارەكە لەلەى ئىمە مەلومە، بەس لە ئەندامانى پەرلەمان بېراۋە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، چونكى پارەكە (750) مىليۇن دىنارە بە ھىسابىكى خاص دراۋە، ھۆكۈمەت نە لە ۋەزىرى بىرپو، نە لە ۋەكىل ۋەزىرى بىرپو، نە لە ۋەزىرى بىرپو، پارەكەش ديارە (750) مىليۇن دىنارە لە ھىساباتى ۋەزارەتى شەھىدان، ئىمە پار لىرە بىرپارماندا ئەو ھىساباتە بچىتە سىندوۋوقى شەھىدان، نەمانگوت ۋەزارەتى شەھىدان ھىسابىكى خاصى بۇ بىرپىتەۋەو بىت ھەموو رۇژىك كەسوكارى شەھىد لەسەر تەلەفزيۇن كۆ دەكاتەۋە، كەسوكارىكى شەھىد چوار مىليۇن دىنارى دابىت، بۇ نەخۇشى، ۋەزىرى شەھىدان بلى (600) ھەزار دىنارى بىدەنى، بىدات بە تەلەفزيۇنىش، بەلام ئەۋەش نەدراۋە بەھەموو كەسوكارى شەھىد، ئەگەر ئىمە بىين خزمەت بە كەسوكارى شەھىد بىكەين، بەپراستى ھۆكۈمەت مولزەمە خزمەتى كەسوكارى شەھىد بىكات، ھۆكۈمەت پارەى لەبەردەست دايە، بەلام ئىمە ئەو پارەيەمان بىرى تا بچىتە سىندوۋوقى شەھىدان ۋە بىرپىت بە دوو پىرۇژە، دوو پىرۇژەى بچووك، پارەكەش خزمەتى كەسوكارى شەھىدان بىكات، من لەگەل ئەۋەدام بىرپىت، بەلام لە ھەمووى بىرپىت ۋ، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، تىكايە ئىلتىزام بە ۋەقتەۋە بىكەن، كاك گۇران فەرموو.

بەرپىز گۇران ئازاد محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

من پىموايە ئەو ماددەيە ئەۋەندە ماددەيەكى ئىعلاميە، ئەۋەندەى ماددەيەكە بە لا رى بىردنى ھەندىك مەۋزوع، ئەۋەندە ئەو ماددەيە نىيە كە لەناۋەرپۇكەۋە مەبەستمانە، ئەگەر قسە لەسەر مەبلەغە ئەو ماددەيە ناكاتە مىليارىك دىنار، ئەگەر بىرپىن بەكۆى پارەكە، شوكر ھۆكۈمەت ۋەزىرى باش بوۋە (185) مىليارمان زىاد كىرد، پىموايە دەتوانىت مىليارىك بىخەينە ھەر سىندوۋوقىك ئەگەر مەبەستمان بىت، ئەۋە يەك. دوو/ لە رووى خىراپ بەكارھىتان، كاكە ھەمە قسەى كىردو بىرادەرانىش قسەيان كىردو خىراپ بەكار دەھىنرىت، مەيدە ۋەزارەتى شەھىدان، بىدە ھەر مۇئەسسەسەيەكى دىكە، لەبەر ئەۋەى سىستەمىك نىيە ئىشەكان خىراپ بەكار دەھىنرىن، سالىكى تر دىين قسەى لەسەر دەكەينەۋە، لە رووى عەدالەتەۋە، ئەگەر قسە لەسەر عەدالەتى كۆمەلايەتى ۋە يەكسانى مۇۋجە دەكەين، پىموايە بە لە 10% عەدالەت نايەتە دى بە پىرۇژە ياسايەك كە پلەى بالاكەن دابەزىنىت ۋە پلە نزمەكان بەرز بىرپىتەۋە، بەو عەدالەت دىتە دى، ئەگەر ھەر ماپەۋەش بۇ دىكۆر دەنگمان لەسەرداۋە، پىم باشە ھەم ھاكەمەكان ئىزافە بىرپىت، ھاكەمەكان ئەمسال بە بىرپار ئەگەر بلىين لە 10% يان لى بىرپىت، شوكر ھۆكۈمەت سالى پار بىرپارىدا لە 50% يان بۇ زىاد بو، لەبەر ئەۋە با لىرەۋە جارىكى تر ئىزافەى 10% بىرپىتەۋە، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، كاك فازل فەرموو.

بەرپىز فاضل محمد قادر(بەشارەتى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من ھەر بۇ ئاگادارى ھەموو لايەك سالى رابردووش دەنگم بەم ماددەيە نەدا، ئىستاش لەگەندا نيمە. بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، بە پرواى من ئەو ماددەى، يان ئەو بىرپارەى كە سالى رابردوو درا، وەكو خالىك كە لە حكومەتەو ھات، بەحەقىقەت ئەو ھى من تىبىنىم كردوو جگە لە موزايەداتى سياسى ھىچى تى تىدا نەبوو، تىدا بەدى نەكرا، بۇيە من دەلئىم كاتىك دەبىت ئىمە پەنا بەرىن بۇ ئەم جۆرە بىرپارانە، ئەگەر ئەزمەيەكى مالى لە ولتدا دروست بىت، ئىستا بەبى ھىچ ئەزمەيەكى مالى، ئىمە ھاتووین بەم جۆرە قەراراتانە دەبەين، ئەگەر سبەينى ئەزمەيەكى مالى وەكو خوا نەكردە ئەو بوومەلەزە لە سلېمانى، يان لە ھەولير، يان لە دەووك بىت، بەمە پىنە دەكرىت؟ يان بەمە چارەسەرو عىلاج دەكرىت؟ لەبەر ئەو ئەم جۆرە حالەتانە حەقە بەلئىدرىتەو، نەك ئەو ھى من، يان ھىچ كام لەو بەرپزانە مەبەستمان ئەو بىت، مەبەستمان مەسەلە مادىكە بىت، چونكە ئىرادەو شەخصىت و نەفسىت و كەسايەتى ھەر كام لەو ئەندام پەرلەمانانەو ئەوانەى رابردووش زۆر لەو گەورەترە پەنا بۇ مەسائىلى ماددى بېبەين، چونكە ئىمە لە رابردوو روح و ھىيات و خۇمانمان كردوو بە قورىانى ئەم ئەزمونەو ئەم ھەرىمە، بەلام ئەمە موزايەدەكى سياسى، بەحقیقەت حەق نىيە ئەمە پەپەرەو بكرىت و، من پىشنىار دەكەم ئەم مەسەلەيە ئىلغا بكرىتەو، لەبەر ئەو ئەمە نەدرا بە شتىك كە ديار بىت بۇ كەسوكارى شەھىدان، من زۆر لەگەل ئەو ئەمە بېرىت، بەلام ئىنتاجەكەى كوا؟ درا بەو پىشمەرگانەى كە مووچەيان نىيە، درا بە پرۆژەيەك بۇ كەسوكارى شەھىدان و كەمئەندامانى سەنگەر، نەخىر، بۇيە من لەگەل ئەو ئەم ماددەيە ئىلغا بكرىتەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، شەونم خان فەرموو.

بەرپىز شەونم محمد غرىب:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لە 100% پىشتىگىرى لەو ماددەيە دەكەم وەك خۆى بىمىنىتەو، ئەو پارەيە بېرىت، بەلام لە ھەمان كاتدا پىشتىگىرى لە قسەكانى كاكە ھەمە دەكەم، بەراستى بەكارھىنانى ئەو پارەيە، ئالىيەتى بەكار ھىنانەكەى مەفرۇزە پەرلەمان بەلای كەمەو ھاگای لى بىت، كە چۆن بەكار دەھنىرىت و بۆج مەبەستىك بەكار دىت؟ منىش پىم باشە ئەو پارەيەى كە دەبىردىت لە پلە بالاكان بكرىت بە پرۆژە بۇ كەسوكارى شەھىدان، بۇ ئەو ئەو پرۆژەيە ھەموو كەسوكارى شەھىدان سوودى لى وەرېگرىت، نەك بەو ئالىيەتى كە ئىستا دابەش دەكرىت، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك قادر ئەحمەد فەرموو.

بەرپىز قادر احمد سەمپىل:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من سەرەتا دەمەۋىت ئەۋە بلىم پىشتىگىرى لە مانەۋى ماددەكە دەكەم ۋەكو خۇي، بەلام چەند مولاحەزەيەك ۋ يەك، دوو پىشنىيارىش دەكەم، يەككىيان/ دادوەرگان كە مووچەيان بەرزە لە پلە ۋەزىفە بەرزەگانن، منىش پىشنىيار دەكەم ئەۋىش بە رىژەى لە 10% مووچەكەيان بېرپىت ۋ بچىتە ئەۋ سىندوۋقەۋە.

ھى دوۋەمىيان/ لام سەيرە، حكومەتېك خۇي پىشنىيارى كىردو شانازىشى بەۋە كىرد كە سالى رابىردوۋ تۋانىۋىيەتى بۇ نىزىك بوۋنەۋى عەدالەت لە 10% ى مووچەى پلە بەرزەگان بېرپىت، زۇر جىيى داخە ئەم حكومەتە نەپتۋانى بىت سالى رابىردوۋ ئەۋ لە 10% يە لە ۋەزىرو پلە تايبەتەگانى خۇي بېرپىت، بۇيە من پىشنىيار دەكەم ۋ داۋاش دەكەم ئەم پەرلەمانە قەرار بەدات ئەمەى سالى رابىردوۋش ئەگەر لە حكومەت ۋ ۋەزارەتەگان نەبىرداۋە، ئەمسال ھەردوۋ سالى لى بېرپىت، چۈنكە بەرپاستى ئەۋ ۋەزىرانەى لەنىۋ ئەۋ ژوۋرانەدا دانىشتوۋن لەسەر خۇيى شەھىدەگان چۈنەتە ئەۋى، ئەمە پىشنىيارىكە.

دوۋەم/ پىشنىيارىكى تىرم ھەيە، ئەۋىش ئەۋەيە لەگەل خراب بەكارھىنانى ئەۋ پارەيە نىم كە دەبىرپىت، لە سىندوۋقى شەھىدان، بۇيە پىشنىيارىكە ھەيە ئەۋىش ئەۋەيە ۋەزارەتى شەھىدو ئەنقالەگان لە ھەموۋ قەزاۋ ناحىەگان، لە پارىزگاگان، تەنانەت لە ھەندىك گۈندىش دەتۋانىت چاۋدىرى بىكات، سالانە چەند مائە شەھىدىك دىارى بىكات، كە مووچەى شەھىدانەكەى ۋەك پىۋىست ناتۋانىت پىي بىژىت، ھاۋكارى ماددى ۋ دەستى ماددى بۇ دىرپىز بىكات.

سىيەم/ پىشنىيارىكى تىرىش ئەۋەيە ئەۋ پارەيە تەنھا ۋ تەنھا بۇ كەسۋكارى شەھىد بەكار بھىنرىت، نەك بىخىشرىت لە ۋەزارەت بۇ فلان شت ۋ بۇ فلان شت لە رىيى دامودەزگاگانەۋە، بۇيە پىشنىيار دەكەم بۇ چارەسەرى نەخۇشى كەسۋكارى شەھىدانىش بەكار بھىنرىت، بۇ دەمى كەسۋكارى شەھىدان بەكار بھىنرىت، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، جەنابى ۋەزىر.

بەرپىز بايز تالەبانى/ ۋەزىرى دارايى ۋ ئابوورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىستا بەس ئەۋەندە قسە دەكەم باس لەۋە دەكرىت كە لە ۋەزىرەگان نەبىراۋە، سالى پار لە ۋەزىرەگان بىراۋە پارەكەشى ئىداع كراۋە لە ۋەزىر، لە ۋەكىل ۋەزىر، لە مودىر عام، لە موستەشار، ئەۋەى بەۋ دەرەجانەيە، ئەۋەى لە ياساكەدا ھاتوۋە ھى پارەكە، بەلام ياساكە بۇ يەك سالە، سالى پار تەۋاۋ بوۋ، ئىستا چارىكى تىر ئەمە موۋادەقەى لەسەر بىكرىت، بلىن لە 1/1 ئەۋە ھەموۋى دەبىرپىنەۋە، خۇ بە دەست ئىمە

نییه، بۇ مەلوماتى جەنابتان، ئەوۋى ھەر بىر تەنھا ئەنجومەنى ۋەزىران رەنگە ئەو مۇلاھەزەپەيى كىرد
بىت، سوپاس.

بەرىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رازاۋ خان فەرموو.

بەرىز رازاۋ محمود فرج:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتىگىرى لە مانەۋى ئەو ماددەپە دەكەم، زۆرى ئەو تىببىنى ۋ سەرنجانەيى كە منىش ھەم بوو بەرىز كاكە
ھەمە باسى كىرد، بۇپە پشتىگىرى لە قسەكانى بەرىزى دەكەم، ھەموۋانىش قسەمان لەسەر ئالىەتى جى
بەجى كىردنى ئەم ماددەپە ھەپە، كە دەكرىت لەمسالدا كە بىرپار لە مانەۋى ئەو ماددەپە دەكەين ۋ ئەو
بىرە پارەپە دەبىردىت، پىرۆزەي دىيارو شىۋازى جى بەجى كىردنى ماددەكە لەبەرچاۋى ئەندامانى پەرلەمان
روون بىت، سوپاس.

بەرىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك صىباح بىت اللە فەرموو.

بەرىز صىباح بىت اللە شكرى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەزى پشتىگىرى لە مانەۋى ماددەكە دەكەم، پشتەفانىە لە ئاخافتنى بىرە بەرىز كاكە محمد شارەزوورى
دەكەم، كە مە بىرپاردا ئەف بىرە پارە بىتە بىرپىن بۇ ھەندىك يان دىبىتە پىرۆزە، يان خەستەخانە بۇ كەسوكارى
شەھىدان، لى مخابن ئەۋە كە بىرپار سەر ھاتىە دان ۋەكو پىۋىست نەھاتىتە جى بەجى كىرن، بۇ ھەندەك
كارى دى ھاتىتە سەرف كىرن، لەۋە ئەزى داخۋازى دەكەم ئەگەر ئەف پارەي بىتە بىرپىن، يان بىتە پىرۆزە، يان
بىتە دروست كىرنا خەستەخانە بۇ كەسوكارى شەھىدان، سوپاس.

بەرىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك شۋان فەرموو.

بەرىز شۋان عبدالكرىم جلال:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

پەكەم / پشتىگىرى لە ماددەكە دەكەم، بەتايبەتى لە بىرپىنى نىسبەكە دەكەم.

دوۋەم / پىمۋاپە ئىمە كارىكى خراپمان نەكردوۋە، كە لەسالى رابىردوۋدا داۋامان كىردوۋە ئەۋە روۋبەرۋى
ۋەزارەتى شەھىدان بىكرىتەۋە، بۇ ئەۋە ئەو بەشىۋەپەكى مەعقول ۋ مەنتىقى سەرف بىكات بۇ كەسوكارى
شەھىدان، بەلام دىيارە ئەو بىرادەرانەي كە لەلىزىنە پەپوۋەندىدارەكانن گلەپىيان ھەپە لەۋ مەسەلەپە، بۇپە
من پىشنىار دەكەم بەراسىتى لەمسالەۋە، يان ھەر ھىچ نەبىت ئەمسال ئەو نىستىقتاغانە بىدرىت بە

وہزارہتی تہندروستی، بہ مہرجیک و ہزارہتی تہندروستی بیدات بہو نہخوشخانانہی کہ نہخوشہکانی شپڑپہنجہ چارہسہر دہکەن، زۆر سوپاس.

بہرپڑ د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، کاک شۆرش فەرموو.

بہرپڑ شۆرش سید مجید:

بہرپڑ سەرۆکی پەرلەمان.

پیشەکی پشتگیری لە مانەوہی ئەم ماددەییە دہکەم، سەبارەت بہو لە 10% یە ئەگەر بپتو بپین حیسابیکی ورد بکەین لە 10% نییە، دپتە 5% کەمتریش، چونکە ئەوہ ئیستا مانگی شەشە، ئەگەر لەمانگی حەوتەوہ ئەو یاسایە بکەویتە بواری جی بەجی کردنەوہ تا کۆتایی سالی دارایی کە 12/31 یە، بۆیە دەبیت ئەوہ یەکلا بکەینەوہ، ئیمە ئەو 10% یە ئەگەر بیکەینە 20%، ئەو کاتە دہکاتە لە 10%، وایە، چونکە مانگی یەک و دوو و سێ و چوارو پینج و شەشیش نەبراوہ، سالی پاریش وا بوو، ہەمووشمان پپی دەزانین، بۆیە ئەو ریزہیە دیاری بکەین، یان ئەوہتا دەبیت بلین لە 1/1 ئەوہ دەبردیت، یان ئەوہتا دەبیت ریزہکە ی زیاد بکەین، ئەگەر مەبەستمانە بپتەوہ ئاستی لە 10% یەکە.

دووہ/ من لەگەل ئەوہمە ئەو برہ پارہیە کە کۆ دہکرتەوہ، کە لە ہەموو پلہ بالاکان تا ئەو کاتە ی پرۆژہ یاسای دەستکاری کردنی مووچە ی پلہ بالاکان دہکرت، ہەموو پلہ بالاکان بگرتەوہ، وەکو ئەوہ ی برادەران باسیان کرد لە ہی دادوہرییەکانیش، ناگریت ئەوان بەدەر بکریں لەو یاسایە، من لەگەل ئەوہمەو پشتگیری لە قسەکانی کاکە حەمە دہکەم، کە بۆ مەبەستی خۆی بەکار بەینریت، بۆ ئەوہی بە ریک و پیک ی بۆ مەبەستی خۆی بەکار بەینریت، مەبەستەکە دیاری بکەین، با ئەمسال بۆ دروست کردنی قوتابخانە بپت، یان بۆ دروست کردنی خەستەخانە بپت، یان بۆ ھاوکاری کردنی کچ و کوری شەھیدان بپت لە زانکو ئەھلیەکان و پەیمانگا ئەھلیەکان دہخوینن، یەعنی بابەتەکە دیاری بکرت، نەک وەکو برادەران ئامازہیان پی کرد بە ھاوکاری بچووک، بچووک، کە هیچ شوینی خۆی ناگریتەوہ، زۆر سوپاس.

بہرپڑ د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، دکتۆر سەرور فەرموو.

بہرپڑ د. سەرور عبدالرحمن عمر:

بہرپڑ سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتگیری لە قسەکانی کاک محمد شارەزووری دہکەم، بەراستی ئیمە بۆ شەھیدان و کەسوکاری شەھیدان ہیچمان لەبەرچاو نییە، بەلام لیرەدا ئەگەر ئەو مەسەلەییە بۆ شتیکی تر بەکار ھاتووہ وەکو ئەوہی جی و شوینی خۆی نەگرتووہ، ہەم حەق نییە بیپین، ہەم پپووستیشە پپداچوون بۆ ئیش و کارەکانی ئەو

وہزیرہ بہرپڑہ بکریت، چونکہ ناکریت نہو بہناوی خویہوہ بؤ کہسوکاری شہیدان و بؤ مہبہستی تر دابہشی بکات.

بہرپڑ سہرۆکی پەرلہمان، حکومت بہپیی نہو یاسایانہی کہوا دہریکردوہ مولزہمہ لہسہریہتی خزمہتی کہسوکاری شہیدان بکات، نیمتیاژاتہکانیشیان دیاری کراون، وکو برای بہرپڑم مامؤستا گؤران باسی کرد ئەمہ ہہمووی ملیاریک ناکات، بہ ملیاریکیش ہیچ ناکریت بؤ ئەوان، حکومت دہکریت پارہی زیاتر دابنیت، بؤیہ بہبئ لیکنانہوہی ہیچ مہبہستیکی تر، من پیشنیاری نہوہ دہکەم ئەگەر بیئو ئیمہ نہو پارہیہی لیہرہ دہبرین و پشتگیری برپینی دہکەم بؤ سہنتہرہکانی شیرپہنجہ دابنریت، کہوا ہیچ پارہیہکیان بؤ دابین نہکراوہ، خہلکانیکن کہوا حالہتیاں زؤر خراپہ، تہندروستیاں زؤر خراپہ، ئیمکانیہتیاں زؤر کەمہ، ہیچ دہستگیریہکیان نییہ، دہکریت ئەمہ لیہرہ بیئ، بہلام بہ مہرجیک سندووقیک ریک بخریت، حیسابیک بیئ و چاودیری بکریت لہلایہن پەرلہمانی کوردستانیشہوہ نہو برہ پارہیہ بؤ سہنتہرہکانی شیرپہنجہ تہرخان بکریت، سوپاستان دہکەم.

بہرپڑ د. ارسلان بایز / سہرۆکی پەرلہمان:

زؤر سوپاس، شلیہر خان فہرموو.

بہرپڑ شلیہر محی الدین صالح:

بہرپڑ سہرۆکی پەرلہمان.

منیش ہەر لہگہل ئەوہدامہ نہو ماددہیہ بمینیتہوہ، ہہرہکو پارسائیش پشتگیری لئ کرد بہ مانہوہی، بہلام ناگاداریشن لہ ہہموو پلہ بہرزہکان نہو پارہیہ برپاوہ، بہلام میکانیزمی بہکارہینان و جئ بہجئ کردنی تہواو نہبووہ ہہرہکو ہہموو ہاوارانم باسیان کرد، بؤیہ پیشنیار دہکەم کہ ئەمسال ہیاوادم بہشؤوازیکی باش بہکار بیئ بؤ شہیدان و ئەنفالکراوہکان، ہہرہوا برای بہرپڑم کاک سہرورہ پیشی منی گرتہوہ، منیش ہەر لہو رہئیہدامہ بؤ نہخوشخانہی شیرپہنجہ نہو پارہیہ دابین بکریت، سوپاس.

بہرپڑ د. ارسلان بایز / سہرۆکی پەرلہمان:

زؤر سوپاس، کاک شقان فہرموو.

بہرپڑ شقان احمد عبدالقادر:

بہرپڑ سہرۆکی پەرلہمان.

بہپیی موتابہعہی لیژنہی ئیمہ، لیژنہی شہیدان و پیشمہرگہو جینؤساید، چؤنیہتی سہرف کردنی ئەم برہ پارہیہی کہ برپاوہ لہ پلہ تاییہتہکان، حہقیقہتن ئیمہ زؤر گلہییمان ہہبوو، بہ وہزیریشمان گوت، بہ ہەر حال ئەو تہسروفہی بہو برہ پارہیہ کراوہ عہکسی نہوہ بوو، کہ ہدہفی ئیمہو ہدہفی نہو یاسایہی کہ سندووقیک دروست کراوہ، یاسای ژمارہ (4)ی سالی 2008، سندووقی شہیدان، ئەہداف و ئامانچی بہ عہکسی نہوہ تہسروف کراوہ، بؤیہ من لہگہل مانہوہی ماددہکەم، بہلام بہ مہرجیک ئیمہ حیسابیک لہ خودی پەرلہمان بکہینہوہ بہ رہئی من، نہوہ سئ ساللہ من داوا لہ پەرلہمان دہکەم لہگہل ہہفالانی تری

خۆم، كە گەورەترىن موشكلىھەي شەھىدان ھەيە لەبواری تەندروستى، نە لە پرۆژە تايبەتەكان، نە لە پرۆژە بەردەوامەكان، نە لە پرۆژە بەردەوامە تازەكان، ئەم پرۆژەيە پيويستە بۆ شەھىدان دروست بکړيټ، كە دوو نەخۆشخانەي تايبەت بە شەھىدان، ھەتا ئەگەر دەرکړيټ بۆ پيشمەرگەش بېټن لە دھۆك و لە ھەولير، من پيټم باشە ئەمە بېيټە نەواتيک بۆ ئەم دوو نەخۆشخانەيە، لە سالي دابيت حکومەتيش ھيمەتي زياتر بکات و لەو ماوەيە بناغە دابنريټ بۆ بواری تەندروستى شەھىدان، چونکە گەورەترىن موعاناتى وەزارەتي شەھىدان، موعاناتى تەندروستى كە عيلاج نەبوو، من لەگەل برينم بەو شيوہيە، بەلام بەو ئاليەتەي كە كرا ئاليەتيكى دروست نەبوو، زۆر سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، شليز خان فەرموو.

بەرپز شليز محمد نجيب:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەر لە جياتى مەنفعەي سندووقى شەھىدان بنووسريټ (لنفعۃ المستشفيات الخاصة بالامراض السرطانية)، دواي ئەو پەرلەمانيش ھينيكي جيا بنووسيت، چونکە حکومەت ناتوانيټ ئەمر بەسەر پەرلەماندا بکات، ھەر بنووسريټ رئيسى پەرلەمان و ئەندامانى پەرلەمان لە 10% يەگەيان بېريټ بۆ ئەو غەرزەش بەکار بېټ، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك سەردار فەرموو.

بەرپز سەردار رشيد محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە منيش لەگەل مانەوہى ماددەكەم و پشتگيري لى دەكەم، بەلام ئەوہى كە ھەيە ئيشكاليەت لە بەكارھينانى ئەو پارەيە وەكو ئەوہى باس دەرکړيټ، كاكە ھەمەش باسى كردو باشتر شارەزايە بە حوكمى ئەوہى كە سەرۆكى ليژنەي شەھىدان و پيشمەرگەيە، يەعنى باس لەو دەرکړيټ بۆتە ئيمتيازىك بۆ وەزير، يەعنى لە ھەنديك مونسابات بەكارى دەھينيټ بەناوى خوى و ئەوانەو، نەك ئەوانەي كە لييان دەرپريټ، ديارە منيش ھەر پشتگيري دەكەم وەكو شليز خان گوتى ھەنديكى بۆ نەخۆشخانەي شيرپەنجەو ئەوانە بەكار بەينريټ شتيكى زۆر باشە، جەنابى وەزير گوتى مودير عامەكانيش، من پيما نيه مودير عامەكان لى بېريټ، ئەگەر بکړيټ لى بېريټ با ئەمسال ئەوانيش تيا بکړيټ، يان لە 5% يان لى بېريټ، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، جەنابى وەزير.

بەرپز بايز تالەبانى / وەزيرى دارايى و ئابوورى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من داواى لیبوردن دېكەم بە نېسبەت مودير عامه‌كانه‌وه، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرله‌مان:

فەرموو.

بەرپز سەردار رشيد محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرله‌مان.

سوپاس، دياره من گوتم مودير عامه‌كانيش، بەلام ئەوه جەنابى وەزير وەلامى دايه‌وه، داوا دېكەم

دادوهره‌كانيش تيدا بيت و پشتگيرى ئەوش دېكەم، زور سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرله‌مان:

زور سوپاس، سەميرە خان فەرموو.

بەرپز سەميرە عبدالله اسماعيل:

بەرپز سەرۆكى پەرله‌مان.

منيش بەهەمان شېو، قسەكانم كاك سەردار كردى، چونكە مودير عاميش دەرجه خاصەيه، پيوسته

لەوانيش بېرديت، هەروەها دادوهره‌كانيش، داواى لیبوردن دېكەم، بەلام پيوسته ميكانيزمى ئەو پارەيه

چون بەكار دەهين، من لەگەل ئەوهدامە بۆ سەنتەرى سەرەتان بيت، چونكە ئىستا بۆ خومان دەزانين

سەرەتانى مەمك لە كوردستان زور باوه، هەتا ئەوانەى لە ئىعداديه‌كانن زوربەى كچەكانمان هەر لەو

كيشەيه دەنالين، من پشتگيرى ئەوه دېكەم بۆ نەخوشخانەكان بيت، بۆ پرۆژەى سەنتەرى سەرەتانى

مەمك، زور سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرله‌مان:

زور سوپاس، كاك سالار فەرموو.

بەرپز سالار محمود مراد:

بەرپز سەرۆكى پەرله‌مان.

ئيمە لە سەرەتاي گفتوگۆيه‌كانمانه‌وه تاوهكو ئىستا بە ئاراستەيه‌ك كارمان كردوو، كە بودجەى تەشغىلى

كەم بکریته‌وه و هەول بەدەين ئىستيسمارى زياد بکریت، هەر لەسەر ئەو بنەمايه ئىمکان نەبوو بۆ هەموو

چين و تويزه‌كانى خواره‌وه لە كەسوكارى شەهيد، لە كەمئەندامان، لە خاوهن پيداويستيه تايبه‌ته‌كان، لە

كرينشين، لە چين و تويزه‌كانى تر، بتوانين مووچەى هەمووان زياد بکەين، يان دەرمالەى هەمووان زياد

بکەين، بەلام بۆ ئەم بابەته ئىمکانيه‌تیکى باش هەيه، ئەوانەى پلەى تايبه‌تن بەشیک لە مووچە‌كانيان

بەيندریته خواره‌وه، تا ئەو كاتەى ئىمکان دەبيت مووچە نزمەكان تیکرا بەرز دکریتەوه، بۆيه ئەمە وەكو

بەشیک، ئەگەر زور زور كەميش بيت لە هەولدان بۆ مەسەلەى بەرزکردنەوهى ئاستى پرۆژەى نېسبە

ئىستيسماريه‌كان رۆلى خۆى دەبينت، بەتايبه‌تیش ئەم بابەته ناکریت لەم جۆره سال بەسال لەناو ياساى

بودجەدا بەماددەيەك بچەسپیت، من رهئیم وایه بۆ داهاووویهکی نزیك ئیمه ههول بدهین له چوارچێوهی یاسایهکدا ئەم مەسەلهیه به لهبەرچاو گرتنی پرنسیپی عهدهات لهنیوان بهرزترین مووچه و نزمترین مووچه قسهی لهسەر بکهین، من رهئیم وایه مادام له بودجهی ئەمسالدا کهرتی تهندروستی بهو ناسته ستانداردهی که پپویست بوو و نهتوانراوه بودجهی بۆ تهرخان بکریت، ئەم کهم کردنهوهیه بچیته بابی دهعم کردنی سیکتهری تهندروستی، بهتایبهتیش بۆ نهخوشیهکانی تالاسیمیاو ههروهها شیرپههجه، که دوو نهخوشی زۆر بهربلاون و، ئیستا که بتوانین چارهسهری بکهین، ئەوهی پهیوهندی به مەسەلهی پیدان و نهदानهوه ههیه به وهزارهتی شههیدان و دهعمی شههیدان، ههموومان لهگهڵ ئەوهین وهکو کاکه حهمه شارهزووری ناماژهی پیکرد، ههموو ئیمکانیهتهکان بۆ خزمهت کردنی کهسوکاری شههیدو ئەنفال وخواهن قوربانیان بهدی بهینریت و له دهرهوهی ماددهی ئیعلام و ریکلام و لهلایهن ههر جیههتیکهوه بهکار بهینریت، بهلام من تهسهورم وایه ئیمه لهوه دهتوانین موهفەق بین ئەو یاسای، ئەو بانگهشیهی بۆ ناردنی یاسای ماف و ئیمتیازاتی شههیدان و کهسوکاری ئەنفال لهلایهن حکومهتهوه دهکریت که نیردراوه، داوا بکهین ئەوه له ئەنجومهنی وهزیران بیته پهڕلهمانی کوردستان، چونکه تاكو ئیستا نههاتوو، بۆ ئەوهی بتوانین ئەوهی مهتلهبی کهسوکاری شههیدو ئەنفال لهوه چارهسهر بکریت و بهپیی ئەو یاسایه، سوپاستان دهکهم.

بهڕێژ د. ارسلان بايز/ سهروۆکی پهڕلهمان:

زۆر سوپاس، زهکیه خان فهرموو.

بهڕێژ زکیه سید صالح:

بهڕێژ سهروۆکی پهڕلهمان.

ئەز مەبەدەئین گەل ناڤی ماددیمه، بهس ڤی درکی پرسیاری دیته پیش، مه دڤیتن بۆ رایا گشتی بۆ مه ژى روون بیتن، ئەری بهڕێژ وهزیری دارایی چیتن بیژی مه کو ئەڤ مەبلهغه یار هاتیته ئیستیقتاع کرن چهنده؟ له چ بوارهکدا هاتیته سهرف کرن؟ چونکو دیاره میکانیزما بهکارهینانی ئیشکالیتهتهک تیدا ههبووه، ژ بهر ههندی ئەڤی میکانیزما بهکارهینانی ب رهئیا من پیتهڤیا بیته گۆرین، دڤی بهیته دیار کرن، ئەگەر ههر بۆ وهزارهتا شههیدانا بیټ ڤیا بۆ پرۆژا بیته بهکارهینان، ئەگەر بۆ وهزارهتا شههیدان نینا چ تیدایه ئەڤ ساله گۆرینا دی بخهین کو بۆ ههندی وهزارهتا دی بچیتن، بۆ نمونه بۆ نهخوشی شیرپههجه، کو ئەم بینین له کوردستانی، له ههمی جیهانی ژى کوردستانی ریژا وی ئەڤ زیده بوونی چیتن و وهکو دهعمهک ژى ههمی جیهانی ژى کو دهعما ژى لایه خهڤی بیته کرن، ئەم ژى وهکو ئەو کهسهی بیټ پله بهرز ناڤ ههريما کوردستانی ڤیار پی را بین بۆ ههندی کو هاریکاریا وان بکهین و، زۆر سوپاس.

بهڕێژ د. ارسلان بايز/ سهروۆکی پهڕلهمان:

زۆر سوپاس، بهفرین خان فهرموو.

بهڕێژ بهفرین حسین خهلیفه:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان.

دىيارە ھەر شتىك بۇ خانەوادەو كەسوكارى شەھيدان و ئەنفالكرادەكان بكرىت ھىشتا ھەقى تەواوى خۇيان پى نەدرادە، بەلام پىموايە برىنى لە 10%ى مووچەى پارسال ھى پلە تايبەتەكان ھىچ مەبەست و ئەھدافىكى خۇى نەپىكاوہو نەتوانراوہ ھەمووان وەكو يەك لىى سوودمەند بن، بەرپىزان، كۆكردەنەوہى كۆمەللىك لە كەسوكارى شەھيدان و قوربانىانى ئەنفال لە قاعەيەك و پىدانىان بە مەبلەغىكى كەم وابدانم ھىچ لە مەسەلەكە ناگۆرپىت و ھىچ سوودىكى ئەوتۇ بە ئەوان ناگەيەنپت، بەلكو دەبىت بخرىتە خزمەت پرۆژەيەكى گەورە، ھەر لىرەوہ پىشنيار دەكەم و داوا دەكەم كە مەبەستى سەرف كردنى ئەو پارەيە بۆچ پرۆژەيەكە دىارى بكرىت، من تكام وايە نەلئىن ئەوہ وردەكارىيەو لەم ياسايە جىى ناپىتەوہ، لەبەر ئەوہ ئەھدافى خۇى ناپىكىت، پارەكە پەرت و بلاو دەبىت و كەس نازانىت چى بەسەر ھاتوہ.

ئىنجا ئەو پرۆژانە، بۇ نموونە دروست كردنى نەخۇشخانەى شۆرش بىت لە سلىمانى، لە دھۆك و لە ھەولپرو لە گەرميان بكرىت بە پرۆژە، مەسەلەن ھەر جارى لە ناوچەيەك ئەو نەخۇشخانەيانە دروست بكرىت و بخرىتە خزمەتى كەسوكارى شەھيدان و قوربانىانى ئەنفال و پىشمەرگەى دىرىن و كەمئەندامى سەنگەر، من پىموايە پىشمەرگەى دىرىن و كەمئەندامى سەنگەر ھىچيان لەشەھيدان كەمتر نييە، ئەوانىش شەھيدى زىندوون، يانىش بكرىت بە كۆمەلگايەكى نىشتەجى بوون بۇ كەسوكارى شەھيدان و قوربانىانى، كە خاوەن پىداويستىن بەيەكەى نىشتەجى بوون، ھەر جارى لە ناوچەيەك، من جارىكى تر دووبارەى دەكەمەوہ كە لەنىو دەقى ياساكەدا، لەنىو دەقى ماددەكەدا دەست نىشان بكرىت ئەم برە پارەيە بۆچ مەبەستىكەو مەبەستەكەى دىارى بكرىت، لەيادم نەچپت وابدانم بەرپىز وەزىرى دارايى لە دانىشتەكانى سەرەتا گوتى نزيكەى (1380) كەس سوودمەند بوون لە برى ئەو پارەيە، ئەم پارەيە ھەمووى سەرف نەكرادە، ئىمە دەپرسىن ئەو مەبلەغەى كە ماوہتەوہ چى لى بەسەر ھاتوہ؟ نەك دابەش كردنى لە زەرفىكداو بۇ كەسوكارى شەھيدان و تووشى ئىحراج بوونيان بكات، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، گوليزار خان فەرموو.

بەرپىز گوليزار قادر اسماعيل:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەبارەى برىنى ئەو پارەى پلە بالاکان كە پار برىار بوو بخرىتە سەندووقى شەھيدان، بەلام بەداخوہ كەسىكى زۆر كەم نەبىت سوودى لەو پارەيە وەرنەگرتوہ، من پرسىارىكەم لە جەنابى وەزىر ھەيە، كە ئەو پارەيە چى لىھات و چۆن سەرف كراوہو ھوى برىنى ئەمسال سوودى چىە كە دەبىردىت؟ ئەگەر ئەم ماددەيە مايەوہ من پىشنيار دەكەم حىسابىكى لە پەرلەمان بۇ بكرىتەوہو بخرىتە ئەو حىسابەوہو، پىشنيار

دەكەم ئەو پارەيە بىرئىت بەو فەقىرو ھەژارانەى كە لە كەنالەكانى تەلەفزيۇندا سوال دەكەن بۇ
نەخۇشەكانيان، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك خەلىل فەرموو.

بەرپىز خەلىل عثمان حىدامىن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگىرى لە مانەوئى ماددەكە دەكەم و، پشتگىرى لەقسەكانى بىرئىت بەرپىز كاك حەمە شارەزوورى
دەكەم، من پىرسىيارىكىشىم ھەيە بەرپىستى، ئەويش ئەوئە ئايا ئەو ماددەيە وەكو كۆى ماددەكانى ناو پىرۆژە
ياساى بودجە، ياخود ياساى بودجە ئەسەرى رەجەى ھەيە؟ وانا ئايا لە 2012/1/1 ئەو ئەم ماددەيە جى
بەجى دەكرىت؟ ئەگەر وايە ئەو قسەيەكەم نىيە، بەلام ئەگەر لە دواى دەرچوون و بلاو كىرەئەوئى ئەو
ياسايە لە وەقائىعى رەسمى، ئەوئى من دويىنى سكالام پى گەيشتووە لە ھەندىك وەزارەت ئەم پارەيە پىش
وخت بەراو، وانا لە مانگەكانى رابردوو بەراو، قسەى ئەوئەشيان كىرە بۇ ئەو مەبەستە سەرۆكايەتى
پەرلەمانىشيان بىنيو، بۆيە داواكارم وەزىرى دارايى روون كىرەئەوئى لەسەر ئەوئەمان بەداتى، ئەو بەھەئە
حالى بوونە لەم شتە روون بىكاتەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك جەلال فەرموو.

بەرپىز جلال على عبداللە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەرچەندە ئەو بەرپە پارەيە كەمە، ھاوبەشى و ھاوكارىيەكى كەمە، بەلام سوودمەند دەبىت لە كەم
كىرەئەوئى ئازارو مەيئەتەكانى نەخۇشەكانى تالاسىمىياو شىرپەنچە، بۆيە من وىپراى دەستخۇشىم لە
خوشك و برايان پىشنيار دەكەم سىندووئىكى تايبەت لە وەزارەتى تەندروستى بىكرىتەو، بۇ ئەوئى لەو
بوارە سەرف بىكرىت كە باسما كىرە.

دوو/ بەرگەيەك زىاد بىكرىت، چونكە ئەمە لە رووى ياسايەوئە و دەبىت، كە ئەو بەرگەى يەك لە
2012/7/1 ئەوئى جى بەجى دەكرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، تارا خان فەرموو.

بەرپىز تارا تحسىن ئەسەدى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىستى ئىمە كە باسى ئەم بابەتە دەكەين، ھەر وەكو چۇن ھارىكارى و تەبەرەو لە زۆر شوپىن دەكرىت،
مەبەستەكەى ئەوئە بۇ خىزمەت گەياندىكە، بۇ تەشەنوج و نىگەرانى و بۇ گومانى و جى لىھات و چۇن

بوو، وابدانم روون كوردنەو لەلای جەنابی وەزیری داراییەو ئەمە زیاتر پێشان دەدات، پارساڵ ئیئە ئەمەمان دەست نیشان كرد كه له 10% دیتە خواریو، وابدانم چوو ناو شوینیک پێی دەلین وەزارەتی شەهیدان و، بە راژە لەلای وەزیری دارایی هەیه، كه چەند موستەفید بوو لەو هاریکاریەی كه كراو، ئەگەر تەوزیح بكریت زیاتر ئەو نیگەرانیە كه دەكریتەو لەلایەن ئەو كەسانەى كه له 10% ی مووچەكانى خۆیان داناو بۆ ئەو هاوكارییە، لەبەر ئەو من بەباشی دەزانم و دوو پێشنیارم هەیه، ئەگەر ئەندامان، خوشك و برایان لەسەرى كۆك بین، كه ئیئە ئەو پارەیه بۆچی دەست نیشان بكەین؟

یەكەمیان/ بۆ دانانى وەكو ئیحتیاتیەكى هەریم دابنریت، چۆن له هەر ولاتیک ئیحتیاتیەك دەكریت، دەتوانیت هاریکارییەك سالانە چوار ملیار خراپ نییە بە بچووكی خوێ سەیر نەكەین، شوینەكەى دیار بیت، ساڵ بە ساڵ زیاد دەبیت، كه شتیک دەفەومیت ئیحتیاتیەك هەبیت، من وا پێشنیار دەكەم ئەسلەن له نەوتیشدا ئەو هەبیت، ئەگەر ئەو هەبوایه ئەو هەموو نیگەرانیە نەدەبوو، كه ئیحتیاتیەك بۆ هەریم هەموو كاتیك له بانكیكى نیودەولەتی هەبیت، ئەگەرنا لەناو هی خویشان بۆ هاریکاری ئەو منداڵە بى دایك و باوكانە، من جارێكى تریش هەر ئەو دە ئیقتیراح كرد، كه له دواى (18) ساڵ تەواو دەبن سندوقیكى ئیحتیات هەبیت، ئەگەر سندوقیش نەبیت حیسابیكى جارى له ریعایەى قاصرین هەبیت، بۆ ئەو كەسانەى بى دایك و باوكن، بۆ پرۆژەى تاییبەت بۆ ئەو كەسانە بیت.

دووهم/ لەگەڵ هاوكارانم كۆك بۆ دانانى سەنتەریكى هاوبەش بۆ دانانى هاریکاری نەخۆشى شیرپەنجە، سوپاس.

بەرپێز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، پەروین خان فەرموو.

بەرپێز پەروین عبدالرحمن عبدالله:

بەرپێز سەرۆكى پەرلەمان.

دیارە من لەگەڵ مانەوێ ماددەكەم و دەقاو دەق پشنگیری قسەكانى كاكه حەمە دەكەم، داواش دەكەم ئەم بڕە پارەیه دەسلەتێ دادوهریش بگریتەو، من وەكو خێزانى شەهیدو ئەندامێك له لیژنەى پێشمەرگەو شەهیدان لەگەڵ ئەو دەم هەرچی بكریت بۆ خزمەتى كەسوكارى شەهیدان بكریت هەر كەمە، لەبەر ئەو ئیئە هەرچی بكەین بۆیان كەمەو ناتوانین قەرەبووى هیچیان بۆ بكەینەو، بەلام دیارە ئەم بڕە پارەیهى دامانناو بۆ سندوقى شەهیدان ئەو ئامانجەى نەپێكاو، كه ئیئە مەبەستمان بوو، بۆیه من داوا دەكەم ئەو بڕە پارەیهى دادەنریت لهو سندوقە دابنریت له وەزارەتى شەهیدان بۆ خزمەت كردنى نەخۆشى شیرپەنجە، چونكه ئەم نەخۆشیە ئیستا له هەریمەكەمان زۆر بلاوو مەسروفاتیكى زۆرى دەوێت، بۆیه من پێشنیار دەكەم ئەو سندوقەى له وەزارەتى تەندروستیه لهو سندوقە دابنریت، بۆ هاریکاری و خزمەت كردنى ئەم نەخۆشیەو، ئیئە پرۆژەیهكىشمان لەبەردەستە بۆ نەخۆشیە درێژخایەنەكان وەكو شیرپەنجە، بۆیه من پێشنیار دەكەم ئەو پارەیه لهو سندوقە دابنریت، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:
زۆر سوپاس، بېرىقان خان فەرموو.

بەرپىز بېرىقان اسماعيل سەرھەنگ:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەنسىبەت ئەم ماددەيە من بە ئەركى حكومەتى دەزانم، كە باشترىن ژيان بۇ كەسوكارى شەھيدان و خىزانى ئەنفالەكان دابىن بكات وەكو ھاوولائىيەكى ئاسايى، چۆن بۇ من ژيانىكى باشى دابىن كردوو، پېويستە ئەوانىش وەكو ئىمە بژىن، دەبىت حكومەت مال بە مال بزانىت كى شەھىدى ھەيە؟ لە چى كەمە، ئەگەر ھاتو پېويستى كرد يارمەتى بدات، ماناى ئەو نىيە من لەگەل ماددەكە نىم، بەلام بەو پارەيە ھىچيان پى ناكرىت، گرنگ ئەو ھەيە كەسوكارى شەھىد گلەيى نەبىت و ژيانى باش بىت، ئەو ھەش ئەركى حكومەتە، دووبارە دەيلىم ئامانج لە دانانى ئەو پارەيە بۇ شەھيدان دانراو، بەلام زۆربەى ئەو ھى گويىم لى بوو داوا دەكەن بۇ نەخۆشى شىرپەنجە بچىت، ئەگەر ھاتو ئەو دەنگى ھىنا، ئىمە لىژنەى تەندروستى و ژىنگە پرۆژەيەكمان پىشكەش كردوو بەناوى سندووقىك بۇ نەخۆشى سەرھەتان، من خۆم لەگەل ئەو ھەش ئەو پرۆژەيە بچىتە بوارى جى بەجى كردنەو، واتا ئەو سندووقە زوو دابمەزرىت تاكو ئەو خەلكانەى كە داواى ھاوكارى دەكەن لە رىگاي ئەو سندووقەو يارمەتى بدرىن، ئەگەر ھاتو دەنگى ھىنا بۇ ئەو پارەيە بچىت بۇ نەخۆشى شىرپەنجە بچىتەو لە پەرلەمانتارەكان، داوا دەكەم ئەو پارەيە لەناو پەرلەمان بىمىنىتەو لە سندووقىك بۇ ئەو كەسانەى كە نەخۆشيان ھەيە، لىژنەيەك لە پەرلەمان ھەر خۆمان سەرپەرشتى دەكەين، چونكە من رۆژانە كە دىمە دەوام بەدوام دەكەون، دەزانن من لە تەندروستىمە راپورتىكيان ھىناو كە نەخۆشى سەرھەتانىان ھەيەو پارەيان نىيە، دەبىت يان پشتگىريان بكەين، يان بيانىرىن بۇ سەرۆكايەتى پەرلەمان، يان بيانىرىن بۇ وەزارەتى تەندروستى، ئەگەر ھاتو ئەو پارەيە بىرا ھەر لە پەرلەمان بىمىنىتەو، مەبەستەم تەنھا ھى پەرلەمانتارانە، حكومەتەش بۇ خۆى جى لى دەكات و بۇ كى سەرفى دەكات سەر بەخۆيە، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:
زۆر سوپاس، نامىنە خان فەرموو.

بەرپىز نامىنە زكرى سەيد:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئاخافتنى من ھاتنە كرن، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:
زۆر سوپاس، ئەفەين خان فەرموو.

بەرپىز ئەفەندى ئەمىر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىشتىگىرى ھەفالىنى پىشى خۆم دەكەم، كەوا باسى ئەوھيان كىرد ئەم پارەيە لە جىيى خۆي سەرف نەكراو، ياخود ئەم پارەيە پارسال ئىستىقتاع كىرا بەو مەبەستە ئىستىقتاع نەكرا، كە ئىمە مەبەستمان بوو لە دانانى، ئەوھى گۆي بىستى دەبم كەوا ئىقتىراحت زۆر ھەيە، ھەر چەند كەسىك پىشنىارى ئەوھ دەكەن لە بواریكدا سەرف بىكىت، بۆيە من پىشنىار دەكەم ئەگەر بىكىت لە پەرلەمانى كوردستان ئىمە حىسابىكى بۆ بىكەينەوھ و پارەكە دابىنىن تا سەرى سال لەوانەيە زۆر زۆر نەبىت تا دوو مىليون دۆلار بىرات، بەلام سەرى سال لە پەرلەمان پارەكە كۆ بۆوھ بە بىرىك بۆ پىرۆزەيەك كە بىزانىت زۆر پىويستە پەرلەمان و ھەموو لىزەنەكان بىوانن كۆبوونەوھەيەكى لەسەر بىكەن بۆ پىرۆزەيەكى زۆر پىويست لەو بوارە خەرج بىكىت، وابىزانم بە مەبەستىكى زىاتر خەرج دەكىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، دىكتور بەشىر فەرموو.

بەرپىز د. بەشىر خەلىل خەداد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەگەل ئەوھى من پىشتىگىرى لە مانەوھى ماددەكە دەكەم و، ئەو بىرە پارەيە، بەللى بىرە پارەيەكى رەمىزەو كەمە، بەلام من دىنىام لەگەل ئەوھى زۆر بەي ئەندام پەرلەمانەكان جگە لەوھى لە مووچەي خۆيان زۆر جار ھەر بەردەوام ھاوکارى و دەستگرتن دەكەن بۆ لىقەوماوان و ئەوانەي پىويستيان پىيە، بۆيە من لىرە داوا دەكەم كە ناوى پەرلەمان لە ماددەكە دەرىجىت، چونكە حكومەت ناتوانىت ئىلزامى پەرلەمان بىكات بە شتىك، ئىمە بۆ خۆمان لە پەرلەمان بىرىك دەرىكەين بۆ ئەو مەبەستە، ھەر وھە لە جىياتى ناوى پەرلەمان، ناوى ئەنجومەنى دادوھرى بىچىتە شوپىنەكانى و گىشت پەلە بالەكان لە حكومەتدا بىگىتەوھ، جگە لە مودىر عامەكان، چونكە مودىر عامەكان مووچەكەيان ئەوھندە نىيە كە شتىان لى بىردىت، ئەمە خالىك.

خالىكى تر، وھكو باس كىرا، وھكو سالى پار نەمانزانى ئەمە چۆن سەرف كىرا، بۆيە من پىم باشە لە حىسابىكى تايبەتدا بەناوى پەرلەمان بىكىتەوھ، ئىمە بۆ خۆمان لە پەرلەمان بىرىار بىدەين كە چ لەو پارەيە بىكەين و چۆن سەرف بىكىت؟ ئەو بىرىارەش جى بەجى نەكىت تا تەسويەمان بۆ دىت لە وھزارەتى دارايىيەوھ، يان لە وھزارەتى شەھىدان، بىزانىن ئەو بىرە پارەيە چۆن سەرف كىراوھ؟ ئىنجا دەست بە جى بەجى كىردنى بىكەين، لە كۆتايىشدا داوا دەكەم ئىمە چۆن بىوانىن بەشىوازيكى ياسايى ئەگەر بىكىت رىگايەك بىدۆزىنەوھ، بۆ ئەوھى ئەم بىرىارە، يان بىرىارىكى ھاوشىوھ شمولى ئەوانەي بەغداش بىكات، ئەندام پەرلەمانەكانى كورد، يان وھزىرەكانى كورد لە بەغدا ئەوانىش بىوانن بەشىوھەيەكى وا بەشدار بىن، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:
زۆر سوپاس، ھازە خان فەرموو.

بەرپىز ھازە سلیمان مصطفى:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تەبىئىي منىش پشتگىرى مانەۋى ئەو ماددەيە دەكەم، بەلام ۋەكو باس كرا ديارە چۆنيەتى بەكارھىنانى ئەو بېرە پارەيەى بېردراۋە لە سالى رابردوودا بەو شىۋەيە نەبوۋە كە ئىمە لەسەر ئەو ئەساسە داماننا بوو، بۆيە من پېشنيار دەكەم ھەر ماددەكەش بىكرىت بە دوو بېرگە، بېرگەى يەكەميان / ھەر ئەوۋە بىت، بېرگەى دووۋەميان / تەخسىص كىرەنەكە بىت، بەلام لە بېرگەى يەكەم (القضاة و اعضاء الادعاء العام) ى بۆ زياد بىكرىت، بېرگەى دووۋەمىش، لەراستىدا ئىمە لەسەر ئەو ئەساسە ئەوۋەمان داناۋە، چونكە سىستەمى موۋجە لە ھەرئىمى كوردستان دەزانين عادىلانە نىيە، بۆيە لەسەر ئەو ئەساسە دانراۋە، ئىمە ئىرە بېرماندا كە مېنچە بىدرىت (480) ھەزار دىنار بۆ ئەوانەى لە پلەى (9، 10)، ھەرۋەھا (600) شەش سەد ھەزار مېنچە بە خانەنشيان بىدرىت، بۆيە من پېشنيار دەكەم ئەو ئىستىقتاعەى دەبىدرىت بىدرىت بەو دوو جىھەتە، بۆ ئەۋەى ئەوانىش لىي سوۋدەمەند بن، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:
زۆر سوپاس، كاك شىردل فەرموو.

بەرپىز شىردل تحسىن محمد:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من قسەكانى خۆم لەۋە دەست پى دەكەم، ۋەختى خۆى ئىمە ئەو پارەيەمان داناۋە لە 10% بېرېت بۆ سىندوۋقى شەھىدان، بەلام ئىستا شتىكى تر ھاتە گۆرې، ئىمە بۆ شەھىدانمان داناۋە، ھاتەۋە سەر نەخۇشخانە، نەخۇشخانە لەسەر حكومەتە دروست بىكات، من لىرە خالىك بەبىر برادەران دەھىنمەۋە كە ئەو لە 10% يە پشتگىرى لە كاك گۆران دەكەم كە پارەكە ھىچى پى ناكىرېت، ئەو ۋەختەى ئىمە 15% لە ئىستىقتاعەى ئەنجومەنى ۋەزىران لەۋى لەبىريان نەبوۋ بلىن پىنج مىليار دىنار، دە مىليار دىنار بۆ سىندوۋقى شەھىدان دابنېن، بۆيە من پىم باشە لەو پارانەى كە دانراۋە لە بەخشىن ۋ ئەۋە پارە زياد بىكرىت بۆ سىندوۋقى شەھىدان، ئىنجا بە دە مىليار دىنار بىت، يان پازدە مىليار دىنار بىت، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:
زۆر سوپاس، كاك عومەر ھەۋرامى فەرموو.

بەرپىز عمر صدىق محمد:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگیری له مانهوهی ماددهکه دهکهم، به هه مان بپیش، بهس تهنها وهکو هاوکارانم گوتیان دادورهکانیش ئیزافه بکریت، بهلام ئەم بره پارهیە چی لی بکریت؟ به باوهپی من له بهر ئەوهی پارسال وهزارتی مهعنی سهرکهوتوو نهبوو لهم بابته، من پيشنيار دهکهم ئەو پارهیە بخريته حيسابی تايهت بو دروست کردنی چەند بنکهیهکی تهنروستی له ناوچه دابريئراوهکان.

بهريزان، په رلهمانتاران، ئەگەر ته ماشای کۆی پرۆژەى بودجهى ههريمی كوردستان بو سالی 2012 بکهين و ئەو خزمهتگوزاریهى بو ناوچه دابريئراوهکان تيدايهتی، راسته خزمهتگوزاری زوری تيدايه هه ر لهو په نجا مليارهى كه وهكو مينحه دهروات، هه ر له پيشكەش کردنی چەند پرۆژهیهکی تر، بهلام به باوهپی من له بهر ئەوهی حكومهتی ههريمی كوردستان دهستی هه بووه له ئاوه دانکردنهوهی هه نديك گوند، يان هه نديك ناحیه لهو شوینانه، ئيمكانه دروست کردنی چەند پرۆژهیهکی تهنروستی وا بکات ئيشهکانی حكومهتی ههريمی كوردستان لهوئ تهواو بکات، ئەم پرۆژهیه دەميينيتهوه، يهعنی ئەوه نييه تهنها بو يهك كهس سهرف بکریت، ئەم پرۆژهیه دەميينيتهوهو پيشنيارهکی من ئەوهندهيه، سوپاس

بهريز د. ارسلان بايز/ سهروکی په رله مان:

زور سوپاس، كاك عبدالسلام فهرموو.

بهريز عبدالسلام مصطفى صديق:

بهريز سهروکی په رله مان.

پشتگیری ئەوه دهکهم كه به ردهوام بين له بپینی 10% لهو بهريزانهی كه ناويان هاتوو، ههروهها ئهنجومهنی دادوهی و دادورهکان و هه موو ئەوانه ی پلهی موسته شارو سهروهويان ههيه له مهدهنی و عهسكەری، ئەوه يهك.

دوو/ من پيموايه ئەمه دهرفهتيكه له ليژنه تايهتهكان وريای ئەوه بين ريگا بگرين لهو عهفليهتهی پارە به زهرف دهات به تاكهكان، چونكه ئەوه به ههدهر بردنی پارهیەو هيج كهس سووديش لي ره وهرناگريت له سی، چل ههزار پيشمه رگه ی خيزانی شههيد ده، بيستیک له ته زاھوری ئيعلامی سوود وهرگرن، ئيمه دهبيت ريگا لهوه بگرين.

ئاخیر تيبينيم، داوا دهکهم له وهزارتی دارایی و ئيمهش له په رله مان و ليژنه تايهتهندهکان بير له سيستمیکی داھاتی مووچه بکهين، يهعنی زهريبهی دهخ، ئيستا 5% وهردهگريت لهوانه ی كه سنووريك دانراوه وابزانم چەند مليون و سهروهوه، بهلام ئەوهش عه دالهتی تيدا نييه، دهبيت زهريبهی دهخ تهصاعودی بيت، ئەو كاته رهنكه ئەوانه ی بهو پلانه ی باس كراوه 15% له ئەوان وهربگريت، له 10% لهوانه ی كه متر تا دهگاته 5% له كه مترينيان، كه ئەوهی دوو مليون، يان سی مليونی مانگانه ههيه، ئەو كاته داعی نييه هه موو سال ئيمه بين داواي ئيستيقناع بکهين، له روويه كه وه راتب حه قیکی موكته سه به، ئەم ئيستقناعه بويه به ريگيهکی ئيستيسنايه و حه لی نيھائی ئەوهيه سيستمیکی زهريبه ی تهصاعودی هی دهخ هه ر دهبيت ه داھات بو حكومهت سالانه، ئەو كاته چو ن بهكار هيئراوهش نابيت، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:
زۆر سوپاس، جەنابى وەزىر.

بەرپىز بايز تالەبانى / وەزىرى دارايى و ئابوورى:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەنسىبەتى حوكام و ئەوانىش پارەكەيان لى دەبىردىت ھەروەكو پىشتر گوتيان نابىردىت، دەتوانن لىرەشدا ئىزافە بىكرىت وەكو عىنوانىك لەسەر عىنوانەكانى ترەو، ديارە ئىمە پىشترىش باسماں كىرد لە پارسالەو تەكو ئىستا، واتا لە 2011/7/1 تاكو 2012/6/10 مەبلەغى دوو مىليارو سى سەدو سى و يەك و نۆسەدو حەفتا و سى و نۆسەدو حەفتا دىنار كۆ بۆتەو، لەو مەبلەغە يەك مىليارو پىنج سەدو بىست و چوارو سى سەدو سىزدەو پىنج سەدو پەنجای لى سەرف گراو و حەوت سەدو حەوت مىيۆن و شەش سەدو شەست و يەك ھەزارو چوارسەدو بىست دىنارى لى ماوتەو، ئەمە ھەمووى تەبىعى لەلای وەزارەتى شەھىدان بوو، ئەوان ھەزارو سى سەدو ھەشتا كەس لەلای ئەوان موستەفید بوو بەو شىوہىيە كە خۇيان داياناومو چۆن سەرفىان كىردو و بۆ كەسوكارى شەھىدان، ئىمە پىمان باشە ماددەكە وەكو خۆى بىمىنىتەو و مەوزوعى پەرلەمان ئەوہى كە ھاتوو بىرپىت، ئەوہ بۆ جەنابتان دەگەرپىتەو، ئايا لىرەدا داخىل بىكرىت؟ ھەر خۇتان موصادەقەى دەكەن وەكو پەرلەمان، خۇتان ئەمەر دەكەن، لەبەر ئەوہ پىموايە ئەگەر بىمىنىتەو شتىكى ئىعتىاديەو، حوكامىش لە قائىمەكە ئىزافە بىكرىت، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لىژنەى دارايى ژمارەيەكى زۆر لە پەرلەمانتارە بەرپىزەكان داوايان كىرد بۆ دەعمى نەخۇشى شىرپەنجە بىت، بۆ كىرىنى داو و دەرمان و موتابەعە كىردنى نەخۇشىەكان، فەرموو كاكە حەمە.

بەرپىز محمد احمد على (شارەزوورى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من تەئكىدىكەم لەسەر بەرپىز جەنابى وەزىر ئەو بە بەرەقم قسە دەكات، منىش بە رەقم قسە دەكەم، ديارە ئىمە بەدواداچوونمان كىردو، وەزارەتى شەھىدان تا ئىستا ئەو حىسابەى حەوت سەدو پەنجا مىيۆن دىنار چۆتە سەر حىسابەكەيان، سى سەدو پەنجاو شەش مىيۆنىان لى سەرف كىردو، يەعنى يان وەزارەتى شەھىدان لەگەل ئىمە راست ناكات، يان بەراستى رەقمى غەلەت دەدات بە ئىمە.

دوو / جەنابى شىخ بايز دەللىت لە حاكمىش بىراو، ئەوہ ياساكە شاھىدە، ئەو ياسايەى كە ناردوو يانە، پارىش نەبىراو، حاكم خۆى دەللىت لىم نەبىراو، داواكارى گشتى دەللىت لىم نەبىراو، ئىتر نازانم خۇيان دەللىن لىمان نەبىراو، ئىمە لەگەل وەزارەتى شەھىدان بەدواداچوونمان كىردو، پىرسىارمان كىردو ئەو پارەيە چى لى دەكرىت؟ ئەوان دەللىن سى سەدو پەنجاو شەش مىيۆن دىنارمان سەرف كىردو، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلهمان:
زۆر سوپاس، جەنابى وەزىر.

بەرپز بايز تالەبانى / وەزىرى دارايى و ئابوورى:
بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

ئىمە ئەم مەلوماتەمان لە حىساباتى وەزارەتى شەھىدان وەرگرتوووە بە رەقەم لەوى لە مودىرى
حىساباتى وەزارەتمان وەرگرتوووە لەسەر داواى خۆتان كە پرسىارتان كرد، بەنەيسبەت حوكامىشەووە بە
هەمان شىووە نەستاكە كاك رەشىد كە چۆتە دەرەووە تەلەفونى بۆيان كرددوووە، ئايا دەپىرن، يان نا؟ وەلاميان
داووتەووە گوتيان دەپىرەن، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلهمان:
زۆر سوپاس، لىژنەى ياسايى دوا صياغەتان تەكايە.

بەرپز عونى كمال سعید بەزاز:
بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

ئىمە لە لىژنەى ياسايى ئەم صياغەمان داڕشتوووە، ئىستا دەپخوینمەووە، ئەگەر ئەندامان تىببىيان هەبوو
لەسەرى، دووبارە تىببىنەكانيان وەرەگىرن.
المادة السادسة والعشرون:

الاستمرار باستقطاع 10٪ من رواتب رئيس الاقليم ونائبه ورئيس البرلمان ونائبه والسكرتير واعضاء البرلمان
ورئيس مجلس الوزراء ونائبه والوزراء ومن هم بدرجتهم ومن يتقاضى راتب وزير ووكلاء وزارات ومن
بدرجتهم ومن يتقاضى راتب وكيل وزارة والمستشارين واصحاب الدرجات الخاصة والقضاة واعضاء الادعاء
العام لمنفعة تأمين الادوية و وسائل العلاج لمرضى السرطان واعتباراً من 2012/7/1.

بەرپز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلهمان:
بەرپزان، ئىستا دەپخەمە دەنگدانەووە، كى لەگەندايە دەستى بەرز بكتەووە؟ زۆر سوپاس، كى لەگەندا نىيە

دەستى بەرز بكتەووە؟ (4) كەس لەگەندا نىيە، زۆر سوپاس، بەزۆرىنەى دەنگ پەسند كرا، فەرموون بۆ
ماددەيەكى تر.

بەرپز عونى كمال سعید بەزاز:
بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

المادة السابعة والعشرون من المشروع:

تراعى جميع الوزارات والجهات غير المرتبطة بوزارة التي لديها بعثات او زملات او اجازات دراسية خارج
العراق الالتزام بتوزيع حصص المقاعد المخصصة لها حسب النسب السكانية لكل محافظة.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:
بەگوردیش تىكايە.

بەرپىز لانا احمد چەلەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى بىست و حەوتەم:

هەموو وەزارەتەكان و ئەو لايەنەنەى كە گرى نەدراون بە وەزارەتتەكەو، ئەوانەى كە نىردراو و زەمالە، يان مۆلەتى خويندنيان هەيه لە دەروەى عىراقدا رەچاوى ئىلتىزام كردن بىكەن لەو بەشەى كە بۆيان دانراوہ لەو كورسىانە، بەگوپرەى رىژەى دانىشتوانى ھەر پارىزگايەك دابەش بىكرىت.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياساى.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە پشتگىرى لە ماددەكە دەكەين وەكو خۆى كە ھاتوو، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كى قسەى لەسەر ئەو ماددەيه هەيه؟ تەنيا سى كەس، ئامىنە خان، كاك جەلال، شلىر خان، تىكايە دەستتان بەرز بىكەنەو، دوایى لە ئەخىرى دەست بەرز مەكەنەو، ناوہكانتان دەنووسىن، ئەم بەرپزانە ناويان نووسراو، رىزداران (ئامىنە خان، دىكتور سەرور، دىكتور عومەر نورەدىنى، كاك جلال، شلىر خان، شەونم خان)، فەرموو ئامىنە خان.

بەرپىز ئامىنە ذكرى سعید:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ب تنى من مولاھەزات سەر ھەنى ھەيه ئەفى بىژىتن كو لە دەروەى عىراق رەچاوى ئىلتىزام كردن بىكەن، وسا بىتە راست كرن دقیت ئىلتىزام بىكات، چونكى ئەف موشكىلە مە پارىزگا دەوكى ھەبوو، يەعنى ئەو كەسە كو بۆ ناردنا يا زەمالات و تواناسازى دىف رىژا جيا نەبوو، پىشى موبابەعە ورد سەر مەوزوع گەل وەزارەتا ئاخافت، ئەمەش ھەتا وى رىژى يا درىژ بدەين، ژى بەر ھەندى بلا ئىلتىزاما پتر تىدا ھەبى، بىژىن لە دەروەى عىراق دەبیت ئىلتىزام بىكات، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، دىكتور سەرور فەرموو.

بەرپىز د. سەرور عبدالرحمن عمر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەۋەدى كە ھاتوۋە دەئىت رېژەدى دانىشتوانى ھەر پارىزگايەك لەبەرچاۋ بگىرئىت، جارى من پىرسىيارىك لىرە دەكەم مەبەست لەۋە كام نىردراۋ لەۋ زەمالەيە؟ چونكە ئىمە چەند جۇرىك نىردراۋ و زەمالەمان ھەيە سەبارەت بەمە، ئەۋەدى پىشتەر بە جۇرىك بوۋە تواناسازىش ئىستا وەزارەتەكان كە دابەشى دەكات، من بۇيە داواكارم ئەمەشيان لەبەرچاۋ بگىرئىت، ئەۋەدى كەۋا تواناسازى بۇ وەزارەتەكان تەرخان دەكات، وەزارەتەكانىش بە ھەمان شىۋە بەسەر بەرپۆۋەبەرايەتەكان دابەش دەكەن، ئىمە كىشەيەكەمان ھەيە بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان، كاتىك سەردانى بەرپۆۋەبەرايەتى گىشتى پارىزگاگان دەكەين كىشەى ئەۋە باس دەكەن كە كاتىك نىردەيەك دەبىت، ۋەفدىك دەبىت، ئىفادىك دەبىت ئەۋانەى بۇ دەرەۋەن لە رۇژىكدا نووسراۋەكەيان دەنپىر دەئىن لەۋ كاتەدا نوپنەرتان دەست نىشان بىكەن، كاتەكەيان لەسەرچوۋە، مەبەستىش لىي ئەۋەيە كە نوپنەرى ئەۋانە بىت، بۇيە ھەموۋ لەناۋ وەزارەتدا دادەنرئىت و ئەمە كىشەيە رووبەرۋوۋ بەرپۆۋەبەرايەتەكان دەبىتەۋە، بۇيە ھىوادارم كەمىك وازىحتەر روون بگىرئىتەۋە، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۋىكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، كاك عومەر فەرموو.

بەرپىز د.عمر حمدامىن خدر(نورەدىنى):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەراستىدا ئەۋە موشكىلەيە ھەيە، ئەگەر حىصەيەك بۇ خويىندىن بە ھەر رىگايەك بىت دەدرئىت بە وەزارەتەكان، ھەۋل دەدەن زىاتر لەناۋ وەزارەتەكاندا چىرى بىكەنەۋە، بەلام حىساب كىردن بۇ ژمارەدى دانىشتوان نەبىتە مايەى ئەۋەدى كە تەئسىرى سلبى لەسەر مەسەلەى ئىختىصاصات ھەبىت، چونكە رەنگە مەسەلەن وەزارەتەك پىۋىستى بەۋە ھەبىت لە ھەندىك ئىختىصاصى تايبەتدا كە پىۋىستىەتى بىنپىرئىت، لە موخافەزەكە ئەم جۇرە ئىختىصاصە نەبىت، ناچارە وەزارەتەكەى ئەم جۇرە ئىختىصاصە بىنپىرئىت، بۇيە جۇرىك ھاۋسەنگى ھەبىت لەسەر ئەۋەدى كە ھەم رەچاۋى ئىختىصاص و پىسپۇرىيەتى بگىرئىت، ھەم رەچاۋى ژمارەدى دانىشتوان بگىرئىت، بۇ ئەۋەدى ئەم گلەيەش نەمىنئىت كە لە رابردوۋدا ھەبوۋە، زۇر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۋىكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، كاك جەلال فەرموو.

بەرپىز جلال على عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

قسەكانى من كران، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۋىكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، شلىر خان فەرموو.

بەرپىز شلىر محمد نجيب:

على الوزارات والجهات غير المرتبطة بوزارة التي لديها بعثات او زملات او اجازات دراسية خارج العراق
الالتزام بتوزيع حصص المقاعد المخصصة لها حسب النسب السكانية والاختصاص لكل محافظة.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلهمان:

بەرپزان، ئیستا دهیخه مه دهنگدانه وه، کئ له گه ئدایه دهستی بهرز بکاته وه؟ زۆر سوپاس، کئ له گه ئدا نییه
دهستی بهرز بکاته وه؟ زۆر سوپاس، به کۆی دهنگ پهسند کرا، فهرموون بۆ ماددهیهکی تر.

بەرپز عونی کمال سعید بهزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

المادة الثامنة والعشرون:

تلتزم حكومة الاقليم بتنفيذ المشاريع وفق الخطة المعلنة في الموازنة الاستثمارية من قبل الوزارات وحسب
اختصاصها، ولا يجوز لاي وزارة تنفيذ مشاريع خارج اختصاصها.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلهمان:

به کوردیش تکایه.

بەرپز لانا احمد چهلهبی:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ماددهی بیست و ههشتهم:

حکومهتی ههریم پابه ند دهیی به جئ به جئ کردنی پرۆژهکان به گویهری نه خشی راگه یینراو له بودجهی
وه به ره یاندا له لایهن وهزاره ته گانه وه، هه ریه که وه به پپی پسیوری خوی، نابئ هیج وهزاره تیک پرۆژه له
دهره وهی پسیوری خوی جئ به جئ بکات.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

لیژنه ی یاسایی.

بەرپز عونی کمال سعید بهزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

لیژنه ی یاسایی پشتگیری له مادده که دهکات که وه کو خوی هاتوه، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلهمان:

کئ تییبینی ههیه؟ چوار کهس، دکتۆر نه حمهد، شه ونم خان، شلیر خان، کاک شقان، فهرموو دکتۆر نه حمهد.

بەرپز د. احمد ابراهیم علی (ومرتی):

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ئهو ماددهیه، ماددهیهکی زۆر زۆر باشه، به لام له راستیدا له سالانی رابردوو، جگه له وهی تیکه ل و پیکه ئی
له جئ به جئ کردنی پرۆژهکاندا هه بووه له کاتی موناقه شه کردنی رۆژانی گفتوگۆی بودجه شدا باس کراوه،
ئهو پرسیاره ئاراسته ی وهزیره بهرپزه گانیش کرا، به تاییبه تی وهزیری پلاندانان، ئهو پرۆژانه له بودجه ی

ئىستىسمارىدا بۇ وەزارەتەكان داوۋە، ھەندىك وەزارەت جى بەجىي كىردوۋە، بەتايبەتەش ئەۋەدى لەكاتى خۇيدا جى بەجى نەكراۋە، يەنى ئىمە تىببىنى ئەۋەمان كىردوۋە لە ھەندىك ناۋچەدا لە 85% تا 90% ى پرۇژەكان نەكەۋتوۋنەتە بواری جى بەجى كىردنەۋە، لەكاتى خۇيدا دوا دەكەون، ھەندىك لە پرۇژەكانىش كە ئىمە تىببىنىمان كىرد لەكاتى گىتوگۇيەكانىشدا رۇژانى يەكەم باسما كىرد، بۇ نەۋنە پرۇژە لە زىمىنى پرۇژەكانى وەزارەتى شارەۋانى دانراۋە، بەلام پارىزگا جى بەجىي كىردوۋە، يەنى ئەمە بى ئاگايىكە لە يەكترى كە پرۇژەيەك لەناۋ پرۇژەكانى وەزارەتەك دادەنرەت، دەبىت ئەۋ وەزارەتە جى بەجىي بىكات، بەلام بۇچى پارىزگا جى بەجىي دەكات؟ لەكاتىكدا پارىزگا دەتوانىت پرۇژەيەكى تر جى بەجىي بىكات، لەبەر ئەۋە بەراستى پىۋىستە ئەم مەسەلەيە موعالەجە بىكرەت، زۇر سوپاس.

بەرىز د. ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، شەۋنەم خان فەرموۋ.

بەرىز شەۋنەم محمد غرىب:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەراستىدا ئەۋ خالە جىي خۇيەتى ئەگەر لىرە باسى لىۋە بىكرەت، بەلام تا ئىستا تىببىنى دەكرەت ھەندىك لە پرۇژەكان لەلايەن وەزارەتەكانى ترەۋە جى بەجىي دەكرەت، كە وەزارەتى مەنى مۇختەص نىيە، لە ھەمان كاتدا بەشىكى زۇر لە وەزارەتەكان، رەنگە ھەندىك پرۇژە بۇ ئەۋە دەدرەت كە وەزارەتەكى تر جى بەجىي بىكات، رەنگە ئەۋ وەزارەتە ئەۋ ئىمكانىيەتە ھەندەسى و ئەۋ ستافەى نەبىت، كە بتوانىت ھەموۋ ئەۋ پرۇژانە جى بەجىي بىكات، بۇ نەۋنە ھەندىكى دەگەرپتەۋە بۇ ئەنجومەنى وەزىران، ھەندىكى لەلايەن وەزارەتەكانى ترەۋە جى بەجىي دەكرەت، جا ھىوادارم ئەم حالەتە تەسبىت بىكرەت، بەلام كارى پى بىكرەت لە داھاتوۋدا، بۇ ئەۋەدى بەپىي ئىختىصاص ھەر وەزارەتەك ئىش و كارى خۇى بىكات، سوپاس.

بەرىز د. ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، شلىر خان فەرموۋ.

بەرىز شلىر محمد نجىب:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەنىسبەت ئەم ماددەيە من لەگەل ئەۋ وەزارەتەكانى مۇختەصن بە بودجەى ئىستىسمارىيەۋە، زۇر پىيان باشە ماددەى بىست و ھەشت بىكرەت بە چوار خال، لىژنەى ياساىي دواىي بۇيان دەنپىرم ئەگەر پىيان باش بىت.

يەكەم/ كە دەلىت (تلتزم حكومة الاقليم) ئەمە شتىكى باشە، بەلام موشكىلەكە لەۋەدايە، ئەۋ وەزارەتەكانى بەشى ھەندەسەكەيان لەناۋ ھەيكەلى وەزارەتەكە بىرتىيە لە وەحدەى صيانە، ھەستاۋ مەجموعەيەك موھەندىسى زۇر، وەحدەكە بەسى صيانەى ئەۋ مەشروەانە دەكات، كە عايدى وەزارەتەكەيە، بۇ دەچىت ئىشراقى ئىشەكانى خۇت دەكەيت، زۇرى فەشەلەكە لەۋانەيە، ھىوادارم ئەۋەدى كە بىنومانە ئەمسال و سالى

داهاتوو بهردو باشر بروت، چونکه لهوه دهجیت وای لی بیت، زوربهی شتهکان دهجیتهوه لای وهزارتهی ناوهدانکردنهوهو شارهوانی لهگهڼ ئیدارهی مهحلهی که عایدی پاریزگایه، نهوهش دائیرهیهکی ههندهسیه، نهوه دهبیت به یهکه م.

دووه م/ بنووسین (تلتزم کل وزاره مختصه او ایه جهه غیر مرتبته بوزاره بتنفيذ المشاريع والانشطة المدرجة ضمن الموازنة وخططها الاستثمارية ومن الممكن جراء التغير ضمن الخطة الاستثمارية فقط عن طريق المناقشات المسموح به وفق ضوابط معمول بها شريطة عدم التجاوز عن الموازنة الاستثمارية والتخصيص السنوي.

ثالثاً: لایقبل ایه زیاده فی الموازنة الاستثمارية المخصصة للسنة المالية وكذلك اجمالي كلف المشاريع بسبب التغيرات الحاصلة في المشاريع وانما تتم تغطية تلك الزيادات المسموحة من التخصيص السنوي وضمن الكلف الاجمالية لاجراء المناقشات المطلوبة وفق الضوابط.

رابعاً: تلتزم حكومة الاقليم بتزويد برلمان كوردستان بتقارير متابعة فصلية او كل اربعة اشهر من قبل وزارة التخطيط، بهداخهوه نههمیان تیا دهرج نهکراوه، بویه بویان نهنووسین، سوپاس.

بهپیز د. ارسلان بايز/ سهروکی پههلهمان:

زور سوپاس، کاک شقان فهرموو.

بهپیز شقان احمد عبدالقادر:

بهپیز سهروکی پههلهمان.

من تهئیدی قسهکانی شلیر خان دهکه م و پشتگیری دهکه م لهو صیغهیهی که ئیستا باسی کرد، حهقیقهتهن نهوه موعاناتی حکومت و نهو مهشاریعانهیه که گرفتیان تی دهکهویت، نهگهر نهو صیغهیه بیته ناو قانونهکه، من پیموایه خزمهتیکی باش بهبواری پروژهکان دهکات و به ئیختصاصی خوئی به تهواوهتی جیی خوئی دهگریت، من پییم باشه له نهخیری نهو ماددهیه ویپرای نهوهی که شلیر خان باسی کرد ههر پروژیهیک ئیختیصاصی نهو وهزارته نهبیتن پروژهکه ئیلغا بیتن، وهکو ماددهیهکی عهملهی بیت، یهعنی قاتع بیت بو نهو حالهتانه، دهبیت ئیختیصاص جیی خوئی بگریتن، ههر پروژیهیک که زیمنی ئیختیصاصی نهو وهزارته نهبیتن ئیلغا بگریتن، زور سوپاس.

بهپیز د. ارسلان بايز/ سهروکی پههلهمان:

زور سوپاس، جهنابی وهزیر.

بهپیز بايز تالهانی/ وهزیری دارایی و ئابووری:

بهپیز سهروکی پههلهمان.

دیاره ئیمه وهکو حکومت زور به زهروورمان زانی نهو ماددهیه ئیستا بهم شیوهیه بیت، چونکه بهپراستی له ههنديک وزارهتدا پروژه جی بهجی دهکه م و ئیختیصاصی خویان نییه، ئینشائه للاً نهوانهی تاكو ئیستا

کردوویانہ حکومت تہوجیہی داوہ کہ نہمینیٹ، بویہ لہ ہمان کاتدا نھو ماددہیہمان ہیئاوتہ ناو
یاساکہوہ، تکامان وایہ وھکو خوی بمینیٹہوہ، سوپاس۔

بہرپیز د. ارسلان باپز/ سہرؤکی پەرلہمان:
لیژنہی ھاوبہش۔

بہرپیز عونی کمال سعید بہزاز:
بہرپیز سہرؤکی پەرلہمان.

ئہندامانی پەرلہمان تیبینی ئہوہ بکہن، کہ ئیمہ لہ ماددہی حہوت، ہہروہا لہ ماددہی بیست و پینج،
ہہروہا لہ ماددہیہکی تایبہت دہنگمان لہسہردا بؤ شوپ کردنی دہسہلآت، اتا جی بہجی کردنی مہبدہئی
لامہرکہزیہت، لہ ماددہی حہوتدا (لوزیر التخطیط وبناء) علی طلب الوزارۃ المعنیۃ اجراء المناقلات اللازمۃ
للمشاریع الاستثماریۃ ضمن الموازنۃ الاستثماریۃ لنفس الوزارۃ، و فی حدود المحافظۃ الواحدۃ او القضاء الواحد
واعلام وزارۃ المالیۃ والاقتصاد بذلک)، ہہروہا لہ برگہی چوارہمی ماددہکہدا (لوزیر المالیۃ والاقتصاد
وبالتنسیق مع وزارۃ التخطیط والوزارات المعنیۃ اجراء المناقلات اللازمۃ للمشاریع الاستثماریۃ بین الوزارات
و فی حدود المحافظۃ الواحدۃ او القضاء وضمن الموازنۃ الاستثماریۃ المصدقۃ)، اتا ماددہکہ بہو شیوہیہ
ہاتووہ زور ریگ و پیگہ، بہتایبہتی حکومہتیش سوورہ لہسہر ئہوہی وھکو خوی ہاتووہ دہنگی لہسہر
بدریٹ، سوپاس۔

بہرپیز د. ارسلان باپز/ سہرؤکی پەرلہمان:
فہرمو و شلیر خان.
بہرپیز شلیر محمد نجیب:
بہرپیز سہرؤکی پەرلہمان.

ئہگہر دوو ماددہ وہرناگریٹ، بہس تہقاریری فہسلیہکان دواپی لہکوی دہرجی دہکن؟ تیای نییہ، ہہموو
میزانیہکہ باسی تہقاریری فہسلیہکہ ناکات، کہ ئیمہ پار بہو ہہموو بہدواداچوونہوہیہ یہک جار ئہو
تہقریرہمان بؤ ہاتووہ کہ لہ قانونہکہشدا ہہبوو، سوپاس۔

بہرپیز د. ارسلان باپز/ سہرؤکی پەرلہمان:
فہرمو و لیژنہی یاسایی.
بہرپیز عونی کمال سعید بہزاز:
بہرپیز سہرؤکی پەرلہمان.

صیاغہی ماددہی بیست و ہہشت بہو شیوہیہ دہبیٹ:
المادۃ الثامنۃ والعشرون:

- 1- تلتزم حكومة الاقليم بتنفيذ المشاريع وفق الخطة المعلنة في الموازنة الاستثمارية من قبل الوزارات وحسب اختصاصها، ولا يجوز لاي وزارة تنفيذ مشاريع خارج اختصاصها.
- 2- تلتزم حكومة الاقليم بتزويد برلمان كوردستان بتقارير متابعة فصلية او كل اربعة اشهر من قبل وزارة التخطيط.

بهريز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلهمان:

بهريزان، ئيستا دهخه مه دهنگدانه وه، كى لهگه ئدايه دهستى بهرز بکاته وه؟ زۆر سوپاس، كى لهگه ئدا نيه دهستى بهرز بکاته وه؟ زۆر سوپاس، بهكوى دنگ پهسند كرا، فهرموون بو ماددهيه كى تر.

بهريز عونى كمال سعيد بهزاز:

بهريز سەرۆكى پەرلهمان.

سهبارت به ماددهى بيست و نوى پرۆژه كه بهم شيوهيه:

المادة التاسعة والعشرون:

تقدم مشروعات القوانين التي يترتب عليها تبعات مالية من قبل مجلس الوزراء الى البرلمان ولا تنفذ بأثر رجعي.

بهريز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلهمان:

بهكورديش تكايه.

بهريز لانا احمد چهلهبى:

بهريز سەرۆكى پەرلهمان.

ماددهى بيست و نويه:

ئهو پرۆژه ياسايانهى كه تهبهعاتى دارايى دهگه ويته سهر لهلايهن ئه نجومه نى وه زيرانه وه پيشكه شى پەرلهمان دهكرى و به كاريگه رى رهجى كارى پى ناكرى.

بهريز سەرۆكى پەرلهمان:

ليژنهى ياسايى.

بهريز عونى كمال سعيد بهزاز:

بهريز سەرۆكى پەرلهمان.

ليژنهى ياسايى هيچ تيبينى له سهر مادده كه نيه، سوپاس.

بهريز سەرۆكى پەرلهمان:

كى دهيه ويت له سهر ئهو ماددهيه قسه بکات؟ ئهم چوار بهريزه دهيانه ويت قسه بکهن، ريژداران (ئهفين خان، دكتور عومهر نورهدينى، سوزان خان، دكتور ئه حمهد وهرتى) فهرموو ئهفين خان.

بەرپىز ئەفەندى ئەمىن: بەرپىز ئەمىن

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لەگەڵ ئەو دەدامە ئەسەن ئەو ماددەيە ئىلغا بىرىتەو، لەبەر ئەوئەى ھەموومان دەزانىن پەرلەمان جىگای تەشرىع کردنە، تەنھا ئەو ياسايانە نىن ھۆكۆمەت بىتوانىت تەبەعاتى مالى ھەبىت و پىشكەشى بىكات، ھۆكۆمەتىش دەتوانىت بە ھەموو شىوئەيەك پىرۆزە ياسا پىشكەش بىكات، پەرلەمانىش دەتوانىت، بەلام ئەوئەى كە لىرە باس دەكرىت دەلىت (تەقدىم مشرۇعات القوانىن)، يەئنى لىرە وا ھەصرى دەكات، كە پەرلەمان نەتوانىت ئەو پىرۆزە ياسايانە تەقدىم بىكات تەبەعاتى مالى ھەيە، بۆيە من لەگەڵ ئەوئەى بە ماددەيە ئىلغا بىرىتەو، راستە ئىمە ھەر پىرۆزە ياسا تەبەعاتى مالى ھەبىت، دەبوايە بلىت رەئى ھۆكۆمەتى پى وەر دەگرىت، نەك بەم شىوئەيە وەكو ئەوئەى كەوا پەرلەمان نەتوانىت ئەو پىرۆزانە تەقدىم بىكات كە تەبەعاتى مالى ھەيە، بۆيە من لەگەڵ ھەلگرتنى ئەو ماددەيەم، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، دىكتور عومەر فەرموو.

بەرپىز د. ھەمەدەمىن خەدر (نورەدەينى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەقىقەتەن كە ھەيە لەمبارەيەو، ئەوئەى ئەوئەيە كە دواي پەسند كەردنى بۇدجە، ئىمە لە پەرلەمانى كوردستان چەندىن ياسا پەسند دەكەين كە ھەموو تەبەعاتى مالى ھەيە، ئەركى سەرشانى ھۆكۆمەت قورس دەكات، ھەندىك جار بە ئەسەرى رەجەيشە، بۆيە گەرتىك ھەيە لەو بارەيەو، بەلام من لەگەڵ ئەوئەى كە دووبارە ماددەكە دابىر پىرۆزەيەو بەم شىوئەيەى خوارەو:

(دواي پەسند كەردنى بۇدجەى سالانە، بەئى رەزامەندى ھۆكۆمەتى ھەرىمى كوردستان، پەرلەمانى كوردستان ياسايەك دەرنەكات، ئەگەر تەبەعاتى مالى ھەبىت)، يەئنى بەم شىوئەيەى دووبارە داپىشتەوئەى بۆ بىكرىت، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، سۆزان خان فەرموو.

بەرپىز سۆزان شەھاب نورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان.

خۆى بىگومان ئەمە دوو لايەنەيە، لايەنى يەكەم / ھۆكۆمەت مافى خۆيەتى لە كار نامەى خۆيدا ئەگەر پىرۆزەيەك، يان ياسايەك بىنرىت بۆ پەرلەمان تەبەعاتى مالىەى ھەبىت، خۆى دىراسەى كەردوو، ئىنجا دەينىرۆزە پەرلەمان، بەلام لىرە باس لە ئەسەرى رەجەى دەكات، يەئنى لە رۆزى دەرچوونى ياساكەو، ئەو ياسايە جى بەجى دەكرىت، زۆر جار يەئنى ھەيە ئىمە ئەندام پەرلەمان پىداگىرى دەكەين كە دەبىت بە

ئەسەر رەجىيىتى، ھەر يەككەمان بەشىۋازىك سەپىرى دەكەين، بەلام زۆر جارىش ھەيە ئىمە ئىمە ۋەكو ئەندام پەرلەمان كاتىك كە ياسايەك پىشكەش دەكەين تەبەئىياتى مالىيە ھەيە بەبى ئەۋەدى رەئىيەت ھۆكۈمەت ۋەرىگرىن ئەۋ ياسايە پىشكەش دەكەين، دەمانەۋىت ھۆكۈمەت بىخەينە ئەمىرى ۋاقىئەۋە، كە ئەۋ ياسايە جى بەجى بىكات، ھۆكۈمەت لارى لەۋە نىيە كە ياسا كە جى بەجى بىكات ۋەك خۇي، بەلام مەسەلەن بۇ نەۋە دەئىت مەن لەم ماۋەپەۋە، تارىخىك دادەئىت دەئىت لەۋ كاتەۋە دەتوانەم، چۈنكە ئەمە تەبەئىياتى مالىيە لەسەرە.

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەپىزان ئەندامانى پەرلەمان.

لەخولى يەككەم ۋ خولى دوۋەمى پەرلەمانىش، كە خۇم ئەندامى خولى دوۋەم بووم، ھەرچ ياسايەك تەبەئىياتى دارايى ھەبوو بىت پىيان گوتراۋە بە ئەندامانى پەرلەمان زەھمەت نەبىت ئەۋ تەبەئەتە مالىيە دەبىت پىرس ۋ را بە ھۆكۈمەت بىكرىت، بۇ ئەۋەدى بىزان ھۆكۈمەت كە ئەم ياسايەمان دەركردوۋە جى بەجىي دەكات، يان جى بەجىي ناكات؟

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان، مەن يەك نەۋەت بۇ دەھىنمەۋە، ئىمە لەياسا بارى كەسىتيدا باس دەكات سىندوۋىك دابىرەت بۇ ئەۋ ژانەي كە بى ھاۋسەرن، ھۆكۈمەتەش رەزامەند بوۋە، تاكو ئىستا جى بەجى نەكراۋە، لە سالى 2008 ھەۋە تاكو ئىستا جى بەجى نەكراۋە، باشە خۇ ھۆكۈمەت خۇي ئەۋ پارەيە دەخاتە سىندوۋەۋە پىرس ۋ راشى پى كراۋە لەۋ بابەتە، بۇيە مەن پىم باشە ئەۋ ماددەيە ۋەكو خۇي بىمىنەتەۋە، ئەگەر بىكرىت، يەئەنى بىرادەرانى ئەندامانى پەرلەمان بە ھەسەسەتەۋە ۋەرنەگىرن لەسەر پەرلەمانى كوردستانىشە ئەگەر ياسايەك دەرىكات تەبەئىياتى دارايى ھەبىت پىرس بە ھۆكۈمەت بىكات، يەئەنى پىرس ۋ را بىكات، لىژنەي پەيۋەندىدار پىرس ۋ را بىكات لەگەل ھۆكۈمەتدا زۆرىش ئاسايە، زۆر سوپاس.

بەپىز د. ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، دىكتور ئەھمەد فەرموۋ.

بەپىز د. احمد ابراهيم على (ۋەرتى):

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان.

مەن لەگەل ئەۋەم ئەۋ ماددەيە ئىلغا بىكرىتەۋە، چۈنكە ئەۋە مۇسادەرەي ھەقى پەرلەمانە، پىشتىۋانى لە قەسەكانى ئەفەين خان دەكەم، ماددەي (71) دەئىت (ئەنجومەنى ۋەزىران، يان ژمارەيەك لە ئەندامانى ئەنجومەن كە لە دە كەس كەمتر نەبن بۇيان ھەيە پىشنىارى پىرۇژە ياساۋ بىپارەكان بىكەن)، باس لەۋە نەكراۋە كە تەبەئىياتى مالى ھەبىت، يان نەبىت، لەراستىدا ئىمە كەم پىرۇژە ھەيە كە تەبەئىياتى مالى نەبىت، كەۋا بوو تۇ دەستى پەرلەمان دەگرىت كە نەبىت ھەر پىرۇژەيەك تەبەئىياتى مالى ھەبىت لە ئەنجومەنى ۋەزىرانەۋە بىت، بەراستى ئەمە تەقلىدى بەغدايە لەۋى كە مۇسادەرەي ھەقى پەرلەمانىيان كىردوۋە، كە دەبىت پىرۇژەكان لە ئەنجومەنى ۋەزىرانەۋە بىت، ئەمە يەككەل لە رەخنەكان لە بەغدا ھەيە

لەسەر ئەو دەپتە ئه‌وه‌يش پەيوەندى بەو موحەصەصەو دابەش بوونەو هەيه، كە لەنێوان پێكها تەكان و لايەنەكاندا هەيه، ئيمە هەموو سائیک بودجە پەسند دەکەين بۆ هەر سائیک کە بودجەمان پەسند کردوو تا مانگی (12) نابیت هیچ پرۆژەيەك تەببەعاتى مالى هەبیت پەسندى بکەين، ئەمە سەبارەت بە برگەى يەكەم.

سەبارەت بە ئەسەرى رەجعى، ئيمە لە زۆر ياسادا هەيه كە لە هەريەمى كوردستان، لە عيراقيشدا كە دەرکراون ئەسەرى رەجعى هەبوو، ئەو دەى كە پەيوەندى بە زیندانی سياسيه‌وه هەيه، ئەو دەى پەيوەندى بە قەرەبوو کردنەو دەى زيان لیکه‌وتوانى سەردەمى بەعس هەيه، لە عيراق تا (68) ئەسەرى رەجعیان بۆ داناو، لەبەر ئەو ئیلام کردنى پەرلەمان بە ماددەيەك لەناو پرۆژە ياساگەدا، چونکە ئەو مەوزوعە هەيچ پەيوەندى بە پرۆژە ياسای بودجەو هەيه، ئەمە پيوستە لەناو پەپرەوى ناوخۆى پەرلەماندا ببيت، لەبەر ئەو لەگەڵ ئەو دەمامە ئەو ماددەيە ئیلاغا بکريت، بە هەيچ شيوەيەك لە ناو پرۆژە ياسای بودجەدا نەبيت، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك عومەر نوخته‌ى نيزامت هەبوو؟ فەرموو.

بەرپز عمر عبدالرحمن على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

خۆى لەراستیدا هەموو مەشروعەكان كە ديت، ئەو تەحصيل حاصلە ئەنجومەنى وەزيران حەقى يەكەمى هەيه مەشروعاتى قانونى بنيريت بۆ پەرلەمان بۆ موصادەقە کردن، بەلام من ليرە پرسياریکم هەيه دەئيت (ولا تنفذ بأثر رجعي)، ئەسەرى رەجعیەكە بەنيسبەت حقوقى حكومەتە لەناحیهى ماليه‌كە، يان بەنيسبەت ئيلتيزاماتى حكومەتەو هەيه لەم حاله‌تە؟ وەكو ئەو دەى كە كاك ئەحمەد باسى لەسەر كرد، ئەگەر بەنيسبەت حقوقى دەولەتەو هەيه بيت، ناكريت تەنازول لە حقوقەكانى دەولەت بکريت، كە مەبلەغيك پاره، يان شتيك لەسەر كەسيك مابيت وەرنەگيريتەو، ئەمە تەنازولى لى ناكريت، ئەگەر مەسەلە لەو هەش بيت ئيلتيزاماتەكانى حكومەت بيت، چەند نموونەيەك، دواتر ئيمە ياساگەمان جى بەجى كرد كە ئينفازى ياسای تەفاعودى هيزه‌كانى ناوخۆ، ديار بوو كيشەيه‌گەمان هەبوو كاتى خۆى ئايا بە ئەسەرى رەجعى دەگەرپتەو، ئەوانەى مەشمولن، يان مەشمول نينه؟ من ليرە دەمەويت جەنابى وەزير تەوزيحيك بداتى، ئەم ئەسەر رەجعیە بەنيسبەت حقوقى دەولەتەو، ياخود بەنيسبەت ئيلتيزاماتەكانيه‌تى؟ سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپز سكرتيرى پەرلەمان فەرموو.

بەرپز فرست احمد عبدالله / سكرتيرى پەرلەمان:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

حوكم بهو شيويه به شيويه كي موتهق به رهئى من موخاليفى مه بادئى قانونه، چونكه لازمه حالته به حالته تماشيا بكهين، نهو نهصه ههر موخالهفهى قانونى ميزانيهيه نهسلهن، چونكه نهو ميزانيه به نهسهر رهجى هموو تهبيعاتى ماليهه، به نهسهر رهجى تهنفيز دهبيت له 2012/1/1، بويه به رهئى من بو حكومهتيش خراپه نهو نهصه بهو شيويه بيت، چونكه موخاليفى قانونى ميزانيهيه، تهبيعى حهقيقهت مهفروزه ئيمه نهو قانونه له 7/1 تهنفيزى بكهين، له 2012/1/1 تهنفيز نهكرئت ئيستينادهن لهسهر نهو نهصه، بهلام حالته به حالته بيته پيش ديراسهت دهكرئت، لهوانهيه حهق بيتن به نهسهرى رهجى، لهوانهيه به نهسهرى رهجى نهبيت، ميساليش لهسهر نهو ههر لهناو نهو قانونه دا هاتوو ئيستىقتاعات له 7/1 دهست پى دهكات هى نهندامانى پهرلهمان، بهلام ميزانيه له 2012/1/1 دهست پى دهكات به نهسهرى رهجى بو شهش مانگى پيشتر، زور سوپاس.

بهريز د. ارسلان بايز/ سهرؤكى پهرلهمان:

زور سوپاس، جهنابى وهزير.

بهريز بايز تالهبانى/ وهزيرى دارايى و ئابوورى:

بهريز سهرؤكى پهرلهمان.

ههروهكو دكتور نهحمهه گوتى وهكو ياسايهك هاتوو له ياساى عيراقيدا، موازنهى عيراقيدا ههر بهو شيويهش هاتوو، ئيمه وهكو حكومهت پيمان باش بوو نهوهمان لهوى دانا، چونكه ئيمه لهههر دوو رووهو بهتاييهتى له مهوزوعى ئيستىحقاقى دهولتهدا نهوه زياتر دهردهكهويت وهك كاك عه مهر گوتى، بويه پيمان باش بوو و نهو ماددهيهمان هيناوه، نهگهر موخالهفهى قانونه، فيعلهن ئيمهش نامانهوى موخالهفهى قانون بكهين، بهلام نهوه له ياساى بودجهى عيراقيدا هاتوو، سوپاس.

بهريز د. ارسلان بايز/ سهرؤكى پهرلهمان:

ليزنهى ياساى دوو رهئى ههبوو، كاك عهونى موراعاتان كردوو، فهرموو.

بهريز عونى كمال سعيد بهزاز:

بهريز سهرؤكى پهرلهمان.

له نهنجامى گفتوگو لهسهر نهو ماددهيهدا، وا دياره دوو رهئى ههيه، را دوورهكه نهوهيه كه ئيلغا بكرئت، داوا دهكه له سهرؤكايهتى پهرلهمان ئيلغا كردنى نهو ماددهيه بخاته دهنگدانهوه، زور سوپاس.

بهريز د. ارسلان بايز/ سهرؤكى پهرلهمان:

رهئى ليزنهى ياساى چيه لهو مهسهلهيه؟

بهريز عونى كمال سعيد بهزاز:

بهريز سهرؤكى پهرلهمان.

رهئى ليزنهى ياساى نهوهيه نهو ماددهيه بمينئيهوه وهكو خوى، لهسهرهتاوه نامازهمان پى كرد، سوپاس.

بهريز د. ارسلان بايز/ سهرؤكى پهرلهمان:

بەرپېزان، ئىستا رەئىيەك ھەيە دەئىت ئەو ماددەيە ئىلغا بىرئىتەو دەپخەمە دەنگدانەو، كى لەگەئدايە دەستى بەرز بىكاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەئدا نىيە دەستى بەرز بىكاتەو؟ (8) كەس لەگەئدا نىيە، زۆر سوپاس، بەزۆرىنەى دەنگ پەسند كراو ماددەكە ئىلغا كرا، فەرموون بۆ ماددەيەكى تر.

بەرپېز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپېز سەرۆكى پەرلەمان.

پىش ئەو دەى بچىنە سەر ماددەى (30) لە پرۆژەكە، پىشنىارى ماددەيەك كراو بەو شىوہەيە ئىستا دەپخوئىنمەو، ئەگەر ئەندامانى پەرلەمان تىبىنيان ھەبوو لەسەرى، گەتوگۆى لەسەر دەكەين.

المادة المقترحة:

على حكومة الاقليم دراسة جدول التوصيات الملحق بهذا القانون واتخاذ ما يلزم لتنفيذ ما ينسجم مع سياستها وضمن امكانياتها المالية الحالية والمستقبلية.

بەرپېز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى با جارى جەنابى وەزىر وەربگىرەن لەسەر ئەو ماددەيە، فەرموو جەنابى وەزىر.

بەرپېز بايز تالەبانى/ وەزىرى دارايى و ئابوورى:

بەرپېز سەرۆكى پەرلەمان.

بەنىسبەت ئىمەو ماددەكە ئىزافە بىرئىت ھىچ موشكىلە نىيە، بەلام من نازانم تەوصىاتەكان چىە؟ حەزم كرد تەوصىاتەكانىش بچوئىنئىتەو، ئىنجا قسەى لەسەر دەكەم، سوپاس.

بەرپېز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك شقان.

بەرپېز شقان احمد عبدالقادر:

بەرپېز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو صىغەيە بەو شىوہەيە نابىت، ئىمە ئىختىيار بەدەينە حكومەت، دەكرىتن تەوصىاتەكان ھەمووى بە مولحەق بەس بە ماددەيەك بلىين تەوصىاتەكان مولحەقن بەو، ئەو شەرحەى ناوئىت، حكومەت بۆ خوى ئەو دەى كە مونسەجىمە، ئەو دەى كە تواناى ھەيە، ئەو دەى مومكىنە دەكرىتن، بەراستى ئەو شەرحەى ناوئىت، سوپاس.

بەرپېز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك سالار فەرموو.

بەرپېز سالار محمود مراد:

بەرپېز سەرۆكى پەرلەمان.

من رەئىموايە ئەو شىوازە وەكو پىشەكى دارپژراوئەو بە نەصىكى سەرىجت بە حكومەت دەئىت ئەو تەوصىاتانە جى بەجى مەكەن، من تەسەورم واىە حكومەت لە ئەسلدا دەبىت دىراسەى ھەموو ئەو

پیداوویستیانە بکات کە لە کۆمەڵگادا ھەبە، بۆ ئەوەی کاری لەسەر بکات، دەبێت تۆ تەوویەکی بکەیت، ئەگەر بە صیاغەییەك دانەرپێژیتەووە زیمینیەن ئیلزامی حکومەت بکات، کە دواجار ئیئە دەنگی لەسەر دەدەین، ئەو دەنگدانە ئەگەر شکلیش بێت جۆریک لە ئیلتیزام لەسەر حکومەت دروست دەکات، نەکریت باشتەر، سوپاس.

بەرپێز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاک سالار یان تەوویاتە، یان قانونە دەبێت دەنگی لەسەر بدریت، کە تەوویات بوو ئیلزامی نییە، کە ئیلزامی بوو یەعنی قانونە، یەعنی یەکیکە لە ماددەکانی قانونەکە، چۆن دەبێت؟ بەلێ فەرموو.

بەرپێز سالار محمود مراد:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

من تەعلیقەم لەسەر صیاغەکە ھەبە، ئەسلەن صیاغەکە بە حکومەت دەلێت وەکو لانیجەییەك تەماشای بکەن و کاری پێ مەکەن، سوپاس.

بەرپێز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، فەرموو کاک جەلال.

بەرپێز جلال علی عبداللە:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە تەوویاتەکان خۆی سێ، چوار دیری زۆر مەعقول نووسراوە، ئەگەر رێم پێ بدەن بیخوینمەو، (نظراً لاهمية المقترحات والتوصيات الواردة في التقرير العام للجنة المالية والمقترحات والتوصيات الاخرى المقدمة من برلمان كوردستان، على حكومة الاقليم دراسة ومتابعة هذه المقترحات والتوصيات والاخذ بما يمكن العمل بها وتنفيذها والاستفادة منها حسب القوانين والامكانيات الفنية والمالية المتاحة)، سوپاس.

بەرپێز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

عەینەن ئەو مەزموونەییە، بەلام بە صیاغەییەکی تر، فەرموو سۆزان خان.

بەرپێز سۆزان شهاب نوری:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

من ئەو مەزموونەییە کە بەرپێز کاک جەلال خویندیەووە خۆمان صیاغەمان کردوو، ئەو صیاغەمان دەوێت، لەبەر ئەوەی ئەو بۆتە تەجرووبە ئەو لە خولی دووئەمیشدا بوو، یەعنی تەوویات وەکو خۆی تەوویات سۆلێ ئیئە لیژنەکانی پەرلەمانییە، کاتیک کە بودجە دەنێردریتە پەرلەمان مۆتابەعی کارەکان دەکات لە مەدارێ سألەکەدا کە مۆکور تەبەکان دەبێت و کۆمەلێک تەوویات تەقدیم دەکات، ناکریت ئەم تەوویاتانە بە ئەھمییەت وەرنەگیریت، وەکو مۆلحەقیکی ھاکەزایی بنێردریت، بۆیە ئیئە داوا دەکەین ئەو نەصەیی کە کاک جەلال خویندیەووە، ئەو بەخریتە ناو ماددە یاساییەکەو، زۆر سوپاس.

بەرپێز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

فهرموو لیژنه‌ی یاسایی.

بهرپرز عونی کمال سعید بهزاز:

بهرپرز سهرۆکی بهرله‌مان.

صیاغهی مادده‌که به‌م شیوه‌یه:

المادة المقترحة:

على حكومة الاقليم دراسة ومتابعة المقترحات والتوصيات الملحقة بهذا القانون وألاخذ بما يمكن العمل بها وتنفيذها والاستفادة منها حسب القوانين والامكانيات الفنية والمالية المتاحة.

بهرپرز د. ارسلان بايز/ سهرۆکی بهرله‌مان:

دکتۆر ئەحمەد فەرموو.

بهرپرز د. احمد ابراهيم على(ومرتی):

بهرپرز سهرۆکی بهرله‌مان.

ئەو‌ه‌ی كاك عەونى خۆیندی‌ه‌وه، ئەگەر مادده‌که به‌و شیوه‌یه بێت، موقه‌دیمه‌ی ته‌وصیاته‌کانیش هەر ئه‌وه‌یه، به‌ر‌استی وه‌كو كاك سالاریش گوتی، ئەمه زۆر زۆر زه‌عیفه‌و هیج ئیلزامی حکومه‌ت ناکات به‌ جی‌ به‌جی‌ کردنی، پێشتریش ئیمه له ه‌ردوو لیژنه‌ی یاسایی و دارایی که قسه‌ کراوه له‌و ته‌وصیاته‌نه‌، وابزانم ئیتیفاقیه‌کیش له‌نیوان فراکسیۆنه‌کان هه‌یه که‌وا به‌ مادده‌یه‌ک ئیلزامی حکومه‌ت بکری‌ت، چونکه ئه‌و ته‌وصیاته‌نه ئەگەر دواتر بخۆیندری‌نه‌وه، یه‌عنی شتیکی وایان تی‌دا نییه، ئەگەر حکومه‌ت جی‌ به‌جی‌ بکات و ئیلزامیشی بکه‌ین کاریکی وا بێت، مه‌سه‌له‌ن باسی ئه‌وه ده‌کری‌ت ئه‌وله‌ویه‌ت بدری‌ت به‌ وه‌زاره‌تی صحه‌و مه‌واردی مائی، ئه‌وله‌ویه‌ت بدری‌ت به‌ ته‌عیناتی خه‌ریجینی سالانی رابردوو و گری‌به‌سته‌کان، ئەمه زۆری ئه‌وانه‌مان هەر چه‌سپاندوو له‌ناو یاساکه، له‌بهر ئه‌وه کیشه‌یه‌ک نییه، به‌ ره‌ئی من ئیمه به‌ مادده‌یه‌ک ئیلزامی حکومه‌ت بکه‌ین، نه‌ک به‌و لاوازییه، زۆر سوپاس.

بهرپرز د. ارسلان بايز/ سهرۆکی بهرله‌مان:

فهرموو لیژنه‌ی دارایی.

بهرپرز عمر صديق محمد:

بهرپرز سهرۆکی بهرله‌مان.

ئیمه وه‌كو لیژنه‌ی دارایی و لیژنه‌ی یاسایی به‌ ئاماده‌ بوونی نوێنه‌ری حکومه‌ت و چه‌ند به‌رله‌مانتاریکی تر کۆی ئه‌و پێشنیارانه‌ی که صیغه‌ی ئیلزامی پێویست بوو کردمان به‌ مادده له‌ناو قانونه‌که‌وه ده‌نگیشان له‌سه‌ر داوه، ئه‌وه‌ی که پێشنیاری لیژنه‌کان بوو، ئه‌وه‌ی که به‌رپزان لیژنه‌کانی به‌رله‌مان له‌ناو ه‌ۆل له‌چارچیوه‌ی قسه‌کانی خۆیاندا وه‌كو پێشنیار خستیانه‌ روو، ئیمه ئاماده‌مان کردوووه داریژراوه‌ته‌وه وه‌كو پێشنیار هاوپیچی یاساکه بکری‌ت و، زۆر سوپاس.

بهرپرز د. ارسلان بايز/ سهرۆکی بهرله‌مان:

فهرموو ليژنهى ياساى بيخويننهوه.

بهريز عونى كمال سعيد بهزاز:

بهريز سهروكى بهرلهمان.

پيشنيارهكان:

التوصيات

- 1- اعطاء الاولوية عند تنظيم موازنة حكومة الاقليم لعام 2013 لوزارتي الصحة والزراعة والموارد المائية وتوزيع المشاريع الخاصة بهما على المحافظات حسب نسبة السكان.
- 2- اعطاء الاولوية في التعيينات لخريجي السنوات السابقة والمتعاقدين.
- 3- توفير العلاج اللازم للمصابين جراء استخدام النظام البائد للأسلحة الكيميائية ضد شعب كردستان.
- 4- صرف مبلغ سلفة العقار لقطعة الارض التي تبلغ (100)م² واجراء مايلزم لصرف السلفة لمساحة (200)م² في الملك المشاع بين شريكين وفق القوانين والانظمة واعادة النظر في التعليمات المرعية.
- 5- اعانة الپيشمهركه العوق (پيشمهركهى كهه نهندام و سهنگهر) وعدم قطع رواتبهم في حالة حصوله على فرص عمل اخرى.
- 6- على اللجنة المشكلة للنظر في المخصصات الاخذ بنظر الاعتبار دراسة منحة لعلماء الدين تحقيقاً للعدالة والمحاسبين.
- 7- على حكومة اقليم كردستان تخصيص مبالغ في ميزانيتها لانجاز مشاريع قومية للكورد الفيليين.
- 8- على حكومة اقليم كردستان زيادة الاهتمام بالمناطق الاثرية والسياحية.
- 9- لا يجوز دعم الحكومة لمشاريع القطاع الخاص خارج اطر القوانين النافذة في الاقليم.
- 10- يمنح الدعم المالي للحزب وفق القانون.
- 11- شمول منح ضمان البطالة لخريجي معاهد وزارة التربية.
- 12- منح قرض للطلبة غير المشمولين ببرنامج تنمية وتطوير قدرات كردستان البشرية.

بهريز د. ارسلان بايز/ سهروكى بهرلهمان:

فهرموو كاك جهلال.

بهريز جلال على عبدالله:

بهريز سهروكى بهرلهمان.

ئهو ماددهيهى كه ديارى كرا بكرئته ماددهيهكى موزاف پيش ماددهى (30)، ئهو ماددهيه به جيا بخريته دهنگدانهوه، تهوصياتهكان خويندرايهوه، دواي تهوصياتهكان ئيلحاق دهكريت بهو ماددهيهوه، سوپاس.

بهريز د. ارسلان بايز/ سهروكى بهرلهمان:

فهرموو كاك عهونى.

بهريز عونى كمال سعيد بهزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنيارى تر ماوه، نەمانتوانى داخىلى بىكەين، ئىستا دەيخوينىنەوہ بو ئاگادارى.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموون بىخوينەوہ.

بەرپىز د.رۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەو كاتەى دەستمان بە گەتوگۆى بودجە كىردووه، ئىمە لەلايەن فراكسىيۇنەكان و لەلايەن پەرلەمانتارانى بەرپىز پېشنيارى زۇرمان بو ھاتووه، بەشېكمان دارشتووه لەو لىستەى ئىستا كە پېشكەش بە بەرپىزتان كرا، بەشېكى تر ماوه ھىشتا دانەرپىزراوہتەوہ، ئەگەر تەخويلمان بىكەن لىژنەى ياسايى و لىژنەى دارايى دواتر ھەموو پېشنيارەكان كو بىكەينەوہو بىپتە ھاوپىچى ياساكەو ئاراستەى حكومەت بىكرىت، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرمو ئەقىن خان.

بەرپىز ئەقىن عمر احمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە چۆن دەتوانىن دوو لىژنە تەخويل بىكەين لىرەدا، كە ئەوان دواى ئەو جارىكى تر دابنىشەوہ ئەو تەوصياتانە بىكەن، ئەو تەوصياتانە دەبىت ئىستا ھەمووى بخويندريتەوہو دەنگدانى لەسەر بىكرىت، چونكە ئەوہ دەبىتە كۆنكرىت، خو نابىت ھەر سەعاتىك و تەوصياتى تر ئىزافات بىكرىت و شتى ترى ئىزافە بىكرىتە سەر، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

سۆزان خان فەرمو.

بەرپىز سۆزان شەھاب نورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

يەعنى شتەكە زۇر بەسيتەو لەوہ بەسيتترە، كە ئىمە وا بەو شىوہىە باسى دەكەين، ئىمە راپۇرتى لىژنەى دارايى و راپۇرتى لىژنەكان باس كراوہو كۆمەلئىك پېشنيارىان پېشكەش كىردووه، بەرپىز لىژنەى دارايى ھەر لەناو ئەو راپۇرتەدا دەلئىت بىكرىت بە پېشنيارو ئاراستەى حكومەت بىكرىت، ئەوہتا ئىمە ھەموومان جيا كىردۆتەوہ لە چەند لاپەرەيەكدا، با ئەو بەرپىزانە ئەوہ بخوينەوہو، ئەندامان بزانن ئەو داواكارىيانە چى بوون كە لىژنەكان پېشنيارىان كىردووهو دەچىتە حكومەت بى لەوہى كە گەتوگۆى لەسەر كراوہ لەم

پەرلەمانە، من لەگەڵ ھەموو رېژىمدا لەو تەوصىياتانەى كە خویندراپەو، بۆ نموونە، ئەوھى كە باس لەو دەكات سولفەى ئەحزابەكان، سولفەى ئەحزابەكانمان بە ماددەى ياساى دانا، پېشنىارى چى دەكەينەو، جارىكى تر بۆ حكومەت، بۆيە باشترين شۆو راپۆرتى ليژنەى دارايى و ليژنەكانى تىرتان لەبەردەمدايە، ئيمە ئەمەمان لى جيا كىردۆتەو، ئەوھى كە لەسەرى نووسراو لەو بىرگەيە پېشنىار بكرىت بۆ حكومەت، فەرموون ئەو بىخویننەو، بۆ ئەوھى ئەندامانىش ئاگادار بن، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك شوان فەرموو.

بەرپز شوان عبدالكرىم جلال:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

يەكەم/ ئەو نەصە قانونىيەى لەسەر تەوصىياتەكان خویندراپەو، بىرپارە بىخىتە دەقى ياساى بودجە، دەبوو ئەو بىروا و بەردەوام بوويناىە ھەتا ھەموو ياساى بودجەمان تەواو كىردبا، دواى تەوصىياتەكان ئەگەر بىخویندريتەو ش تەبىعە، بۆ؟ چونكە ناكىت تەوصىيات بىخىتە دەنگدانەو، كە خرايە دەنگدانەو دەبىت قوھى قانونى ھەبىت، كە لە ماددە قانونىيەكە ھات ئىتر پىويست ناكات جارىكى تر بىخىتەو دەنگدان، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، فەرموو كاك عومەر.

بەرپز عمر صدىق محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بۆ ئەوھى ليژنەى ياساى و ليژنەى دارايى ئامادەكارى بكات بۆ تەوصىياتەكان، ئەو ماددانەى كە ماون موناقتەشەى بكرىت، دواتر دىينەو سەر تەوصىياتەكان، بۆ ئەندامانى پەرلەمانى دەخویننەو، زۆر سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

دكتور عومەر قسەت ھەبوو؟ فەرموو.

بەرپز د. عمر حمدامىن خدر (نورەدىنى):

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لەراستىدا من تەئىدى پېشنىارەكەى كاك شوان دەكەم، ئەو ماددەيەى كە ئيمە بۆ چۆنيەتى تەعامول لەگەڵ تەوصىيات داخىلى ماددەكەى دەكەين و دەنگى لەسەر بەدين، پاشان تەوصىياتەكان صياغە بكرىتەو، ئامادە بكرىت، چونكە پىويستى بە وردبىنيەك و بەراوردىك ھەيە، دواى تەواو بوونى ياساكە ئىنجا تەوصىياتەكانىش بىخویندريتەو، ئىستا بەرپز سەرۆكى پەرلەمان، پېشنىارەكانى پەرلەمانتاران كە ھاتوو، جگە لە راپۆرتى ليژنەى دارايى و ليژنەكانى تر، ئەوھى لەلای ئيمە گەلە بوو نىكى (27) پېشنىارە، من

بەراوردىكىم كىردۈۈۋە لەۋەيان لە 90%ى چۆتە ناۋ ياسا كەۋە، ژمارەيەكى زۆر كەمى ماۋە، بۇيە سەرەتا ماددەكە پەسند بىكەين، ئەۋەى كە تەعامول لەگەل تەۋىىات، پاشان تەۋىىاتەكان لە كۆتايى ياسا كەدا بىخوئندىتەۋە، سوپاس.

بەپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

باشە ئىستا ئەۋ پىشنىارە لە سەرۆكايەتى قەبۇلە، ماددەكە بىخوئندىتەۋە قەبۇلى بىكەين، دوايى ئەۋ سى، چۈار ماددەيەى كە ماۋەتەۋە تەۋاۋ بىت، پاشان تەۋىىاتەكان تەۋاۋ دەكەين و صياغەى بىكەنەۋە، لىژنەى ياسايى بىخوئىننەۋە تىكايە.

بەپىز عونى كمال سەيد بەزاز:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة المقترحة:

على حكومة الاقليم دراسة ومتابعة المقترحات والتوصيات المحلقة بهذا القانون وألخذ بما يمكن العمل بها وتنفيذها والاستفادة منها حسب القوانين والامكانيات الفنية والمالية المتاحة.

بەپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاكى من خۆ تەۋىىات ئىلزامى نىيە، تەۋىىات تەۋىىاتە، كە ئىلزامى بوۋ يەعنى تەۋىىات نىيە، دەبىت حكومەت ئىستىفادە لەۋانە بىكات، بەپىزان، ئىستا دەيخەمە دەنگدانەۋە، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بىكاتەۋە؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بىكاتەۋە؟ (2) كەس لەگەلدا نىيە، زۆر سوپاس، بەزۆرىنەى دەنگ پەسند كرا، فەرموون بۇ ماددەيەكى تر.

بەپىز عونى كمال سەيد بەزاز:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الثلاثون من المشروع:

على وزير المالية والاقتصاد اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون ولتحديد صلاحية الصرف للادارات الحكومية خلال فترة لا تتجاوز (15) خمسة عشر يوماً من تاريخ نشر هذا القانون في الجريدة الرسمية.

بەپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

بە كوردىش تىكايە.

بەپىز لانا احمد چەلەبى:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى سىيەم لە ئەسلى پىرۆژەكە:

وہزیری دارایی دہبی رینمای پویست دہریکات بو ئاسان کردنی جی بہجی کردنی حوکمہکانی ئەم یاسیہو، دیاری کردنی دەسەلاتەکانی سەرف کردن بو ئیدارەکانی حکومەت لە ماوہیەکدا کہ لە (15) پانزە رۆژ تێپەر نەکات لە رۆژی بلاو بوونەوہی ئەم یاسیہ لە رۆژنامە ی فەرمدیا.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنە ی یاسایی.

بەرپز عونی کمال سعید بەزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمە پیمان باشە صیاغە ی ماددەکە بەم شیوہیہ بیٔ کہ ئیستا دەخوینمەوہ:

(علی وزیر المالية والاقتصاد بالتنسيق مع وزير التخطيط اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون ولتحديد صلاحيات الصرف للادارات الحكومية خلال فترة لا تتجاوز (15) خمسة عشر يوماً من تاريخ نشر هذا القانون في الجريدة الرسمية).

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

کی تیبینی هەیه؟ تەنیا سی کەس (کاک شقان و شلیر خان و کاک جەلال)، فەرموو کاک شقان.

بەرپز شقان احمد عبدالقادر:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەم (15) رۆژە بو تەعلیماتی موازەنە ی تەشغیلی زۆر زۆر بە جییە، بەلام بو تەعلیماتی موازەنە ی ئیستیسما ری حەقیقەتن گرتیکە لەبەر امبەری، من دەئیم (ماعدا الموازنة الاستثمارية)، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، شلیر خان فەرموو.

بەرپز شلیر محمد نجیب:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

هەمان مەبەستم هەیه (علی وزیر المالية والاقتصاد اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون للميزانية التشغيلية فقط)، چونکە بەراستی وەکو گوتمان هەموو دائرەکان کە پێی دەئین مەشاریعەکان تاخیر بوو، ئینتیزاری ئەمە دەکات، جاری سەرۆکی هەریم ماوہ موافقەت بکات، دوا ی ئەوہ وەزارەتی مالیهش (15) رۆژەکە، وەزارەتی وا هەیه هەتا مانگی هەشت و نو دەئیت من ئەم تەعلیماتەم پێ نەگەیشتووہ، باشە بودجە ی ئیستیسما ری بو لەسەر ئەوہ بوەستیت، هەموو سالتیکیش دەئین بوچی تاخیر بوو، لەبەر ئەوہ با هەر بو میزانیه ئیعتیادیەکە بیٔ، زۆر سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، کاک جەلال فەرموو.

بەرپز جلال علی عبداللہ:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكانى من گران، سوپاس.

بەرپۇز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، جەنابى وەزىر.

بەرپۇز بايز تالەبانى/ وەزىرى دارايى و ئابوورى:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە پىمان باشە ماددەكە وەكو خۇى بىمىنئىتەوہ (بالتنسيق مع وزير التخطيط)، تەبىعى ئىمە ھەموو سالىكىش ھەروامان كىردووه، بە ھىچ شىوہىەك تەعلىماتمان نەكردووه، ئەگەر وەزىرى تەختىت دەرىبەئىت، ئەمسال بۇ مەلوماتى جەنابتان ئىمە بە تەماين بىنئىرىن بۇ مەجلىسى شوراش پىش ئەوہى تەعلىماتەكە صادر بکەين، ئەگەر ھەئەى تيا ھەبىت نەپھلىن و ئىتىفاقيشمان لەگەئاندا كىردووه، سوپاس.

بەرپۇز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى.

بەرپۇز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

دوای تىبىنى و روون كىردنەوہى جەنابى وەزىرى دارايى، پىم باشە ماددەكە بخرىتە دەنگدانەوہ.

بەرپۇز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو بىخوئىنەوہ.

بەرپۇز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الثلاثون:

على وزير المالية والاقتصاد بالتنسيق مع وزير التخطيط اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ احكام هذا القانون ولتحديد صلاحيات الصرف للادارات الحكومية خلال فترة لا تتجاوز (15) خمسة عشر يوماً من تاريخ نشر هذا القانون في الجريدة الرسمية.

بەرپۇز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەپۈز، ئىستا دەپخەمە دەنگدانەو، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بىكاتهو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بىكاتهو؟ (2) كەس لەگەلدا نىيە، زۆر سوپاس، بەزۆرىنەى دەنگ پەسند كرا، فەرموون بو ماددەبەكى تر.

بەپۈز عونى كمال سەيد بەزاز:

بەپۈز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى سى و يەكەمى پرۆژەكە:

المادة الحادية والثلاثون:

لايعمل بأي قرار مخالف لهذا القانون ولا تتحمل الخزينة اية اعباء مالية لهذا القرار مالم يكتسب الشرعية القانونية ويصادق عليه من قبل البرلمان.

بەپۈز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

بە كوردىش تىكايە.

بەپۈز لانا احمد چەلەبى:

بەپۈز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى سى و يەك:

كار بە هيچ بىر يارىك ناكريت كە پىچەوانەى ئەم ياسايە بىت و، گەنجينە هيچ بارگرانىيەكى دارايى ئەم بىر يارە ناگريته ئەستۆ، تاكو شەرعىەتى ياسايى وەرنەگري و، لەلايەن پەرلەمانەو پەسند نەكريت.

بەپۈز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى.

بەپۈز عونى كمال سەيد بەزاز:

بەپۈز سەرۆكى پەرلەمان.

(لهذا القرار) دهيكهينه (لذلك القرار)، واتا بهو شيوهيه دهبيت:

المادة الحادية والثلاثون:

لايعمل بأي قرار مخالف لهذا القانون ولا تتحمل الخزينة اية اعباء مالية لذلك القرار مالم يكتسب الشرعية القانونية ويصادق عليه من قبل البرلمان.

بەپۈز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، جەنابى وەزىر.

بەپۈز بايز تالەبانى/ وەزىرى دارايى و ئابوورى:

بەپۈز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش پىمان باشە.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

كى تيبينى ههيه؟ جاريكى تر بيخويننهوه، بو ئهوهى بيخهينه دنگدانهوه.

بەرپز عونى كمال سعيد بهزاز:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الحادية والثلاثون من المشروع:

لايعمل بأي قرار مخالف لهذا القانون ولا تتحمل الخزينة اية اعباء مالية لذلك القرار مالم يكتسب الشرعية القانونية ويصادق عليه من قبل البرلمان.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپزان، ئيستا دهخهमे دنگدانهوه، كى لهگه ئدايه دهستى بهرز بكاتهوه؟ زور سوپاس، كى لهگه ئدا نييه دهستى بهرز بكاتهوه؟ زور سوپاس، بهكوى دنگ پهنسند كرا، فهرموون بو مادديهكى تر.

بەرپز عونى كمال سعيد بهزاز:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى سى و دووهم له پرۆژهكه.

المادة الثانية والثلاثون:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

به كورديش تكيه.

بەرپز لانا احمد چهلهبى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى سى و دوو:

لهسهر ئهنجومهنى وهزيران و لايهنه پهيوهنديدارهكان پيويسته حوكمهكانى ئهم ياسايه جى بهجى بكهن.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپزان، ئيستا دهخهमे دنگدانهوه، كى لهگه ئدايه دهستى بهرز بكاتهوه؟ زور سوپاس، كى لهگه ئدا نييه دهستى بهرز بكاتهوه؟ زور سوپاس، بهكوى دنگ پهنسند كرا، فهرموون بو مادديهكى تر.

بەرپز عونى كمال سعيد بهزاز:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى سى سيبهه مى پرۆژهكه.

المادة الثالثة والثلاثون من المشروع:

ينشر هذا القانون في الجريدة الرسمية (وقائع كردستان) ويعتبر نافذاً من 2012/1/1.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

به كوردیش تكایه.

به پریز لانا احمد چه له بی؛

به پریز سه روکی په رله مان.

ماددهی سی و سی؛

ئهم یاسایه له روژنامهی فهرمی (وهقائع کوردستان) دا بلاو دهگریته وه له (2012/1/1) هوه جی به جی دهگری.

به پریز د. ارسلان بایز/ سه روکی په رله مان؛

به پریزان، ئیستا دهیخه مه دهنگدانه وه، کی له گه لدا نییه دهستی بهرز بکاته وه؟ زور سوپاس، کی له گه لدا نییه دهستی بهرز بکاته وه؟ زور سوپاس، به کوئی دهنگ په سند کرا، فهرموون لیژنه ی یاسایی.

به پریز عونی کمال سعید بهزاز؛

به پریز سه روکی په رله مان.

یاساکه ئه سبابی موجبیه ی له گه لدا نییه، پئشینار دهکهم ئه سبابی موجبیه ی بو زیاد بگریت به و شیوه یه

الاسباب الموجبة

بغية اقرار موازنة اقليم كوردستان للسنة المالية 2012 شرع هذا القانون.

به پریز د. ارسلان بایز/ سه روکی په رله مان؛

به پریزان، ئیستا دهیخه مه دهنگدانه وه، کی له گه لدا نییه دهستی بهرز بکاته وه؟ زور سوپاس، کی له گه لدا نییه دهستی بهرز بکاته وه؟ (1) کهس له گه لدا نییه، زور سوپاس، به زورینه ی دهنگ په سند کرا، فهرموو.

به پریز عونی کمال سعید بهزاز؛

به پریز سه روکی په رله مان.

پیش ئه وهی تیبینی و مولاچه زاته کانمان له سه ره ته وصیات وهر بگرین، داوا دهکهم له سه روکیه تی په رله مان ته خو یلمان بکات له گه ل سکر تار یه تی په رله مان بو ری کخستنی مادده کان و دارشتنی هه ندیک له مادده کان له مه زموونه که دهر نه چیتن، چونکه تیبینیمان کردوو هه ندیک خه له لی یاسایی تی دایه له دارشته کاندا، زور سوپاس.

به پریز د. ارسلان بایز/ سه روکی په رله مان؛

پیشتری ئیوه مان ته خو یل کردوو، ئیستا جاریکی تر پیوستیان به وه هه یه، ئیمه پئشینار دهکهمین که ته خو یلیان بگریت بو دارشته وهی هه ندیک له مادده کان و چونیته تی پاش و پیش کردنی مادده کان، دهیخه مه دهنگدانه وه، کی له گه لدا نییه دهستی بهرز بکاته وه؟ زور سوپاس، کی له گه لدا نییه دهستی بهرز بکاته وه؟ زور سوپاس، به کوئی دهنگ په سند کرا، فهرموون ته وصیاته کان، فهرموو کاک سالار.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر وەكو نوقتەى نىزامىش وەرنەگىرېت، يەك خال ھەبوو زۆر مەبەست بوو، وابزانم دكتورە رۆژان تەرحى كىردوو وەكو تەوصىيات نامازەى پى بىكرېت، ئەو (239) تەلەبەى لە گەرميان، كە پارسال لەناو مىلاكاتەكاندا جىيان بىكرابايەو، بەلام لەنيوان وەزارەتى دارايى، يان ئەنجومەنى وەزيران نەتوانرا وەكو ھاورپىيەكانيان دامەرزى بن، ئەمە نەخرىتە چوارچىوەى تەوصىياتەو، چونكە ئەوان سائىكە لە ئىستىحقاقاتيان دەپردىت، با وەكو ھاوشىوەكانيان بن، جەنابى وەزىرى دارايى، جەنابى وەزىرى پلاندا نانىش ھاودەنگ بن لەگەلمان نەخرىتە ناو تەوصىياتەو، بەلكو كارى پى بىكرېت، يەئنى ئەو جى بەجى بوو بىت وەكو كارىك جى بەجى بوو بىت، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك شوان.

بەرپىز شوان عبدالكرىم جلال:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وەك مۆتەبەعە كە دەگەيتە ئاخىر ماددەى قانونەكە، يان ھەر قانونىك پەسند دەكرېت، دەبىت كۆى ياساكە بخرىتە دەنگدانەو، بە رەئى من پىش تەوصىياتەكان بىت، دواتر تەوصىياتەكانى بخوئندىتەو، چونكە رەپتى ئەوئەندە نىيە، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

تەوصىياتەكان مۆلەقن بە قانونەكەو، ھەموو تەوصىياتەكان ماددەيەكى قانونەكەن، كاك عەلى فەرموو.

بەرپىز عالى حسين محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىشنيارىك ھەبوو، تەسەور دەكەم وەكو جەنابىشتان ئاگادار بوون دەنگى ھىنا لەناو قاعە، سەبارەت بە پرۆژە نەتەوئەيەكان، مەشارىعى قەومى، ئەو وەكو فەرمووتان تەوصىيات ئىلزامى نىيە، يەئنى ئەو شتەى كە لىرە باس كرا لەگەل ئەو شتەى كە ئىمە داوامان كىردوو، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، جەنابى وەزىر.

بەرپىز بايز تالەبانى / وەزىرى دارايى و ئابوورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دىارە بەنىسبەتى ئەوئەى كاك سالار تەوصىيەى كىرد، زۆر ئىلحاح دەكرېت كە باس بىكرېت، من ھەرچەندىك كاتى خۆى گۆتم ئەم مەوزوعە لەلىزەكەى ئىمەدا، لىزەى دامەزراندىن باسى دەكەين و ئىنشائەللا جى بەجى دەكرېت، سوپاس.

بهريز د. ارسلان بايز/ سهروكي بهرلهمان:

مالت ناوهدان بيت، فهرموو.

بهريز عوني كمال سعيد بهزاز:

بهريز سهروكي بهرلهمان.

پيشنيارهكان:

داواي ليوورون دهكهم، چونكه به عهرهبي دهخيونمهوه، داوي تهرجومهى دهكهمين.

التوصيات

- 1- اعطاء الاولوية عند تنظيم موازنة حكومة الاقليم لعام 2013 لوزارتي الصحة والزراعة والموارد المائية وتوزيع المشاريع الخاصة بهما على المحافظات حسب نسبة السكان.
- 2- اعطاء الاولوية في التعيينات لخريجي السنوات السابقة والمتعاقدين.
- 3- توفير العلاج اللازم للمصابين جراء استخدام النظام البائد للأسلحة الكيميائية ضد شعب كردستان.
- 4- صرف مبلغ سلفة العقار لقطعة الارض التي تبلغ (100م2) واجراء مايلزم لصرف السلفة لمساحة (200م2) في الملك المشاع بين شريكين وفق القوانين والانظمة واعادة النظر في التعليمات المرعية.
- 5- اعانة الپيشمهركه العوق (پيشمهركه كهمئندامى سهنگر) وعدم قطع رواتبهم في حالة حصوله على فرص عمل اخرى.
- 6- على اللجنة المشكلة للنظر في المخصصات الاخذ بنظر الاعتبار دراسة منحة لعلماء الدين تحقيقاً للعدالة وكذلك للمحاسبين.
- 7- على حكومة اقليم كردستان تخصيص مبالغ في ميزانيتها لانجاز مشاريع قومية للكورد الفيليين.
- 8- على حكومة اقليم كردستان زيادة الاهتمام بالمناطق الاثرية والسياحية.
- 9- لا يجوز دعم الحكومة لمشاريع القطاع الخاص خارج اطر القوانين النافذة في الاقليم.
- 10- شمول منح ضمان البطالة لخريجي معاهد وزارة التربية.
- 11- منح قرض للطلبة غير المشمولين ببرنامج تنمية وتطوير قدرات كردستان البشرية.
- 12- وضع اسس وضوابط خاصة بالطلبة الذين يرغبون باكمال دراستهم خارج الاقليم على نفقتهم الخاصة.
- 13- صرف رواتب الموظفين المسيحيين الذين تم تنسيبهم من وزارات ومؤسسات الحكومة الفدرالية الى وزارات حكومة الاقليم.
- 14- صرف منحة الزواج لاولاد (پيشمهركه كهمئندامى سهنگر).
- 15- تأمين شقق سكنية لورثة الشهداء والمؤنفلين الذين لم يستفيدوا في السابق.
- 16- منح مكافأة تقاعدية تعادل راتب ستة اشهر للمتقاعدين المشمولين باحكام المادتين القانونين (34 و 38) قانون الپيشمركه.

- 17- الاسراع بتشكيل مجلس الخدمة العامة في الاقليم.
- 18- عند توزيع عدد الدرجات الوظيفية ضمن ملاك سنة 2012 يراعى خريجي ادارة گهرميان الذين قدموا طلبات التعيين عام 2011.
- 19- تشكيل صندوق رعاية المطلقات وفق القانون رقم (15) لسنة 2008.

بهريز د. ارسلان بايز/ سهروكي پهرلهمان:

فهرموو دكتور نهحمه د.

بهريز د. احمد ابراهيم على (وهرتي):

بهريز سهروكي پهرلهمان.

ئهوهي پهبوهندي به دهرچوواني پهبمانگانهوه ههبوو، وابزانم تهنيا پهبمانگاي وهزارهتي تهربيه نهبوو، پهبمانگاناي تريس بوو، بويه داوا دهكهم كه دهرچوواني پهبمانگان ههمووي بگريتهوه، نهك تهنيا وهزارهتي تهربيه، ئهमे يهك.

دهربارهي خالي شهش، (و) پهبندراره (على اللجنة المشكلة للنظر في المخصصات الاخذ بنظر الاعتبار ودراسة منح) نهك مينحه، (ودراسة منح مخصصات لعلماء الدين تحقيقاً للعدالة)، يهعني دارشتهوهي دهوييت، سوپاس.

بهريز د. ارسلان بايز/ سهروكي پهرلهمان:

زور سوپاس، دكتور نائر فهرموو.

بهريز د. نائر عبدالاحد اوغسطين:

بهريز سهروكي پهرلهمان.

ئيمه پيشنيارمان كرد وهكو ليژنهي وهرزش و لاوان، كه شاريكي ئولومپي دروست بكريت، گوتيان پيشنيار دهكهي و ليژنهي داراييش پهسندی كردوه، له تهوصيات نهووسراوه، سوپاس.

بهريز د. ارسلان بايز/ سهروكي پهرلهمان:

زور سوپاس، شهونم خان فهرموو.

بهريز شهونم محمد غريب:

بهريز سهروكي پهرلهمان.

ژمارهيهك له ئەندام پهرلهمانهكان داوام كرد له تهوصياتهكاندا وهك چون ئه وهقهراتانهي كه تهوصياته، تهوصيات بكريت بو ژينگه و كولييتي كونترول، كولييتي كونترول بكريت به دهستهيهكي جياواز، ئهگهر خهلك صحهتي باش نهبيت و ژينگهكهي پاك نهبيت، بهراستي ئه وه تهوصيات و ئيشانه ههمووي زياد دهبيت، چونكه ههموو خهلكيكي ناتهندروست دهردهچن، سوپاس.

بهريز د. ارسلان بايز/ سهروكي پهرلهمان:

زور سوپاس، ناواز خان فهرموو.

بەرپز ئاواز عبدالواحد خضر:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لە سەرەتاي موناڧەشەي ميزانيه چوار، پىنج ھەڧال پشنگىرمان كرد لە مەسەلەي قەزاي مەخمور، لەبەر ئەو ئەو قەزايە لەپاش راپەرىن بەپىي برپارىك چۆتە سەر پارىزگاي مووسل لە ھەموو سولڧەكاني ئەم حكومەتە بى بەشن، ھەموو ڧەرمانگەكاني ئەم قەزايە بە بەرپۆبەرايەتى كشتوكال و بە خانووبەرە، بە تاپۆ سەر بە بەرپۆبەرايەتى ھەوليرن، بۆيە ھىچ رىگرييەكي ياسايان لەبەردەم نىيە، كە بى بەش كراون، بۆيە داوا دەكەم ليرە لە تەوصياتەكان بە ئىستيسنا لەسەر ناوچە كيشە لەسەرەكان قەزاي مەخمور بەتايبەت باس بكرىت، چونكە بەراستی وابزانم سكرتيرى پەرلەمان و جەنابى جىگري سەرۆكى پەرلەمان ئاگادارن و ڧەدىك ھاتە سەردانمان، يەعنى ھىچ رىگرييەكيان نىيە لەبەردەم ئەوئى كە مەشمول بن بەم سولڧانەي حكومەتى ھەريم، زۆر سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك سەردار ڧەرموو.

بەرپز سەردار رشيد محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە ئىمە چەند ئەندام پەرلەمانىك داوامان كرد بوو كە دەرچووانى پيشەييەكان، چونكە چەند سالىكە دانەمەزراون وەكو دەرچووانى ئىعداديە سىناعە، زراعە، نازانم ئەگەر لەلای دكتورە رۆژان بە ھەند وەرگرا بىت، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك شۆرش ڧەرموو.

بەرپز شۆرش سىد مجيد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە سالى پار لە بودجەي سالى 2011دا چەند ئەندام پەرلەمانىك و ئەمسالىش ئەو دوو بارە كرايەو، لەكاتى خۆي لە ئەنڧالەكاندا حكومەتى بەعس خەلكى ئەو دىھاتانەي راگواست بۆو و گوندەكاني ويران كردن، بەزۆرى زۆردارى بردنى لە ئۆردوگا زۆرە مليەكان دايان لەوئى پارچە زەويەكي دانئى و شتىك پارەشى دانئى، ئىستا لە دەوائيرى حكومى ئەوانە بە موستەڧيد حيسابن، بە سوودمەند حيسابن، پاريش ئەو ھەمان كرد لە راسپاردەكانيش ھەبوو، بەلام جى بەجى نەگرا، سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، پەروين خان ڧەرموو.

بەرپز پەروين عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دياره ئىمە وەكو لىژنەى شەھىدان پېشنيارىكمان خستەرۈو، پىش ئەوۋى پرۆژە ياساكەش بخرىتە دەنگدان و گفتوگو كرن، دياره وەزىرى دارايى موافقەى لەسەر ئەو پېشنيارانە كرد، گوتى ئىمە مانىعاتمان نىيە بۇ خزمەت كرنى كەسوكارى شەھىدان، ئىستاش من پېشنيارەكانم خستۆتە بەردەمى لىژنەى پەيوەندىدار، بەلام هېشتا بە هەندىان وەرنەگرتوۋە، هيوادارم بە هەندى وەربىگرن، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بېرىقان خان فەرموو.

بەرپىز بېرىقان اسماعيل سەرھەنگ:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

يەككىك لە پېشنيارەكان كە لە فراكسيۆنى كوردستانى پېشكەشمان كوردبوو، چەند ئەندامىكىش قسەمان لەسەر كرد، بەنىسبەتى هاوكارى بۇ دايكى بى هاوسەر، بەلام لېرە نووسراۋە (مطلقات)، ئەم وشەيەم پى خوش نىيە، حەز دەكەم بنووسرىت بى هاوسەر، تاكو پياۋيش بگريتەو، واتا ژن و پياۋ بگريتەو، چونكە زۆر باب هەيە منداال لەسەرى بەجى ماۋەو ژنەكەى ئەمىرى خۋاى كرددوۋە ئىشيشى نىيە، ئەى ئەو مندالانە چۆن بەخىو بكات؟ بۆيە وشەى (مطلقات) هەلبگريت بنووسرىت بۇ دايك و باوكى بى هاوسەر، دايك و باوك يەعنى مندايان هەيە، بۆيە ئەوۋە زۆر زەرورىيە ئەوانە يارمەتى بدرين، چەندىن جار پەيوەندىمان پى دەكەن دەلئىن ئىمە هېچ دەرامەتېكمان نىيە پى بزين، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك شقان فەرموو.

بەرپىز شقان احمد عبدالقادر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لە موناقتەشەكانى بودجەش باسەم كرددو خوشك و برايانى پەرلەمانتار پشگىريشان كرد لەسەر ئەو ئاوارانەى كە لە بەحرە نىشتەجى بوونە لە سالى 1991 تا سالى 1992 و 1993، ئەمانە زەرەرمەند بوون وەكو ئاوارەكانى ئىران و توركيا، ئەوانە هەر يەك پارچە زەويەكيان پى دراۋە، لە حكومەتى پىشتەر، حكومەتى نىزامى بەعس، هەر يەكە پارچە زەوى خۋى پىدراۋەو لەسەر ناوى خۋيانە، بەلام تاپۆ نەكران، لە بابى تەعويزاتيش هېچ حيسابيان بۇ نەكردوون، ئەمانە هېچ فەرقىكيان نىيە لەگەل ئەو ئاوارانەى لە توركياۋ لە ئىران گەراۋنەتەو بەحەقىقەت، بۆيە من داۋا دەكەم وەكو تەوصىيە حكومەت ئەم تەعويزەيان بۇ بكاتەو، هېچ نەبىت زەويەكانيان بۇ بگەرپىنتەو، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، دكتۆر بەشىر فەرموو.

بەرپىز د.بشىر خليل توفيق حداد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

نەقىيىك ھەيە لەدارشتنى ئەو تەووصياتانەو، منىش پىشتىگىرى لە كاك دكتور ئەحمەد وەرتى دەكەم، كە (شمول منح ضمان البطالة لخرىجي معاهد وزارة التربية والوزارات الاخرى)، چونكە وا گوتراو، تەووصيەكە ھەر لەبەر ئەو بوو، يەئنى ئەوانەى لە خارىجى وەزارەتى خویندىنى بالآ وەزارەتەكانى تىرىش وەكو ئەوقاف و صحەو تەربىيەو ئەوانە ھەمووى بگىریتەو، نەك بەس تەربىيە (شمول منح ضمان البطالة لخرىجي معاهد وزارة التربية والوزارات الاخرى)، ئەو يەك.

دوو/ ئەو ھى جەنابى وەزىر باسى كرد موحاسىبەكان مەشمول بن لەگەل عولەماى دىن، قەصديان مینحە نەبوو، قەصديان موخەصەصات بوو، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، دكتور عومەر فەرموو.

بەرپىز د.عمر حمدامين خدر(نورەدىنى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو پىشنىارەى براى بەرپىزم كاك شۆرش كردى، من جگە لەو ھى كە پىشتىوانى دەكەم حەقىقەتەكەش بەو شىوہە، كاتى خۆى بەھۆى سىاسەتى زۆرەملى، بەتايبەتى سىاسەتى بەزۆر راگوراستن خەلكىك لە گوندەكانى خۇيان ھاتۆتە موخەمەعاتى قەصرى لەوئى حكومەت پارچە زەوہەكى پىداون، ئىستا لە مەسەلەى موستەفید حىساب دەكرىن، ئەمە لەراستىدا ھەر جىيەكى بۇيان كرا بىت لەرابردودا وەكو قەرەبوو بوو، نەك بۇ ئەو ھى ئەوانە موستەفید بوون، بۇيە لەراستىدا من تەئىدى ئەو دەكەم ئەم پىشنىارە بە صياغەيەكى جوان بىمىنیتەو، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك شىردل فەرموو.

بەرپىز شىردل تحسىن محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تەبىعى پىشتىگىرى دكتور سائر دەكەم، من نووسراویشم بۇ دكتورە رۆژان نووسى و زەویشى بۇ تەخصىص كراو، ناویرم بلىم زەوہەكە لەكوپىيە، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا دواى ئەو ھەموو موناقتەشاتانە خۇتان دەزانن لە (11)ى مانگەو، ئەمپۆ (24)ى مانگە، رۆژانە سى جار دانىشتووین، ھەر جارىك لە جارەكان بە دوو سەعات و سى سەعاتىش، جارى وا ھەبوو چوار سەعاتىش دانىشتووین، ھەر ماددەيەك چەندىن سەعات قسەى لەسەر كراو، ئىمە قانونەكە بە تىكرا كە يەككىيان، ماددەيەكان تەووصياتە خویندرايەو ھەمووى بە تىكرا دەيخەمە دەنگدانەو، كى لەگەلدايە

دهستی بهرز بکاتهوه؟ زۆر سوپاس، کێ لهگه‌ڵدا نییه دهستی بهرز بکاتهوه؟ (2) کهس لهگه‌ڵدا نییه، زۆر سوپاس، بهزۆرینهی دهنگ په‌سند کرا، ئیمه سوپاستان دهکهین که ماندوو بوون و هیلاک بوون، هه‌روه‌ها له کۆمه‌ڵانی خه‌لکی کوردستان دهکهین، که بودجه ئیقرار کرا له‌لایه‌ن په‌رله‌مانه‌وه، حه‌تمه‌ن ئه‌وه له به‌رژوه‌ندی میلیه‌ته، ئه‌وه قوتی خه‌لکه، ئه‌وه حه‌ره‌که‌تیکی باش به بازار دهکات، چونکه مومکینه سه‌دان هه‌زار کهس چاوه‌ڕوانی ئیقراری بودجه بکه‌ن، بۆ ئه‌وه‌ی بازار چووله‌ی ئیش بکه‌وێت، بۆ ئه‌وه‌ی خه‌لک بتوانی‌ت مه‌عاشه‌کانیان، یان ئه‌و یارمه‌تیانه‌ی ده‌ست نیشان کراوه وه‌ربگرن، یان که زیاده‌یان هه‌یه زیاده‌که وه‌ربگرن، سوپاسی هه‌ردوو وه‌زیره‌کانی دارایی و پلاندانان دهکهین، که ئه‌و ماوه‌یه لهگه‌ڵمان بوون و نه‌فه‌سیکی درێژیان هه‌بوو، ئیمه مه‌منونین، ئیستاش داوا دهکهین بزانیان جه‌نابی وه‌زیری دارایی قسه‌ی هه‌یه با بفه‌رمووێت.

به‌رپێز بایز تاله‌بانی / وه‌زیری دارایی و ئابووری:

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

به‌رپێز جیگری سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

به‌رپێز سه‌کرته‌یری په‌رله‌مان.

خوشک و براییانی ئەندامانی په‌رله‌مانی به‌رپێز.

زۆر زۆر سوپاستان دهکهین، به‌راستی ئیمه ده‌زانین ئیوه له‌و رۆژانه‌دا له‌و موناقه‌شاتانه‌دا زۆر زۆر ماندوو بوون، به‌لام ئیمه په‌یمان ده‌هه‌ین و وه‌عد ده‌هه‌ین ئه‌و یاسایه وه‌کو خۆی جی به‌جی بکه‌ین و هه‌موو ته‌وصیاته‌کان به‌نه‌زه‌ری ئیعتیبار وه‌ربگرن، ئینشائه‌للا ئومیده‌وارین به‌زوتترین کات ده‌ست به‌ دارشتنی ته‌علیماته‌کان بکه‌ین، وه‌کو گوتمان ته‌علیماته‌کانیش ئینشائه‌للا به‌ ته‌نسیق له‌گه‌ڵ وه‌زاره‌تی پلاندانان و هه‌روه‌ها نیشانی مه‌جلیسی شوراش ده‌هه‌ین، بۆ ئه‌وه‌ی زیاتر روون بی‌ت به‌نیسه‌به‌ت هه‌موو لایه‌که‌وه، دووباره زۆر زۆر سوپاس.

به‌رپێز د. ارسلان بایز / سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

ئیمه سوپاسی هه‌موو لایه‌ک دهکهین، دانیشتنی ئه‌م‌پرومان هه‌لده‌گرین تا دانیشتنیکی تر به‌خواتان ده‌سه‌پێرین و هه‌ربێژین و سوپاس.

د. ارسلان بایز اسماعیل
سه‌رۆکی په‌رله‌مانی
کوردستان - عێراق

د.حسن محمد سوره
جیگری سه‌رۆکی په‌رله‌مانی
کوردستان - عێراق

فرست احمد عبدالله
سه‌کرته‌یری په‌رله‌مانی
کوردستان - عێراق

پہلہ مانی کوردستان - عیراق

پروٹوکۆلى دانىشتىنى ژماره (38)

چوار شەممە رېڭكەوتى 2012\6\27

خولى سىيەمى ھەئىزاردن

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (38)

چوار شەممە رېكەوتى 2012/6/27

كاتژمىر (5) ئىۋارە رۆژى چوار شەممە رېكەوتى 2012/6/27 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى د. ارسلان بايز اسماعيل سەرۆكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپىز د. حسن محمد سوره جىڭرى سەرۆك و، بەرپىز فرست أحمد عبدالله سكرتېرى پەرلەمان، دانىشتىنى ژماره (38) ى خولى سىيەم، سالى (2012) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىيى حوكمەكانى برگه (1) ى مادده (20) لە پەپرەوى ناوخۆى ژماره (1) ى ھەموارگراوى سالى 1992 ى پەرلەمانى كوردستان - عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارى درا دانىشتىنى ژماره (38) ى خولى سىيەمى ھەئىژاردن لە كات (5) ى ئىۋارە رۆژى چوار شەممە رېكەوتى 2012/6/27 دا بەم شىۋەيە بىت:

1- خويندەنەوى يەكەمى پرۆژە برپارى بە پايتهخت كردنى شارى سلىمانى بە شارى رۆشنىرى ھەرىمى كوردستان.

بەرپىز د. ارسلان بايز/سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خوى گەورەو مېھربان.

بەناوى گەلى كوردستان، دانىشتىنى ئەمپرۇمان دەست پى دەكەين، پەرلەمانى كوردستان، خولى سىيەمى ھەئىژاردن، سالى سىيەم، خولى گرېدانى دووم، ژماره (38) رۆژى دانىشتىنى (2012/6/27) بەرنامەى كار:

بەپىيى حوكمەكانى برگه (1) ى مادده (20) لە پەپرەوى ناوخۆى ژماره (1) ى ھەموارگراوى سالى 1992 ى پەرلەمانى كوردستان - عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامەى كارى دانىشتىنى

ژماره (38) ی ئاسایی خولی سییهمی ههلبژاردن له کاتژمیر (5) ی ئیوارهی رۆژی چوار شههمه ریکهوتی
2012/6/27 بهم شیوهیه بییت:

1- خویندنهوهی یهکهمی پرۆژه بریاری به پایتهخت کردنی شاری سلیمانی به شاری رۆشنیری ههریمی
کوردستان.

2- راگهیاندنی کۆتایی هاتنی خولی گریدانی دووهم له خولی سییهمی ههلبژاردنی سالی سییهمی
پهرلهمانی کوردستان له لایهن ریژدار سهروکی پههلهمانهوه.

ئێستاش دێینه سهه برگهی یهکهم، ئهویش خویندنهوهی یهکهمی پرۆژه بریاری به پایتهخت کردنی شاری
سلیمانی به شاری رۆشنیری ههریمی کوردستان، لیژنه یاسایی فهرموون بۆ شوینی خۆتان، یهکیکیش له
نوینههه لیژنهه رۆشنیری بهههرویت بۆ ئیره، فهرموو کاک شوان.

بهپێژ شوان عبدالکریم جلال:

بهپێژ سهروکی پههلهمان.

له خویندنهوهی یهکهمدا پیموایه ههر بهپێژان لیژنهه یاسایی دهویت، پێویستی به لیژنهه مهعنی نییه،
دواتر له قسه کردن زیاتر پێویستی به لیژنهه مهعنی دهبییت، زۆر سوپاس.

بهپێژ د. ارسلان بایز/سهروکی پههلهمان:

باشه، ئهگهر ئهندامیکی لیژنهه رۆشنیری لییره بییت باشتره، باشه فهرموون لیژنهه یاسایی.

بهپێژ عونی کمال سعید بهزاز:

بهپێژ سهروکی پههلهمان.

برگهی یهکهمی بههنامهه کاره ئهمرۆمان / خویندنهوهی یهکهمی پرۆژه بریاری به پایتهخت کردنی
شاره سلیمانی به شاری رۆشنیری ههریمی کوردستان.

ئهم پرۆژههه له لایهن ئهندامانی بهپێژ که واژوویمان کردووه به نووسراویان.

بۆ/ سهروکایهتی پههلهمانی کوردستان – عێراق

بابهت/ پرۆژه بریار

سلاو و ریژمان...

ئیمهه ئهندامانی پههلهمانی کوردستان هاوپێچمان گهلاڵه کردووه بهناوی پرۆژه بریاری به پایتهخت
کردنی شاری سلیمانی به شاری رۆشنیری ههریمی کوردستان.

ئهو بهپێژانهه که واژوویمان کردووه:

1- حسن محمد سوره.

2- اسماعیل محمود عبدالله.

3- د. عمر حمدامین خدر (نوره دینی).

- 4- د.سەروەر عبدالرحمن عمر.
- 5- سۆزان شەھاب نوری.
- 6- عبدالسلام مصطفى صدیق.
- 7- شوان کریم کابان.
- 8- شەونم محمد غریب.
- 9- د.تائەر عبدالاحد اوغسطین.
- 10- گەشە دارا جلال.
- 11- ھاژە سلیمان مصطفى.
- 12- سالم تۆما کاکۆ.
- 13- امیر گوگا یوسف.
- 14- ایوب نعمت قادر(نارام).
- 15- د.احمد ابراهیم علی(وهرتی).
- 16- عمر عبدالعزیز بهاءالدین.
- 17- فاضل حسن اسماعیل.
- 18- د.دانا سعید سوؤفی.
- 19- خلیل عثمان حمدامین.

پروژەگە لە چوار بېرگە پیکهاتوو، له گەڵ پاساوی لۆجیکی بۆ دیاری کردنی شارى سلیمانی به پایتەختی روژنبیری:

یهگەم/ دیاری کردنی شارى سلیمانی به پایتەختی روژنبیری هەریمی کوردستان – عێراق.

دووهم/ ئەنجومەنى وهزيران رێساكارى پيوست بۆ ئاسانكارى جی بهجی کردنی ئەم بېرپاره دەرەگات.

سێیەم/ ئەنجومەنى وهزيران و لایەنە پەيوەندیدارەگان ئەم بېرپاره جی بهجی دەگەن.

چوارەم/ ئەم بېرپاره لە رۆژی بلاو بوونەوهی له وهقائعی کوردستان کارى پى دەکړیت.

داوا له سەرۆکایەتى پەرلەمان دەگەم ئاراستەى لیژنە تايبەتمەندەگان بکات، زۆر سوپاس.

بەرپێز د. ارسلان بايز/سەرۆكى پەرلەمان:

به پى تايبەتمەندى خوێ ئاراستەى لیژنەگانى ياسايى و روژنبیری و حکومەت و سەرجهم پەرلەمانتاره

بهرپێزەگانى دەگەين، فەرموون لیژنەى ياسايى بۆ شوپنى خۆتان.

ئىستاش ديینه سەر جی بهجی کردنی بېرگەى دووهمى بهرنامهى کار، ئەویش گۆتایى هینانى خولى

گریدانى دووهم له خولى سێیەمى هەلئێزاردنى سالى سێیەمى پەرلەمانى کوردستان.

بهرپێزان، له ماوهى خولى بههارى رابردوودا دەستخۆشى له سەرجهم پەرلەمانتاره بهرپێزەگان دەگەين، هەر

هەمووتان لەو خوله دەورى شایسته و ماندوو بوونى خۆتان بينى له پیناوى دیراسه کردن و خو ماندوو

كردن لهو پرۆژانهى چ لهلايهن حكومهتوه هاتبوون، يان لهلايهن ئيوهى بهرپزهوه پيشكەش به سەرۆكايهتى په‌رله‌مان كرا بوو، ئيمه چەند ياساياه‌كمان ئيقرار كرد، هه‌روه‌ها مونا‌قه‌شه‌يه‌كى زۆرمان له‌سه‌ر بودجه‌ى هه‌رئيمى كوردستان كرد، كارئيكى زۆر زۆر ئاسايشه په‌رله‌مانتاره به‌رپزه‌كان هه‌ر يه‌كه‌ى ره‌ئى خو‌ى هه‌ببیت له هه‌ر بىرو بۆچوونئيك له‌بارەى هه‌ر پرۆژه ياساياه‌ك، هه‌ر به‌ندئيك له به‌نده‌كان، هه‌ر مادده‌يه‌ك له مادده‌كانى ياسا، ليرە په‌رله‌مان جيگه‌ى ئه‌وه‌يه هه‌ر كه‌سه به ئازادى ره‌ئى خو‌ى بلبیت، بۆيه ئيمه سوپاسى هه‌موو لايه‌كتان ده‌كه‌ين له‌و خوله‌ى كه تيمان په‌راند، ئوميد ده‌كه‌ين په‌رله‌مان هه‌ميشه بالآ بيبت، هه‌ميشه جيگای بىرو بۆچوونه جياوازه‌كان و مونا‌قه‌شه‌ى گه‌رمو گور بيبت له‌نئيوانى خو‌يان، ده‌ببیت له‌گه‌ل چوونه دهره‌وشمان له هۆله‌كان هه‌ميشه گه‌رموگۆيه‌كان و مونا‌قه‌شه‌كان له‌ناو هۆله‌كه به‌جى به‌ئيلين و برايه‌تى و خوشكايه‌تى و ره‌فاقه‌تى خو‌مان بپاريزين، چونكه ئه‌مه حاله‌تى ژيانه، خه‌لك بىرو بۆچوونى جياوازى هه‌يه، هه‌ر بىرو بۆچوونئيكيش بۆ ئه‌وه‌ى حورمه‌تى بگيريت، ده‌ببیت حورمه‌تى بىرو باوه‌رى به‌رامبه‌ره‌كه‌شى بگيريت، هيج كه‌سبئيك له ئيمه تايبه‌تيمان له‌نئيواندا نيه‌، هه‌موو بىرو بۆچوونه‌كانى ئيمه له‌پيناوى به‌رژه‌وه‌ندى ميلله‌ته، به‌لام هه‌ر يه‌كه به‌تيروانينيكه‌وه ته‌ماشای مه‌سه‌له‌كان ده‌كات، شتئيكى ئاسايشه بىرو باوه‌ره‌كانى هه‌ر مه‌سه‌له‌يه‌ك له مه‌سه‌له‌كان جياواز بيبت، ئيمه داواى سه‌ركه‌وتنتان بۆ ده‌خوازين و ئوميد ده‌كه‌م له‌و دوو مانگه‌ى داها‌توو بتوانين ليزنه‌كان فه‌عال بكه‌ين، بۆ ئه‌وه‌ى چەند پرۆژه ياساياه‌ك كه خو‌يندنه‌وه‌ى يه‌كه‌مى بۆ كراوه مونا‌قه‌شه‌ى باشى له‌سه‌ر بكریت و ئيستيفاده له خه‌بىرو شاره‌زيان بكه‌ين، بۆ ئه‌وه‌ى ئاماده‌يان بكه‌ين بۆ خولى داها‌توو پاي‌ز بتوانين چەند ياساياه‌كى گرنگ كه په‌يوه‌ندى به چاره‌نووسى ميلله‌ته‌كه‌مان و په‌يوه‌ندى به كۆمه‌لانى خه‌لكى كوردستانه‌وه هه‌يه مونا‌قه‌شه‌يان بكه‌ين و ئيقارايان بكه‌ين و، چەنديش محاو‌له بكه‌ين ئينشائه‌للا به ته‌وافوق كۆمه‌لئيك له مه‌سه‌له‌كان بپروينين، ئه‌وه باشه بۆ ميلله‌ته‌كه‌مان و بۆ هه‌موو لايه‌ك، داواى سه‌ركه‌وتنتان بۆ ده‌كه‌م و سوپاسى هه‌موو لايه‌كتان ده‌كه‌ين، هه‌ربزين و سه‌ركه‌وتوو بن، له ئيستاوه ئيعلان ده‌كه‌ين كه دوايين رۆژى ئه‌م خوله شه‌ممەى داها‌توو، تا دانيشتنئيكى ترو خولئيكى داها‌توو به‌خواتان ده‌سپيرين، هه‌ربزين و زۆر زۆر سوپاس.

سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان - عىراق

جىڭرى سەرۆكى پەرلەمانى
كوردستان - عىراق

سكرتېرى پەرلەمانى
كوردستان - عىراق